

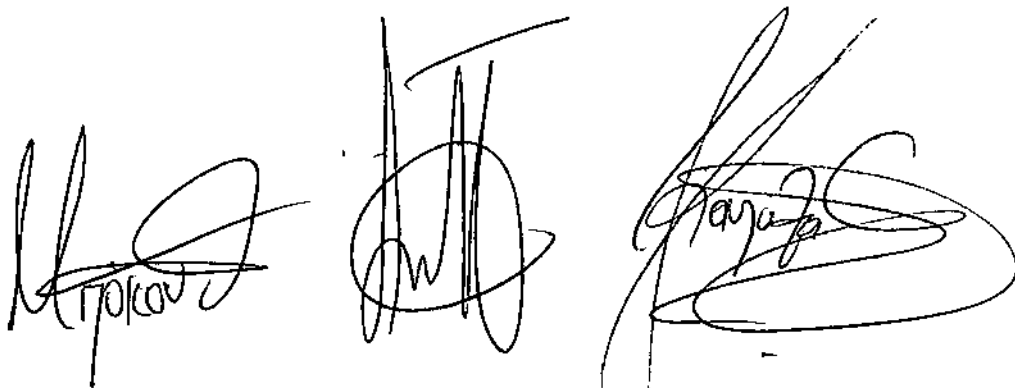
ΙΑΤΡΟΥ ΠΟΛΥΞΕΝΗ
ΚΑΝΤΟΛΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
ΜΠΟΚΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ

ΝΤΕΜΙΡΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

ΤΟ ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει τις υπογραφές των συγγραφέων.

The image displays three distinct handwritten signatures in black ink. The first signature on the left is highly stylized and includes the Greek word "Μητρικού" written vertically. The middle signature is a complex, circular scribble. The third signature on the right is also complex and includes the Greek word "Παράρτημα" written horizontally across the middle of the scribble.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6717
----------------------	------

“Πιστεύουμε ότι και αυτό το βιβλίο θα τύχει της ενοϊκής αποδοχής όλων των αναγνωστών του, και θα συμβάλει ουσιαστικά στη γενικότερη προσπάθεια ενημέρωσης για το Ευρώ.

Επειδή αποτελεί ένα συνεχώς εξελισσόμενο μόρφημα, ενδεχομένως, ορισμένα από τα παρουσιαζόμενα να έχουν «ξεπεραστεί» από τις εξελίξεις.”

Με τιμή,

Οι σπουδάστριες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	17
----------------	----

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1.1. Η πορεία προς την Ο.Ν.Ε	23
1.2. Συνθήκες για την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση	31
1.3. Ευρωπαϊκή Ένωση	38
1.3.1. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	40
1.3.2. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	42
1.3.3. Συμβούλιο Της Ευρωπαϊκής Ένωσης	42
1.3.4. Ευρωπαϊκή Επιτροπή	44
1.3.5. Ευρωπαϊκό Δικαστήριο	45
1.3.6. Πρωτοδικείο	46
1.3.7. Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	46
1.3.8. Οικονομική Και Κοινωνική Επιτροπή Συμβουλευτική Επιτροπή “ Ε Κ Α Χ ”	47
1.3.9. Επιτροπή Περιφερειών	48
1.3.10. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	48
1.3.11. Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα	49
1.3.12. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	49
1.4. Οικονομική και Νομισματική Ένωση (Ο.Ν.Ε.)	50
1.5. Κράτη- Μέλη	54
Βέλγιο	55
Γερμανία	57
Κάτω Χώρες	59
Ισπανία	60
Λουξεμβούργο	61
Γαλλία	63
Ιταλία	65
Ιρλανδία	67
Αυστρία	68
Πορτογαλία	69
Φιλανδία	71
Ελλάδα	72
Δανία	74

Ηνωμένο Βασίλειο	75
Σουηδία	76

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΝΑ ΚΟΙΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

2.1. Ιστορική αναδρομή των νομισμάτων	79
2.1.1. Αναδρομή των νομισμάτων	79
2.1.2. Απόσυρση της Δραχμής	82
2.2. Τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ	84
2.2.1. Το σύμβολο του ευρώ	84
2.2.2. Τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ και η αντιστοιχία τους σε δραχμές	85
2.2.3. Υπολογισμός των ποσοτήτων ευρώ που τέθηκαν σε κυκλοφορία στην Ελλάδα	86
2.2.4. Τι απεικονίζουν τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ	87
2.2.4.1. Τα κέρματα ευρώ	88
2.2.4.1.1. Η όψη των κερμάτων ευρώ	90
Ελλάδα	91
Βέλγιο	94
Γερμανία	94
Κάτω Χώρες – Ολλανδία	95
Ισπανία	95
Λουξεμβούργο	96
Ιρλανδία	96
Γαλλία	96
Πορτογαλία	97
Ιταλία	97
Αυστρία	98
Φιλανδία	99
2.2.4.1.2. Τεχνικές προδιαγραφές	99
2.2.4.1.3. Συλλεκτικά κέρματα ευρώ	102
2.2.4.2. Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ	102
2.2.4.2.1. Η όψη των τραπεζογραμματίων	103
2.2.4.2.2. Το ευρώ στην Βρετανία	110
2.2.4.2.3. Τα χαρακτηριστικά ασφαλείας	110
2.2.4.2.4. Τεχνικές προδιαγραφές	112
2.2.4.2.5. Τραπεζογραμμάτια μεγάλης αξίας	113
2.2.5. Μέτρα για την πρόληψη της παραχάραξης	113
2.3. Πως φθάσαμε στο ευρώ	114
2.3.1. Οικονομική αναγκαιότητα	114
2.3.2. Μειονεκτήματα	117

2.3.3. Πλεονεκτήματα	119
2.3.3.1. Μικροοικονομικά πλεονεκτήματα	120
2.3.3.2. Μακροοικονομικά πλεονεκτήματα	121
2.3.3.3. Εμπορικές συναλλαγές	123
2.3.3.4. Γεωπολιτικά πλεονεκτήματα	125

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

3.1. Πλαίσιο μετάβασης στο ευρώ	129
3.1.1. Η υιοθέτηση του ευρώ στην Ελλάδα	129
3.1.2. Χρονοδιάγραμμα μετάβασης στο ευρώ	133
3.2. Ζητήματα προσαρμογής και ανησυχίες	137
3.2.1. Από την ευρώ-ευφορία στην ευρώ-καρποφορία	139
3.2.2. Οργανωτική δομή διαδικασίας προσαρμογής στο ευρώ	142
3.2.2.1. Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για το ευρώ	142
3.2.2.2. Επιτροπή εκπροσώπων της ΕΣΕΕ	142
3.2.2.3. Διυπουργική Ομάδα Δράσης	142
3.2.2.4. Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή	143
3.2.2.5. Ειδικές Ομάδες Εργασίας	143
3.3. Οι συνέπειες μετάβασης στο ευρώ	143
3.3.1. Μακροοικονομικές	143
3.3.2. Μικροοικονομικές	144
3.4. Οδηγίες για την ομαλή εισαγωγή του ευρώ	145
3.4.1. Συνέχεια των συμβάσεων-Νέες συμβάσεις	146
3.4.1.1. Συμβάσεις υπαγόμενες στη δικαιοδοσία χωρών-μελών της ΕΕ που δεν μετέχουν στη ζώνη Ευρώ	147
3.4.1.2. Συμβάσεις υπαγόμενες στη δικαιοδοσία τρίτων χωρών... ..	147
3.4.2. Μετατροπή ιστορικών στοιχείων	147
3.4.3. Υποχρεώσεις παρελθόντων ετών	148
3.4.4. Υπολογισμός συνθετών σε ευρώ	148
3.4.5. Αναγραφή δεκαδικών, χιλιάδων κτλ	148
3.4.6. Επιταγές	148
3.4.7. Διπλή αναγραφή τιμών	149
3.4.8. Πρόστιμα για παραβάσεις του Ν.24842/2000	149
3.4.9. Ρέστα σε ευρώ	149
3.4.10. Θέματα ΙΚΑ	150
3.4.11. Προσαρμογή πληροφοριακών συστημάτων	151
3.4.12. Εκπαίδευση προσωπικού	151
3.4.13. Συναλλαγματικές- Γραμμάτια- Υπεύθυνες Δηλώσεις	151
3.4.14. Μετατροπή αυτομάτων ταμειακών μηχανημάτων	152
3.4.15. Φορολογικές Δηλώσεις	152

3.4.16. Θέματα δημοσίου λογιστικού	152
3.4.17. Σχέσεις με τον πολίτη	154
3.5. Μέσα για την διευκόλυνση της προετοιμασίας μετάβασης των οικονομικών φορέων στο ευρώ	154
3.5.1. Ενημέρωση των μελλοντικών χρηστών	154
3.5.2. Εξοικείωση των πολιτών με το ευρώ	155
3.5.3. Παρακίνηση των οικονομικών φορέων να χρησιμοποιούν το Ευρώ	156
3.5.4. Μείωση των πράξεων που πρέπει να μετατραπούν σε ευρώ	156
3.5.5. Διευκόλυνση της μετάβασης στο ευρώ ως νόμιμο χρήμα	157
3.6. Χρήσιμες πληροφορίες μετάβασης στο ευρώ	158
3.6.1. Η εισαγωγή του ευρώ και τα ασφαλιστικά συμβόλαια	158
3.6.2. Επιπτώσεις μετάβασης ευρώ στις αποδοχές	158
3.6.3. Επιπτώσεις μετάβασης ευρώ στη σύνταξη	158
3.6.4. Η μετάβαση στο ευρώ και οι αποταμιεύσεις	159
3.6.5. Επιπτώσεις ευρώ στα ομόλογα που έχουν ήδη αγορασθεί	159
3.6.6. Επιπτώσεις μετάβασης στο ευρώ για τις μετοχές και τις συμμετοχές σε κεφάλαια επενδύσεων	159
3.6.7. Επιπτώσεις στα ήδη συναφθείσα δάνεια	160
3.6.8. Τα χρέη μετά την εισαγωγή του ευρώ	160
3.6.9. Επιπτώσεις της μετάβασης στο ευρώ στην λογιστική των Επιχειρήσεων	161
3.6.10. Με ποιο τρόπο επηρεάζονται τα χρηματιστήρια στα συμμετέχοντα κράτη-μέλη και οι κεφαλαιαγορές εν γένει από την εισαγωγή του ευρώ	161
3.6.11. Οι συνέπειες εισαγωγής του ευρώ στη νομισματική Σταθερότητα	162

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΝΟΜΟΣ 2842/2000

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩ

2.1. Κώδικας βιβλίων και στοιχείων ευρώ	185
2.1.1. Λογιστικό σχέδιο ευρώ	185
2.1.2. Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σε ευρώ	189

2.1.2.1. Διαδικασία μετατροπής	189
2.1.2.2. Μέθοδοι μετατροπής	190
2.1.3. Μετατροπή και στρογγυλοποίηση σε ευρώ.....	191
2.1.3.1. Κανόνες στρογγυλοποίησης	191
2.1.3.2. Λογιστικά προβλήματα που θα προκύψουν με την στρογγυλοποίηση	192
2.2. Τα νομικά θέματα που θέτει η εισαγωγή του ευρώ	194
2.2.1. Τρέχουσες συμβάσεις στη μετάβαση του ευρώ	194
2.2.1.1. Οι συμβάσεις που επηρεάζονται από τη μετάβαση	194
2.2.1.2. Πότε επηρεάζονται αυτές οι συμβάσεις	195
2.2.1.3. Η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων	195
2.2.1.4. Οι συνέπειες που έχει η εισαγωγή του ευρώ σε σχέση με τα προβλεπόμενα σε μια σύμβαση επιτόκια	197
2.2.2. Συμβάσεις συνομολογημένες σε δραχμές	198
2.2.3. Μετατροπή κεφαλαίου μιας εταιρείας	198
2.2.4. Ομόλογα και άλλοι χρεωστικοί τίτλοι μιας εταιρείας	200
2.2.5. Τίτλοι κεφαλαίου ή χρεωστικοί κατά την μεταβατική περίοδο.....	200
2.2.5.1. Το πρόβλημα που προκύπτει από την πραγματοποίηση αυτών των πράξεων κατά την μεταβατική περίοδο.....	201
2.2.6. Ίδρυση εταιρείας μετά την 1/1/2001	205
2.3. Η οργάνωση των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων για την μετατροπή σε ευρώ	206
2.3.1. Οι αλλαγές των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων και η οργάνωση της μετατροπής τους σε ευρώ	206
2.3.1.1. Οι διάφορες πράξεις που θα πραγματοποιούνται	207
2.3.1.2. Οι ενδεχόμενες λύσεις	207
2.3.2. Η νομισματική μονάδα τήρησης των λογιστικών βιβλίων.....	208
2.3.2.1. Οι αρχές	208
2.3.2.2. Οι τεχνικές δυσκολίες	209
2.3.2.3. Οι υφιστάμενες μέθοδοι	209
2.3.3. Η λογιστική χρήση των βιβλίων	212
2.3.4. Βιβλία υποκαταστημάτων σε άλλες χώρες	214
2.4. Η μετατροπή των φορολογικών δηλώσεων σε ευρώ	215
2.4.1. Νομισματική μονάδα υποβολής και φορολογικών δηλώσεων από 1/1/2001	215
2.4.2. Πρώτη φορολογική δήλωση σε ευρώ	215
2.4.3. Φορολογικές κλίμακες και κατώτερα φορολογικά όρια.....	216
2.4.4. Φορολογικοί έλεγχοι λογιστικών βιβλίων κατά την μεταβατική περίοδο	216
2.5. Οι λογιστικές και φορολογικές επιπτώσεις	217
2.5.1. Διαδικασία μετατροπής των υπολοίπων έναρξης της πρώτης λογιστικής χρήσης	217
2.5.2. Η ιστορικότητα των λογαριασμών μιας επιχείρησης	217

2.5.3. Η λογιστική και φορολογική αντιμετώπιση των δαπανών.....	218
2.5.4. Η λογιστική εμφάνιση των στρογγυλοποιήσεων κατά την Μετατροπή	219
2.5.5. Ισχύουσα ισοτιμία για το κλείσιμο της χρήσης 1/1-31/12/2000....	220
2.5.6. Οι συναλλαγματικές διαφορές των νομισματικών μονάδων της ζώνης του ευρώ από την 1/1/2001	220
2.5.6.1. Η διαδικασία για τους επιμέρους λογαριασμούς	221
2.5.6.2. Η διαδικασία για τους ενοποιημένους λογαριασμούς.....	221
2.6. Η προσαρμογή των μηχανογραφικών συστημάτων μιας επιχείρησης.....	223
2.6.1. Αλλαγές στα μηχανογραφικά συστήματα	223
2.6.2. Συνέπειες στο μηχανογραφικό σύστημα	224
2.6.3. Λειτουργία μετατροπής των δραχμών σε ευρώ και των ευρώ σε δραχμές στο λογισμικό	225

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΣΧΕΔΙΟ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

3.1. Μετατροπή του προϋπολογισμού σε ευρώ	229
3.1.1. Στάδιο προετοιμασίας	229
3.1.2. Μεταβατική περίοδος	230
3.1.3. Τελική φάση	231
3.1.4. Ειδικά θέματα στον κρατικό προϋπολογισμό	231
3.2. Τήρηση και μετατροπή δημοσίου χρέους σε ευρώ	232
3.2.1. Η μέθοδος Άθροισης Ομοειδών Τίτλων ανά Κάτοχο	232
3.2.2. Νέα ονομαστικοποίηση τίτλων	232
3.2.3. Οι βασικές αρχές της μεθόδου ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο	233
3.2.4. Ρυθμίσεις στο θεσμικό πλαίσιο	233
3.3. Τήρηση και μετατροπή δημοσίων λογαριασμών σε ευρώ.....	234
3.4. Τήρηση και μετατροπή εγγυημένων δανειακών συμβάσεων σε ευρώ....	235
3.5. Τήρηση, μετατροπή, παρακολούθηση και εκτέλεση πληρωμών σε ευρώ για τους μισθούς	236
3.6. Τήρηση, μετατροπή και διενέργεια πληρωμών συντάξεων σε ευρώ.....	237

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

4.1. Εισαγωγή	241
4.2. Επιταγές	243
4.3. Γραμμάτια και συναλλαγματικές	243
4.4. Συνάλλαγμα	244

4.5. Πιστωτικές κάρτες	244
4.6. Δάνεια	244
4.7. E-Banking	246
4.8. Εμβάσματα	246
4.9. Συμπεράσματα και οδηγίες	246

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

5.1. Εισαγωγή	251
5.2. Το ευρώ στο Χ.Α.Α.	252
5.2.1. Η εφαρμογή του ευρώ	252
5.2.2. Ο προβληματισμός για την εφαρμογή	252
5.3. Το νομικό πλαίσιο	253
5.3.1. Η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων	253
5.3.2. Συναλλαγές με χρηματιστηριακές εταιρείες	253
5.3.3. Οι όροι και προϋποθέσεις εισαγωγής εκφρασμένες στο ενιαίο νόμισμα	253
5.4. Η εικόνα των μετοχών στο Χ.Α.Α.	254
5.4.1. Διαδικασία μετατροπής των τιμών των μετοχών	254
5.4.2. Πλεονεκτήματα απεικόνισης των τιμών σε ευρώ	256
5.4.3. Περιορισμοί στην μετατροπή μετοχών	256
5.4.4. Εναλλακτικές μεθόδους μετατροπής μετοχών	256
5.4.5. Υπολογισμός μετοχικού κεφαλαίου για την μετατροπή μετοχής σε ευρώ	257
5.5. Το ευρώ στα ξένα χρηματιστήρια	258
5.5.1. Η ενίσχυση του ευρώ στην εισαγωγή ελληνικών επιχειρήσεων σε ξένα χρηματιστήρια	258
5.5.2. Εισαγωγή μετοχών σε διεθνή χρηματιστήρια με έκδοση πιστοποιητικών κατοχής μετοχών σε περιβάλλον ενιαίου νομίσματος	258
5.5.3. Κόστος της εισαγωγής των ελληνικών επιχειρήσεων σε ευρωπαϊκά χρηματιστήρια	259
5.6. Χρήσιμες πληροφορίες για το ευρώ στο χρηματιστήριο	260
5.6.1. Νόμισμα εντολών	260
5.6.2. Εντολές σε δραχμές	260
5.6.3. Αριθμός μετοχών	260
5.6.4. Γενικός δείκτης τιμών	261
5.6.5. Ανακοινώσεις των εισηγμένων εταιρειών	261
5.6.6. Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών	261
5.6.7. Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών	261

5.6.7.1. Διαπραγμάτευση στο χρηματιστήριο παραγώγων	262
5.6.7.2. Τιμές δεικτών σε παράγωγα προϊόντα	262
5.6.7.3. Οι ανοιχτές θέσεις σε παράγωγα προϊόντα	262
5.6.8. Νέοι πολλαπλασιαστές δεικτών σε ευρώ μετά την 1/1/2001	264
5.6.9. Υπολογισμός των περιθωρίων ασφάλισης	264
5.6.10. Η ονομαστική τιμή των νέων συμβολαίων σε 10ετές ομόλογο ελληνικού δημοσίου	265

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

6.1. Εισαγωγή	269
6.1.1. Οι αλλαγές στις επιχειρήσεις	269
6.1.1.1. Τα οφέλη των επιχειρήσεων	269
6.1.1.2. Οι περιοριστικοί παράγοντες για τις επιχειρήσεις	270
6.1.1.3. Οι όροι για την επιτυχία του ευρώ	271
6.1.2. Οι συνέπειες στις επιχειρήσεις	271
6.1.2.1. Τα τεχνικά προβλήματα	271
6.1.2.2. Τα στρατηγικά θέματα που προκύπτουν	272
6.1.3. Η προετοιμασία για την μετάβαση στο ευρώ	274
6.2. Η διαχείριση της μετάβασης στο ευρώ	278
6.2.1. Καθορισμός του επιπέδου εφαρμογής του προγράμματος ευρώ...	278
6.2.2. Διορισμός υπευθύνου ευρώ	279
6.2.3. Προσδιορισμός των θεμάτων που ανακύπτουν και των επιπτώσεων	280
6.2.4. Καθορισμός ενός σχεδίου μετάβασης	280
6.2.5. Διασφάλιση της εφαρμογής του προγράμματος	282
6.2.6. Γνωστοποίηση της προόδου	284
6.2.7. Ανταγωνισμός-Συντονισμός	284
6.3. Μελέτες περιπτώσεων επιχειρήσεων	285
6.3.1. Αγορές	285
6.3.1.1. Ευκολότερη πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές	285
6.3.1.2. Φθηνότερες εξαγωγές	286
6.3.1.3. Αυξημένος ανταγωνισμός στις εγχώριες αγορές.....	286
6.3.1.4. Προσαρμογή στη νέα δομή της αγοράς	286
6.3.2. Προϊόντα	286
6.3.2.1. Νέα προϊόντα	286
6.3.2.2. Προσαρμογή προϊόντων και συσκευασία	287
6.3.2.3. Εξυπηρέτηση πελατών	287
6.3.3. Τιμολόγηση	287
6.3.3.1. Διαφάνεια στις τιμές	287
6.3.3.2. Μετατροπή τιμών σε ευρώ	287

6.3.3.3. Προσαρμογή τιμοκαταλόγων	288
6.3.3.4. Διπλή αναγραφή τιμών	288
6.3.3.5. Αξιοποίηση του ευρώ για την προώθηση της εταιρικής εικόνας	290
6.4. Συνέπειες στο χρηματοοικονομικό περιβάλλον μιας επιχείρησης.....	290
6.4.1. Η μετάβαση των χρηματοοικονομικών αγορών	290
6.4.2. Ευρώ και άλλα μεγάλα νομίσματα	291
6.4.3. Ισοτιμίες νομισματικών μονάδων της ζώνης του ευρώ	292
6.4.4. Διάφορες επιτοκίων μεταξύ των κρατών-μελών	292
6.5. Συνέπειες στις σχέσεις μιας επιχειρήσεις με τους εμπορικούς εταίρους της	293
6.5.1. Συνέπειες στην εμπορική πολιτική	293
6.5.2. Πελάτες και προμηθευτές	295
6.5.3. Αλλαγές διαδικασιών κατά την μεταβατική περίοδο	297
6.5.4. Οι ΔΕΚΟ και οι πελάτες τους	298

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

7.1. Οι πολίτες ως καταναλωτές	303
7.1.1. Εισαγωγή	303
7.1.2. Η προετοιμασία των πολιτών στο νέο νόμισμα Οφέλη – Κίνδυνοι	305
7.1.2.1. Η μεγαλύτερη δυσκολία της αλλαγής του εθνικού νομίσματος μιας χώρας	305
7.1.2.2. Τα σημεία στα οποία πρέπει να επικεντρωθεί η προετοιμασία του συναλλασσόμενου κοινού και οι δυσκολίες προσαρμογής τους στο ευρώ	306
7.1.2.3. Η οργάνωση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο του έργου της ενημέρωσης του κοινού κάθε χώρας που συμμετέχει στη ζώνη του ευρώ	307
7.1.2.4. Οι ωφέλειες του απλού πολίτη και καταναλωτή από την συμμετοχή της χώρας του στην Ο.Ν.Ε. και από την εισαγωγή του ευρώ	307
7.1.2.5. Τα επιμέρους προβλήματα κατά την πρώτη περίοδο χρησιμοποίησης του ευρώ	308
7.1.2.6. Ενέργειες για την ομαλή χρησιμοποίηση του ευρώ	309
7.1.3. Η προετοιμασία των καταναλωτών	309
7.2. Ανάλυση και συνέπειες του σεναρίου της μετάβασης στο ευρώ για τους καταναλωτές	310
7.2.1. Τα δυναμικά στοιχεία	310
7.2.2. Τα στατικά στοιχεία	311

7.3. Προβλήματα καταναλωτών	313
7.4. Συγκρίνοντας και κρίνοντας σε σχέση με άλλες χώρες	314
7.5. Ειδικά θέματα καταναλωτών	315
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	319
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	320

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Από την 1^η Ιανουαρίου 2002 άρχισε να γράφεται ένα νέο κεφάλαιο στην ιστορία της Ευρωπαϊκής αλλά και της Παγκόσμιας Οικονομίας. Ένας από τους οραματισμούς των εμπνευστών της Ενωμένης Ευρώπης γίνεται πραγματικότητα και η εισαγωγή του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος γίνεται μια ιστορική ευκαιρία που μεταμορφώνει τις ζωές όλων όσων ζουν και εργάζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και όχι μόνο εκείνων των 12 κρατών μελών που συμμετέχουν στη “ζώνη του ευρώ”.

Την 1^η Μαρτίου 2002 η δραχμή περνάει οριστικά στην ιστορία. Το νόμιμο πλέον χρήμα της Ελλάδας είναι το ευρώ και όλες οι συναλλαγές γίνονται σε αυτό. Η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος αποτελεί ορόσημο στην πορεία της Ευρώπης για ένα καλύτερο μέλλον. Προηγήθηκε μία μακρόχρονη περίοδος που είχε ως κύριο στόχο την σύγκλιση των οικονομιών των Ευρωπαϊκών χωρών. Οι ακρογωνιαίοι λίθοι του Ευρώ, δηλαδή η σταθερότητα και η δημοσιονομική πειθαρχία, δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για υψηλότερους ρυθμούς οικονομικής αναπτύξεως.

Τα αποτελέσματα των επιδόσεων αυτών είναι εμφανέστερα στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες όπως η Ελλάδα λόγω των εντονότερων οικονομικών αλλαγών ανάμεσα στην πριν και την μετά το Ευρώ εποχή. Οι προτεραιότητες σε εθνικό και επιχειρηματικό επίπεδο μετατοπίζονται πλέον στην κατεύθυνση της αξιοποίησης των ευκαιριών που δημιουργεί η συμμετοχή στη ζώνη του Ευρώ. Η θέσπιση του ενιαίου νομίσματος αποτελεί τον άξονα για την πλήρη εκμετάλλευση των προσφερόμενων πλεονεκτημάτων της Εσωτερικής Αγοράς.

Το πέρασμα στο ευρώ έρχεται μετά από αιώνες ολόκληρους στη διάρκεια των οποίων οι άνθρωποι έκαναν μεταξύ τους πόλεμο αναζητώντας την ειρήνη μέσα από τις εμπορικές σχέσεις και τη νομισματική εναρμόνιση. Το ευρώ είναι μια πολύ παλιά νομισματική ιστορία, η οποία δεν τελειώνει με την έναρξη της χρήσης του ευρώ: αντίθετα τότε αρχίζει! Δεν πρόκειται απλά για αλλαγή του νομίσματος, αλλά και για αλλαγή του τρόπου εργασίας, του εμπορίου, του ανταγωνισμού. Το ευρώ υποχρεώνει την Ευρώπη κι όλες τις χώρες που τη συγκροτούν να κάνουν μεταρρυθμίσεις σε βάθος.

Το βιβλίο που έχετε στα χέρια σας παρουσιάζει μία πρακτική, αυτοαναλυτική και ευέλικτη προσέγγιση εισαγωγής του ευρώ δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη λογιστική και φορολογική πλευρά του ενιαίου νομίσματος. Φιλοδοξία μας είναι να αποτελέσει μία πολύτιμη πηγή πληροφοριών για όσους θέλουν να ενημερωθούν για τον αντικαταστάτη της δραχμής: **ΤΟ ΕΥΡΩ**.

**ΜΕΡΟΣ
ΠΡΩΤΟ**

ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

**Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**ΕΝΑ ΚΟΙΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΗ**

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

- 1.1. Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ο.Ν.Ε.**
- 1.2. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ**
- 1.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ**
- 1.4. Ο.Ν.Ε.**
- 1.5. ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ**

**Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ
Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

1.1. Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ο. Ν. Ε.

(από το 1946 ως και σήμερα)

Μέσα από τα ερείπια που άφησε ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος τα ευρωπαϊκά κράτη αποφάσισαν να ξεκινήσουν το πιο τολμηρό εγχείρημα της ευρωπαϊκής ιστορίας : να δημιουργήσουν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και αργότερα την Οικονομική και Νομισματική Ένωση και να οδηγηθούν, μετά από 500 και πλέον χρόνια, στη συμφιλίωση ολόκληρης της ευρωπαϊκής ηπείρου.

- 1946 (19 Σεπτεμβρίου)

Ο Winston Churchill που είχε παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο ως Βρετανός πρωθυπουργός και στην πάλη κατά του ναζισμού, πρότεινε στην Ζυρίχη την ίδρυση των «Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης» μέσα από ένα περίφημο λόγο. Ο λόγος αυτός παρόλο που δεν είχε άμεσα πολιτικά αποτελέσματα συνέλαβε στη δημιουργία ενός πολιτικού-ψυχολογικού κλίματος αφύπνισης για μια διαφορετική Ευρώπη.

- 1950 (9 Μαΐου)

Ο Robert Schuman, υπουργός εξωτερικών της Γαλλίας σε ομιλία του εμπνευσμένη από τον Jean Monnet (επίτροπο για το σχέδιο εκσυγχρονισμού της Γαλλίας) πρότεινε να τεθεί σε παραγωγή άνθρακα και χάλυβα της Γαλλίας και της Γερμανίας υπό κοινό έλεγχο και να δημιουργήσει για το σκοπό αυτό μια ευρωπαϊκή ένωση όπου θα συμμετείχαν όλα τα ευρωπαϊκά κράτη. Έξι ευρωπαϊκά κράτη ανέβαλαν την δημιουργία-πρωτοπορία : η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ολλανδία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο.

- 1951 (18 Απριλίου)

Στο Παρίσι υπογράφηκε από τα 6 ιδρυτικά κράτη η ιδρυτική Συνθήκη της «Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα» (Ε.Κ.Α.Χ.). Η Ε.Κ.Α.Χ. διαθέτει ως όργανο της την Ανώτατη Αρχή, ένα Συμβούλιο Υπουργών, ένα Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και μια Κοινοβουλευτική Συνέλευση. Η Ε.Κ.Α.Χ. αποτελεί το πρώτο βήμα προς την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση.

- 1952 (27 Μαΐου)

Στο Παρίσι επίσης υπογράφεται η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άμυνας (Ε.Κ.Α.). Η ιδέα της Ε.Κ.Α. εμπνέεται από την πολιτική και κυρίως την στρατιωτική κατάσταση της εποχής.

- 1953(10-15 Μαΐου)

Η Κοινοβουλευτική Συνθήκη υπέβαλλε ένα τολμηρό και πρόωρο εγχείρημα στις 6 κυβερνήσεις όπου ζήτησε την συγχώνευση των αρμοδιοτήτων σε διάφορους τομείς σε μια Ευρωπαϊκή Πολιτική Κοινότητα. Όμως το Συμβούλιο Υπουργών απέρριψε την έκθεση. Στις Βρυξέλλες υπογράφηκε από την Γαλλία, Μ. Βρετανία και τις χώρες του Μπενελούξ η Συνθήκη για την ίδρυση της Δυτικό-Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δ.Ε.Ε.)

- 1954(30 Αυγούστου)

Η Γαλλική Εθνοσυνέλευση απέρριψε οριστικά την επικύρωση της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητα Άμυνας. Το γεγονός αυτό παγίωσε την άποψη ότι η οικοδόμηση της Ευρώπης πρέπει να γίνει με σταθερά βήματα και όχι με πρωτοβουλίες «αλμάτων».

- 1955(1-2 Μαΐου)

Μετά την αποτυχία της Ε.Κ.Α. οι περισσότερες κυβερνήσεις είχαν την θέληση για την ενοποίηση της Ευρώπης. Έτσι λοιπόν συνήλθαν στη Μεσσίνα της Σικελίας οι υπουργοί των εξωτερικών των Έξι όπου αποφάσισαν να επεκτείνουν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση σε ολόκληρο τον τομέα της οικονομίας.

- 1956(29 Μαΐου)

Οι Υπουργοί Εξωτερικών συνεδρίασαν στην Βενετία και αποφάσισαν την έναρξη διακυβερνητικών διαπραγματεύσεων. Αυτές οι διαπραγματεύσεις απέβλεπαν στη δημιουργία νέων Κοινοτήτων.

- 1957 (13 Φεβρουαρίου, 25 Μαρτίου)

Το Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας άρχισε τις διαπραγματεύσεις με σκοπό την ίδρυση μιας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών. Επίσης στις 25 Μαρτίου τα έξι ιδρυτικά μέλη υπέγραψαν την Συνθήκη της Ρώμης όπου ιδρύθηκαν η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ε.Υ.Ρ.Α.Τ.Ο.Μ.). Η Συνθήκη της Ρώμης αποτέλεσε την «ληξιαρχική πράξη γεννήσεως» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ορίστηκαν 142 μέλη από τα εθνικά Κοινοβούλια.

- 1958 (1 Ιανουαρίου)

Οι Συνθήκες της Ρώμης τέθηκαν σε ισχύ στις αρχές του 1958 και έγινε εγκατάσταση στις Βρυξέλλες των Επιτροπών της Ε.Ο.Κ. και της Ε.Υ.Ρ.Α.Τ.Ο.Μ.

- 1959 (Ιανουάριος)

Έγινε η πρώτη μείωση των τελωνιακών δασμών μεταξύ των κρατών-μελών. Άρχισε να ισχύει προοδευτικά ένα κοινό δασμολόγιο. Επίσης η Ελλάδα υπέβαλλε την αίτηση προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.

- 1960 (Ιανουάριος)

Υπογράφηκε η Σύμβαση της Στοκχόλμης με την οποία ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (Ε.Ζ.Ε.Σ.). Εκδόθηκε ακόμη ο πρώτος Κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο που είχε κύριους στόχους την απασχόληση και την επαγγελματική επιμόρφωση.

- 1961 (Φεβρουάριος)

Υπογράφηκε η Συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελλάδας. Την ίδια εποχή τρεις ακόμη χώρες Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, και Ιρλανδία υπέβαλλαν τις αιτήσεις προσχώρησης τους στην Κοινότητα. Το χειμώνα του ίδιου χρόνου δόθηκε στην δημοσιότητα το υπόμνημα για την Πολιτική Ένωση. Τέλος πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες η πρώτη διάσκεψη των Έξι.

- 1962 (30 Ιουλίου)

Τέθηκε σε εφαρμογή η Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.). Μαζί με την Τελωνιακή Ένωση αποτέλεσαν τους δυο πρώτους τομείς της οικονομικής ενοποίησης. Η Πορτογαλία και Ισπανία υπέβαλαν αίτηση για την έναρξη διαπραγματεύσεων με σκοπό την σύνδεση τους.

- 1963 (14 Ιανουαρίου)

Ο στρατηγός Ντε Γκωλ ανήγγειλε στη διάρκεια συνέντευξης τύπου ότι η Γαλλία θα ασκήσει δικαίωμα αρνησικυρίας όσο αφορά την είσοδο του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ε.Ο.Κ. Επίσης στη Γιαουντέ υπογράφηκε η σύμβαση συνεργασίας μεταξύ της Ε.Ο.Κ. και 18 αφρικάνικων χωρών.

- 1964 (4 Μαΐου)

Άρχισαν οι πολυμερείς τελωνιακές διαπραγματεύσεις, στο πλαίσιο της GATT, στις οποίες τα κράτη-μέλη εκπροσωπήθηκαν για πρώτη φορά από την Κοινότητα. Ιδρύθηκαν οι πρώτες οργανώσεις της Κοινής Αγοράς.

- 1965 (31 Μαΐου)

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου παρουσίασε στο Συμβούλιο ένα σχέδιο πρόβλεψης ώστε να δοθούν πόροι στην Κοινότητα. Υπογράφηκε η Συνθήκη για τη συγχώνευση των εκτελεστικών οργάνων των τριών Κοινοτήτων και συστάθηκε ενιαίο συμβούλιο και ενιαία Επιτροπή.

- 1966 (29 Ιανουαρίου)

Η κρίση του 1965 ξεπεράστηκε με τον λεγόμενο «Συμβιβασμό του Λουξεμβούργου». Η Γαλλία αποδέχθηκε τη θέση της στο Συμβούλιο με αντιστάθμισμα τη διατήρηση του κανόνα της ομοφωνίας όταν διακυβεύονται «πολύ σημαντικά συμφέροντα».

- 1967 (21 Απριλίου, 11 Μαΐου)

Η Κοινότητα «πάγωσε» τη Συμφωνία σύνδεσης με την Ελλάδα λόγω πραξικοπήματος των συνταγματαρχών. Έτσι εκδήλωσε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα τη βαθιά αποδοκιμασία της για την κατάλυση της δημοκρατίας στην Ελλάδα. Στις αρχές του καλοκαιριού το Ηνωμένο Βασίλειο, η Δανία, η Ιρλανδία και η Νορβηγία υπέβαλαν εκ νέου αίτηση στην Κοινότητα.

- 1968 (Ιούλιος)

Τέθηκε σε εφαρμογή η Συνθήκη Συγχώνευσης των εκτελεστικών οργάνων της Ε.Ο.Κ. Καταργήθηκαν οι τελευταίοι ενδοκοινοτικοί δασμοί για τα βιομηχανικά προϊόντα.

- 1969 (1,2 Δεκεμβρίου)

Πραγματοποιήθηκε η Σύνοδος Κορυφής της Χάγης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να ενισχυθούν οι εξουσίες του Κοινοβουλίου. Η Διάσκεψη της Κορυφής της Χάγης εξάλειψε όλες τις αρνητικές συνέπειες της μεγάλης κρίσης του Ιουλίου. Οι αποφάσεις αποτέλεσαν ένα πολύ σημαντικό βήμα για την εδραίωση, την ενίσχυση και τη διεύρυνση της Κοινότητας.

- 1970 (Φεβρουάριος, Απρίλιος, Ιούνιος)

Δημιουργήθηκε το πρώτο βραχυπρόθεσμο σύστημα νομισματικής συνεργασίας και αλληλεγγύης ανάμεσα στα κράτη-μέλη. Τον Απρίλιο του 1970 υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο η Συνθήκη για τη δημιουργία των ίδιων πόρων της Κοινότητας. Τέλος τον Ιούνιο έγινε η έναρξη στο Λουξεμβούργο των διαπραγματεύσεων με τα τέσσερα υποψήφια κράτη-μέλη (Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία και Νορβηγία)

- 1972 (Ιανουάριος, Απρίλιος)

Στις Βρυξέλλες υπογράφηκαν οι Συνθήκες προσχώρησης νέων μελών της Ε.Ο.Κ. Στις 24 Απριλίου οι Έξι αποφάσισαν να περιορίσουν σε 22,5% τα περιθώρια διακύμανσης των νομισμάτων μεταξύ τους. Έτσι δημιουργήθηκε το « νομισματικό φίδι».

- 1973 (Ιανουάριος)

Με την προσχώρηση της Δανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας η «Ευρώπη των Έξι» γίνεται «Ευρώπη των Εννέα». Ο αριθμός των ευρωβουλευτών αυξήθηκε σε 198.

- 1974 (9-10 Δεκεμβρίου)

Στις αρχές του 1974 έγινε η Σύνοδος Κορυφής του Παρισιού όπου οι εννέα αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων αποφάσισαν να συνέρχονται τακτικά στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (3 φορές το χρόνο). Πρότειναν την εκλογή της ευρωπαϊκής Συνέλευσης με καθολική ψηφοφορία και αποφάσισαν τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.)

- 1975 (Φεβρουάριος, Ιούλιος)

Στη Λομέ υπογράφηκε η Συνθήκη της Λομέ (Λομέ Ι) μεταξύ της Κοινότητας και 46 κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού. Στις 22 Ιουλίου του 1975 υπογράφηκε η Συνθήκη με την οποία συστάθηκε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Ενίσχυσε επίσης τη δημοσιονομική αρμοδιότητα.

- 1978 (6-7 Ιουλίου)

Υπογράφηκε στις 6-7 Ιουλίου η Σύνοδος Κορυφής της Βρέμης και πρότεινε την ενίσχυση της νομισματικής συνεργασίας με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (Ν.Ε.Σ.) που αντικατέστησε το «φίδι».

- 1979 (Μάρτιος, Μάιος, Ιούνιος, Ιούλιος)

Στις 10 Μαρτίου έγινε η έναρξη λειτουργίας του Ε.Ν.Σ. με επίκεντρο την Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα (Ε.Μ.Ν.). Στις 28 Μαΐου του ίδιου χρόνου υπογράφηκε η Πράξη Προσχώρησης της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Στις 7-10 Ιουνίου πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες εκλογές με καθολική ψηφοφορία των 410 μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Τέλος στις 31 Οκτωβρίου υπογράφηκε στη Λομέ η δεύτερη σύμβαση (ΛΟΜΕ ΙΙ) μεταξύ της ΕΟΚ και 58 κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (Α.Κ.Ε.).

- 1980 (16 Απριλίου)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε τη Συνθήκη προσχώρησης της Ελλάδας.

- 1981 (1 Ιανουαρίου)

Η Ελλάδα έγινε το δέκατο κράτος-μέλος της Κοινότητας. Η έλευση των 24 Ελλήνων ευρωβουλευτών αύξησε το συνολικό αριθμό των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε 434.

- 1982 (Ιανουάριος, Σεπτέμβριος)

Ο Ολλανδός ευρωβουλευτής Pieter Dankert εκλέχθηκε νέος πρόεδρος του Κοινοβουλίου. Η Γροιλανδία υπέβαλλε αίτηση για την αποχώρηση από την Κοινότητα. Το Δικαστήριο του Ε.Κ. έκανε προσφυγή κατά του Συμβουλίου Υπουργών για παράλειψη καθηκόντων.

- 1983 (Ιανουάριος, Σεπτέμβριος)

Εφαρμόστηκε στις αρχές του χρόνου η Κοινή Πολιτική Αλιείας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκανε πρόταση να ανακηρυχθεί η σημαία της Ευρώπης κοινή Ευρωπαϊκή Σημαία. Τέλος το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο υποδέχθηκε τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας.

- 1984 (Φεβρουάριος, Ιούνιος, Δεκέμβριος)

Στο τέλος Φεβρουαρίου εγκρίθηκε το «Σχέδιο Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης», (Σχέδιο Spinnelli). Επίσης εγκρίθηκε απ' το Συμβούλιο Υπουργών το στρατηγικό πρόγραμμα «Espirt». Πρόκειται για ένα πρόγραμμα έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα των τεχνολογιών της πληροφόρησης. Στα μέσα του καλοκαιριού έγιναν οι δευτερες εκλογές. Και τέλος το Δεκέμβριο υπογράφηκε η Σύμβαση της Λομέ III, στο Τόκιο.

- 1985 (Ιανουάριος, Ιούνιος)

Διορίστηκε ως Πρόεδρος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ο Jacques Delors. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου ενέκρινε την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Οι δέκα συμφώνησαν για την αναθεώρηση της Συνθήκης της Ρώμης και την συνέχιση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

- 1986 (Ιανουάριος, Φεβρουάριος)

Προσχώρησε στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα η Ισπανία και η Πορτογαλία. Ο αριθμός του Κοινοβουλίου έγινε 518. Στο Λουξεμβούργο υπογράφηκε η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη για τη βελτίωση της λειτουργίας της Κοινότητας.

- 1987 (Απρίλιος, Ιούλιος, Οκτώβριος)

Η Τουρκία υπέβαλλε αίτηση υποψηφιότητας στην Ε.Ο.Κ. Μετά από αυτό έγινε έναρξη ισχύος της Ενιαίας Πράξης. Στη Χάγη εκδόθηκε απ την Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση ενός κοινού προγράμματος για την ασφάλεια.

- 1988 (Φεβρουάριος, Ιούνιος)

Αναμορφώθηκε η χρηματοδότηση των πολιτικών της Κοινότητας και των διαρθρωτικών ταμείων. Τον Ιούνιο του 1988 ανήλθε στο Ανόβερο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και ίδρυσε την «Επιτροπή για τη μελέτη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης» υπό την προεδρία του Jacques Delors.

- 1989 (Ιανουάριος)

Έγινε η ανανέωση της προεδρίας του Jacques Delors στην Επιτροπή για 4 χρόνια. Σε αυτά τα χρόνια πρότεινε να υπάρχει ενιαίο νόμισμα, πορεία προς την Ο.Ν.Ε. σε 3 στάδια και Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Έγιναν οι 3 εκλογές με άμεση καθολική ψηφοφορία. Επίσης η Αυστρία κάνει αίτηση προσχώρησης στην Κοινότητα.

- 1990 (Μάιος, Ιούνιος, Ιούλιος Οκτώβριος)

Υπογραφήκανε οι Συμφωνίες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης με έδρα το Λονδίνο. Τον Ιούνιο υπογράφηκε η συνθήκη του Schengen. Την 1^η Ιουλίου έγινε η έναρξη του 1^{ου} σταδίου της Ο.Ν.Ε. Έγινε σύγκλιση στη Ρώμη της «Διάσκεψης των Κοινοβουλίων» των κρατών-μελών. Αρχισαν στη Ρώμη οι διασκέψεις με την Ο.Ν.Ε. και την Πολιτική Ένωση.

- 1991 (Ιούλιος, Δεκέμβριος)

Η Σουηδία και η Νορβηγία υπέβαλλαν αίτηση προσχώρησης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που συνεδρίασε στο Μάαστριχτ ενέκρινε το κείμενο της Συνθήκης.

- 1992 (Φεβρουάριος, Δεκέμβριος)

Τον Φεβρουάριο υπογράφηκε η συνθήκη στο Μάαστριχτ η οποία προέβλεπε την δημιουργία Πολιτικής και Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης. Στο Πόρτο της Ιταλίας υπογράφηκε η συμφωνία για το Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Ε.Ο.Χ.)

- 1993 (Ιανουάριος, Νοέμβριος)

Θεσπίστηκε η Ενιαία αγορά. Η Δανία μετά από σύσκεψη με το 2^ο δημοψήφισμα ενέκρινε την συνθήκη του Μάαστριχτ.

- 1994 (Απρίλιος, Δεκέμβριος)

Η Ουγγαρία και η Πολωνία υπέβαλλαν αίτηση προσχώρησης. Το 2^ο στάδιο της Ο.Ν.Ε. μπαίνει σε εφαρμογή. Την ίδια εποχή γίνονται οι 4 εκλογές. Στο τέλος του 1994 το Ε.Κ. συνεδρίασε στο Έσσεν.

- 1995 (Ιανουάριος, Δεκέμβριος)

Στις 26 Μαρτίου έκανε έναρξη η συνθήκη του Schengen. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη Μαδρίτη αποφάσισε να αποκαλείται «Ευρώ» το μελλοντικό ευρωπαϊκό νόμισμα.

- 1996 (Ιανουάριος, Δεκέμβριος)

Ο ισπανός Gill Robles εκλέχθηκε πρόεδρος. Στο Τορίνο πραγματοποιήθηκε η διακυβερνητική διάσκεψη για τη συνθήκη του Μάαστριχτ.

- 1997 (Ιανουάριος, Ιούνιος)

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ υιοθετήθηκε με το Συμβούλιο στο Άμστερνταμ. Παρουσιάστηκε η «Ατζέντα 2000» για την καθιέρωση του ευρώ.

- 1998 (Ιανουάριος, Δεκέμβριος)

Την άνοιξη διεξήχθησαν ευρωπαϊκές εκλογές, όπου αποφασίστηκε ότι το ευρώ θα είναι το νόμιμο ενιαίο νόμισμα. Τον ίδιο χρόνο έγιναν ενάρξεις των γερμανικών και φιλανδικών προεδριών. Ο καθαρισμός της ισοτιμίας ήταν αμετάκλητος και άρχισε να κυκλοφορεί το ευρώ ανεπίσημα ως λογιστικό χρήμα: δάνεια, εμβάσματα, επιταγές...

- 2000 (Ιανουάριος, Δεκέμβριος)

Το καλοκαίρι του 2000 καθορίστηκε η ισοτιμία με τη δραχμή που ανήλθε στις 340,75δρχ. Αποφασίστηκε ότι εκτός του ευρώ θα κυκλοφορούν τα νομίσματα της Δανίας, της Σουηδίας και της Βρετανίας μιας και δεν έκαναν ένταξη στο 3^ο στάδιο της Ο.Ν.Ε.

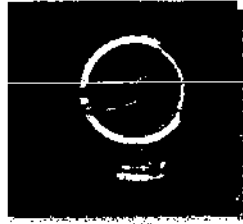
- 2001 (Ιανουάριος, Δεκέμβριος)

Στις αρχές του 2001 έγινε υποχρεωτική η διπλή αναγραφή των τιμών. Ξεκίνησε η παραγωγή κερμάτων και τραπεζογραμμάτων ώστε να βγουν σε λίγους μήνες στην κυκλοφορία. Άρχισε η ενημερωτική εκστρατεία για το ευρώ σε όλους του πολίτες. Στο τέλος του 2001 έγινε η τροφοδότηση των τραπεζών με κέρματα και χαρτονομίσματα του ευρώ. Η μετάβαση έφτασε στην αρχή του τέλους.

- 2002 (Ιανουάριος, Δεκέμβριος)

Το νόμιμο ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης είναι πλέον το ευρώ. Άρχισε η σταδιακή απόσυρση των εθνικών νομισμάτων. Οι συναλλαγές γίνονται και στα 2 νομίσματα των χωρών μέχρι 28 Φεβρουαρίου 2002. Οι τράπεζες ανταλλάσσουν στα ταμεία τους τις δραχμές με ευρώ χωρίς καμία επιβάρυνση. Έτσι λοιπόν παύει να κυκλοφορεί η ΔΡΑΧΜΗ ως εθνικό

νόμισμα. Αυτό ήταν το τέλος ενός νομίσματος με την μεγαλύτερη ισχύ από την αρχαιότητα μέχρι και πριν από λίγο καιρό.

1.2. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Η ευρωπαϊκή οικοδόμηση βασίστηκε σε ιδρυτικές συνθήκες που κατά καιρούς αναθεωρούνται και γεννιούνται νέες συνθήκες προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τα προβλήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από το 1950 άρχισαν να κάνουν την εμφάνιση τους τρεις απ' τις σπουδαιότερες ιδρυτικές συνθήκες. Αυτές ήταν : Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.), η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.) και η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ε.Υ.Ρ.Α.Τ.Ο.Μ.).

Οι συνθήκες αυτές αναθεωρήθηκαν και κατέληξαν μέχρι το 2001 να υπάρχουν ακόμη πέντε συνθήκες. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Συνθήκη για την συγχώνευση, η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, η Συνθήκη του Άμστερνταμ, η Συνθήκη του Μάαστριχτ και η Συνθήκη της Νικαίας.

Έτσι λοιπόν η πρόταση του Γάλλου Υπουργού Εξωτερικών Robert Schuman στις 9 Μαΐου 1950 να τεθεί η παραγωγή του άνθρακα και του χάλυβα της Γερμανίας και της Γαλλίας υπό κοινό έλεγχο και να δημιουργηθεί για το σκοπό αυτό μια Κοινότητα, οδήγησε στις 18 Απριλίου 1951, στο Παρίσι, στην υπογραφή της «**Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα**».

Ιδρυτικά μέλη της Ε.Κ.Α.Χ. ήταν η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, της Ιταλίας, του Βελγίου, των Κάτω Χωρών (Ολλανδία) και του Λουξεμβούργου.

Η ίδρυση του Ε.Κ.Α.Χ. ήταν το ξεκίνημα της Ευρωπαϊκής ενοποιητικής πορείας που διαρκεί ακόμη και σήμερα. Τέθηκε σε εφαρμογή στις 23 Ιουλίου 1952 και έληξε πριν λίγο καιρό στις 23 Ιουλίου 2002. Αποτέλεσε ένα ιστορικής σημασίας νεωτερισμό στο πεδίο των διεθνών σχέσεων και του διεθνούς δικαίου. Για πρώτη φορά παραχωρήθηκε οικειοθελώς εθνική κυριαρχία σε μια ιδρυτική υπερεθνική οντότητα.

Πολύ γρήγορα η πολιτική πράξη επιβεβαίωσε πανηγυρικά τη βασική αρχή της μεθοδολογικής προσέγγισης που είχε υιοθετήσει στο σχέδιο Schuman. Δηλαδή η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση θα έπρεπε να αρχίσει σιγά σιγά από τομείς όπου οι συνθήκες ήταν «ώριμες» όπως για παράδειγμα ο τομέας της οικονομίας.

Αντίθετα στις αρχές της δεκαετίας του '50 ήταν παρακινδυνευμένη η πορεία προς την ενοποίηση όπως απεδείχθη με την αποτυχία της ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άμυνας (Ε.Κ.Α.) το 1954. Μετά την αποτυχία της Ε.Κ.Α. αποφασίστηκε στη Διάσκεψη της Μεσσίνας η επέκταση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στον τομέα της οικονομίας.

Στις 29 Μαΐου 1956 αποφασίστηκε στη Βενετία μετά τη Διάσκεψη από τους Υπουργούς Εξωτερικών των έξι ιδρυτικών μελών η έναρξη των διακυβερνητικών διαπραγματεύσεων στο οποίο είχαν δικαίωμα να συμμετέχουν και άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Όμως το 1970 επτά ιδρυτικές χώρες-μέλη το Ηνωμένο Βασίλειο, η Σουηδία, η Νορβηγία, η Δανία, η Αυστρία, η Ελβετία και η Πορτογαλία προτίμησαν να περιορίσουν την κοινή τους δράση και ίδρυσαν την Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (Ε.Ζ.Ε.Σ.). Είχαν σκοπό την δημιουργία μιας «Ζώνης Ελευθέρου Εμπορίου» δηλαδή την κατάργηση των εισαγωγικών δασμών, των ποσοτώσεων των τεχνικών, δημοσιονομικών και άλλων εμποδίων που περιόρισαν την διακίνηση εμπορευμάτων μεταξύ των χωρών-μελών της.

Τα έξι ιδρυτικά μέλη της Ε.Κ.Α.Χ. στις 25 Μαρτίου 1957 υπέγραψαν στην Ρώμη τις συνθήκες για την ίδρυση της **Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.)** και της **Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ε.Υ.Ρ.Α.Τ.Ο.Μ.)**. Οι δύο συνθήκες τέθηκαν σε εφαρμογή την 1^η Ιανουαρίου 1958. Να επισημάνουμε πως όταν χρησιμοποιείται ο όρος «**Συνθήκη της Ρώμης**» εννοείται μόνο η συνθήκη για την Ε.Ο.Κ.

Κατ' αρχήν η ραγδαία εξέλιξη της Ε.Ο.Κ. στηρίχθηκε στην επιθυμία των κρατών-μελών να επεκτείνουν όλο και περισσότερο το πεδίο εφαρμογής των κοινών πολιτικών. Τα όργανα της Κοινότητας πριν γίνει η συγχώνευση το 1967 (Ανώτατη Αρχή, Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ε.Ο.Κ., Επιτροπή Ε.Κ.Α.Ε.) κατάφεραν να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν οποιαδήποτε πολιτική θεωρούσαν αναγκαία για την επίτευξη των στόχων τους.

Οι πρωταρχικοί τους στόχοι ήταν σοβαροί. Με αφετηρία ότι μόνο με την ενοποίηση της Ευρώπης θα τερματιστούν οι καταστροφές, οι πόλεμοι και άλλα δεινά έθεσαν στόχους. Προσπάθησαν να μεταφέρουν στα κράτη-μέλη το πνεύμα για την διατήρηση και σταθεροποίηση της ειρήνης. Όλοι οι πολίτες που ζουν στην Κοινότητα να βαδίσουν προς την οικονομική ενοποίηση. Ο στόχος που συνέβαλε για την άνοδο του βιοτικού επιπέδου

και τη διασφάλιση της οικονομικής σταθερότητας ήταν η δημιουργία ενός μεγάλου οικονομικού χώρου.

Ακόμη είχαν σαν απώτερο στόχο την ενίσχυση και προώθηση της κοινωνικής συνοχής και την ανάπτυξη στενότερων σχέσεων μεταξύ των κρατών-μελών που οδήγησε στην πολιτική ένωση και προς όφελος τους. Τέλος για την επίτευξη των οικονομικών στόχων η Συνθήκη προέβλεπε τη διαμόρφωση και την εφαρμογή κοινής πολιτικής σε ορισμένους τομείς όπως η γεωργία, οι μεταφορές, ο ανταγωνισμός, το εξωτερικό εμπόριο....

Οι ιδρυτικές συνθήκες αποτέλεσαν το «Σύνταγμα» της Κοινότητας για τρεις και πλέον δεκαετίες. Ιδρύθηκαν τα πρώτα κοινοτικά όργανα : το εκτελεστικό (Ανώτατη Αρχή, Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ε.Ο.Κ., Επιτροπή Ε.Κ.Α.Ε.) και το πολιτικό όργανο στη μορφή των Συμβουλίων Υπουργών. Υπήρχε η Κοινή Συνέλευση, η οποία μετεξελίχθηκε σε Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Όμως κατά το 1967-1968 τα όργανα αυτά συγχωνεύτηκαν όπου υπογράφηκε και η **Συνθήκη για την συγχώνευση** την 1^η Ιουλίου 1967. Θεσπίστηκαν ενιαία θεσμικά όργανα που ήταν τα εξής : το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Κοινή Συνέλευση), το Συμβούλιο Υπουργών (πολιτικό όργανο), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εκτελεστικό όργανο) και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (ανώτατο δικαιοδοτικό όργανο).

Οι αποφάσεις λαμβάνονταν κατά κανόνα με πλειοψηφία. Όλα αυτά ανατράπηκαν με τη Συμφωνία του 1966 «Συμβιβασμός του Λουξεμβούργου» με την οποία έδιναν το δικαίωμα σε ένα κράτος-μέλος να ασκήσει βέτο όταν ενέκρινε ότι διακυβευόνταν «ζωτικά του συμφέροντα». Σ' αυτή την περίοδο τέθηκαν τα θεμέλια για την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '70 η επίσημη ονομασία Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα είχε ξεπεραστεί από την πράξη και αποτέλεσε μια περιοριστική οριοθέτηση των στόχων και του πεδίου της κοινής πράξης της Κοινότητας που πέρα από το οικονομικό πεδίο επεκτείνονταν και σ' αυτό της πολιτικής συνεργασίας.

Η μετονομασία σε Ευρωπαϊκή Κοινότητα έγινε επίσημα με τη **Συνθήκη του Μάαστριχτ** στις 7 Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε εφαρμογή την 1^η Νοεμβρίου 1993. Τα δώδεκα κράτη-μέλη υπέγραψαν στην μικρή επαρχιακή ολλανδική πόλη Μάαστριχτ τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είχαν προηγηθεί, βέβαια, οι δυο διακυβερνητικές διασκέψεις των κρατών-μελών για τη δημιουργία της Πολιτικής και Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης. Διήρκεσαν όλο το 1991 και τα αποτελέσματα των οποίων εγκρίθηκαν από τους αρχηγούς των κρατών και κυβερνήσεων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μάαστριχτ .

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτέλεσε τη συνέχεια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, βασίστηκε σ' αυτήν, στις πολιτικές της και στο θεσμικό σύστημα. Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό της όμως ήταν ότι πρόσθεσε

δύο νέους καίριους τομείς κοινής δράσης των «δεκαπέντε» την Πολιτική Ένωση και την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (Ε.Ο.Κ.)

Με αυτή την συνθήκη δημιουργήθηκαν νέοι στόχοι και προστέθηκαν νέες αρμοδιότητες. Η Κοινότητα με τις νέες αρμοδιότητες λειτούργησε αποτελεσματικότερα και οι αποφάσεις λαμβάνονταν όσο το δυνατό πιο κοντά στους πολίτες, σύμφωνα με την αρχή της επικουρότητας. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρότητας οι αποφάσεις για τη δημόσια ενέργεια έπρεπε να λαμβάνονται σε επίπεδο όσο πιο πλησιέστερα στον πολίτη. Με άλλα λόγια στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο διοικητικής οργάνωσης ενός κράτους (Κοινότητα, Δήμος, Νόμος). Μόνο όταν το επίπεδο αυτό αντικειμενικά δεν μπορούσε να εκπληρώσει την αποστολή του, η δράση μεταφέρονταν στο αμέσως επόμενο επίπεδο (Κεντρική Κυβέρνηση). Με αυτή την αρχή τονώθηκε η δημοκρατία των κρατών-μελών.

Με κέντρο τον Ευρωπαίο πολίτη, η νέα Συνθήκη επιχείρησε να δημιουργήσει το πλαίσιο μιας αποτελεσματικότερης κοινής δράσης με περισσότερη δημοκρατία και διαφάνεια. Χορηγήθηκαν ευρωπαϊκά δικαιώματα στους πολίτες και ο δημοκρατικός έλεγχος αυξήθηκε παραχωρώντας περισσότερες αρμοδιότητες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Πρέπει να σημειωθεί ότι προστέθηκε στα θεσμικά όργανα και η «Επιτροπή των Περιφερειών».

Η Ένωση δεσμεύτηκε στη δημιουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (Ο.Ν.Ε.) με κοινό νόμισμα, το αργότερο μέχρι το 1999. Πήρε όλες τις απαραίτητες αποφάσεις και μέτρα για την καθιέρωση της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (Κ.Ε.Π.Π.Α.). Ακόμη η Ένωση δεσμεύτηκε επιβάλλοντας πρόσθετα μέτρα για την ανάπτυξη των μειονεκτούντων κρατών και περιφερειών και έτσι στάλθηκε το Δεύτερο Πακέτο Ντελόρ.

Οι νέες αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφορούσαν τους τομείς της προστασίας του καταναλωτή, της υγείας, των διευρωπαϊκών δικτύων (μεταφορές), βιομηχανικής πολιτικής, εκπαίδευσης, συνεργασίας και κοινωνικής πολιτικής στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

Τέλος η Ένωση σεβάστηκε την εθνική ταυτότητα των κρατών-μελών, την ιστορία, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις. Η πολυμορφία των κρατών-μελών του πολιτισμού ενισχύθηκε και προστατεύεται μέχρι και σήμερα. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση άνοιξε νέα φάση στη διαδικασία μιας στενότερης ένωσης των λαών της Ευρώπης και επέφερε σημαντικές αλλαγές στις προηγούμενες Συνθήκες.

Όταν προσχώρησαν νέα κράτη-μέλη το 1993 (Δανία, Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο), το 1981 (Ελλάδα), το 1986 (Ισπανία, Πορτογαλία), και το 1995 (Αυστρία, Φιλανδία, Σουηδία) οι ιδρυτικές Συνθήκες τροποποιήθηκαν με διάφορες ευκαιρίες, μεταρρυθμίσεις, νέοι τομείς και

θεσμικές αλλαγές. Μια από την σημαντικότερη τροποποίηση της Συνθήκης της Ρώμης ήταν η **Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη**.

Άρχισε να εφαρμόζεται την 1^η Ιουλίου 1987. Καταγράφηκαν και ενσωματώθηκαν στη Συνθήκη δύο νέοι βασικοί και ευρείας εμβέλειας στόχοι για την Κοινότητα. Η πραγματοποίηση της Ευρωπαϊκής Εσωτερικής Αγοράς μέχρι την 1^η Ιανουαρίου 1993 και η δέσμευση των δώδεκα κρατών-μελών για τη δημιουργία ή και την προώθηση νέων κοινών πολιτικών.

Πιο συγκεκριμένα τώρα η Συνθήκη για την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη δημιούργησε τη ρητή νομική δέσμευση των «Δώδεκα» για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς. Με την Εσωτερική Αγορά καταργήθηκαν όλοι οι εσωτερικοί δασμοί και δεν υπήρχαν έλεγχοι προσώπων και εμπορευμάτων στα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας. Καταγράφηκε ως στόχο της Κοινότητας η οικονομική και κοινωνική συνοχή. Επίσης ως τομείς δραστηριότητας της Κοινότητας αναγνώρισε την έρευνα, την κοινωνική πολιτική και το περιβάλλον. Τέλος ως βασικό στόχο είχε την αναμόρφωση της λειτουργίας των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έτσι ώστε να βελτιωθεί η διαδικασία λήψης αποφάσεων, να συμμετέχει και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη διαδικασία αυτή και να βελτιωθεί η εκτέλεση των αποφάσεων.

Ιδιαίτερα όσον αφορά το τελευταίο σημείο αποφασίστηκε να εφαρμόζεται στο Συμβούλιο Υπουργών η αρχή της ειδικής πλειοψηφίας σε θέματα που αφορούν στη δημιουργία της Ενιαίας Αγοράς και την εφαρμογή των νέων πολιτικών. Στο νομοθετικό τομέα θεσπίστηκε η διαδικασία συνεργασίας που προβλέπει την ενεργότερη συμμετοχή του Κοινοβουλίου στο νομοθετικό έργο της Ένωσης.

Η διαδικασία συνεργασίας καθιέρωσε στον τομέα αυτό τη «διπλή αναγνώριση» του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και έδωσε τη δυνατότητα στο Κοινοβούλιο να τροποποιεί τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Παράλληλα μ' αυτή τη διαδικασία η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη αναγνώρισε στο Κοινοβούλιο δικαίωμα συναπόφασης για την ένταξη νέων μελών στην Ένωση και για τη σύναψη συμφωνιών σύνδεσης με τρίτες χώρες. Και για τις παραπάνω δύο αποφάσεις απαιτήθηκε η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το σχέδιο αυτό αποτέλεσε την αφετηρία για την συνειδητοποίηση όλων των προβλημάτων που είχαν προκύψει με την τελμάτωση της ενοποιητικής διαδικασίας της προηγούμενης δεκαετίας. Έτσι λοιπόν πραγματοποιήθηκε μια διακυβερνητική συνδιάσκεψη και μετά από συζητήσεις οδηγήθηκαν σ' ένα συμβιβασμό.

Τελικά η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη αποτέλεσε έναν συμβιβασμό που όμως έδωσε τις δυνατότητες κυρίως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για την προώθηση της ιδέας της Ένωσης η οποία πραγματοποιήθηκε με την Συνθήκη του Μάαστριχτ το Φεβρουάριο του 1992.

Στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υπεγράφη στο Μάαστριχτ το 1992 προβλέπονταν η ρήτρα για την αναθεώρηση της, μια διαδικασία που άρχισε μέσα στο 1996. Την ρήτρα αυτή την είχαν προβλέψει γιατί κανείς δε μπορούσε να γνωρίζει εκ των προτέρων ποιες αδυναμίες θα παρουσίαζε στην πράξη η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στις 17 Ιουνίου 1997 οι αρχηγοί κρατών και οι κυβερνήσεις συμφώνησαν στο Άμστερνταμ σε μια νέα Συνθήκη που αποτέλεσε τη συμπλήρωση και τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η «**Συνθήκη του Άμστερνταμ**» υπεγράφη στην ομώνυμη πόλη την 2^η Οκτωβρίου 1997. Ίσχυσε αμέσως μετά την επικύρωση της από τα Κοινοβούλια των κρατών-μελών, πράγμα που έγινε στα τέλη του 1998.

Ήδη στην προπαρασκευαστική φάση της Διακυβερνητικής Διάσκεψης που άρχισε το Μάρτιο του 1996 στο Τορίνο, τέθηκαν οι στόχοι της αναθεώρησης της Συνθήκης όσον αφορά τους θεσμούς και τη λειτουργία τους και την παρουσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην διεθνή σκηνή.

Συγκεκριμένα η Συνθήκη του Άμστερνταμ είχε τέσσερις βασικούς στόχους. Καταρχήν δόθηκε βαρύτητα στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των πολιτών και η συστηματική αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, η καταπολέμηση της οποίας ήταν ένας από τους συνταγματικούς στόχους της Ένωσης και δέσμευσε τα όργανα της και τα κράτη-μέλη. Εξαλείφθηκαν τα τελευταία εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών, των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων, των υπηρεσιών όπως επίσης και τη δημιουργία «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» στο εσωτερικό της Ένωσης.

Δόθηκε η δυνατότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση να αποκτήσει μια πιο αποτελεσματική και αισθητή παρουσία στη διεθνή σκηνή με την εφαρμογή μιας αποτελεσματικής κοινής εξωτερικής πολιτικής. Τέλος επανακαθορίστηκε το θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης που σχεδιάστηκε το 1957 για μια Ευρώπη έξι κρατών-μελών.

Σ' αυτό το πλαίσιο δόθηκε μια απάντηση στην τριπλή θεσμική πρόκληση, δηλαδή στην ανάγκη να εξαλείψουν ένα απαράδεκτο έλλειμμα δημοκρατίας στη λειτουργία της. Αναθεωρήθηκαν οι πολύπλοκες και συχνά αποτελεσματικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων και δημιουργήθηκε το θεσμικό και νομικό πλαίσιο που θα επέτρεπε την διεύρυνση της Ένωσης χωρίς να θέσουν σε κίνδυνο το κοινοτικό κεκτημένο και την εμβάθυνση στην ενοποιητική διαδικασία.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο σχετικά με την απασχόληση, με στόχο το συντονισμό και την ενθάρρυνση των εθνικών πολιτικών στον τομέα αυτό. Η καταπολέμηση της ανεργίας αποτέλεσε πλέον συνταγματικό στόχο της Ένωσης που δέσμευε όλα τα κράτη-μέλη. Ενίσχυσε το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την

επέκταση της διαδικασίας της συναπόφασης όπου έκανε το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο συνομοθέτες. Επέκτειναν την αρχή της πλειοψηφίας στη λήψη αποφάσεων και ενισχύθηκαν οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Επιτροπής.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ χαρακτηρίστηκε τόσο από τις κυβερνήσεις όσο και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως ένα θετικό βήμα στην πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης, παρόλο που δεν επιτεύχθηκαν όλοι οι στόχοι της αναθεώρησης. Αποφάσισαν λοιπόν τα κράτη-μέλη και τα όργανα της Ένωσης ότι πριν από την διεύρυνση θα έπρεπε να προηγηθεί νέα Διάσκεψη Κορυφής για τον επανακαθορισμό του θεσμικού πλαισίου.

Οι Συνθήκες που ίσχυαν μέχρι και πριν το 2001 τροποποιήθηκαν όλες με την υπογραφή της Συνθήκης της Νικαίας. Υπογράφηκε ύστερα από διακυβερνητικές διασκέψεις στις 26 Φεβρουαρίου 2001. Τέθηκε σε εφαρμογή αφού πρώτα τα 15 κράτη-μέλη της είχαν επικυρώσει σύμφωνα με τις αντίστοιχες συνταγματικές διαδικασίες τους.

Συγκεκριμένα αυτή η Συνθήκη που σηματοδότησε τη λήξη της διακυβερνητικής διάσκεψης στις 14 Φεβρουαρίου 2000 απέβλεπε στο να προσαρμόσει τη λειτουργία των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων έτσι ώστε να τους επιτρέψει να υποδεχθούν νέα κράτη-μέλη. Έτσι η νέα συνθήκη άνοιξε το δρόμο προς τη μεγαλύτερη διεύρυνση που έθεσε ποτέ ως στόχο η Ευρωπαϊκή Ένωση, με τις προοπτικές για μια διαρκή ειρήνη, σταθερότητα και ευημερία για το σύνολο των ευρωπαϊκών δημοκρατικών κρατών.

Τροποποίησε τις υπάρχουσες συνθήκες και είχε έναρξη ισχύος μετά την επικύρωση της από όλα τα κράτη-μέλη, είτε με ψηφοφορία των εθνικών κοινοβουλίων είτε με δημοψήφισμα. Η Συνθήκη της Νικαίας ενίσχυσε το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από κοινού ως νομοθέτη. Μια νέα νομική βάση συστήθηκε και επέτρεψε στο Συμβούλιο να καθορίσει το καταστατικό των πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η επικύρωση της Συνθήκης επέτρεψε στο Συμβούλιο να λαμβάνονται αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία. Όσον αφορά τη στάθμιση των ψήφων, η Συνθήκη προβλέπει ότι θα τροποποιηθεί από την 1^η Ιανουαρίου 2005. Αποφασίστηκε η ενίσχυση των εξουσιών του προέδρου, που αποτέλεσε μέτρο για τη διασφάλιση της συνοχής ενός σώματος για περισσότερα από 20 μέλη.

Ακόμη κατέβαλλε προσπάθειες για την καλύτερη κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου και προέβλεπε τη δυνατότητα δημιουργίας εξειδικευμένων δικαστικών τμημάτων σε ορισμένους ειδικούς τομείς.

Τέλος η Συνθήκη της Νικαίας θέσπισε ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο θα συνίσταται από έναν εκπρόσωπο κάθε κράτους-μέλους. Ο διορισμός των μελών καθορίστηκε από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία και όχι πλέον με ομοφωνία για εξαετή θητεία. Όλα τα εθνικά θεσμικά όργανα κλήθηκαν να βελτιώσουν τη συνεργασία τους.

1.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Είναι παράδοξο, από την πρώτη ματιά, το γεγονός ότι ένας χώρος που κατακερματίστηκε επανειλημμένες φορές από πολέμους και καταστροφές, ένας χώρος που αναπτύχθηκαν οι πιο σοβαρές αντιπαλοότητες μεταξύ των εθνών, κυβερνήσεων και λαών, ένας χώρος όπου παράχθηκαν και αναπαράχθηκαν εθνικές, κοινωνικές και ιδεολογικές συγκρούσεις με ένταση μοναδική, ίσως σε ολόκληρη την ανθρώπινη ιστορία, είναι ακριβώς εκείνος ο χώρος όπου εφαρμόζεται εδώ και πάνω από σαράντα χρόνια (40) η πιο ολοκληρωμένη μορφή συνεννόησης και συνεργασίας ενός τμήματος της Διεθνούς Κοινότητας.

Αυτή η συνεννόηση και η συνεργασία έχουν μια δυναμική όπου ένα μεγάλο τμήμα των ευρωπαϊκών λαών βρίσκονται σήμερα στην διαδικασία συγκρότησης μιας συνομοσπονδιακού τύπου «Ένωση Κρατών» που φιλοδοξούσε και φιλοδοξεί να έχει σύντομα μια εξωτερική πολιτική, μια αμυντική, οικονομική πολιτική, μια Κεντρική Τράπεζα, ένα νόμισμα...Προς το παρόν τα παραπάνω έχουν επιτευχθεί όμως δεν έχουν αγγίξει τα όρια της τελειότητας.

Η Κοινότητα, η οποία κατά την ίδρυση της αποτελούνταν από έξι κράτη : Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, και Κάτω Χώρες (Ολλανδία) διευρύνθηκε το 1973 με τη Δανία, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, το 1981 με την Ελλάδα και το 1986 με την Ισπανία και την Πορτογαλία. Το 1990 η Κοινότητα υποδέχθηκε την πρώην Ανατολική Γερμανία. Το 1995 η Κοινότητα που μετατράπηκε σε Ευρωπαϊκή Ένωση διευρύνθηκε με την Αυστρία, την Φιλανδία και τη Σουηδία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση το 1998 ήταν το αποτέλεσμα προσπαθειών που άρχισαν το 1950 από τους σκαπανείς της κοινοτικής Ευρώπης. Αποτέλεσε την πιο προωθημένη οργάνωση πολυτομεακής ολοκλήρωσης που είχε τη δυνατότητα να λειτουργεί ταυτόχρονα στους οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς τομείς και των εξωτερικών σχέσεων των 15 κρατών που είναι μέλη της.

Η Συνθήκη των Παρισίων για την ίδρυση της Ε.Κ.Α.Χ. το 1951 και εν συνεχεία οι Συνθήκες της Ρώμης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ε.Υ.Ρ.Α.Τ.Ο.Μ) το 1957, οι οποίες τροποποιήθηκαν το 1986 με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, το 1992 με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υπογράφηκε στο Μάαστριχτ με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997 και τέλος με τη Συνθήκη της Νικαίας το 2001 ήταν τα θεσμικά θεμέλια όπου δημιούργησαν μεταξύ των κρατών-μελών νομικούς δεσμούς. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησε η ίδια νομοθεσία που εφαρμόστηκε άμεσα στους ευρωπαίους πολίτες και γέννησε ειδικά δικαιώματα προς όφελός τους.

Η Κοινότητα στην αρχή υπήρξε μια επιχείρηση ειρήνης, αφού κατάφερε να συνενώσει σε ένα θεσμικό σύνολο με βάση την αρχή της ισότητας τους νικητές και τους ηττημένους του τελευταίου ενδοευρωπαϊκού πολέμου. Έτσι λοιπόν οι ιδρυτικές χώρες αποφάσισαν να οικοδομήσουν μια Οικονομική Κοινότητα πάνω στη βάση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, και των εργαζομένων. Οι δασμοί επί των βιομηχανικών προϊόντων καταργήθηκαν τον Ιούλιο του 1968 και οι κοινές πολιτικές τέθηκαν σε ισχύ κατά την ίδια δεκαετία.

Η Ένωση πρώτη εμπορική δύναμη στον κόσμο άρχισε να διαθέτει τα μέσα που της επέτρεψε να μείνει στη διεθνή σκηνή. Έθεσε στόχο την εφαρμογή κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Κατά το 1995 μετά τον εμπλουτισμό της Ένωσης από νέες χώρες ανέκυψαν νέες προοπτικές στην καρδιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτές ήταν : η διεύρυνση της Ευρώπης με νέες χώρες όπως με την ένταξη της Κύπρου όπου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου δρομολόγησε ενταξιακές διαπραγματεύσεις και αξιοποίησε το δυναμισμό της νομισματικής ένωσης με βάση τη δημιουργία ενός νέου ενιαίου νομίσματος.

Αποφάσισε και ενήργησε για να διαφυλάξει την ταυτότητα των κρατών-μελών της. Είχε σαν επιλογή την προώθηση μιας αποτελεσματικής και δημοκρατικής οργάνωσης.

Όπως προαναφέρθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι απλά ένας οργανισμός υπερεθνικής, διακρατικής συνεργασίας. Παρόλο που δεν αποτελεί κρατική οντότητα έχει κυριαρχικά δικαιώματα και όργανα που οι αποφάσεις τους δεσμεύουν τους πολίτες και τα κράτη-μέλη.

Σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η συνένωση κρατών και λαών που ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα χωρίς να έχει τη νομική προσωπικότητα κράτους ή ομοσπονδίας κρατών, σύμφωνα με τα κριτήρια του Διεθνούς Δικαίου.

Έτσι λοιπόν αυτά τα 15 κράτη αποφάσισαν να ενωθούν για να διαφυλάξουν την ειρήνη και να προωθήσουν την οικονομική και κοινωνική πρόοδο. Στις αρχές του 2000 οι ευρωπαίοι λαοί μετά από τις «Συνθήκες

του Μάαστριχτ» (Φεβρουάριος 1992) χωρίζονται μόνο ως τη γλώσσα, την κουλτούρα, την σημαία, και προφανώς το θρήσκευμα. Ο βασικός πυρήνας της οικονομικής ζωής των λαών της Ευρώπης δεν είναι απλά «κοινός» είναι και θα είναι **ΕΝΑΣ**.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και σήμερα Ευρωπαϊκή Ένωση (η ονομασία αυτή δεν έχει ακόμη εγκαθιδρυθεί ούτε στην παγκόσμια ούτε στην ευρωπαϊκή «αργκό») διοικείται από κοινά όργανα : το δημοκρατικό εκλεγμένο Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο που εκπροσωπεί τα κράτη-μέλη σε επίπεδο υπουργών, ή το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο επίπεδο των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, την Επιτροπή ως θεματοφύλακα των Συνθηκών με νομοθετική πρωτοβουλία και εκτελεστικές εξουσίες, το Δικαστήριο που διασφαλίζει τη δημοσιονομική διαχείριση και τέλος τα συμβουλευτικά, επικουρικά όργανα που εκπροσωπούν τα οικονομικά, κοινωνικά και περιφερειακά συμφέροντα.

Εξάλλου έχει ιδρυθεί μια Ευρωπαϊκή Τράπεζα επενδύσεων για να διευκολύνει την υλοποίηση σχεδίων που συντελούν στην ισόρροπη ανάπτυξη της Ένωσης.

1.3.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Αναλυτικότερα τώρα το-**Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** είναι το όργανο δημοκρατικής έκφρασης και πολιτικού ελέγχου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που συμμετέχει επίσης στη νομοθετική διαδικασία. Εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία από το 1979 και διαθέτει 626 μέλη κατανεμημένα ως εξής : Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο 87 η κάθε χώρα, Ισπανία 64, Κάτω Χώρες 31, Βέλγιο, Ελλάδα, Πορτογαλία 25 η κάθε χώρα, Ιρλανδία 15, Λουξεμβούργο 6, Σουηδία 22, Αυστρία 21, Δανία και Φιλανδία 16 η κάθε χώρα. Με την Συνθήκη του Άμστερνταμ ο μέγιστος αριθμός των εδρών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ορίστηκε σε 700.

Η έδρα του Κοινοβουλίου βρίσκεται στο Στρασβούργο, όπου πραγματοποιούνται μια φορά το μήνα , οι ολιγομέλειες. Ωστόσο ορισμένες συμπληρωματικές σύνοδοι και οι συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών (20 τον αριθμό) πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες για να διευκολύνουν κυρίως οι επαφές με την Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Γενική Γραμματεία είναι εγκατεστημένη στο Λουξεμβούργο.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελείται από πολιτικές ομάδες οργανωμένες σε επίπεδο Ένωσης. Το Κοινοβούλιο, το οποίο εκπροσωπεί 373 εκατ. Πολίτες διαδραματίζει καταρχάς ρόλο προώθησης που το οδηγεί στην ανάληψη πολλών πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη των κοινοτικών πολιτικών. Αποτελεί επίσης όργανο ελέγχου.

Το Κοινοβούλιο εγκρίνει το διορισμό Επιτροπής, του προέδρου της Επιτροπής την οποία μπορεί να ανατρέψει με πλειοψηφία των 2/3, εκφράζει την άποψη του για το πρόγραμμα της, ελέγχει την καθημερινή διαχείριση των κοινοτικών πολιτικών μέσω των γραπτών και προφορικών ερωτήσεων που απευθύνει στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο της Ένωσης. Αξίζει να σημειωθεί το πλήθος των ερωτήσεων γύρω στις 4000 ερωτήσεις το χρόνο.

Επίσης το Κοινοβούλιο μπορεί να προβεί στη σύσταση εξεταστικών επιτροπών και να εξετάσει τις αναφορές των πολιτών. Στην Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπεται ότι το Κοινοβούλιο μπορεί να ορίσει ανεξάρτητο διαμεσολαβητή προκειμένου να εξετάσει τις προσφυγές που αφορούν τη διοικητική λειτουργία της Ένωσης. Το Κοινοβούλιο ασκεί από κοινού με το Συμβούλιο νομοθετικά καθήκοντα : συμμετέχει στην επεξεργασία των κοινοτικών οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία καλείται να τις τροποποιήσει προκειμένου να ληφθεί υπόψη η θέση του Κοινοβουλίου :

- Η Ενιαία Πράξη για την αναθεώρηση των Ευρωπαϊκών Συνθηκών προέβλεψε μια διαδικασία με δυο αναγνώσεις στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο των Υπουργών. Η διαδικασία αυτή η λεγόμενη της «συνεργασίας» ενδυναμώνει τις νομοθετικές εξουσίες του Κοινοβουλίου για ορισμένα θέματα όπως η ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς. Η διαδικασία συνεργασίας μερικώς καταργήθηκε με στόχο την απλούστευση των νομοθετικών και την επέκταση της διαδικασίας συναπόφασης.

- Η Συνθήκη του Μάαστριχτ ενίσχυσε το νομοθετικό ρόλο του Κοινοβουλίου παρέχοντας τους εξουσία συναπόφασης με το Συμβούλιο σε συγκεκριμένες τομείς όπως ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, εσωτερική αγορά, εκπαίδευση, έρευνα, περιβάλλον, διευρωπαϊκά δίκτυα, υγεία, πολιτιστικά θέματα, καταναλωτές. Σύμφωνα με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, να απορρίψει την κοινή θέση που έλαβε το Συμβούλιο και να περατώσει τη διαδικασία. Η Συνθήκη όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω προβλέπει ωστόσο διαδικασία συνδιαλλαγής.

- Τέλος με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ ενίσχυσε το νομοθετικό ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επεκτείνοντας τη διαδικασία συναπόφασης με το Συμβούλιο σε νέους τομείς όπως η δημόσια υγεία, η πολιτική των μεταφορών, η ελεύθερη διακίνηση των πολιτών, ορισμένες διατάξεις της κοινωνικής πολιτικής και η πολιτική της απασχόλησης. Η θέσπιση ενός νομοθέτηματος που εγκρίνεται με τη διαδικασία συναπόφασης (άρθρο 249, της Συνθήκης) δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά μόνο με τη ρητή συναίνεση του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου.

Τέλος το Κοινοβούλιο θα πρέπει να παρέχει τη σύμφωνη γνώμη του στο Συμβούλιο για ορισμένες αποφάσεις μεγάλης σημασίας. Η εν λόγω

σύμφωνη γνώμη επεκτάθηκε στο Μάαστριχτ για τον ενιαίο εκλογικό νόμο και το δικαίωμα κυκλοφορίας και εγκατάστασης καθώς και τα διαρθρωτικά ταμεία.

1.3.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σε αντίθεση με τα προηγούμενα και επόμενα κύρια και επικουρικά όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που έλκουν την καταγωγή τους από την ίδια την ιδρυτική συνθήκη της Κοινότητας, το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** με επικεφαλείς τις κυβερνήσεις των 12 κρατών-μελών και τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν είχε μέχρι το 1987 κανένα νομικό status.

Μολονότι ήδη από το 1974 που δημιουργήθηκε οι δώδεκα επικεφαλείς των κυβερνήσεων συνέρχονταν από καιρό σε καιρό (2 ή 3 φορές το χρόνο) για να εξετάσουν «ανεπίσημα» τα μεγάλα ζητήματα της Κοινότητας, μόνο το 1987 με την υπογραφή της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, θεσμοθετήθηκε και επίσημα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Και πάλι όμως χωρίς επακριβή προσδιορισμό των εξουσιών του, αλλά πάντως με την πρόβλεψη τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο συνεδριάσεις.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποτελούμενο από 11 Πρωθυπουργούς και 1 Πρόεδρο Δημοκρατίας (τον Γάλλο Πρόεδρο) συνεδριάζει με την παρουσία και των Υπουργών Εξωτερικών. Οι Υπουργοί των Εξωτερικών αναλαμβάνουν να προσδώσουν στις αποφάσεις των επικεφαλείς των κυβερνήσεων, την τυπική μορφή που απαιτούν οι Συνθήκες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην ουσία διαδραματίζει κεντρικό ρόλο προώθησης και γενικού πολιτικού προσανατολισμού.

Χαράζει γενικές στρατηγικές επιλογές ή επιλύει, στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο, τις όποιες διαφωνίες, σε ζητήματα πολιτικής, υπάρχουν στα επίπεδα των Υπουργών. Αλλά είναι οι ίδιοι οι Υπουργοί που εξειδικεύουν σε «Κανονισμούς», σε «Οδηγίες», κ.τ.λ. τις τελικές πολιτικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο ρόλος και η σημασία των συνεδριάσεων και των πολιτικών αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ολοένα και αυξάνουν τα τελευταία έξι-επτά χρόνια και φαίνεται πως είναι πια το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και όχι η Επιτροπή η πραγματική κινητήρια δύναμη της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εδρεύει στις Βρυξέλλες όπως και τα περισσότερα συμβούλια.

1.3.3. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελείται από αντιπροσώπους κάθε κράτους-μέλους σε υπουργικό επίπεδο. Είναι το θεσμικό όργανο στο οποίο εκπροσωπούνται οι κυβερνήσεις των κρατών-

μελών. Γι' αυτό το λόγο έχει ταυτόχρονα κοινοτικό και διακυβερνητικό χαρακτήρα. Απαρτίζεται από 15 υπουργούς έναν για κάθε κράτος.

Η συνθήκη του ποικίλει ανάλογα με το θέμα που εξετάζεται κάθε φορά: έτσι οι υπουργοί γεωργίας εξετάζουν τα γεωργικά θέματα, οι υπουργοί εργασίας και κοινωνικών υποθέσεων τα θέματα απασχόλησης κ.τ.λ. Όσο για το Συμβούλιο «Γενικές υποθέσεις» είναι αρμόδιο για τα ζητήματα γενικής πολιτικής, εξωτερικών υποθέσεων καθώς και για γενικότερα θέματα κοινοτικού ενδιαφέροντος.

Η Προεδρία του Συμβουλίου ασκείται εκ περιτροπής ανά εξάμηνο από τα κράτη-μέλη. Η Προεδρία ορίζει τις συνεδριάσεις και την ημερήσια διάταξη τους, επεξεργάζεται αποδεκτές προτάσεις συμβιβασμών και προσπαθεί να εξασφαλίσει συνέπεια και συνέχεια στη λήψη αποφάσεων. Η έδρα του Συμβουλίου βρίσκεται στις Βρυξέλλες αλλά ορισμένες συνεδριάσεις πραγματοποιούνται στο Λουξεμβούργο.

Στην κοινοτική πρακτική όλο και μεγαλύτερη σημασία προσλαμβάνει η επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων, η λεγόμενη COROPER η οποία απαρτίζεται από τους Μόνιμους Αντιπροσώπους των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η COREPER προετοιμάζει τις υπουργικές συνόδους, εξετάζει σε 1^η φάση τα προς επίλυση θέματα και ο εκπρόσωπος του προεδρεύοντος κράτους-μέλους αναλαμβάνει να διερευνήσει και να διατυπώσει το σχέδιο αποφάσεων που θα συζητήσει το Συμβούλιο Υπουργών.

Οι δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οργανώνονται βάση της Συνθήκης γύρω από τρεις διαφορετικούς τομείς (κοινοτικές δραστηριότητες, εξωτερική και πολιτική ασφάλεια, δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις). Ως θεσμικό όργανο της Ένωσης το Συμβούλιο εξασφαλίζει στον κοινοτικό τομέα την υλοποίηση των στόχων που καθарίστηκαν από την Συνθήκη. Συντονίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές των κρατών-μελών και λαμβάνει τις κυριότερες αποφάσεις για τις κοινές πολιτικές με διαδικασίες που συνδέουν λίγο ως πολύ στενά το Κοινοβούλιο με τις αποφάσεις αυτές.

Στους δυο άλλους τομείς που βασίζονται στη διακυβερνητική συνεργασία, το Συμβούλιο διαδραματίζει εξαιρετικό ρόλο. Έτσι στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας αποφασίζει τις κοινές θέσεις ή τις κοινές ενέργειες, των οποίων εξασφαλίζει επίσης την εφαρμογή καθώς στην προεδρία του Συμβουλίου ανατίθεται το καθήκον αντιπροσώπευσης της Ένωσης. Στο πλαίσιο των δικαστικών και εσωτερικών υποθέσεων το Συμβούλιο λειτουργεί κυρίως μέσω κοινών ενεργειών και συμβάσεων των οποίων την έγκριση συνιστά στα κράτη-μέλη.

Όσο αφορά τώρα τις αποφάσεις που ανάγονται σε κοινοτικές δραστηριότητες η Συνθήκη για την Ένωση καθιέρωσε να επεκταθεί η προσφυγή στην ψήφο με ειδική πλειοψηφία. Ορισμένα θέματα όπως τα

φορολογικά εξακολουθούν να απαιτούν ομοφωνία. Η ειδική πλειοψηφία καθαρίζεται στις 62 ψήφους επί 87 αν η απόφαση λαμβάνεται μετά από πρόταση της Επιτροπής. Σε μερικές περιπτώσεις σε 62 ψήφους που εκφράζουν ευνοϊκή ψήφο τουλάχιστον 10 κρατών-μελών.

Για τον υπολογισμό της ειδικής πλειοψηφίας η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο διαθέτουν 10 ψήφους, η Ισπανία 8 ψήφους, το Βέλγιο, η Ελλάδα, οι Κάτω Χώρες και η Πορτογαλία από 5 ψήφους, η Αυστρία και η Σουηδία από 4 ψήφους, η Δανία και η Ιρλανδία από 3 ψήφους και τέλος το Λουξεμβούργο 2 ψήφους. Πρέπει να σημειωθεί ότι απαιτείται ομοφωνία στην περίπτωση που το Συμβούλιο θέλει να τροποποιήσει τις προτάσεις της Επιτροπής ή τις τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που έχουν γίνει δεκτές από την Επιτροπή.

Στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων απαιτείται ομόφωνη απόφαση εκτός αν η Συνθήκη επιτρέπει στο Συμβούλιο να αποφασίσει διαφορετικά.

1.3.4. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** είναι η «Κυβέρνηση της Ένωσης», το εκτελεστικό της όργανο. Αποτελεί την κινητήρια δύναμη, την αφετηρία κάθε δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα κράτη-μέλη της Επιτροπής πρέπει να έχουν ικανότητες, κατάρτιση και εμπειρίες από την άσκηση υψηλών καθηκόντων στο εθνικό ή και στο κοινοτικό επίπεδο. Δεσμεύονται να είναι εντελώς ανεξάρτητοι από τις εθνικές κυβερνήσεις τους και να δρουν μόνο προς το συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αποτελείται από 20 μέλη : από 2 μέλη Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Βρετανία και 1 μέλος από καθεμία από τις άλλες χώρες της Ένωσης. Η θητεία της επιτροπής είναι πενταετής όπως και αυτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι κυβερνήσεις πριν ορίσουν τον πρόεδρο της επιτροπής οφείλουν να ζητήσουν την γνώμη του Κοινοβουλίου, το οποίο πρέπει επίσης να εγκρίνει με την ψήφο του την Επιτροπή συνολικά πριν το διορισμό της με κοινή απόφαση των κυβερνήσεων.

Καταρχήν η επιτροπή είναι ο θεματοφύλακας των ευρωπαϊκών Συνθηκών. Όργανο αμερόληπτο, φροντίζει για την σωστή εφαρμογή των Συνθηκών και των αποφάσεων που λαμβάνονται βάση αυτών των συνθηκών. Μπορεί να κινησει κατά των κρατών-μελών διαδικασία επί παράβαση και ενδεχομένως να προσφύγει στο Δικαστήριο. Μπορεί επίσης να επιβάλλει πρόστιμα σε ιδιώτες κυρίως στα πλαίσια της πολιτικής ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή αποτελεί τον κινητήριο μοχλό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι το μόνο όργανο που διαθέτει το δικαίωμα ανάληψης πρωτοβουλίας στον τομέα της κοινοτικής νομοθεσίας και μπορεί να προβάλλει τη θέση

της καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας που οδηγεί στην έκδοση ενός «ευρωπαϊκού νόμου». Στον τομέα της διακυβερνητικής συνεργασίας έχει το δικαίωμα να υποβάλλει προτάσεις ισότιμα με τα άλλα κράτη-μέλη.

Τέλος η Επιτροπή είναι το εκτελεστικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα πλαίσια αυτά καταρτίζει τα κείμενα εφαρμογής ορισμένων διατάξεων, εφαρμόζει τους κανόνες των συνθηκών σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και διαχειρίζεται τις πιστώσεις του προϋπολογισμού που προορίζονται για τις παρεμβάσεις της Ένωσης.

Το μεγαλύτερο μέρος των πιστώσεων αυτών συγκεντρώνεται στα μεγάλα ταμεία : το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής κ.τ.λ. Κατά την άσκηση των εκτελεστικών της εξουσιών υποχρεούται συχνά να ζητά τη γνώμη επιτροπών που αποτελούνται από εθνικούς υπαλλήλους.

Η έδρα της Επιτροπής βρίσκεται στις Βρυξέλλες. Διαθέτει διοικητικό μηχανισμό και αυτό αποδεικνύεται πριν από λίγα χρόνια όταν υπέβαλε 558 προτάσεις και 272 ανακοινώσεις, σχέδια, υπομνήματα και εκθέσεις. Ο μηχανισμός αυτός περιλαμβάνει 15.000 υπαλλήλους οι οποίοι είναι κατανομημένοι σε 20 περίπου Γενικές Διευθύνσεις.

1.3.5. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί και **Κοινότητα Δικαίου**. Η ύπαρξη της προϋποθέτει ότι τα κράτη-μέλη, τα θεσμικά όργανα και οι ιδιώτες αναγνωρίζουν τον υποχρεωτικό χαρακτήρα των κανόνων της. Το ενιαίο της έννομης κοινοτικής τάξης συνεπάγεται ότι στους τομείς αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Κοινοτικό Δίκαιο υπερισχύει του Εθνικού. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να επικαλεσθεί ενώπιον των Δικαστηρίων της χώρας του την ισχύ και την εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου και να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, αν χρειαστεί.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο απαρτίζεται από 15 Δικαστές και 9 Γενικούς Εισαγγελείς που διορίζονται κατόπιν κοινής απόφασης και συμφωνίας από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών με ανανεώσιμη, εξαετή θητεία. Η έδρα της είναι το Λουξεμβούργο. Μέλη του Δικαστηρίου γίνονται κατά κανόνα ανώτατοι δικαστές στα κράτη-μέλη ή Νομικοί αναγνωρισμένου κύρους.

Οι δικαστές μεταξύ τους εκλέγουν για μια τριετία τον Πρόεδρο του δικαστηρίου, ο οποίος διευθύνει τις εργασίες του Δικαστηρίου και προεδρεύει των συνεδριάσεων και των διασκέψεων. Κάθε κράτος-μέλος εκπροσωπείται με ένα δικαστή.

Αποστολή του Δικαστηρίου είναι να εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των ευρωπαϊκών Συνθηκών. Το Δικαστήριο μπορεί να διατυπώσει αν ένα κράτος-μέλος έχει παραβεί

υποχρέωση που έχει από τις συνθήκες. Στην περίπτωση που δεν εκτελεστεί μια απόφαση για μια παράβαση μπορεί να επιβάλλει στο εν λόγω κράτος την καταβολή κάποιου ποσού ή χρηματικής ποινής. Ακόμη ελέγχει την νομιμότητα των πράξεων των οργάνων μετά από προσφυγή ακυρώσεως καθώς και την αδράνεια των κοινοτικών οργάνων μετά από προσφυγή επί παραλείψει.

Στο Δικαστήριο μπορούν να εξεταστούν δύο κατηγορίες υποθέσεων:

α) **άμεσες προσφυγές** που ασκούνται απ' την επιτροπή, από άλλα όργανα ή από κράτος-μέλος.

β) **αιτήσεις** για την έκδοση προδικαστικής απόφασης που προέρχονται από Δικαστήρια των κρατών-μελών.

Αυτά ζητούν την ερμηνεία από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για να μπορέσουν να εκδώσουν τη δική τους απόφαση. Αποφαίνεται μόνο σε ζητήματα Κοινοτικού Δικαίου.

1.3.6. ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ

Μέχρι το Σεπτέμβριο του 1989 το Ευρωδικαστήριο αποτελούσε το μοναδικό όργανο δικαιοδοτικό της Κοινότητας. Τότε το Συμβούλιο αποφάσισε την ίδρυση Πρωτοδικείου, για να έχει το Δικαστήριο τη δυνατότητα να επικεντρώσει τη δραστηριότητα του στο βασικό του έργο που είναι η ομοιόμορφη ερμηνεία του Κοινοτικού Δικαίου. Έτσι ιδρύθηκε το Πρωτοδικείο, το 1989, αποτελούμενο από 15 μέλη-δικαστές. Έχει και αυτό την έδρα του στο Λουξεμβούργο. Διορίζονται για 6 έτη με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων, ενώ η ανεξαρτησία τους είναι εγγυημένη.

Το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο για την εξέταση όλων των προσφυγών που ασκούν οι ιδιώτες και οι επιχειρήσεις κατά αποφάσεων κοινοτικών οργάνων. Επίσης είναι αρμόδιο και για τις προσφυγές κατά της Επιτροπής, της Συνθήκης της Ε.Κ.Α.Χ. και για τις διαφορές μεταξύ της Κοινότητας και των μονίμων υπαλλήλων της. Είναι δυνατή η έφεση ή η αναίρεση κατά των αποφάσεων του Πρωτοδικείου από το Δικαστήριο ενώπιον μόνο για νομικά ζητήματα.

1.3.7. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ιδρύθηκε με τη Συνθήκη της 22ας Ιουλίου 1975. Αποτελείται από 15 μέλη, ένα από κάθε κράτος. Διορίζονται κατόπιν κοινής απόφασης και συμφωνίας των κυβερνήσεων των κρατών-μελών για 6 χρόνια. Ο πρόεδρος εκλέγεται από τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου και η θητεία του είναι 3 χρόνια. Αυτό το Συνέδριο εδρεύει στο Λουξεμβούργο.

Οι αρμοδιότητες του είναι να εκλέγει κατά πόσον είναι νομότυπα, κανονικά και χρηστά τα έσοδα και τα έξοδα της Ένωσης καθώς και κατά πόσο είναι η ορθή η δημοσιονομική διαχείριση.

Καταρτίζει ετήσια έκθεση που αποσκοπεί να υποβοηθήσει το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της Επιτροπής για την εκτέλεση του κοινοτικού προϋπολογισμού. Εκδίδει επίσης ειδικές εκθέσεις και γνώμες μετά από αίτηση των άλλων οργάνων. Το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορεί ακόμη οποτεδήποτε να διατυπώνει παρατηρήσεις με δικής τους πρωτοβουλία για συγκεκριμένα σημεία και θέματα.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση αποδίδοντας ισότιμο ρόλο στο Ελεγκτικό Συνέδριο του προσέδωσε μια πρόσθετη αρμοδιότητα: να παρέχει στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μια δήλωση που βεβαιώνει την αξιοπιστία των λογαριασμών καθώς και την νομιμότητα και την κανονικότητα των σχετικών πράξεων.

Δικαίως το Ελεγκτικό Συνέδριο αποκαλείται η «δημοσιονομική συνείδηση» της Ένωσης.

1.3.8. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ "Ε Κ Α Χ"

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) είναι καθαρά συμβουλευτικό όργανο. Αποτελείται από 222 μέλη, διορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών για 4 έτη και αποτελούν τρεις ομάδες όπου αντιπροσωπεύονται οι εργοδότες, οι εργαζόμενοι και οι διάφορες δραστηριότητες (γεωργοί, βιοτέχνες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και βιομηχανίες, εκπρόσωποι καταναλωτών, οικονομίας, οικογένειας, επιστήμης και εκπαιδευτικής κοινότητας κτλ).

Εδρεύει στις Βρυξέλλες και συνεδριάζει μια φορά το μήνα μαζί με την Γραμματεία και τα μέλη της. Η γνώμη της Ο.Κ.Ε. απαιτείται για την έγκριση μεγάλου αριθμού αποφάσεων πάνω σε κοινωνικά και οικονομικά θέματα. Το δικαίωμα αυτό έχει επεκταθεί και σήμερα η Ο.Κ.Ε. μπορεί και γνωμοδοτεί για οποιοδήποτε ζήτημα κοινοτικού ενδιαφέροντος. Εκδίδει γνώμες με τη δική της πρωτοβουλία¹.

Τώρα όσο αφορά τα θέματα άνθρακα και χάλυβα, υπάρχει ειδικό όργανο, η Συμβουλευτική Επιτροπή Ε.Κ.Α.Χ. Αποτελείται από 108 εκπροσώπους των παραγωγών, των εργαζομένων, των καταναλωτών και των εμπόρων. Εδρεύει και αυτή στις Βρυξέλλες.

¹ Εκδίδει κατά μέσο όρο 170 γνώμες ετησίως.

1.3.9. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Το νεότερο όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η **Επιτροπή Περιφερειών**, που ιδρύθηκε απ' τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1992. Η πρώτη συνεδρίαση της έγινε 9 και 10 Μαρτίου του 1994. Έχει 222 μέλη που διορίζονται και εδώ απ' τις κυβερνήσεις των κρατών για μια θητεία 4 ετών. Αποκλειστικά από αντιπροσώπους και εκπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης και από ισάριθμους αναπληρωτές. Έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες και συνεδριάζει 5 φορές σε ολομέλεια.

Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει και υπερασπίζει την αρχή της επικουρικότητας όσο κανένα άλλο όργανο. Η Συνθήκη προβλέπει ότι το Συμβούλιο ή Επιτροπή ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών σε πολλούς τομείς που αφορούν τα περιφερειακά συμφέροντα, ιδίως σε θέματα εκπαίδευση, πολιτισμού, διευρωπαϊκών δικτύων, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Μπορεί να εκδίδει γνώμες με δική της πρωτοβουλία όπως και η Ο.Κ.Ε.

Εκτός από τις συνεδριάσεις η Επιτροπή των Περιφερειών συνεχίζονται στα πλαίσια 8 επιτροπών και υποεπιτροπών. Μια ειδική επιτροπή προετοιμάζει προτάσεις όσο αφορά τη θεσμική μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 1/3 των κοινοτικών υπαλλήλων απασχολείται στις γλωσσικές υπηρεσίες: μεταφράσεις και διερμηνεία σε 11 γλώσσες. Έτσι το κτίριο της Επιτροπής των Περιφερειών ονομάζεται και «Πύργος της Βαβέλ».

1.3.10. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Το 1958 με τη Συνθήκη της Ρώμης δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελείται από 15 μετόχους εκλεγμένοι από καθένα κράτος-μέλος. Έχει την έδρα της Λουξεμβούργο. Δημιουργήθηκε για να χρηματοδοτεί τις επενδύσεις που στηρίζουν τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ε.Τ.Ε. αντλεί το μεγαλύτερο μέρος των πόρων της απ' τις κεφαλαιαγορές, όπου ο εξαιρετικός χαρακτηρισμός «Α Α Α» της επιτρέπει να δανείζεται πολύ μεγάλα ποσά με τους καλύτερους όρους της στιγμής. Ως δανειστής που δεν επιδιώκει το κέρδος μεταβιβάζει στους συντελεστές προώθησης των σχεδίων τα πλεονεκτήματα της θέσης της στις χρηματοοικονομικές ΑΓΟΡΕΣ.

Εκτός της Ένωσης η Ε.Τ.Ε. συμβάλλει στην εφαρμογή της πολιτικής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τρίτες χώρες. Παρεμβαίνει στην Αφρική, στην Καραϊβική και στον Ειρηνικό, στη Λεκάνη της Μεσογείου,

στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, καθώς και στη Λατινική Αμερική και στην Ασία.

1.3.11. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

Το 1998 στα πλαίσια της οικονομικής και νομισματικής ένωσης ιδρύθηκε το **Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα** με έδρα την Φραγκφούρτη. Απαρτίζεται από 15 μέλη ένα από κάθε κράτος-μέλος. Ανέλαβε ενεργό ρόλο όσο αναφορά το συντονισμό των νομισματικών πολιτικών των κρατών-μελών και παίρνει όλα τα μέτρα για την διερεύνηση της χρήσης του ευρώ.

Έχει την ικανότητα και τη δυνατότητα να διατυπώνει γνώμες ή συστάσεις προς τις κυβερνήσεις και το Συμβούλιο σχετικά με τις πολιτικές που μπορούν να επηρεάσουν την εσωτερική ή εξωτερική νομισματική κατάσταση της Ένωσης. Έκανε προετοιμασία για την έναρξη της τελικής φάσης της Ο.Ν.Ε.

1.3.12. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Στις 2-3 Μαΐου 1998 με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με το ποιες χώρες θα συμμετάσχουν στο ευρώ το Ε.Ν.Ι. αντικαταστάθηκε από την **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα**. Τώρα η Ε.Κ.Τ. αποτελεί τον πυρήνα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών στο οποίο εκτός από αυτήν συμμετέχουν οι Κεντρικές Τράπεζες των χωρών της ζώνης του ευρώ.

Το Ε.Σ.Κ.Τ. έχει τριπλή αποστολή: καταρχήν διαμορφώνει και εμφανίζει την κοινή νομισματική πολιτική της Ένωσης. Εκτελεί τις συναλλαγματικές συναλλαγές της Ένωσης σύμφωνα με τις οδηγίες του Συμβουλίου Υπουργών και τέλος διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά αποθέματα των χωρών της ζώνης του ευρώ. Θα μπορούσε κανείς να το χαρακτηρίσει ως το πραγματικό «κέντρο εξουσίας» της Ευρώπης στη νέα χιλιετία. Είναι πανίσχυρη και ανεξάρτητη με στόχο την σταθερότητα των τιμών.

Έτσι λοιπόν καταφέραμε να κατανοήσουμε πως λειτουργούν τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που βοηθούν στην ανάπτυξη και στην εξέλιξη της.

1.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ (Ο.Ν.Ε)

Η οικονομική και Νομισματική Ένωση αποτέλεσε ένα σημαντικό τμήμα της συνθήκης με το οποίο καθιερώθηκε η αμετάκλητη πορεία προς την πλήρη οικονομική ενοποίηση της Κοινότητας. Μια διαδικασία που άρχισε με τη δημιουργία της Ενιαίας Αγοράς και η οποία κορυφώθηκε με τη δημιουργία του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος, το αργότερο μέχρι την 1.1.1999.

Ο στόχος της Ο.Ν.Ε είναι η δημιουργία και η φυσική φιλοδοξία και θεωρήθηκε από πολλούς υποστηρικτές ως απαραίτητο στάδιο για μια ενδεχόμενη πολιτική ενοποίηση.

Πέραν των οραμάτων αυτών, τα οποία προσκρούουν σε σοβαρά πολιτικά προβλήματα και σε ενδοευρωπαϊκούς ανταγωνισμούς, το ενιαίο νόμισμα δημιουργήθηκε για να εξυπηρετήσει και να προωθήσει την Ενιαία Αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικότερα το ευρώ στοχεύει στο να βελτιώσει την ευρωπαϊκή αγορά εξαλείφοντας τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις. Επιτρέπει την πραγματική ολοκλήρωση της Ενιαίας Αγοράς με ένα ενιαίο νόμισμα. Επιφέρει μείωση του κόστους των συναλλαγών. Κάθε πρόβλημα μετατρεψιμότητας των εθνικών νομισμάτων θα εξαλειφθεί.

Όλες οι χρηματοοικονομικές αγορές στην επικράτεια της Ένωσης θα οδηγηθούν σε ολοκλήρωση και επίσης θα εισπράξει μια ισχυρή πολιτική ανταγωνισμού προς όφελος των καταναλωτών. Επίσης η Ο.Ν.Ε επέβαλε το συντονισμό και την εναρμόνιση των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών-μελών με στόχο τον προορισμό των ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους.

Αν και μια πλήρη αποτίμηση των συνεπειών ενός ενιαίου νομίσματος είναι εξαιρετικά δύσκολη, το σίγουρο είναι ότι η Ο.Ν.Ε και ευρώ αποτελούν ισχυρό συνδετικό κρίκο μεταξύ των «12» της ευρώ-ζώνης και σύμβολο μιας προσπάθειας για ανάπτυξη και σταθερότητα στην Ευρώπη.

Για την ένταξη στην Ο.Ν.Ε των κρατών-μελών η Συνθήκη του Μάαστριχ προέβλεψε κριτήρια με βάση των οποίων επιλέχθηκαν οι πρώτες 11 χώρες της ζώνης του ευρώ. Τα κριτήρια αυτά ήταν τα εξής : σταθερότητα τιμών, το ποσοστό του πληθωρισμού του κράτους-μέλους που αφορά η έκθεση δεν έπρεπε να υπερβαίνει περισσότερο από 1,5 ποσοστιαίες μονάδες το μέσο όρο πληθωρισμού των τριών κρατών-μελών με τις καλύτερες επιδοτήσεις.

Σταθερότητα των δημοσίων οικονομικών, το δημοσιονομικό έλλειμμα να μην υπερβαίνει το 3% του ΑΕΠ το δημόσιο χρέος το 60% του ΑΕΠ. Επίσης πρέπει να υπάρχει συναλλαγματική σταθερότητα, δηλαδή συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και τήρηση των

κανονικών περιθωρίων διακύμανσης επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς την υποτίμηση έναντι του νομίσματος οποιουδήποτε άλλου κράτους-μέλους. Το τελευταίο κριτήριο που έθεσαν ήταν το επίπεδο των μακροπρόθεσμων επιτοκίων που αυτό σημαίνει πως το μακροπρόθεσμο επιτόκιο (δεκαετές ομόλογα) δεν έπρεπε τους 12 τελευταίους μήνες να βρίσκονται άνω του 2% από το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο των τριών κρατών-μελών που είχαν τις καλύτερες επιδόσεις ως προς τη σταθερότητα των τιμών.

Με βάση τα κριτήρια και τις εκθέσεις αυτές που ενέκριναν τις επιδόσεις και τα οικονομικά δεδομένα του 1996 και του 1997 το Συμβούλιο Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ECOFIN) με ειδική πλειοψηφία αποφάσισε κατά πόσο κάθε κράτος εκπληρώνει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος.

Κατόπιν διαβίβασε τα πορίσματα του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και έτσι αποφασίστηκε στις 2-3 Μαΐου 1998, με ειδική πλειοψηφία ποια είναι τα κράτη-μέλη που πληρούν τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος.

Ακόμη στη Συνθήκη του Μάαστριχ αποφασίστηκε η πορεία προς την Ο.Ν.Ε να είναι προοδευτική αλλά και αμετάκλητη. Η δημιουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης θεωρήθηκε σαν μια ενιαία διαδικασία διαχωρίστηκε σε τρεις φάσεις. Η υλοποίηση αυτής της ιδέας πραγματοποιήθηκε την 1^η Ιανουαρίου 1990, οπότε καθιερώθηκε το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα.

Η πρώτη φάση άρχισε την 1^η Ιουλίου 1990 συγχρόνως με την εφαρμογή της οδηγίας για την ελεύθερη διακίνηση των κεφαλαίων, σήμαινε στην πραγματικότητα την εκκίνηση της όλης διαδικασίας. Αυτή η φάση είχε σαν βασικούς στόχους την επίτευξη μιας μεγάλης σύγκλισης μεταξύ των κεντρικών τραπεζών. Μια Νομισματική Επιτροπή με συμβουλευτική αρμοδιότητα συστήθηκε για την προώθηση του συντονισμού της πολιτικής των κρατών-μελών στο βαθμό που χρειαζόταν για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Κάθε κράτος-μέλος και η Επιτροπή διόρισαν από δύο μέλη στη Νομισματική.

Συμφώνα με το άρθρο 118 της Συνθήκης Ε.Κ., η σύνθεση του καλαθιού του ECU πάγωσε την 1^η Νοεμβρίου 1993, ημερομηνία της θέσης σε ισχύ της Συνθήκης του Μάαστριχ, με βάση τη σύνθεση του καλαθιού (σε ποσά κάθε εθνικού νομίσματος) που είχε καθοριστεί στις 21 Σεπτεμβρίου 1989 με την ευκαιρία της εισαγωγής στο καλάθι της πεσέτας και του εσκούδου. Καμία άλλη αλλαγή στη σύνθεση του καλαθιού δεν επιτράπηκε να γίνει μέχρι την αντικατάσταση του ECU με το ενιαίο νόμισμα. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης 15 και 16 Δεκεμβρίου 1995 αποφασίστηκε ότι από την έναρξη του τρίτου σταδίου το όνομα του ενιαίου νομίσματος θα είναι «ευρώ» (euro). Όνομα το οποίο συμβολίζει

την Ευρώπη και το οποίο πρέπει να είναι το ίδιο σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το δεύτερο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης άρχισε την 1^η Ιανουαρίου 1994. Κατ' αυτό το στάδιο η Συνθήκη επέβαλε στα κράτη-μέλη να αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα και να θέσουν σε κίνηση τη διαδικασία για την ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών, έτσι ώστε η μελλοντική νομισματική ένωση να συγκεντρώσει κράτη με υγιή δημοσιονομική διαχείριση.

Ένας κανονισμός της Συμβουλίου διευκρίνισε τους ορισμούς που αναφέρονται στη διαδικασία σχετικά με τα «υπερβολικά ελλείμματα», τον ορισμό του δημοσίου χρέους και θέσπισε κανόνες σύμφωνα με τους οποίους τα κράτη-μέλη έπρεπε να γνωστοποιούν τα σχετικά στοιχεία στην Επιτροπή. Επίσης απαγόρευσε στις τράπεζες από την 1^η Ιανουαρίου 1994 να παρέχουν στις κυβερνήσεις τη δυνατότητα επεραναλήψεων ή οποιοδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις καθώς και να αγοράζουν απευθείας από τον εκδότη τους τίτλους του δημοσίου.

Παράλληλα με την απαγόρευση της άμεσης νομισματικής χρηματοδότησης των δημοσίων ελλειμμάτων και για να υποχρεώσει τις δημόσιες αρχές να δανείζονται με βάση τους νόμους της αγοράς, η Συνθήκη όρισε ότι απαγορεύεται κάθε μέτρο που θέσπιζε προνομιακή πρόσβαση των δημοσίων αρχών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επιδίωξε έτσι να θεσμοποιήσει ένα είδος δημοσιονομικού ελέγχου από την ίδια την αγορά και έτσι όρισε τους όρους «προνομιακή πρόσβαση», «χρηματοπιστωτικά ιδρύματα», «λόγοι προληπτικής εποπτείας» και «δημόσιες επιχειρήσεις».

Κατά την έναρξη του δεύτερου σταδίου διαλύθηκαν η Επιτροπή των διοικητών των κεντρικών τραπεζών και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Νομισματικής Συνεργασίας. Αντικαταστάθηκαν όμως από το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (Ε.Ν.Ι.), με έδρα την Φρανκφούρτη. Το Ε.Ν.Ι. διέθεσε δικούς του πόρους που προέρχονταν από εισφορές των κεντρικών τραπεζών σύμφωνα με την ίδια κλειδα κατανομής με εκείνη που προέβλεπε για τη μελλοντική Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Ανέλαβε τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Ταμείου παρακολουθούσε την λειτουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος και διευκόλυνε τη χρήση του ενιαίου νομίσματος. Τα κράτη-μέλη όφειλαν και οφείλουν να ζητούν τη γνώμη του Ε.Ν.Ι. σχετικά με τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων.

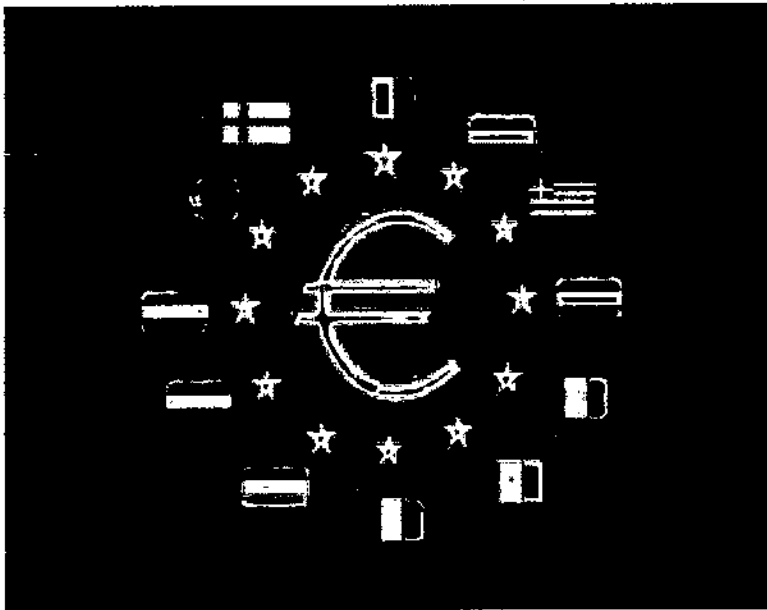
Κατά το τρίτο στάδιο η Επιτροπή και το Ε.Ν.Ι. όφειλαν να υποβάλλουν στο Συμβούλιο εκθέσεις ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων κάθε κράτους-μέλους για την επίτευξη της οικονομικής και νομισματικής ένωσης και ως την πρόοδο για την επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερής σύγκλισης βάσει τεσσάρων κριτηρίων όπως αναφέρθηκαν πιο πάνω. Η έναρξη του τρίτου σταδίου έγινε την 1^η Ιανουαρίου 1999. Στις 2 Μαΐου 1998 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε τις 11 χώρες που

ξεκίνησαν ως «πρώτο» κύμα στη ζώνη του ευρώ μιας και πληρούσαν τους όρους για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος.

Έτσι από την έναρξη του τρίτου σταδίου της Ο.Ν.Ε η Κοινότητα είχε ενιαία νομισματική πολιτική και ενιαίο νόμισμα το ευρώ. Όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας η οποία αντικατέστησε το Ε.Ν.Ι. και συγκρότησε μαζί με τις κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (Ε.Σ.Κ.Τ.). Αυτά τα δύο όργανα δεν δέχονταν υποδείξεις ούτε από τις κυβερνήσεις ούτε από τους κοινοτικούς θεσμούς. Η πλήρης ανεξαρτησία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της νέας νομισματικής πολιτικής της Κοινότητας.

Ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής της Ε.Κ.Τ. διορίστηκαν από τις κυβερνήσεις των 11 κρατών-μελών που υιοθέτησαν το ευρώ. Πρωταρχικός τους στόχος ήταν η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Εφάρμοσε και χάραξε την νομισματική πολιτική της Κοινότητας, διενήργησε πράξεις συναλλάγματος και διαχειρίστηκε τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών-μελών και την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών. Τέλος καθόρισε αμετάκλητα τις συναλλαγματικές ισοτιμίες των νομισμάτων των συμμετεχουσών χωρών σε σχέση με το ευρώ.

Μπορεί με την πρόσβαση στο ευρώ τα κράτη-μέλη έχασαν την αυτονομία της νομισματικής πολιτικής τους, την ελευθερία χειρισμού των δύο βασικών εργαλείων αυτής της πολιτικής, της συναλλαγματικής αξίας του νομίσματος και των επιτοκίων όμως πήραν το βάπτισμα στην Ο.Ν.Ε.

1.5. ΚΡΑΤΗ – ΜΕΛΗ

Η διαδικασία ενοποίησης της ηπείρου ξεκίνησε με την συνένωση των έξι κρατών που ίδρυσαν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα τα οποία το 1975 ανήλθαν σε εννέα, το 1981 σε δέκα, το 1986 σε δώδεκα και το 1995 σε δεκαπέντε. Αναμένεται να φτάσουν τα εικοσιπέντε την επόμενη δεκαετία και δεν θα πάψει να εξελίσσεται. Έχει ως προορισμό να συγκεντρώσει όλες τις δημοκρατικές χώρες της ηπείρου. Στη διαδικασία αυτή όμως που θα είναι σταδιακή θα λαμβάνονται υπόψη τα διάφορα επίπεδα πολιτικής και οικονομικής συνεργασίας κάθε χώρας.

Έτσι λοιπόν γίνεται η ένταξη των χωρών σταδιακά. Οι πρώτες χώρες ήταν το Βέλγιο, η Γερμανία, η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Φιλανδία και πληρούσαν τις εξής προϋποθέσεις :

- ο πληθωρισμός τους να μην είναι μεγαλύτερος από 1,5 ποσοστιαία μονάδα πάνω από τα επίπεδα των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις
- μακροπρόθεσμα επιτόκια όχι υψηλότερα από 2 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από αυτά των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις,
- χαμηλό δημοσιονομικό έλλειμμα εκτιμώμενο με βάση ποσοστό αναφοράς ίσο με το 3% του Α.Ε.Π.,
- συνολικό δημόσιο χρέος που να είναι χαμηλότερο ή να τείνει με ποσοστό αναφοράς ίσο με το 60% του Α.Ε.Π.,
- σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία στα πλαίσια του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος και τέλος
- ανεξάρτητη Εθνική Κεντρική Τράπεζα.

Επίσης πρέπει να ικανοποιούσαν τα τρία βασικά κριτήρια προσχώρησης :

- η ύπαρξη σταθερών θεσμών που να εγγυώνται τη δημοκρατία, την έννομη τάξη, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων,
- η ύπαρξη λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς, καθώς και η ικανότητα αντιμετώπισης της πίεσης του ανταγωνισμού και των δυνάμεων της αγοράς εντός της Ένωσης και τέλος
- η ικανότητα ανάληψης υποχρεώσεων μέλους, συμπεριλαμβανομένης της αποδοχής των στόχων της πολιτικής, οικονομικής και νομισματικής Ένωσης. Η Ελλάδα και η Σουηδία δεν πληρούσαν όλες τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια και έγινε αργότερα η ένταξή τους. Η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο άσκησαν το νομικό δικαίωμα τους να μην συμμετάσχουν σ' αυτή την πρώτη φάση.

Μέσα στα επόμενα χρόνια θα ενταχθούν ακόμη 13 κράτη: Εσθονία, Σλοβενία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Τσεχική Δημοκρατία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Τουρκία, Μάλτα και Κύπρος. Θα δεχθεί τα πρώτα μέλη από τις αρχές του 2003 αφού πρώτα πληρούν τα παραπάνω.

Ειδικότερα τώρα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το καθένα με τον δικό του τρόπο δέχεται και προσπαθεί να προσαρμοστεί με το νέο νόμισμα.

ΒΕΛΓΙΟ

Το ιδρυτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι το Βέλγιο με πρωτεύουσα τις Βρυξέλλες, όπως χαρακτηρίζεται από πολλούς και «πρωτεύουσα της Ευρώπης». Είναι η έδρα των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Συμβούλιο, Ο.Κ.Ε., Επιτροπή Περιφερειών) και το ΝΑΤΟ. Θεωρείται επίσης η πόλη με τις περισσότερες διπλωματικές αντιπροσωπείες στον κόσμο και το μεγαλύτερο ποσοστό αλλοδαπών κατοίκων. Ιδιαίτερα αναπτυγμένη είναι η χημική και μεταποιητική μεταλλουργική βιομηχανία. Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται η βιομηχανία των ηλεκτρικών ειδών ενώ υποχωρούν οι παραδοσιακοί τομείς όπως η υφαντουργία στα Φλάνδρα και υαλουργία στη Βαλλονία. Επίσης είναι αναπτυγμένη και σε ότι αφορά την σοκολατοποιία.

Οι πρώτες συζητήσεις σε σχέση με το Ευρώ άρχισαν το 1995 και συνεχίστηκαν το 1997 στο Commissariat general de l'euro² και την ομάδα εργασίας Admi-euro που διευθύνει το Υπουργείο Οικονομικών. Τον Αύγουστο του 1996 συντάχθηκε το Σχέδιο Μετάβασης για το νέο νόμισμα και τον Ιούλιο του 1997 θεσπίστηκαν από την βελγική κυβέρνηση οι κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες αφορούν τις χρηματοοικονομικές αγορές, τις σχέσεις με τη δημόσια διοίκηση, τα συστήματα και τα μέσα πληρωμών, τις δυνατότητες για τους ιδιώτες και τα νομοθετικά μέτρα για τη μετάβαση στο Ευρώ :

Ειδικότερα για τις χρηματοοικονομικές αγορές όσον αφορά το δημόσιο χρέος, από την 1.1.1999 τα ομόλογα και τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου εκδίδονται σε Ευρώ. Τα ομόλογα που έχουν εκδοθεί πριν από την ημερομηνία αυτή μετατρέπονται σε Ευρώ ενώ κάτι αντίστοιχο έχει προβλεφθεί και για τα έντοκα γραμμάτια Δημοσίου. Από τις 4.1.1999 όλες οι χρηματοοικονομικές αγορές πέρασαν στο Ευρώ. Μέχρι το τέλος της μεταβατικής περιόδου (μέσο-νύχτιο 28/2/2002) έχουν ληφθεί μέτρα ώστε να υπάρχει δυνατότητα μετατροπής των βελγικών φράγκων.

Οι σχέσεις με την δημόσια διοίκηση προσπαθούν να γίνουν καλύτερες όσο είναι δυνατό αυτό. Έτσι από την 1.1.1999 οι πληρωμές και

² Ειδική επιτροπή για το ευρώ

οι επιστροφές προς και από τις δημόσιες υπηρεσίες γίνονται είτε σε βελγικά φράγκα είτε σε Ευρώ, ανάλογα με την προτίμηση του φορολογούμενου. Κατά τη διάρκεια της περιόδου απόσυρσης της εθνικής νομισματικής μονάδας, οι υπηρεσίες δέχονται πληρωμές τοις μετρητοίς σε βελγικά φράγκα. Οι δημόσιες υπηρεσίες δέχονται σε Ευρώ (1.1.1999) όπου η επιλογή του φορολογούμενου είναι αμετάκλητη. Ο κανόνας αυτός ισχύει για τις ακόλουθες καταβολές: φόρου εισοδήματος. Φ.Π.Α., έμμεσοι φόροι κατανάλωσης, οικολογικοί φόροι, τελωνειακοί φόροι, φόροι από τα τέλη χαρτοσήμου, φόροι κληρονομιάς και ασφαλιστικές εισφορές.

Οι κλίμακες και τα κατώτερα όρια δημοσιευτήκανε σε βελγικά φράγκα στην περίοδο της μετάβασης και οι δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες ενημέρωσαν τους ενδιαφερόμενους για το αντίστοιχο ποσό σε Ευρώ. Η τήρηση των λογιστικών βιβλίων από τις επιχειρήσεις (1.1.1999) μπορούσε να γίνεται σε Ευρώ όπως επίσης και νομικές δημοσιεύσεις και οικονομικές πληροφορίες.

Από την 1.1.1999 μπορεί να συσταθεί εταιρεία με κεφάλαιο ή να μετατραπεί το εταιρικό κεφάλαιο κάποιας επιχείρησης σε Ευρώ. Η τροφοδότηση των εταιρειών έγινε με χρηματοποστολές από την 4.1.2001 και στους λιανοπωλητές από την 1.12.2001.

Η μετάβαση στο νέο νόμισμα των συστημάτων και των μέσων πληρωμής έγινε με ομαλό τρόπο. Οι τράπεζες προσέφεραν στους πελάτες τους λογαριασμούς και τα μέσα τραπεζικών πληρωμών σε Ευρώ από την 1.1.1999. Όλα τα χρηματοδοτικά ιδρύματα τροφοδοτήθηκαν με κέρματα από την 1.9.2001 και με χαρτονομίσματα απ' τον Νοέμβριο του 2001. Η εκκαθάριση των συναλλαγών των διατραπεζικών συστημάτων πληρωμών (γραφείο συμψηφισμού, C.E.E.) έγινε σε Ευρώ.

Τα προαναφερθέντα τραπεζικά συστήματα καθιέρωσαν το Ευρώ από την 1.1.1999, όπου οι εκδότριες τράπεζες διαβιβάζουν με κάθε εντολή πληρωμής τον κωδικό νομισματικής μονάδας της πρωτογενούς συναλλαγής και η πληροφορία αυτή μεταφέρεται μέσω του συστήματος.

Τέλος η μετατροπή των πληρωμών από Ευρώ σε Β.Ε.Φ. (βελγικά φράγκα) και αντίστροφα δεν επιβάρυνε τον πελάτη με κανένα έξοδο. Το ίδιο ισχύει και για τη μετατροπή σε Ευρώ των καταθέσεων σε βελγικά φράγκα με την προϋπόθεση να γίνει μόνο μια φορά.

Το ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης έδωσε πολλές δυνατότητες για τους ιδιώτες του Βελγίου. Οι επιχειρήσεις χρησιμοποίησαν το Ευρώ για την πληρωμή των υπαλλήλων τους. Οι αποδοχές και οι διάφορες κρατήσεις εκφράστηκαν στο νέο νόμισμα από την 1.1.1999. Όμως οι αποδοχές και τα κοινωνικά επιδόματα που καταβάλλονται από τις δημόσιες υπηρεσίες υπολογίστηκαν σε βελγικά φράγκα μέχρι την 31.12.2001. Οι ιδιώτες είχαν τη δυνατότητα να υποβάλλουν τους φόρους σε Ευρώ από την 1.1.1999.

Η απόσυρση του βελγικού φράγκου έγινε υπό τον έλεγχο του Νομισματοκοπείου και των τραπεζών. Η εξαγορά των χαρτονομισμάτων

δεν έγινε μετά την νόμιμη κυκλοφορία και θα δέχονται κέρματα ως το τέλος του 2004.

Μπορεί οι Βέλγοι πολίτες να αντιμετωπίσαν ορισμένες δυσκολίες κατά τις πρώτες μέρες του 2002 ωστόσο μετά από προσπάθειες για την εκμάθηση των νέων αξιών και τιμών είναι σε θέση πλέον να αντιμετωπίσουν κάθε δυσκολία με το νέο νόμισμα.

GERMANIA

Ακριβώς δίπλα στα σύνορα του Βελγίου είναι η Γερμανία με πρωτεύουσα το Βερολίνου. Ακόμη ένα κράτος-μέλος με ισχυρή βιομηχανική δύναμη και μα την υγιέστερη οικονομία. Οι ισχυροί τομείς είναι η αυτοκινητοβιομηχανία, η βαριά βιομηχανία, τα ηλεκτρονικά και τα χημικά. Όλοι αυτοί οι τομείς εμφανίζουν εντυπωσιακή εξαγωγική επιτυχία. Όλα αυτά συμβαίνουν γιατί επηρεάζεται θετικά απ' το χαμηλό πληθωρισμό.

Έτσι λοιπόν σιγά-σιγά η Γερμανία το 1995 υπό την αιγίδα του Υπουργείου Οικονομικών άρχισε τις συζητήσεις για τον συντονισμό του κυβερνητικού έργου για τη μετάβαση στο Ευρώ. Η κυβέρνηση αποφάσισε να καταργήσει τις νομοθετικές διατάξεις που παρεμπόδισαν την χρήση του Ευρώ στον ιδιωτικό τομέα. Επιτράπηκε η προαιρετική χρήση του τον Ιανουάριο του 1999. Η γερμανική κυβέρνηση άρχισε μια εκστρατεία η οποία θα δημιουργούσε πρόκληση θετικών συναισθημάτων στην κοινή γνώμη, εξάλειψη των προκαταλήψεων, αποδοχή του Ευρώ και διάθεση πρακτικών πληροφοριών και γνώσεων για την εισαγωγή των κερμάτων και των χαρτονομισμάτων. Στόχευε σε ομάδες όπως οι διαμορφωτές γνώμης των οποίων η επιρροή είναι σημαντική των μειονεκτούντων ατόμων, ηλικιωμένων, μαθητών, Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Για να προετοιμάσουν το έδαφος και να επαυξηθεί ο βαθμός αποδοχής οι Γερμανοί στηρίχθηκαν σε διάφορες προσωπικότητες που να εμπνέουν εμπιστοσύνη. Η κυβέρνηση της Γερμανία προετοίμασε το έδαφος για την ομαλή μετάβαση στο νέο νόμισμα στις αρχές του 1999. Προέβη στην έκδοση τίτλων και μετατροπή των χρεών Ευρώ. Ορισμένα μέλη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας δεν μετέτρεψαν το σύνολο του χρέους τους, όμως μετά την μεταβατική περίοδο έγινε και αυτό. Επίσης όλες οι χρηματοοικονομικές αγορές πέρασαν σε Ευρώ από την τέταρτη κιόλας μέρα του 1999.

Οι δημόσιες υπηρεσίες δεχότανε πληρωμές φορολογικών και ασφαλιστικών εισφορών στο νέο νόμισμα από την 1.1.1999. Αντιθέτως οι φορολογικές δηλώσεις και οι δηλώσεις για τις ασφαλιστικές εισφορές παρέμειναν σε μάρκα (DEM) ως την 1.1.2001. Επίσης από τις αρχές του

1999 το εκκαθαριστικό του Φ.Π.Α. και η βεβαίωση παρακράτησης φόρου επί του μισθού μπορούσαν να συνταχθούν σε Ευρώ. Τα λογιστικά βιβλία οι γερμανικές επιχειρήσεις τα τηρούσαν σε Ευρώ καθώς και τις οικονομικές πληροφορίες και τις νομικές δημοσιεύσεις. Άλλη μια καινοτομία της γερμανικής κυβέρνησης ήταν ότι από τις αρχές του 1999 επιτρεπόταν η έκδοση μετοχών χωρίς ονομαστική αξία.

Η ελάχιστη ονομαστική αξία των μετοχών ορίστηκε από 5 DEM σε 1. Ακόμη οι γερμανικές επιχειρήσεις υπέβαλλαν προσφορές σε Ευρώ στα πλαίσια δημοσίων διαγωνισμών. Τα περισσότερα μέλη της Ομοσπονδίας ανακοίνωσαν ότι θα έχουν την ίδια προσέγγιση με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση.

Η Γερμανική Κεντρική Τράπεζα πρότεινε ενημερωτικά φυλλάδια στα ρώσικα, τουρκικά και πολωνικά σχετικά με την εισαγωγή των κερμάτων και χαρτονομισμάτων σε Ευρώ προκειμένου να παρακινήσει τους πολίτες αυτών των χωρών να ανταλλάξουν με Ευρώ οι οποίες παραδοσιακά είναι ιδιαίτερα συνδεδεμένες με το γερμανικό μάρκο. Οι γερμανικές τράπεζες αγνοούν ακόμη τον αριθμό των DM που κυκλοφορούν στο εξωτερικό. Επίσης προσέφεραν στους πελάτες τους λογαριασμούς και τα τραπεζικά μέσα πληρωμών σε EURO από την 1.1.1999. Δεν χρέωναν την μετατροπή σε Ευρώ τους λογαριασμούς των καταθέσεων και των εισερχόμενων ποσών. Οι δυνατότητες που είχαν οι ιδιώτες ήταν πως από το 1999 μπορούσαν να πληρώνουν τους φόρους σε Ευρώ.

Η Γερμανική κυβέρνηση για τη μετάβαση του Ευρώ θέσπισε κάποια νομοθετικά έργα. Ο νόμος της 15.6.1998 σχετικά με το νέο νόμισμα τέθηκε σε ισχύ την 1.1.1999 όπου προέβλεπε την αντικατάσταση του προεξοφλητικού επιτοκίου ως κεντρικού επιτοκίου αναφοράς με το βασικό επιτόκιο, την υποκατάσταση δηλαδή του Fibor από το Euribor, την προσαρμογή των διαδικασιών νόμιμης ειδοποίησης σχετικά με την προαιρετική χρήση του Ευρώ από το 1999, τις διατάξεις του λογιστικού δίκαιου (δυνατότητα τήρησης λογιστικών βιβλίων σε Ευρώ, μη φορολόγηση των επιχειρήσεων όταν προβαίνουν στην κατανομή των αποθεματικών του ισολογισμού), τις διατάξεις του εταιρικού δίκαιου (ίδρυση επιχείρησης με κεφάλαιο σε Ευρώ, κτλ), διατάξεις που αφορούν την έκδοση νέων τραπεζογραμματίων, την προσαρμογή της νομοθεσίας περί νομίματος, την προσαρμογή του νόμου σχετικά με την εποπτεία του ασφαλιστικού τομέα και τη δυνατότητα δημοσίευσης τιμών σε Ευρώ.

Η απόσυρση του εθνικού νομίματος της Γερμανίας έγινε από τις τράπεζες σε ειδικές διαμορφωμένες αποθήκες και δεν έγινε εξαγορά μετά την εκπνοή της νόμιμης κυκλοφορίας (28.2.2002). Γενικά το σχέδιο εκστρατείας από την Γερμανική κυβέρνηση πέτυχε μιας και είναι μια από τις πρώτες χώρες που δεν αντιμετώπισε μεγάλο πρόβλημα με το Ευρώ.

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ή αλλιώς Ολλανδία βρίσκεται στο δέλτα πέντε μεγάλων ποταμών της Βορειοδυτικής Ευρώπης. Υπήρξε πάντοτε ένθερμος υποστηρικτής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υποστηρίζει την νομισματική και πολιτική ολοκλήρωση. Καμία άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει στην οικονομία της τόσο διεθνικό χαρακτήρα όσο η Ολλανδία. Έχει εξαιρετικά μορφωμένο και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Είναι η έδρα μεγάλων πολυεθνικών εταιριών υψηλής τεχνολογίας μεταξύ των άλλων η Philips και η Shell. Υπάρχει υπερσύγχρονη υποδομή. Το εμπόριο και οι μεταφορές είναι δύο από τους σημαντικότερους τομείς. Τα λιμάνια της, με το Ρότερνταμ το μεγαλύτερο λιμάνι του κόσμου, θεωρούνται για πολλά προϊόντα (γεωργικά, πετρέλαιο) οι πύλες της Ευρώπης προς τον κόσμο. Εκτός από τους τομείς υψηλής τεχνολογίας (παράδοση σε CD και κασέτες μαγνητοφώνων) η Ολλανδία έχει αναπτυγμένο και τον γεωργικό τομέα. Η παραγωγικότητα είναι υψηλή και τα αγροτικά προϊόντα όπως το τυρί, κρέας και τα λουλούδια αποτελούν δυναμικούς συναλλαγματοφόρους τομείς.

Μετά απ' όλα αυτά καταλαβαίνουν όλοι γιατί μια τόσο ισχυρή χώρα είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τον Φεβρουάριο του 1996 διεξάγονται οι συζητήσεις στο πλαίσιο ενός εθνικού φορέα. Τον Ιανουάριο του 1997 δημοσιεύτηκε το Εθνικό Σχέδιο Μετάβασης της χώρας και το έγγραφο που αφορά τις νομικές πτυχές της εισαγωγής του Ευρώ (Ιούνιος 1997). Η Ολλανδία όπως και οι άλλες χώρες χρησιμοποίησαν διάφορα μέσα για να γίνει ομαλή η μετάβαση στο νέο νόμισμα.

Έτσι λοιπόν η κυβέρνηση της Ολλανδίας άρχισε με την διαπραγμάτευση και την εκκαθάριση στο χρηματιστήριο του Άμστερνταμ από τις 4.1.1999. Έκδωσε διάφορους τίτλους σε Ευρώ από τις αρχές του 1999 και έγινε μετατροπή του δημοσίου χρέους από πολλές και χρονοβόρες συζητήσεις. Όπως και στις δύο προηγούμενες χώρες οι δημόσιες υπηρεσίες δεχότανε πληρωμές σε Ευρώ. Οι Ολλανδοί πολίτες υπέβαλλαν, αν ήθελαν, τις δηλώσεις τους σε Ευρώ στις φορολογικές υπηρεσίες και αυτές με τη σειρά τους τις μετέτρεψαν σε φιορίνια για την περαιτέρω επεξεργασία.

Το μόνο σημείο που δεν απασχόλησε την Ολλανδική Κυβέρνηση ήταν για τις δηλώσεις των ασφαλιστικών εισφορών μιας και δεν είχαν θέσει ενιαία ημερομηνία για τη μετάβαση στο Ευρώ, εφόσον οι οργανισμοί κοινωνικών ασφαλίσεων μετέβηκαν στο ενιαίο νόμισμα την 1.1.2002. Σε αντίθεση με κάποιες ιδιωτικές ασφάλειες που δεχότανε δηλώσεις σε Ευρώ από το 1999. Τέλος όσον αφορά την δημόσια διοίκηση οι πολυπληθείς επιχειρήσεις της Ολλανδίας είχαν το δικαίωμα να τηρούν τα λογιστικά

τους βιβλία και να εκδίδουν τις οικονομικές πληροφορίες σε Ευρώ από τα μέσα του 1999.

Παρόλο που οι Ολλανδικές τράπεζες από την 1.1.1999 προσέφεραν στους πελάτες τους λογαριασμούς και τα μέσα τραπεζικών πληρωμών σε Ευρώ η τροφοδότηση του κοινού έγινε 17.12.2001 όπως και των επιχειρήσεων. Στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου οι τράπεζες έκαναν την μετατροπή των καταθέσεων σε Ευρώ. Ακόμη τα εντάλματα πληρωμής, τα τραπεζικά εμβάσματα, πραγματοποιούνται σε φιορίνια μέχρι την ημερομηνία που θα κυκλοφορούσαν τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα του Ευρώ (1.12.2001).

Μεταξύ των επιχειρήσεων υπήρχαν προβλήματα για τους τρόπους πληρωμής γι' αυτό διεξήχθησαν πολλές μελέτες και έρευνες προκειμένου να προσδιοριστεί ο τρόπος. Τελικά αποφασίστηκε οι πληρωμές να γίνονται μέσω INTERPAY.

Το κράτος της Ολλανδίας αποφάσισε πως οι τράπεζες θα δέχονται τα φιορίνια τόσο τα κέρματα μέχρι 1.1.2007 όσο και τα χαρτονομίσματα μέχρι 1.1.2032. Επίσης μέχρι 31.12.2002 οι τράπεζες κάνουν ανταλλαγές όμως θα μπορούν να εισπράττουν προμήθεια για την ανταλλαγή.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Το 1986 έκανε την εμφάνιση της στην Ε.Ο.Κ. σήμερα Ευρωπαϊκή Ένωση η Ισπανία. Ήταν και αυτή από τις πρώτες χώρες που υποστήριξε την ιδέα για μια Ενιαία Ευρώπη. Η σοβαρότερη επιδίωξη της ήταν η σύγκλιση με τις κυριότερες ευρωπαϊκές οικονομίες, όπου σιγά-σιγά περνώντας τα χρόνια το κατάφερε σε μεγάλο βαθμό. Είναι το κράτος εκείνο που μετά από μια ύφεση που βυθίστηκε το 1992 κατάφερε να ορθοποδήσει ξανά και να σημειώσει εντυπωσιακές επιδόσεις σε πολλούς τομείς. Το μεγαλύτερο προσόν της Ισπανίας είναι οι προοπτικές της εγχώριας ανάπτυξης. Το εργατικό δυναμικό της είναι καλά εκπαιδευμένο και το χαμηλό κόστος εργασίας αποτελεί ακόμη και σήμερα ένα από το πλεονεκτήματα της χώρας. Οι τομείς που κυρίως βοηθούν την ισπανική οικονομία είναι ο τουρισμός (κατά κύριο λόγο) η γεωργία, η βιομηχανία, η ναυτιλία με τους μεγαλύτερους αλιευτικούς στόλους...

Το κράτος όπως και κάθε άλλο κράτος της Ευρώπης στα πλαίσια διυπουργικής επιτροπής είχε αρχίσει τις συζητήσεις από τον Ιούλιο του 1997 ώστε να βρουν τρόπους για την σωστή και ομαλή μετάβαση στο νέο νόμισμα. Από τον Δεκέμβριο του 1997 που εγκρίθηκε το Εθνικό Σχέδιο Μετάβασης για την Ισπανία το κράτος μετέτρεψε το δημόσιο χρέος σε Ευρώ και σε όλες τις χρηματαγορές εισήγαγαν το Ευρώ. Θεσπίστηκαν νομοθετικά μέτρα κυρίως για το βασιλικό διάταγμα, όπου εγκαθίδρυσε το θεσμικό πλαίσιο και την στρατηγική για την μετάβαση των δημοσίων υπηρεσιών στο Ευρώ (1997). Ψηφίστηκε νομοθεσία για τις εταιρίες, όπου

μπορούν να συστήσουν εταιρία με κεφάλαιο σε Ευρώ ή να το μετατρέψουν το εταιρικό κεφάλαιο υφιστάμενης επιχείρησης σε Ευρώ.

Η Αντιπροσωπεία της Σαραγόσας σε συνεργασία με την ισπανική κυβέρνηση αποφάσισαν να κοσμήσουν την πρόσοψη του κτιρίου της εταιρίας με μια μεγάλη πινακίδα αφιερωμένη στο Ευρώ. Ήταν μια καινοτομία της ισπανικής εκστρατείας. Η πινακίδα είχε πάνω το επίσημο σύνθημα για το Ευρώ "El Euro, nuestra moneda". Αναπαριστούσε τα 8 κέρματα και τα 7 χαρτονομίσματα τα οποία θα έβλεπαν οι Ισπανοί και θα εξοικειωνότανε με το νέο νόμισμα. Η εκστρατεία δεν σταμάτησε εκεί, βοήθησαν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης με ολιγόλεπτα ενημερωτικά spot, υπήρχαν κάποια φωτεινά τμήματα που χρησίμευαν για την ανακοίνωση πρακτικών πληροφοριών για το Ευρώ ώστε να ενημερώνονται οι πολίτες και πολλά άλλα ενημερωτικά φυλλάδια.

Δόθηκαν δυνατότητες στους Ισπανούς πολίτες να υποβάλλουν τις δηλώσεις τους και να πληρώνουν τους φόρους τους σε πεσέτες ή Ευρώ μέχρι το τέλος του 2002. Οι δηλώσεις για τις ασφαλιστικές εισφορές θα παραμείνουν σε Ευρώ μέχρι το 2002 αλλά ειδικά οι ασφαλιστικές εισφορές μπορούν να πληρώνονται σε Ευρώ από το 1999 ήδη.

Οι εταιρίες της Ισπανίας είχαν το δικαίωμα να δηλώνουν σε Ευρώ το φόρο εταιρειών και το Φ.Π.Α. από το 1999. Όλοι οι φόροι τους κατέλαβαν σε Ευρώ από το 1999 εφόσον στο έντυπο αναφερότανε το αρχικό ποσό σε πεσέτες.

Το κοινό πήρε στα χέρια του τα πρώτα κέρματα 15.12.2001 αφού είχε προηγηθεί η τροφοδότηση των τραπεζών 1.9.2001 για τα κέρματα και 1.11.2001 για τα χαρτονομίσματα και των εταιριών τον Σεπτέμβριο του 2001. Οι ισπανικές τράπεζες έκαναν μετατροπή των καταθέσεων των πελατών σε Ευρώ χωρίς καμία χρέωση και προσέφεραν στους πελάτες τους λογαριασμούς τους σε Ευρώ από τις αρχές του 1999. Επίσης δε δόθηκε καμία παράταση για διάφορες ανταλλαγές στην τράπεζα για την πεσέτα και η λήξη της νόμιμης κυκλοφορίας έληξε στις 28.02.2002.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Ακόμη ένα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το Λουξεμβούργο. Έχει υπάρξει το πιο αφοσιωμένο μέλος της Ένωσης. Κατά τη διάρκεια της προεδρίας του επιτεύχθη η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Το Λουξεμβούργο είναι η πρώτη χώρα-μέλος που εκπλήρωσε όλες τις οικονομικές και νομικές προϋποθέσεις που προβλέπει το Μάαστριχτ, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω και μάλιστα τα εκπλήρωσε ένα χρόνο πριν από την προθεσμία που έθετε η Συνθήκη. Αυτή η αφοσίωση προς την Ένωση αντανακλά τα τεράστια οφέλη που έχει το Λουξεμβούργο από την συμμετοχή του. Είναι η έδρα τόσο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσο και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και οι πολίτες απολαμβάνουν τους υψηλούς

αφορολόγητους μισθούς που προσφέρει η εργασία σ' αυτούς τους Οργανισμούς. Η οικονομία του Λουξεμβούργου εξαρτάται από την εξειδίκευση στον τομέα των υπηρεσιών. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι έχει 980 επενδυτικούς Οργανισμούς και 192 τράπεζες, περισσότερες από οποιαδήποτε άλλη χώρα.

Το Λουξεμβούργο άρχισε τις συζητήσεις και την εκστρατεία για το Ευρώ το 1996 και πιο έντονα το 1998. Αυτή η εκστρατεία απευθύνθηκε κυρίως σε έξι ομάδες : τους πολίτες, τους νέους, τους ευάλωτους πληθυσμούς ηλικιωμένους, τους τουρίστες, το προσωπικό των κρατικών υπηρεσιών και τις επιχειρήσεις. Διοργανώθηκε από τον Υπουργό Δημοσίου Θησαυρού και προϋπολογισμούς και αποτέλεσε τον καρπό μιας ευρείας εργασίας συντονισμού. Σημαντικό ρόλο έπαιξε και η Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου. Το σχέδιο δράσης για τους πολίτες αποτελούνταν από τρία στάδια : ενημέρωση, προετοιμασία και απόκτηση εμπιστοσύνης. Τον Ιούνιο του 2001 η ίδια η ενημέρωση στηρίχθηκε στη διανομή μιας ενημερωτικής εφημερίδας σε τέσσερις γλώσσες (γαλλικά, αγγλικά, πορτογαλικά, γερμανικά). Έγινε επίσης μια εκστρατεία παρουσίασης στα ραδιόφωνα και σε όλα τα Μ.Μ.Ε. πριν από την διανομή της φυλλάδας των 16 σελίδων. Στο δεύτερο στάδιο, δηλαδή την προετοιμασία στηρίχθηκε στη διάδοση ενός λογότυπου, στη χρησιμοποίηση της διπλής αναγραφής των τιμών, καθώς και την μετατροπή των λογαριασμών.

Τέλος το τρίτο στάδιο που αφορά την απόκτηση εμπιστοσύνης βασίστηκε στα συμπεράσματα της Στρογγυλής Τραπέζης για τον «ιδιωτικό τομέα» που πραγματοποιήθηκε στη στάση των δημοσίων αρχών : η μετατροπή των ποσών σε Ευρώ παρουσίασε προβλήματα αναγνωσιμότητας, συνόδευε ένα νέο σύστημα στρογγυλοποίησης και όλα αυτά έγιναν για όφελος του πολίτη.

Για την μετάβαση του Ευρώ το Λουξεμβούργο δεν πήρε νομοθετικά μέτρα. Έδωσε δυνατότητες στους πολίτες να μπορούν να υποβάλλουν τις φορολογικές τους δηλώσεις σε Ευρώ να τηρούν τα λογιστικά τους βιβλία απ' το 1999 σε Ευρώ (αυτή η απόφαση είναι αμετάκλητη), οι δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες δεχότανε τις δηλώσεις είτε σε φράγκα Λουξεμβούργου είτε σε Ευρώ. Σε περίπτωση πληρωμών σε Ευρώ χρησιμοποιήθηκαν μετατροπείς εισόδου και εξόδου, εφόσον οι εσωτερικοί λογαριασμοί των υπηρεσιών του Δημοσίου παρέμειναν σε φράγκα μέχρι το τέλος της μεταβατικής περιόδου (28/02/2002).

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω η Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου βοήθησε για τη μετάβαση στο νέο νόμισμα. Τα διατραπεζικά συστήματα πληρωμής μεγάλων και μικρών ποσών λειτουργούσαν σε Ευρώ από την 1.1.1999. Σε περίπτωση μεταφοράς ποσού εκφραζόμενου στη νομισματική μονάδα της χώρας της ζώνης του Ευρώ, το αρχικό ποσό και ο κωδικός της αρχικής νομισματικής μονάδας

κοινοποιούνται από την εκδότρια στην παραλήπτρια τράπεζα. Οι υφιστάμενοι λογαριασμοί που τηρούσαν σε φράγκα ή σε άλλη νομισματική μονάδα της ευρωζώνης μετατρέπονταν σε Ευρώ χωρίς καμία επιβάρυνση ή χρέωση στους πελάτες.

Τέλος η οριστική ανταλλαγή των κερμάτων και των χαρτονομισμάτων σε φράγκα Λουξεμβούργου και Βελγίου με κέρματα και τραπεζογραμμάτια του Ευρώ έγινε απ' τις τράπεζες. Η ανταλλαγή αυτή έγινε δωρεάν στους πελάτες των τραπεζών και στους κατόχους λογαριασμών ταχυδρομικών επιταγών. Οι καταστηματαρχές του Λουξεμβούργου έδιναν ρέστα μόνο σε Ευρώ από τον Ιανουάριο του 2002 όποια και αν ήταν η νομισματική μονάδα της πληρωμής (Ευρώ ή φράγκα). Δεν προβλεπόταν η κυκλοφορία και των δύο νομισμάτων πάνω από 2 με 3 μήνες. Επίσης η Κεντρική Τράπεζα διευκόλυνε τους πολίτες να ανταλλάσσουν τα φράγκα (κέρματα ή χαρτονομίσματα) για μια πενταετία.

Δικαίως λοιπόν χαρακτηρίζεται από πολλούς το Λουξεμβούργο σαν ένα «παράδεισο», στην καρδιά της Ευρώπης.

ΓΑΛΛΙΑ

Στην καρδιά της δυτικής Ευρώπης, εκτεινόμενη από το Στενό της Μάγχης ως τη Μεσόγειο η Γαλλία υπήρξε η πρώτη σύγχρονη Ευρωπαϊκή Δημοκρατία και δημιούργησε την δεύτερη σε μέγεθος αποικιακή αυτοκρατορία. Σήμερα είναι μία από τις ισχυρότερες βιομηχανικές δυνάμεις και η τέταρτη σε μέγεθος εξαγωγός χώρα στον κόσμο. Η βιομηχανία αποτελεί τον βασικό τομέα της οικονομίας της αν και εξαιρετικά ισχυρός παραμένει κι ο αγροτικός τομέας. Στην Γαλλία η εξειδίκευση σε καίριους τομείς όπως η αυτοκινητοβιομηχανία (Renault, Citroen) και οι τηλεπικοινωνίες (Alcatel) είναι από τις δυνατότητες της χώρας. Επίσης η Γαλλία είναι η πρώτη χώρα στον κόσμο στην παραγωγή ειδών πολυτελείας όπως τα καλλυντικά, αρώματα και κρασιά ποιότητας. Ο αμυντικός τομέας είναι ακόμη ένα έσοδο για την οικονομία της χώρας.

Μαζί με την Γερμανία υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Μετά το δημοψήφισμα του 1992 υιοθέτησε την Συνθήκη του Μάαστριχτ. Ο ηγετικός ρόλος της Γαλλίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημαίνει ότι η χώρα ήταν και είναι σε θέση να συνδυάσει και τα δύο : διατήρηση της ανεξάρτητης πολιτικής και την προώθηση των γαλλικών συμφερόντων στο πλαίσιο μιας ενωμένης Ευρώπης. Υποστηρίζει την διεύρυνση της Ε.Ε. αλλά αντιμετωπίζει με επιφύλαξη την εισδοχή των ανατολικό-ευρωπαϊκών χωρών κρατών που φυσιολογικά θα κατέληγαν στην σφαίρα επιρροής της Γερμανίας. Θα μπορούσαμε να πούμε πως η χώρα της Γερμανίας είναι ένας «εχθρός» της Γαλλίας στον οικονομικό τομέα.

Η Γαλλία όπως και οι άλλες χώρες αναζητήσανε ένα Σχέδιο Μετάβασης για το Ευρώ. Η γαλλική κυβέρνηση ασχολήθηκε κυρίως με τα κρατικά ομόλογα, τις μετοχές, τα αμοιβαία κεφάλαια, τις επενδύσεις... Η Γαλλική Κεντρική Τράπεζα με την Χρηματοοικονομική και Τραπεζική Επιτροπή και με άλλους χρηματοοικονομικούς φορείς της Γαλλίας συνέταξε το 1996 μια αναφορά για τις βασικές κατευθύνσεις του Σχεδίου Μετάβασης. Προτίμησαν να χρησιμοποιήσουν την μέθοδο «Big Bag».

Όσο αφορά τα ομόλογα αναφέρονται κυρίως ως ποσοστό της ονομαστικής τους αξίας και δεν άλλαξε με την εισαγωγή του Ευρώ. Αντίθετα τα μετατρέψιμα σε μετοχές ομόλογα ήταν τα μοναδικά που αναφέρονται στην τιμή της αγοράς και αποτιμώνται σε Ευρώ όπως και οι μετοχές. Για τις μετοχές : το Γαλλικό Χρηματιστήριο Αξιών απεικόνισε όλες τις μετοχές σε Ευρώ με δύο δεκαδικά (euro cents) άσχετα με το αν μετατρέπονταν σε Ευρώ ή όχι από την εκδότρια εταιρεία.

Η γαλλική κυβέρνηση πήρε ακόμη αποφάσεις για τα μετατρέψιμα ομόλογα δηλαδή για τα κρατικά όπου από την 1.1.1999 όλες οι υπάρχουσες εκδόσεις ομολόγων είχαν μετατραπεί σε euro και οι νέες εκδόσεις επιβαλλόταν και αυτές σε Ευρώ. Για τα Repos : (συμφωνίες επαναγοράς) μετατράπηκαν αυτομάτως από τα συστήματα της αγοράς και του θεματοφύλακα, δεν υπήρξε μετατροπή του αρχικού συμβολαίου, έτσι ώστε να τηρηθεί η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων. Και τέλος για τις εκκρεμείς συναλλαγές : η διαδικασία μετατροπής δεν επηρέασε το αρχικό σύμβολαιο μεταξύ των δύο αντισυμβαλλομένων. Βέβαια με όλα αυτά προκλήθηκαν κάποιες διαφορές αλλά σύντομα βρήκαν την λύση τους.

Το γαλλικό Υπουργείο Οικονομικών ετοίμασε νέες διατάξεις, ώστε να εξασφαλίσει τη χρήση μεθόδων μετατροπής των εταιρικών ομολόγων ιδίων με αυτές που ακολουθήθηκαν στη μετατροπή των κρατικών. Έτσι και εδώ από την 1.1.1999 άρχισε η μετατροπή των μετοχών των εταιριών σε Ευρώ. Η κάθε επιχείρηση επέλεγε μόνη της αν πότε και πώς επιθυμούν τη μετατροπή των μετοχών τους. Αυτό το δικαίωμα το είχαν μέχρι και 31.12.2001 που από κει και πέρα οι μετοχές είχαν μετατραπεί σε ενιαίο νόμισμα. Τώρα σε περίπτωση που οι εταιρείες δεν είχαν μετατρέψει τις μετοχές τους σε Ευρώ μέχρι τις 31.12.1999 ήταν ελεύθερες να ανακοινώσουν την πληρωμή των μερισμάτων σε Ευρώ ή σε γαλλικά φράγκα και να δώσουν εντολή πληρωμής στην εθνική νομισματική μονάδα.

Οι εκδότριες εταιρίες είχαν το δικαίωμα, κατά τη μεταβατική περίοδο, να ανακοινώνουν εταιρικές πράξεις σε Ευρώ ή σε εθνική νομισματική μονάδα ή και τα δύο. Επίσης η συμφωνία έγινε αποκλειστικά σε Ευρώ. Πριν την μετάβαση στο νέο νόμισμα το matching των εντολών ακόμη και για συναλλαγές που εκκαθαρίστηκαν μετά τις 1.1.1999 έγινε σε γαλλικά φράγκα. Όσο αφορά το σύστημα εκκαθάρισης λειτούργησε σε Ευρώ με την ίδια τεχνική και λειτουργική βάση όπως αυτή που

εφαρμοζόταν στην Γαλλία ως το τέλος του 1998. Ο τελικός μεσάζων έστειλε στο Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών οδηγίες εκκαθάρισης σε Ευρώ. Για τα μη μετατρέψιμα πιστοποιητικά κατάθεσης η ονομαστική αξία της ποσότητας ορίστηκε σε γαλλικά φράγκα. Η εκκαθάριση στην ημερομηνία λήξης (value date) γίνεται αποκλειστικά σε Ευρώ.

Τέλος η ημέρα διαπραγμάτευσης στην νομισματική μονάδα ίσως ήταν η πιο δύσκολη για την χώρα της Γαλλίας. Αποχαιρετούσαν τα γαλλικά φράγκα και υποδεχόταν το ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης. Η τελευταία μέρα ήταν η 30.12.1998. Το γαλλικό Χρηματιστήριο Αξιών παρέμεινε κλειστό στις 31.12.1998, σε αντίθεση με την έξω χρηματιστηριακή αγορά και τους υπόλοιπους φορείς της χρηματαγοράς, που λειτουργούσε κανονικά. Η τιμή μετατροπής για τις μετέχουσες χώρες κοινοποιήθηκε την 1.1.1999 και από τα μέσα Ιανουαρίου όλες οι συναλλαγές πραγματοποιούνταν σε Ευρώ.

ΙΤΑΛΙΑ

Στην Νότια Ευρώπη βρίσκεται η γνωστή χερσόνησος σχήματος μπότας που εκτείνεται στη Μεσόγειο Θάλασσα, η Ιταλία. Έχει πρωτεύουσα την Ρώμη και το νόμισμα της είναι η λιρέτα. Από το 1951 η Ιταλία έκανε την εμφάνιση της στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Σιδήρου και Χάλυβος. Γίνεται ιδρυτικό μέλος της Ε.Ε. το 1957. Χάρης σε κονδύλια από την Ε.Ε. και το Σχέδιο Μάρσαλ η βιομηχανική ανάπτυξη επιταχύνεται. Τις τελευταίες δεκαετίες η Ιταλία έχει μεταβληθεί σε μια σύγχρονη βιομηχανική χώρα με εντυπωσιακές επιδόσεις.

Έχει παγκόσμια πρωτοπορία στον βιομηχανικό και παραγωγικό σχεδιασμό με εφαρμογές στην κλωστοϋφαντουργία και τα οικιακά είδη. Υπάρχουν πολλές επιχειρήσεις με μέλλον όπως η αυτοκινητοβιομηχανία της FIAT, τα πλαστικά είδη της Modedison, η Olliveti με τους υπολογιστές και την Benetton όσο αφορά την μόδα. Ο τουριστικός τομέας είναι ισχυρός όπως και ο αγροτικός. Οι οικογενειακές επιχειρήσεις είναι η σπονδυλική στήλη του ιδιωτικού τομέα της Ιταλίας. Επίσης παρόλο που η λιρέτα ήταν αδύναμη ως νόμισμα βοηθούσε αρκετά στις εξαγωγές (κυρίως κρασιών). Το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ιταλία τα τελευταία χρόνια είναι ότι η ανάπτυξη δεν γίνεται ομοιόμορφα κατανεμημένη σε όλη τη χώρα. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές ιδιαίτερα μεταξύ του Βορρά και του Νότου. Παρόλο αυτά η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση έγινε.

Από το 1997 άρχισαν και στην Ιταλία οι συζητήσεις στο πλαίσιο της επιτροπής για το Ευρώ του Υπουργείου Οικονομικών. Ακολούθησαν δυο βασικούς κανόνες οι Ιταλοί πολιτικοί : να διευκολυνθεί η επιλογή εκείνων που σκόπευαν να χρησιμοποιήσουν το Ευρώ από τις αρχές του 1999 και να προσδιοριστεί με ακρίβεια το χρονοδιάγραμμα της μετάβασης .

Οι Ιταλοί πραγματοποίησαν διάφορες φιέστες για την ενημέρωση των πολιτών και την ομαλή μετάβαση στο νέο νόμισμα. Λόγω της φήμης της Ιταλίας για τους υψηλούς οίκους ραπτικής αποφασίσανε πως για να δελεάσουν τους Ιταλούς πολίτες να προσαρμοστούν με το Ευρώ ήταν η αλλαγή των πορτοφολιών τους. Αυτή ήταν η καινοτομία της Ιταλίας. Είπαν στους Ιταλούς ότι πρέπει να παρατήσουν τα πορτοφόλια των σχεδιαστών για τα τετράγωνα χοντροκομμένα πουνγκιά που χρησιμοποιούσαν αυτοί και οι παππούδες τους. Ανέφεραν συνεχώς πως θα χρειάζονται πορτοφόλια με αγκράφες, φερμουάρ, και πολλές θήκες τα οποία κυριαρχούσαν πριν από 50 χρόνια. Οι ημερήσιες εφημερίδες της Ρώμης έγραφαν πως τα πορτοφόλια που χρησιμοποιούσαν μπορούν σιγά να τοποθετηθούν στα συρτάρια από όπου πρέπει να βγάλουνε τα παλιομοδίτικα. Προσπαθούσαν με αυτό τον τρόπο να καλωσορίσουνε το Ευρώ οι πολίτες της Ιταλίας. Με όλα αυτά τους ανάγκασαν να αντικαταστήσουν τα πορτοφόλια τους με καινούργια για να μπορούν να έχουν τα πολλά κέρματα του Ευρώ. Τα κέρματα του Ευρώ πληροφορούσαν τους πολίτες πως θα είναι πολλά και βαρύτερα από την λιρέτα.

Όπως οι άλλες χώρες έτσι και η Ιταλία πήρε αποφάσεις για τις χρηματοοικονομικές αγορές. Από την 1.1.1999 οι εκδόσεις όλων των τίτλων του δημοσίου έγιναν σε Ευρώ. Το ανεξόφλητο υπόλοιπο του διαπραγματεύσιμου χρέους σε λίρες μετατράπηκε και αυτό σε Ευρώ. Το μη διαπραγματεύσιμο δημόσιο χρέος μετατράπηκε σε Ευρώ την 1.1.2002.

Οι πελάτες είχαν την ευχέρεια να συνεχίσουν τις συναλλαγές τους με τους χρηματοοικονομικούς διαμεσολαβητές σε λιρέτες μέχρι 31.12.1999. Επίσης το Δεκέμβριο του 1999 τέθηκε σε ισχύ ο νόμος που εξουσιοδοτεί την κυβέρνηση να εισάγει τα μέτρα για το Ευρώ. Το νομοθετικό διάταγμα ψηφίστηκε 24.6.1998.

Έτσι λοιπόν οι ιδιώτες είχαν την δυνατότητα να υποβάλλουν τις φορολογικές τους δηλώσεις και να πληρώνουν τους φόρους τους σε Ευρώ. Οι επιχειρήσεις μπορούσαν να τηρήσουν τα λογιστικά τους βιβλία σε Ευρώ όπως και τις οικονομικές τους καταστάσεις. Οι δημόσιες υπηρεσίες δεχότανε τις πληρωμές σε Ευρώ ήδη από τις αρχές του 1999. Μπορούσαν επίσης να κάνουν πληρωμές σε Ευρώ αν το ζητούσαν οι φορολογούμενοι. Οι υπηρεσίες αναλάμβαναν την μετατροπή των δηλώσεων σε λιρέτες για την επεξεργασία τους εφόσον το δημόσιο λογιστικό θα παρέμεινε μέχρι το τέλος της μεταβατικής περιόδου σ' αυτή την νομισματική μονάδα.

Τέλος μπορούσε να συσταθεί εταιρία με κεφάλαιο σε Ευρώ. Το ελάχιστο κεφάλαιο σε Ευρώ ανήλθε σε 100.000€ για τις Α. Ε. και για τις Ε.Π.Ε. 10.000 €.

Η τελευταία μέρα που έκαναν τις συναλλαγές τους οι Ιταλοί ήταν 28/2/2002. Οι Ιταλοί πολίτες μπορούσαν να αποσύρουν τα εθνικά τους κέρματα των 50 και 100 λιρετών πριν το 2002. Όμως οι τράπεζες θα εξακολουθούσαν να ανταλλάσσουν σε προαιρετική βάση. Μετά την λήξη

της νόμιμης κυκλοφορίας των λιρετών η εξαγορά θα συνεχιστεί για 10 έτη δηλαδή μέχρι τις 31.12.2012.

Έτσι οι πολίτες της Ιταλίας αποχωριστήκανε τις λιρέτες με βαριά καρδιά. Ήταν από τους πρώτους πολίτες της Ευρώπης που προσαρμόστηκαν εύκολα με το Ευρώ. Δεν αντιμετώπισανε κανένα πρόβλημα.

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Μετά από αγώνες αιώνων εναντίον της αγγλικής αυτοκρατορίας οδήγησαν στην ίδρυση του Ελεύθερου Ιρλανδικού Κράτους το 1921, που απέκτησε πλήρη κυριαρχία το 1937. Βρέχεται από τον Ατλαντικό ωκεανό και έχει πρωτεύουσα το Δουβλίνο και εθνικό νόμισμα την Ιρλανδική λιρέτα. Η Ιρλανδία είναι το κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στα τελευταία 15 χρόνια παρουσίασε τη μεγαλύτερη πρόοδο στον τομέα της οικονομικής σύγκλισης. Η ένταξη της έγινε το 1993 αφού πριν ένα χρόνο είχε αυξήσει το Α.Ε.Π. Η πρόοδος αυτή είναι εντυπωσιακή αν συσχετιστεί με τις ριζικές αναδιοργανώσεις που σημειώθηκαν στα χρόνια αυτά στην Ιρλανδική οικονομία.

Επίσης έχει μια από τις ταχύτερες αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ευρώπης. Το εργατικό δυναμικό ασχολείται κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών και της υψηλής τεχνολογίας, στην βιομηχανία επεξεργασίας τροφίμων και ελάχιστα στον αγροτικό τομέα. Υπάρχουν ελπιδοφόρες προοπτικές επίσης στον τομέα εξόρυξης υδρογονανθράκων από την ιρλανδική θάλασσα.

Η Ιρλανδία είναι και αυτή μια χώρα που κατόρθωσε να ακολουθήσει το δρόμο για μια ομαλή μετάβαση στο νέο νόμισμα. Η ιρλανδική κυβέρνηση άρχισε ένα είδος μάθησης για το Ευρώ από μια ομάδα ευπαθή και ευαίσθητη, την ομάδα των παιδιών. Δώσανε πολλές κατευθύνσεις στους εκπαιδευτικούς και γονείς για να μπορέσουν οι «μπόμπιρες» να προσαρμοστούν στα πολλά κέρματα και χαρτονομίσματα.

Το Ευρώ έδωσε την ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς να επαναλάβουν το δεκαδικό σύστημα και να μελετήσουν μαζί με τους μαθητές τους τη διαδικασία μετατροπής ποσών απ' το Ευρώ στην ιρλανδική λιρέτα και αντιστρόφως. Όσον αφορά την Ιστορία, η μετάβαση αποτέλεσε μια ευκαιρία για να καλυφθεί το θέμα για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό εκπροσώπησε ένα βήμα προς την κατεύθυνση μεγαλύτερης οικονομικής ενότητας. Μπόρεσε να συζητηθεί το θέμα της ισορροπίας μεταξύ της εθνικής και ευρωπαϊκής ενότητας. Κατά την μεταβατική περίοδο μπορέσανε να εξεταστούν πολλά οικονομικά θέματα, πάρθηκαν νομοθετικά μέτρα, δόθηκαν δυνατότητες στους πολίτες της Ιρλανδίας και επίσης ταχτοποιήθηκαν οι χρηματοοικονομικές αγορές όπου το τρέχον δημόσιο χρέος μετατράπηκε σε Ευρώ από 1.1.1999.

Θίξανε το τραπεζικό σύστημα όπου οι τράπεζες πρόσφεραν στους πολίτες τους από τον Ιανουάριο του 1999 όλες τις απαιτούμενες υπηρεσίες σε Ευρώ. Η τήρηση των βιβλίων γινόταν σε Ευρώ ή σε ιρλανδική λιρέτα ανάλογα τι επιθυμούσαν οι πελάτες.

Οι περισσότερες από τις οικονομικές υπηρεσίες δεχότανε από την 1.1.1999 τις δηλώσεις των φορολογούμενων πολιτών σε Ευρώ ή σε ιρλανδική λίρα. Οι κοινωνικές εισφορές δηλωνότανε και πληρωνότανε σε Ευρώ από το 1999 και αυτές. Τέλος οι πιο πολλές υπηρεσίες τηρούσαν τα λογιστικά τους βιβλία σε EURO και αν ήθελαν μπορούσαν να συστήσουν εταιρία με κεφάλαιο στο ενιαίο νόμισμα.

Το Ευρώ καθώς και η ιρλανδική λίρα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται ανεξάρτητα από την νομισματική μονάδα μέχρι και το μεσονύκτιο του Σαββάτου της 9/2/2002. Δεν υπήρχε όριο στην ανταλλαγή των κερμάτων και των χαρτονομισμάτων από τις τράπεζες. Μετά την εκπνοή της νόμιμης κυκλοφορίας οι Ιρλανδοί μπορούν να ανταλλάσσουν την λίρα τους για απεριόριστο χρόνο μιας και η κυβέρνηση δεν πήρε αποφάσεις για αυτό το θέμα.

Η μεγάλη αυτή ασβεστολιθική πεδιάδα με τους λόφους και τα παράκτια βουνά δέχτηκε το Ευρώ με αρκετή ευκολία αφού η Ιρλανδική κυβέρνηση φρόντισε να ενημερώσει καλά τους πολίτες της.

ΑΥΣΤΡΙΑ

Στην καρδιά της Ευρώπης υπάρχει ακόμη ένα κράτος, η Αυστρία. Με πρωτεύουσα την Βιέννη και με νόμισμα το Αυστριακό Σελίνι. Είναι μια χώρα αρκετά αναπτυγμένη τόσο στην βιομηχανία όσο και σε άλλους τομείς. Αναλυτικότερα τώρα ο σημαντικότερος κλάδος της οικονομίας της Αυστρίας είναι αυτός του τουρισμού, του οποίου τα έσοδα είναι μεγαλύτερα από ότι τα αντίστοιχα των εξαγωγών μηχανημάτων. Ακόμη βαριά χημική και πετροχημική βιομηχανία, υφαντουργία και βιομηχανία επεξεργασίας ξύλου. Το εργατικό δυναμικό είναι αρκετά εξειδικευμένο και αυτό βοηθάει στην οικονομία της χώρας. Δέχονται εύκολα εύκαμπτους όρους εργασίας και υψηλές αμοιβές.

Η ένταξη της Αυστρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έγινε το 1995 ύστερα από πολλές προσπάθειες. Υπήρχαν φόβοι ότι η είσοδος στην Ε.Ε. θα βλάψει την εθνική ταυτότητα, το καθεστώς της ουδετερότητας και ανεξαρτησίας. Αγροτικές και οικολογικές οργανώσεις είχαν εκφράσει αμφιβολίες για την ένταξη. Παρά ταύτα η πλειοψηφία ενέκρινε την είσοδο στην Ε.Ε. με δημοψήφισμα.

Η πρωτοβουλία για το Ευρώ της Αυστριακής Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης πολλαπλασίασε τις δράσεις το 2001, προκειμένου να αποτρέψει στους πολίτες να μεταβούν χωρίς δυσκολίες στο νέο νόμισμα. Δόθηκε προτεραιότητα στον άμεσο διάλογο με τον αυστριακό πληθυσμό

από τους πόλους ενημέρωσης, ημερίδες δράσης και διαλέξεις για το Ευρώ που διοργανώθηκαν σε όλες τις επαρχίες, μιας και αυτοί είχαν πρόβλημα και ήθελαν να εφησυχάσουν οι φόβοι και οι ενδεχόμενες αβεβαιότητες.

Η πρωτοβουλία για το Ευρώ βασίστηκε και σε εταιρικές σχέσεις στον τομέα του ενημερωτικού δικτύου οι οποίες συνάφθηκαν με την Αυστριακή Κεντρική Τράπεζα, τα επιμελητήρια, τις ενώσεις... προκειμένου να ενημερώσει όλα τα στρώματα του πληθυσμού. Το κέντρο της ενημερωτικής δραστηριότητας ήταν οι νέοι, οι καταναλωτές, οι ηλικιωμένοι, οι ομάδες ατόμων με ειδικές ανάγκες και κυρίως οι πολίτες των οποίων η μητρική τους γλώσσα δεν ήταν Αυστριακή.

Το ραδιόφωνο της Αυστρίας ORF συνεργάστηκε για την εκστρατεία του Ευρώ όπως και οι άλλοι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί. Πέραν των πολυάριθμων συνεργασιών με τα Μ.Μ.Ε. και την έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων, βιβλίων, αφισών κτλ. Υπήρχε πρωτοβουλία και από τρεις μείζονες δράσεις το 2001. Μια «κινητή μονάδα ενημέρωσης» διατέθηκε επ' ευκαιρία σημαντικών εκδηλώσεων για να ευνοήσει τις συζητήσεις και να ανταποκριθεί στις αιτήσεις πληροφοριών. Την άνοιξη και το καλοκαίρι διοργανώθηκαν «ημερίδες ενημέρωσης για το Ευρώ» σε εννέα επαρχίες καθώς και ενημερωτικές διαλέξεις.

Επίσης πάρθηκαν αποφάσεις για νομοθετικά θέματα που θεσπίστηκαν το 1999 όπως η προσαρμογή των νόμων σχετικά με το φόρο εισοδήματος, με τα επιτόκια και με νομισματικά θέματα. Όπως οι άλλες χώρες-μέλη έτσι και στην Αυστρία όλες οι δημόσιες υπηρεσίες δεχότανε τις πληρωμές και τις φορολογικές δηλώσεις σε Ευρώ από το 1999, στις αρχές. Ο φορολογούμενος αποφάσιζε σε ποια νομισματική μονάδα θα κατέθετε τις δηλώσεις και άλλες ασφαλιστικές εισφορές.

Οι επιχειρήσεις μπορούσαν να τηρήσουν τα λογιστικά τους βιβλία και εκδώσουν ισολογισμούς ή οικονομικές καταστάσεις σε Ευρώ ή σε σελίνια. Οι αυστριακές τράπεζες προσέφεραν στους πελάτες τους διάφορες διευκολύνσεις. Η μετατροπή των καταθέσεων στη διάρκεια της μετάβασης έγινε χωρίς καμία χρέωση απ' τις τράπεζες. Αποφασίσανε τα εξερχόμενα ποσά να τα δέχονται σε Ευρώ ενώ τα εισερχόμενα σε σελίνια.

Τέλος η χώρα της Αυστρίας απέσυρε το εθνικό της νόμισμα με αρκετή ευκολία. Έγινε μέχρι τις 28/2/2002. Όμως μετά την εκπνοή της νόμιμης κυκλοφορίας οι Αυστριακοί μπορούσαν και μπορούν να εξαγοράσουν τα σελίνια τους, τα κέρματα μέχρι τις 1/1/2007 και τα χαρτονομίσματα ως τις 1/1/2032.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Από τον 11^ο αιώνα η Πορτογαλία υπάρχει ως έθνος-κράτος στο δυτικό άκρο της Ιβηρικής Χερσονήσου. Είναι ένα από τα πλούσια κράτη της Ευρώπης. Η Λισσαβόνα, η πρωτεύουσα της, γνωρίζει την πιο ποιοτική

οικονομία στη χώρα. Η οικονομική ανάπτυξη της τελευταίας δεκαπενταετίας δηλαδή με την ένταξη της στην Ε.Ε. χαρακτηρίζεται εντυπωσιακή και έχει μεταβάλλει τη χώρα από κυρίως γεωργική σε βιομηχανική. Ενδεικτικό αυτής της προόδου είναι η αύξηση του Α.Ε.Π γύρω στα 12.500 ECU. Το ταχέως ανερχόμενο εργατικό δυναμικό κόστος είναι από τις δυνατότητες της Πορτογαλίας. Είναι εξωστρεφής με πιο δυναμικούς τομείς : την υφαντουργία και τα είδη ένδυσης. Μεγάλη σημασία για την πορτογαλική οικονομία έχουν οι ξένες επενδύσεις οι οποίες βοήθησαν σημαντικά στην αναδιάρθρωση και ανάκαμψη της οικονομίας όπως επίσης και τα εμβάσματα περίπου 3 εκ. Πορτογάλων μεταναστών σε ολόκληρο τον κόσμο. Ακόμη υψηλό επίπεδο κατέχει η βιομηχανική συναρμολόγηση αυτοκινήτων της Φορντ και της Φολκσβάγκεν, ο τουριστικός και τραπεζικός τομέας και οι εξαγωγές κρασιών, ενδυμάτων και υποδημάτων.

Το νέο οικονομικό πρόγραμμα της Πορτογαλίας, το "Quantum 2" περιλάμβανε αποφάσεις για την μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα. Οι Πορτογάλοι πολιτικοί σκεφτήκανε πως η διαδικασία εξοικείωσης πρέπει να αρχίσει πριν συνειδητοποιήσουν την πραγματικότητα του Ευρώ. Αυτή η προοπτική ήταν μακροχρόνια για την Πορτογαλία. Έτσι λοιπόν υιοθέτησαν μια εκστρατεία επικοινωνίας σε τρεις φάσεις οι οποίες βεβαίως προστέθηκαν στις προσπάθειες που καταβλήθηκαν από το 1998 τόσο για τη δημόσια διοίκηση όσο για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες.

Η πρώτη φάση της εκστρατείας αυτής άρχισε τον Απρίλιο του 2001 και ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο του 2001, όπου επικεντρώθηκε στην ημερομηνία «άφιξης» του Ευρώ καθώς και στην αξία. Παράλληλα οι πληροφορίες που διαδόθηκαν είχαν σαν σκοπό να εφησυχάσουν τον πληθυσμό και να του δώσουν την δυνατότητα να αναπτύξει μια περισσότερο «συναισθηματική σχέση» με το νέο νόμισμα.

Η δεύτερη φάση άρχισε από το Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου μέχρι το Δεκέμβριο του 2001 και είχε σαν στόχο να ανταποκριθεί στην αυξημένη ανάγκη ενημέρωσης των πολιτών καθώς πλησίαζε η ημερομηνία εισαγωγής. Απαντηθήκανε οι περισσότερες ερωτήσεις των Πορτογάλων για το Ευρώ. Έτσι μειώσανε το πιθανό άγχος που εμφανίστηκε καθώς πλησίασε η 1^η Ιανουαρίου. Όμως δεν σταμάτησε την 1^η Ιανουαρίου 2002 το πορτογαλικό σχέδιο επικοινωνίας.

Πράγματι από την 1/1-28/2/2002 η επικοινωνία επικεντρώθηκε στις ενέργειες που έπρεπε να αναληφθούν κατά την περίοδο της παράλληλης κυκλοφορίας. Οι τράπεζες πρόσφεραν στους πελάτες διευκολύνσεις όπως μετατροπή των καταθέσεων σε Ευρώ χωρίς καμία επιβάρυνση. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες δεχότανε πληρωμές σε Ευρώ. Οι φορολογούμενοι πολίτες της χώρας είχαν το δικαίωμα να υποβάλλουν τις δηλώσεις τους στο νέο νόμισμα ή σε εσκούδο. Οι επιχειρήσεις είχαν επίσης το δικαίωμα να

τηρούν τα λογιστικά τους βιβλία εκδίδουν τους ισολογισμούς και άλλες οικονομικές καταστάσεις σε Ευρώ ή σε σκούδο.

Ακόμη το σχέδιο επικοινωνίας συμπεριλάμβανε ένα ευρύ σχέδιο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο χρησιμοποίησε μεταξύ των άλλων : την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, το γραπτό τύπο (εφημερίδες), τις αφίσες, τα φυλλάδια και το Διαδίκτυο.

Τέλος υπενθύμιζε ότι το εσκούδο δε θα κυκλοφορεί μετά τις 28 Φεβρουαρίου 2002. Οι πολίτες είχαν το δικαίωμα να εξαργυρώνουν τα κέρματα μέχρι το τέλος του 2002 και τα χαρτονομίσματα μπορούν μέχρι και 20 έτη από σήμερα.

ΦΙΛΑΝΔΙΑ

Η «χώρα των χιλίων λιμνών» η Φιλανδία βρίσκεται κάτω από το Βόρειο Σέλλας, ανατολικά της Ρωσίας και δυτικά της Νορβηγίας και της Σουηδίας. Έχει πρωτεύουσα το Ελσίνκι και νόμισμα τα μάρκα. Ένα από τα κύρια ζητήματα των Φιλανδών ήταν η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με εθνικό δημοψήφισμα που διεξήχθη τον Οκτώβριο του 1994 η Φιλανδία ψήφισε υπέρ της ένταξης στην Ε.Ε..

Η ένταξη ήταν θέμα για το οποίο δεν υπήρχαν έντονες διαφωνίες, όπως συνέβη στις άλλες χώρες και πολλοί Φιλανδοί αισθάνθηκαν ότι ήταν ένας τρόπος προσέγγισης με τη Δυτική Ευρώπη. Υπήρχαν βέβαια αντιδράσεις, ελάχιστες μεν, από την αγροτική κοινότητα ότι ίσως χάσουν τις επιδοτήσεις, μειωθούν οι δημόσιες δαπάνες και ειδικότερα τα επιδόματα.

Όμως η Φιλανδία αποτέλεσε παράδειγμα χώρας που κατόρθωσε μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, να μετατραπεί από μια κατεξοχήν αγροτική πτωχή οικονομία, σε μια σύγχρονη οικονομία υψηλής τεχνολογίας και υπηρεσιών. Το 60% του εργατικού δυναμικού απασχολείται στις υπηρεσίες, το εμπόριο και τις μεταφορές. Δίνει έμφαση η Φιλανδία στην ποιότητα.

Η βιομηχανία αποτελεί το 30% και επικεντρώνεται σε ιδιαίτερα δυναμικούς τομείς όπως οι τηλεπικοινωνίες και η βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας (ηλεκτρονικά μέσα) που αποτελούν και το υψηλότερο ποσοστό στις εξαγωγές της χώρας. Η γεωργία και δασοκομία αποτελούν ένα μικρό ποσοστό του εργατικού δυναμικού. Η Φιλανδία είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος εξαγωγός χαρτιού στον κόσμο και ένας από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές των σχετικών μηχανημάτων.

Όπως και οι άλλες χώρες έτσι και η Φιλανδία ασχολήθηκε αρκετά με το Σχέδιο για την Μετάβαση στο Ευρώ, από την έναρξη του 1998. Το εθνικό πρόγραμμα ενημέρωσης άρχισε κυρίως με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που ήταν διαθέσιμα, προκειμένου να προσφέρει την καλύτερη προετοιμασία στον Φιλανδικό πληθυσμό. Έγινε κυρίως με έντυπα και

οπτικοακουστικό υλικό, δημοσκοπήσεις και σφυγμομετρήσεις που δημοσιεύτηκαν, στοχοθετημένα μηνύματα ανάλογα με τις ανάγκες των διαφόρων ομάδων και η χρήση του Διαδυκτίου.

Το βασικό μήνυμα το οποίο διαδόθηκε από την πρώτη στιγμή ήταν να δώσει τη δυνατότητα στο κοινό να κατανοήσει στοιχεία σχετικά με το νόμισμα. Δόθηκαν πληροφορίες και γνωστοποιήθηκαν τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα και τα βασικά χαρακτηριστικά τους που εξασφάλισαν την ασφάλεια τους. Καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες κατά την περίοδο της παράλληλης κυκλοφορίας.

Οι δημόσιες και οικονομικές υπηρεσίες δεχότανε σε Ευρώ τις δηλώσεις που υπέβαλλαν οι φορολογούμενοι. Οι επιχειρήσεις είχαν το δικαίωμα να τηρούν τα βιβλία τους σε Ευρώ. Οι τράπεζες μετατρέπανε αυτόματα τους λογαριασμούς και τις δανειακές συμβάσεις σε Ευρώ. Ακόμη στον τομέα της εργασίας δόθηκαν δυνατότητες στους υπαλλήλους. Μεταξύ συμφωνία μεταξύ της επιχείρησης και των υπαλλήλων της οι μισθοδοτικές καταστάσεις συντάσσονταν σε Ευρώ στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

Τέλος πάρθηκαν νομοθετικά μέτρα για τη νομοθεσία περί υποσχετικών, περί τόκων και βασικών επιτοκίων αναφοράς. Οι τράπεζες θα αποφασίζανε για το χρονικό διάστημα εξαγοράς των μάρκων. Έτσι θα δεχτεί τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα για τα επόμενα 10 έτη. Αποφασίσανε επίσης η αποθήκευση σε ειδικές εγκαταστάσεις όπου από και θα γίνουν μέταλλο.

ΕΛΛΑΔΑ

Η τελευταία από τις χώρες που εντάχθηκαν στη Ο.Ν.Ε. ήταν η Ελλάδα μας. Βέβαια εντάχθηκε στην 2^η φάση μιας στην 1^η φάση δεν εκπλήρωνε τα κριτήρια. Όμως την 1/1/2001 έγινε η ένταξη της στην Ο.Ν.Ε. και απέκτησε το ενιαίο νόμισμα με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα-μέλος της Ε.Ε. που δεν έχει κοινά σύνορα με άλλο κράτος-μέλος. Η Αθήνα ως πρωτεύουσα της χώρας απορροφά τον περισσότερο πληθυσμό και μεγάλα ποσά απ' τα κονδύλια της περιφερειακής ανάπτυξης της Ε.Ε. Έτσι τα τελευταία χρόνια υπάρχει σημαντική οικονομική ανάπτυξη.

Η γεωργία εξακολουθεί να παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία όπως και οι τομείς του τουρισμού και της εμπορικής ναυτιλίας. Έχει από τους μεγαλύτερους ιδιόκτητους στόλους. Αποδοτικός είναι ο τομέας εξαγωγής αγροτικών προϊόντων και γίνονται σημαντικές επενδύσεις από το εξωτερικό σε ακίνητα αλλά και σε τίτλους που εκδίδει το ελληνικό δημόσιο. Αντίθετα ο τομέας της βιομηχανίας δεν μπόρεσε να σημειώσει την προσδοκώμενη πρόοδο. Από την άλλη μεριά όμως υπάρχουν τομείς

και επιχειρήσεις (μεταποιητική βιομηχανία, βιομηχανία τροφίμων) που έχουν σημειώσει μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία 10 χρόνια.

Με την ένταξη της στην Ο.Ν.Ε. άρχισε και αυτή την εκστρατεία για την ομαλή μετάβαση των Ελλήνων στο Ευρώ. Προσπάθησε να μάθει τους πολίτες να αγαπήσουν το νέο νόμισμα και να ξεχάσουν σιγά-σιγά την δραχμή. Γι' αυτό το λόγο χρησιμοποίησαν ανθρώπους με ιδιαίτερες προσωπικότητες και γνωστές από τον ελληνικό πληθυσμό παρουσιάζοντας διαφημιστικά spot στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Μοιραστήκανε ενημερωτικά φυλλάδια σε όλες τις ομάδες και καθ' όλη τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου υπήρχε ένα φορτηγό προσαρμοσμένο να υποδέχεται κόσμο «στο σαλόνι» του ώστε οι αρμόδιοι να ενημερώνουν το κοινό για το Ευρώ και να λύσουν τις διάφορες απορίες και περιήγησε όλη την Ελλάδα.

Κατά την περίοδο αυτή οι επιχειρήσεις τηρούσαν τα λογιστικά τους βιβλία και συνέταξαν ισολογισμούς τους σε Ευρώ. Οι ταμειακές μηχανές των καταστημάτων έδιναν αυτομάτως τις τιμές σε Ευρώ αλλά και σε δραχμές. Όμως κυβερνητικοί αξιωματούχοι παραδέχτηκαν ότι πιθανόν η εκστρατεία τους να μην επαρκούσε και ανάθεσαν σε ιδιώτες να δώσουν οι ίδιοι εξηγήσεις.

Κάθε φορολογούμενος πολίτης είχε το δικαίωμα και όχι την υποχρέωση να υποβάλλει τη δήλωση του σε Ευρώ, όμως το εκκαθαριστικό του σημείωμα θα υπολογιζόταν σε Ευρώ όμως το τελικό ποσό θα ήταν σε δραχμές το 2001. Από το 2002 όλα θα ήταν σε Ευρώ. Οι τράπεζες μετέτρεψαν τους λογαριασμούς καταθέσεων και τις δανειακές υποχρεώσεις των πολιτών στο ενιαίο νόμισμα χωρίς καμία επιβάρυνση. Δόθηκαν αυτομάτως σε Ευρώ οι τραπεζικοί λογαριασμοί και προεφοδιάστηκαν οι τράπεζες με τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα του Ευρώ.

Από την 1^η Ιανουαρίου έως την 28^η Φεβρουαρίου 2002 τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα κυκλοφορούσαν στην Ελλάδα παράλληλα με την ΔΡΑΧΜΗ. Οι συναλλαγές σε λογιστική μορφή όμως (με επιταγές, εμβάσματα, πιστωτικές κάρτες κ.τ.λ) γίνονταν μόνο σε Ευρώ.

Η κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων EURO στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν ομαλά και απρόσκοπτα. Το ελληνικό κοινό εξοικειώθηκε πολύ γρήγορα με το νέο νόμισμα και ήδη την πρώτη εβδομάδα κυκλοφορίας του, το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών πραγματοποιούνταν σε Ευρώ. Το μερίδιο των τραπεζογραμματίων και κερμάτων Ευρώ στο σύν των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε κυκλοφορία υπήρξε σημαντικά υψηλό και μάλιστα υψηλότερο από το μέσο όρο της ζώνης του Ευρώ.

Η απόσυρση των δραχμών είχε σχεδόν ολοκληρωθεί ακόμη πριν την λήξη της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας. Το μεγαλύτερο μέρος των δραχμών που δεν είχε ακόμα αποσυρθεί εκτιμούνταν ότι θα επιστραφεί στην τράπεζα εντός των προβλεπόμενων περιόδων, ενώ το υπόλοιπο

θεωρούνταν πως ήταν αδρανές, δηλαδή χαμένο ή εκτός συνόρων ή ότι διακρατούνταν για συλλεκτικούς σκοπούς.

Η Τράπεζα της Ελλάδος θα ανταλλάσσει τραπεζογραμμάτια δραχμών με Ευρώ 10 έτη μετά τη λήξη της παράλληλης κυκλοφορίας, δηλαδή έως την 1^η Μαρτίου 2012, ενώ για τα κέρματα δραχμών η περίοδος ανταλλαγής από την Τράπεζα της Ελλάδος και τις Δ.Ο.Υ. θα διαρκέσει για δύο χρόνια έως την 1^η Μαρτίου 2004. Μετά από αυτές τις ημερομηνίες οι δραχμές θα παραγραφούν. Η Τράπεζα της Ελλάδος διατήρησε ένα τουλάχιστον σημείο στην επικράτεια όπου ανταλλάσσει στην άρτια αξία εθνικά νομίσματα των υπολοίπων χωρών της ζώνης του Ευρώ μέχρι την 31 Μαρτίου 2002.

Από τα 15 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μόνο τα τρία αρνήθηκαν το ενιαίο νόμισμα, το ευρώ. Αυτά τα κράτη-μέλη ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Δανία που άσκησαν το νομικό τους δικαίωμα να μην συμμετέχουν σ' αυτή την πρώτη φάση, και η Σουηδία όπου δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις για την έλευση του ευρώ στην χώρα αυτή. Αναλυτικότερα τώρα :

ΔΑΝΙΑ

Η Νοτιότερη χώρα της Σκανδιναβίας, της Δανίας, καταλαμβάνει την χερσόνησο της Γιουτλάνδης και 483 μικρά νησάκια. Μετά από μια μακρόχρονη βασιλεία όλης της Βαλτικής περιορίστηκε στα παραπάνω σύνορα. Η πρωτεύουσα της είναι η Κοπεγχάγη όπου γίνονται πολλές Διασκέψεις άσχετα αν έχει το ευρώ. Το εθνικό της νόμισμα είναι η κορόνα. Το 1973 έγινε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι σχέσεις της με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες ήταν και είναι άριστες.

Η Δανία κυρίως ενδιαφέρθηκε για μια φιλελεύθερη οικονομία και ήταν από τις πρώτες χώρες που εφάρμοσε σύστημα πρόνοιας, στη δεκαετία του 1940. Έδωσε προτεραιότητα στην προώθηση των οικονομικών σχέσεων με τη Νορβηγία, την Σουηδία και την Φιλανδία.

Παρόλο την παράδοση που είχε για μια ενιαία οικονομία αρνήθηκε το ενιαίο νόμισμα και άσκησε το νομικό της δικαίωμα να μην συμμετέχει στην φάση αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μετά το πέρας του 2003 θα αρχίσουν συζητήσεις για την ένταξη της στην Οικονομική Νομισματική Ένωση.

Η Δανία φημίζεται για την γεωργία της και αυτό το αποδεικνύει με το 66% της έκτασης της που είναι καλλιεργήσιμη γη. Παρά το γεγονός ότι διαθέτει πολύ αναπτυγμένη γεωργία το ποσοστό της στο Α.Ε.Π. δεν ξεπερνά το 8% και αυτό οφείλεται στη υποαπασχόληση στον τομέα αυτό. Ένα μικρό ποσοστό των Δανών πολιτών ασχολείται με την γεωργία.

Τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξε ταχύτατη ανάπτυξη του βιομηχανικού τομέα, ιδιαίτερα στον τομέα των λεγόμενων «καθαρών προϊόντων». Υπάρχουν μεγάλα αποθέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου όμως μένουν ανεκμετάλλευτα. Μια σωστή και οργανωμένη εκμετάλλευση θα οδηγήσει την Δανία να έχει μια από τις καλύτερες οικονομίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Όμως ο χαμηλός πληθωρισμός και το μικρό έλλειμμα προϋπολογισμού οδηγεί σ' ένα πλεόνασμα του ισοζυγίου πληρωμών. Παρατηρώντας όλα αυτά η κυβέρνηση της Δανίας αποφάσισε την μείωση των κονδυλίων για την κοινωνική πρόνοια, φοροαπαλλαγές και περικοπές του προϋπολογισμού όπου δημιούργησε κάποιες αντιδράσεις.

Η Οικονομική Νομισματική Ένωση αφού έλεγξε όλα τα παραπάνω ζήτησε από την Δανία να «συμμορφωθεί» με τις προϋποθέσεις της ώστε να ενταχθεί και να αποτελέσει ένα ισχυρό κράτος-μέλος μια Ένωση σε παγκόσμιο επίπεδο. Η δανική κυβέρνηση άρχισε συζητήσεις ώστε μετά από λίγα χρόνια οι Δανοί πολίτες να χρησιμοποιούν το ευρώ.

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Ευρισκόμενο στην Βορειοδυτική Ευρώπη, το Ηνωμένο Βασίλειο, καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος των βρετανικών νησιών. Η πρωτεύουσα της είναι το Λονδίνο και το εθνικό του νόμισμα η λίρα στερλίνα. Δεν υπήρξε ποτέ ένθερμος υποστηρικτής της Ευρωπαϊκής Ένωσης όμως έγινε μέλος της το 1973 μετά από πολλές συζητήσεις. Είναι πρωτοπόρος στις οικονομικές και τραπεζικές υπηρεσίες, την φαρμακευτική και την αμυντική βιομηχανία. Το Λονδίνο θεωρείται ακόμη και σήμερα το μεγαλύτερο χρηματοπιστωτικό και εμπορικό κέντρο του πλανήτη.

Επίσης διαθέτει σημαντικό αεροναυπηγικής, τομείς μηχανικής υψηλής ακρίβειας και υψηλής τεχνολογίας. Αντίθετα τομείς όπως του άνθρακα, του σιδήρου και του χάλυβα, της υφαντουργίας υποχωρούν συνεχώς και δεν έχουν σήμερα καμιά ιδιαίτερη σημασία. Βασικά η οικονομία της χώρας είναι ιδιαίτερα εξωστρεφής και το Α.Ε.Π. τους κυμαίνεται στο 25%, το χαμηλότερο στην Κοινότητα. Υπάρχουν υψηλά επίπεδα δημοσίου χρέους.

Η λογική του γρήγορου κέρδους, που υιοθέτησε το Ηνωμένο Βασίλειο, στις επενδύσεις δεν δημιούργησε ικανές συνθήκες για μια σταθερή μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και οικονομία. Με ένα τόσο χαμηλό Α.Ε.Π. η Οικονομική Νομισματική Ένωση απέρριψε το Ηνωμένο Βασίλειο να ενταχθεί και να έχει ενιαίο νόμισμα όπως οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Έτσι λοιπόν άσκησε και το Ηνωμένο Βασίλειο όπως και η Δανία το νομικό δικαίωμα της. Όταν έχει όλες τις προϋποθέσεις για την εισχώρηση η Ο.Ν.Ε. θα την δεκτό.

Όλα τα χρόνια τι Ηνωμένο Βασίλειο πίστευε ότι η Ένωση ήταν δαπανηρή και αντιδημοκρατική, όμως δεν είχε άλλη επιλογή παρά να

ακολουθήσει την πλειοψηφία των κρατών-μελών που επιθυμούσαν την ομοσπονδία. Μετά την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1973) κατέχει πλέον μια αρκετά καλή θέση στο Κοινοβούλιο χωρίς όμως αυτό να το εμποδίζει να έχει την άποψη του για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όπως η Δανία έτσι και το Ηνωμένο Βασίλειο για να εισχωρήσει στην Ο.Ν.Ε. πρέπει να πληρεί τις προϋποθέσεις αλλά και να ενδιαφέρεται για το συμφέρον όλων των κρατών-μελών της Ο.Ν.Ε. και όχι για το ατομικό.

ΣΟΥΗΔΙΑ

Ένα από τα νεότερα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η Σουηδία. Βρίσκεται ανάμεσα στη Νορβηγία και την Φιλανδία. Έχει την πιο πλούσια δράση στην Ε.Ε. και κύριος υποστηρικτής της ισότητας ανάμεσα σε άντρα και γυναίκα. Διαθέτει ένα από τα πιο γενναιόδωρα συστήματα πρόνοιας στον κόσμο. Το εθνικό νόμισμα της είναι η Σουηδική Κορώνα και πρωτεύουσα της είναι Στοκχόλμη.

Έγινε επίσημα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Ιανουάριο του 1995. Τα τελευταία 50 χρόνια η Σουηδία εξελίχθηκε από κυρίως γεωργική σε βιομηχανική χώρα που διεκδικεί σήμερα την πρωτοπορία σχεδόν σ' όλους τους τομείς της τεχνολογίας και της επιστήμης. Υπάρχουν εταιρίες παγκόσμιας σπουδαιότητας όπως η Ericsson, η Volvo, η Saab, η Electrolux και η SKF (μεγαλύτερος κατασκευαστής ρουλεμάν στον κόσμο). Όμως η Σουηδία έχει την υψηλότερη φορολογία μεταξύ των κρατών-μελών. Βέβαια αποτελεί ένα πρότυπο κράτος κοινωνικής πρόνοιας.

Η Σουηδία δεν κατάφερε μ' αυτή την οικονομία να έχει τις προϋποθέσεις για την ένταξη στην Ο.Ν.Ε. Το μεγαλύτερο πρόβλημα υπήρξε στα ποσοστά του Α.Ε.Π. και στην σταθερότητα των τιμών με αυτά που είχε ορίσει η Ο.Ν.Ε. Ήδη η Σουηδία βρίσκεται υπό συζητήσεις για την χρησιμοποίηση του ευρώ και την ένταξη της στην Ο.Ν.Ε.

Με την ένταξη των τριών παραπάνω χωρών στην Οικονομική Νομισματική Ένωση θα σχηματιστεί μια ένωση μέσα στην οποία οι οικονομίες και νομισματικές συνθήκες θα είναι παρόμοιες με εκείνες που υφίστανται μέσα σ' ένα εθνικό κράτος. Μέσα σε μια τέτοια ένωση θα πρέπει να είναι εύκολο σ' έναν Άγγλο να πληρώσει έναν Έλληνα, όσο είναι σ' έναν Ιταλό του Βορρά να πληρώσει έναν Ιταλό του Νότου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

- 2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ**
- 2.2. ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΑ ΕΥΡΩ**
- 2.3. ΠΩΣ ΦΘΑΣΑΜΕ ΣΤΟ ΕΥΡΩ**

**ΕΝΑ ΚΟΙΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**

2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

2.1.1. ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

Η δραχμή, το εθνικό μας νόμισμα που συνδέθηκε με την τύχη του ελληνικού έθνους 168 ολόκληρα χρόνια, αποσύρεται από την κυκλοφορία τον δεύτερο μήνα του 2002, ενώ από το Μάρτιο του 2002 κυκλοφορεί μόνο στις σελίδες της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Η δραχμή λοιπόν από 01/01/2002 αντικαθίσταται από το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα το ευρώ, ένα νέο νόμισμα, που θα επηρεάσει τις τύχες 12 ευρωπαϊκών χωρών και αρκετών εκατομμυρίων πολιτών.

Η ιστορία της δραχμής ξεκινά το Φεβρουάριο του 1833 επί βασιλιά Όθωνα, ωστόσο δεν είναι το πρώτο, αλλά το δεύτερο νόμισμα από την ίδρυση του ελληνικού κράτους, μετά την τουρκοκρατία, σύμφωνα με τα στοιχεία από την ενδιαφέρουσα έκθεση που οργάνωσε η ΔΕΘ με θέμα «Ευρώ ένα νόμισμα για την Ευρώπη: Η ιστορία του χρήματος – Πρόδρομες μορφές ευρώ από την αρχαιότητα έως σήμερα». Ο “Φοίνικας” είναι το πρώτο ελληνικό νόμισμα που κόπηκε επί Καποδίστρια στις 27 Ιουνίου 1829 και μοιράστηκε στα μέλη της Εθνοσυνέλευσης στις 30 Ιουλίου του ίδιου έτους. Η ονομασία του νομίσματος προήλθε από το πουλί φοίνικα που αναγεννιέται μέσα από τις στάχτες του και απεικονίζεται στη πρόσθια όψη του νομίσματος. Βέβαια ο φοίνικας ξαναεμφανίζεται στο ελληνικό νόμισμα από τους πραξικοπηματίες του 1967. Το 1831 εκδόθηκαν και οι πρώτοι χάρτινοι Φοίνικες. Ωστόσο, το πρώτο χαρτονόμισμα του υπό σχηματισμού ελληνικού κράτους κυκλοφόρησε το 1822 με την εντολή του τότε υπουργού Οικονομικών Πανούτσου Νοταρά και ανέγραφε «ομόλογο της προσωρινής διοίκησης της Ελλάδος». Ένα από τα πρώτα μέτρα που έλαβε ο Όθωνας μετά την έλευση του στην Ελλάδα, ήταν η αντικατάσταση του “Φοίνικα” από την ασημένια «δραχμή» το Φεβρουάριο του 1833 και η κατάργηση της Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας.

Η πρώτη δραχμή κόπηκε το 1833 στο Μόναχο και φιλοτεχνήθηκε από τον Κόντραντ Φόιγτ, ενώ κόπηκε και το χρυσό νόμισμα των είκοσι δραχμών. Οι πρώτες εκδόσεις των χαρτονομισμάτων της δραχμής τυπώθηκαν στο Παρίσι. Το 1841 ο Όθωνας ίδρυσε την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, που αποκτά το αποκλειστικό προνόμιο έκδοσης τραπεζογραμματίων για 25 χρόνια και για όλη την επικράτεια, που τότε περιλάμβανε την Πελοπόννησο, τη Στερεά Ελλάδα και ορισμένα από τα

νησιά του Αιγαίου. Το καθεστώς αυτό διήρκεσε μέχρι το 1864 όταν ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα τα Ιόνια Νησιά.

Η Ιονική Τράπεζα, που λειτούργησε ως Εκδοτική Τράπεζα στο πλαίσιο του Ιονικού Κράτους, διατήρησε το εκδοτικό προνόμιο για είκοσι χρόνια μετά την ενσωμάτωση, αλλά μόνον για τα Ιόνια Νησιά. Με την προοπτική της επέκτασης της Ελλάδας στην Ήπειρο και στην Θεσσαλία, ομογενείς επενδυτές με επικεφαλής τον Ανδρέα Συγγρό και Γάλλοι τραπεζίτες χορήγησαν δάνειο στο Ελληνικό Δημόσιο με αντιπαροχή την ίδρυση τράπεζας με εκδοτικό προνόμιο για τις νέες περιοχές. Το Δεκέμβριο του 1880 παραχωρήθηκε το εκδοτικό προνόμιο στην Προνομιάχο Τράπεζα της Ηπειροθεσσαλίας για 25 χρόνια. Έτσι από το 1882 έχουμε την κυκλοφορία τραπεζογραμματίων τριών διαφορετικών τραπεζών σε διαφορετικά γεωγραφικά τμήματα της χώρας. Πάντως, από το 1885 υπογράφηκε σύμβαση των τριών τραπεζών με την κυβέρνηση ώστε τα τραπεζογραμμάτια κάθε τράπεζας να κυκλοφορούν σε όλη την επικράτεια. Το 1899, η Προνομιάχος Τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας απορροφήθηκε από την Εθνική Τράπεζα, στην οποία περιήλθε και το εκδοτικό προνόμιο της πρώτης και το επεξέτεινε σε όλα τα νέα εδάφη που αποκτήθηκαν στη συνέχεια με την εξαίρεση της Κρήτης, δηλαδή σε Μακεδονία, υπόλοιπο Ηπείρου και υπόλοιπα νησιά Αιγαίου. Η Τράπεζα Κρήτης είχε το εκδοτικό προνόμιο από το 1899, στο πλαίσιο της Κρητικής Πολιτείας, και το οποίο διατήρησε για το νησί και μετά την ένωση. Το 1919, η Εθνική Τράπεζα απορρόφησε την Κρήτη μαζί με το εκδοτικό προνόμιο, ενώ το 1920 μεταβιβάστηκε το εκδοτικό προνόμιο της Ιονικής στην Εθνική.

Τα πρώτα χαρτονομίσματα των 25 δρχ, που κυκλοφόρησε η Εθνική Τράπεζα, ήταν τυπωμένα μόνο στην μία όψη και αριθμημένα με το χέρι. Μια ιδιομορφία τους ήταν ότι η Εθνική Τράπεζα αναφέρονταν ως Ελληνική Τράπεζα. Στη δεύτερη έκδοση διορθώθηκε το λάθος. Από τις 17 Μαρτίου 1920 η Εθνική Τράπεζα αποκτά το αποκλειστικό εκδοτικό προνόμιο για το σύνολο της επικρατείας. Για 100 χρόνια περίπου υπήρχε το πολύ-τραπεζικό εκδοτικό σύστημα για να περάσουμε στη συνέχεια σε μία κεντρική εκδοτική τράπεζα. Οι πέντε τράπεζες που άσκησαν το εκδοτικό προνόμιο κυκλοφόρησαν συνολικά 104 χαρτονομίσματα. Η μορφή που κυριάρχησε στα χαρτονομίσματα, που εξέδιδε για έναν περίπου αιώνα η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, ήταν ο Γεώργιος Σταύρος, ο πρώτος διοικητής της. Στις 7 Δεκεμβρίου 1927, το εκδοτικό προνόμιο μεταβιβάζεται στη νεοϊδρυθείσα Τράπεζα της Ελλάδος, (άρχισε τη λειτουργία της 14 Μαΐου 1928) και τα πρώτα της τραπεζογραμμάτια θα κυκλοφορήσουν στις 3 Μαΐου του 1933. Ωστόσο πολλά περίεργα συνέβηκαν στο εθνικό μας νόμιμα κατά τη νεότερη ελληνική ιστορία. Στα αξιοπερίεργα που καταγράφηκαν στην ιστορία της δραχμής είναι και το γεγονός ότι στη διάρκεια του Α' Βαλκανικού Πολέμου (1912 - 1913),

λόγω της έλλειψης αποθεμάτων μετάλλου, κόπηκαν κέρματα λεπτών που για πρώτη φορά έφεραν στο μέσον τους οπή. Τα νέα κέρματα, που η ονομαστική τους αξία δεν συμβαδίζει με το βάρος τους, γίνονται ένα με την καθημερινότητα των Ελλήνων της εποχής και διατηρούνται μέχρι το 1971. Ένα ακόμη παράδοξο που πέρασε η δραχμή στη μορφή του χαρτονομίσματος ήταν ότι διχοτομήθηκε εν ονόματι του εσωτερικού αναγκαστικού δανεισμού που ζήτησε το κράτος σε δύσκολες εποχές από τους πολίτες. Έτσι λοιπόν το Μάρτιο του 1922 το ελληνικό κράτος διχοτομεί όλα τα εν κυκλοφορία χαρτονομίσματα, υποχρεώνοντας τους πολίτες να κρατήσουν το μισό, που αντιστοιχούσε στο μισό της αξίας του αρχικού. Το υπόλοιπο μισό του χαρτονομίσματος εξασφάλιζε στον πολίτη κρατικές ομολογίες που θα του εξοφλούνταν από το Δημόσιο σε είκοσι χρόνια. Στο τέλος της κατοχής από τους Γερμανούς, στις περιοχές που απελευθερώθηκαν και περιήλθαν στον έλεγχο των ομάδων της εθνικής αντίστασης, κυκλοφόρησε μια ιδιαίζουσα μορφή χρήματος, που ήταν τα ομόλογα της πολιτικής επιτροπής της εθνικής απελευθέρωσης.

Τα αξιόγραφα αυτά, είχαν θέση χαρτονομίσματος, ήταν πληρωτέα σε οκάδες σταριού, επαναφέροντας έτσι το αρχέγονο σύστημα του αντιπραγματισμού, ενώ παράλληλα αναπτύχθηκε η χρυσοφιλία.

Μεταλλικά νομίσματα:

Η εμφάνιση των μετάλλων γύρω στο 3.000 π.χ. θα αποτελέσει την καθοριστική τομή στην ιστορία του χρήματος. Τα νέα υλικά, χρυσός, αργυρός, χαλκός, ορείχαλκος και ο σίδηρος στα τέλη του 8^{ου} αιώνα π.χ. έχουν όλες τις ιδιότητες που τα καθιστούν ιδανικά για να χρησιμοποιηθούν ως χρήμα. Είναι ανθεκτικά, εύκολα μεταφερόμενα, διαιρετά και λόγω της σπανιότητας τους έχουν από μόνα τους αξία. Οι χάλκινες περόνες και οι κρίκοι ήταν το προκερματικό χρήμα του 8^{ου} π.χ. αιώνα.

Κερματόμορφο χρήμα:

Η γένεση του νομίσματος έγινε στα μέσα του 7^{ου} π.χ. αιώνα. Επινοείται το κερματόμορφο χρήμα στην περιοχή της Ιωνίας και της Λυδίας, που αποτέλεσαν το λίκνο για την εφεύρεση αυτού που αργότερα ονομάστηκε νόμισμα, από τη λέξη νόμος.

Εκεί, λοιπόν, γεννιέται η ίδια της χρήσης του νομίσματος, δηλαδή ενός μικρού τεμαχίου μετάλλου (κέρμα) ζυγισμένου και ελεγμένου, πίσω στο οποίο υπήρχε αποτυπωμένη η σφραγίδα της αρχής που το έκοψε ως μαρτυρία κυριότητας και εγγύηση πιστότητας. Τα πρώτα αυτά νομίσματα κατασκευάζονται από ήλεκτρο, κράμα χρυσού και αργυρού. Οι ιστορικοί εκτιμούν ότι ο ελληνικός πολιτισμός, λόγω της εξωστρέφειας του ήταν ο κύριος διαμορφωτής της νομισματικής εξέλιξης μέχρι και τους νεότερους αιώνες.

2.1.2. ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΧΜΗΣ

Η διαδικασία της απόσυρσης της δραχμής, λόγω της μετάβασης στο ευρώ έχει ξεκινήσει από την αρχή του 2002 και όπως έχει οριστεί θα ολοκληρωθεί μέσα σε μια τριετία. Όμως η μεγαλύτερη ποσότητα αναμένετε να συγκεντρωθεί μέχρι το τέλος του 2002 και προβλέπετε ότι θα αποσυρθούν 700 εκατομμύρια χαρτονομίσματα και 7.000 τόνοι κερμάτων μέχρι τότε. Για την επαναφορά στην κυκλοφορία και την απόσυρση αδρανών ποσοτήτων κερμάτων δραχμών, αναμενόταν να επιδιωχθεί η αξιοποίηση της διεθνούς ημέρας αποταμίευσης, στις 29/10/2001.

Από την 01/01/2002 έχει ξεκινήσει η καταστροφή των κερμάτων με ειδικές μηχανές, οι οποίες θα αρχίσουν να διατίθενται και στα 27 υποκαταστήματα της Τράπεζας της Ελλάδος. Τα κέρματα θα κοπούν σε μικρότερα κομμάτια, θα παραμορφωθούν και το σκράπ θα εκποιηθεί μέσω του ΟΔΔΥ.

Σε έξι δισεκατομμύρια δραχμές υπολογίζετε ότι θα κερδίσει ο κρατικός προϋπολογισμός από την απόσυρση της δραχμής χάρη στην ανακύκλωση των μετάλλων των νομισμάτων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας η συνολική σημερινή αξία των κερμάτων που προορίζονται να αποσυρθούν ανέρχονται σε 53 δισεκατομμύρια δραχμές. Κατάλληλοι χώροι αποθήκευσης, των προς απόσυρση νομισμάτων, έχουν δημιουργηθεί σε μεγάλες πόλεις της χώρας μας.

Ας δούμε ορισμένα χρήσιμα στοιχεία για τα προς απόσυρση κέρματα:

- α) Κέρματα σε δραχμές προς απόσυρση
- β) Περιεκτικότητα των κερμάτων σε αξιοποιήσιμα μέταλλα
- γ) Αριθμός κερμάτων ανά γεωγραφικό διαμέρισμα

ΚΕΡΜΑΤΑ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ ΠΡΟΣ ΑΠΟΣΥΡΣΗ

ΚΕΡΜΑΤΑ ΔΡΧ	ΤΕΜΑΧΙΑ	ΒΑΡΟΣ (τόνοι)
100	294.446.800	2.945
50	216.596.200	1.950
20	291.302.750	2.330
10	447.338.750	4.026
5	416.081.000	2.080
2	104.139.500	417
1	11.491.000	334
ΣΥΝΟΛΟ	1.781.396.000	14.082

ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΣΕ ΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΜΑ ΜΕΤΑΛΛΑ

100, 50, 20 ΔΡΑΧΜΕΣ	92% χαλκός – 6% αλουμίνιο – 2% νικέλιο
10, 5 ΔΡΑΧΜΕΣ	75% χαλκός – 25% νικέλιο
1, 2 ΔΡΑΧΜΕΣ	99% χαλκός

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΤΕΜΑΧΙΑ	ΒΑΡΟΣ (τόνοι)
Θράκη	75.399.500	563
Μακεδονία	282.747.700	2.113
Ήπειρος	37.699.700	281
Θεσσαλία	75.399.500	563
Ιόνια Νησιά	113.099.100	846
Στερεά Ελλάδα	56.549.500	422
Πελοπόννησος	169.648.650	1.268
Αττική	753.944.000	5.634
Κυκλάδες	37.699.700	281
Δωδεκάνησα	131.948.960	986
Κρήτη	150.798.800	1.127

Οι εμπορικές τράπεζες ξεκίνησαν σταδιακά την απόσυρση και την αποστολή των χαρτονομισμάτων στην Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδας. Τα χαρτονομίσματα αυτά συγκεντρώνονταν στο υπόγειο της Τράπεζας Ελλάδας σε ένα ειδικά φυλαγμένο χώρο. Οι υπάλληλοι εκεί αφού τα καταμέτρησαν ξεχώρισαν ποια θα καταστραφούν και ποια θα κυκλοφορήσουν έως ότου αντικατασταθούν από το Ευρώ. Η καταστροφή των χαρτονομισμάτων κορυφώθηκε την 01/01/2002. Τα προς καταστροφή χαρτονομίσματα κόβονταν σε λωρίδες, μετατρέπονταν σε κομφετί και γίνονταν μπριγκέτα, δηλαδή πακέτο για τα σκουπίδια των δήμων. Η καύση δεν χρησιμοποιείται ως μέθοδος για περιβαλλοντικούς λόγους. Οι μηχανές καταστροφής του Εθνικού νομίσματος πολτοποιούν 350.000 χαρτονομίσματα την ώρα. Το 2001 δεν τυπώθηκαν νέες ποσότητες χαρτονομισμάτων.

2.2. ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΑ ΕΥΡΩ

2.2.1. ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

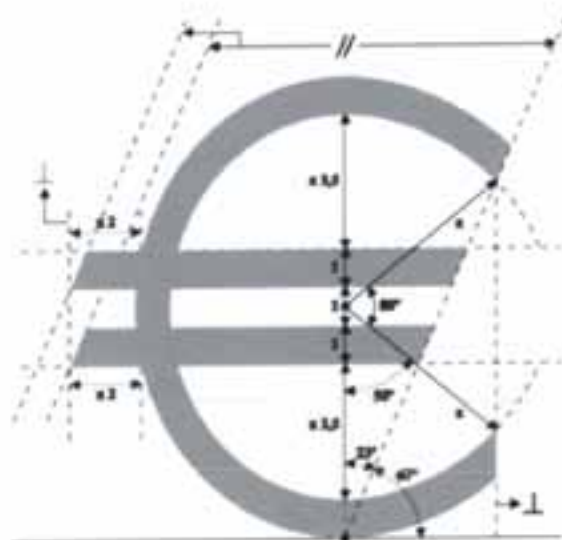
Το σύμβολο δημιουργήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο των επικοινωνιακών δραστηριοτήτων της για το ενιαίο νόμισμα. Το σύμβολο έπρεπε να ικανοποιεί τρία απλά κριτήρια:

- Να είναι ένα εύκολο αναγνωρίσιμο σύμβολο της Ευρώπης
- Να γράφεται εύκολα με το χέρι
- Να είναι αισθητικά όμορφο

Αρχικά υποβλήθηκαν εσωτερικά τριάντα περίπου προσχέδια. Από αυτά τα δέκα τέθηκαν υπόψη του ευρύτερου κοινού, προκειμένου να αξιολογηθεί η ποιότητά του.

Από την έρευνα αυτή προκρίθηκαν δύο προσχέδια, με σημαντική διαφορά από τα υπόλοιπα. Μεταξύ αυτών των δύο έγινε η τελική επιλογή από τον τότε Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Jacques Santer, και τον αρμόδιο για το ευρώ Επίτροπο, Yves – Thibault Silguy.

Έτσι γεννήθηκε το σύμβολο του Ευρώ.

Το σύμβολο που επελέγη για το νέο νόμισμα (€) είναι εμπνευσμένο από το ελληνικό γράμμα «έψιλον» και αποτελεί αναφορά στην κλασική εποχή και το λίκνο του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, καθώς είναι το αρχικό γράμμα της λέξης “Ευρώπη” (αρχαίο ελληνικό όνομα που απαντάται στη μυθολογία μας). Οι δύο παράλληλες γραμμές συμβολίζουν τη σταθερότητα του ευρώ. Η επίσημη συντομογραφία για το νέο νόμισμα είναι EUR και έχει κατοχυρωθεί στο Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (ISO).

2.2.2. ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΑ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΤΟΥΣ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ

Από 1 Ιανουαρίου 2002 τέθηκαν σε κυκλοφορία, ταυτόχρονα στις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ, 8 αξίες κερμάτων και 7 αξίες τραπεζογραμμάτων ευρώ. Τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ ανεξάρτητα από τη χώρα παραγωγής τους έχουν κοινές τεχνικές προδιαγραφές και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλη τη ζώνη του ευρώ. Η αντιστοιχία κερμάτων και τραπεζογραμμάτων ευρώ σε δραχμές δίνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΚΕΡΜΑΤΑ ΕΥΡΩ	ΑΞΙΑ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ
1 λεπτό	3
2 λεπτά	7
5 λεπτά	17
10 λεπτά	34
20 λεπτά	68
50 λεπτά	170
€1	341
€2	682

ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΥΡΩ	ΑΞΙΑ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ
€5	1.704
€10	3.408
€20	6.815
€50	17.038
€100	34.075
€200	68.150
€500	170.375

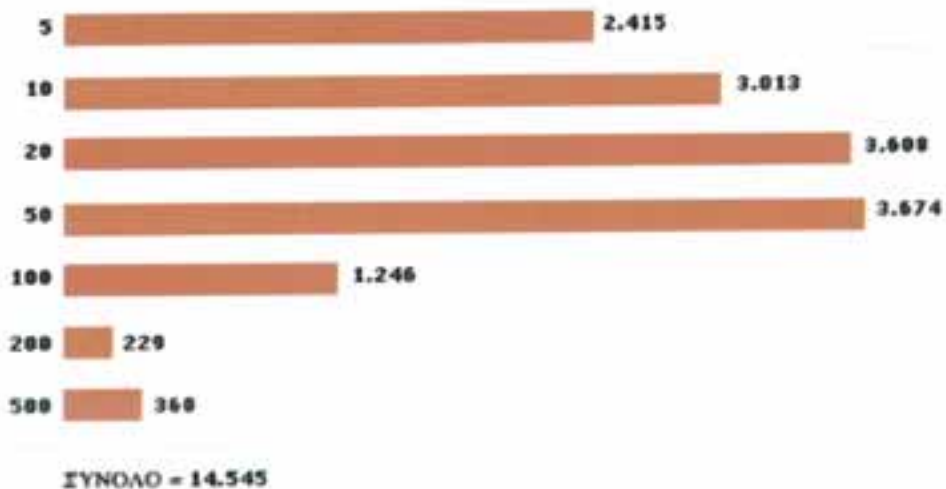
2.2.3. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ ΠΟΥ ΤΕΘΗΚΑΝ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Τράπεζα της Ελλάδος εκτίμησε την ποσότητα δραχμών σε κυκλοφορία στο τέλος του 2000 με βάση τη νομισματική κυκλοφορία στο τέλος του 1999, την εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης νομίσματος κατά ονομαστική αξία, καθώς και την εκτίμηση του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2000-2001. Οι εκτιμήσεις αυτές διορθώθηκαν ώστε να ληφθεί υπόψη ο όγκος τραπεζογραμματίων και κερμάτων που έχουν οριστικά χαθεί ή είναι αδρανή στην κατοχή του κοινού. Οι ποσότητες αυτές μετατράπηκαν σε ευρώ, κατά ονομαστική αξία, με βάση την τιμή μετατροπής (1 ευρώ = 340,75 δρχ.) και κάθε αξία σε δραχμές (π.χ. το χιλιάριο) θεωρήθηκε ότι θα αντικατασταθεί από μία ή περισσότερες αξίες σε ευρώ. Έτσι προέκυψε η ποσότητα τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ κατά ονομαστική αξία που έπρεπε να παραχθεί ώστε να καλυφθεί η ζήτηση χρήματος από 1^η Ιανουαρίου 2002. Παράχθηκαν όμως και επιπλέον ποσότητες τραπεζογραμματίων και κερμάτων για να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενα στατιστικά σφάλματα στις εκτιμήσεις ή δυσκολίες στη διαδικασία ανταλλαγής. Έτσι, συνολικά είναι διαθέσιμα στην Ελλάδα 617 εκατομμύρια τραπεζογραμμάρια και 1.600 εκατομμύρια κέρματα ευρώ.

Πώς κατανέμονται τα τραπεζογραμμάρια ευρώ κατά ονομαστική αξία;

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΟΣΤΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΕΧΟΥΝ ΤΥΠΩΘΕΙ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 1^{ης} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2002

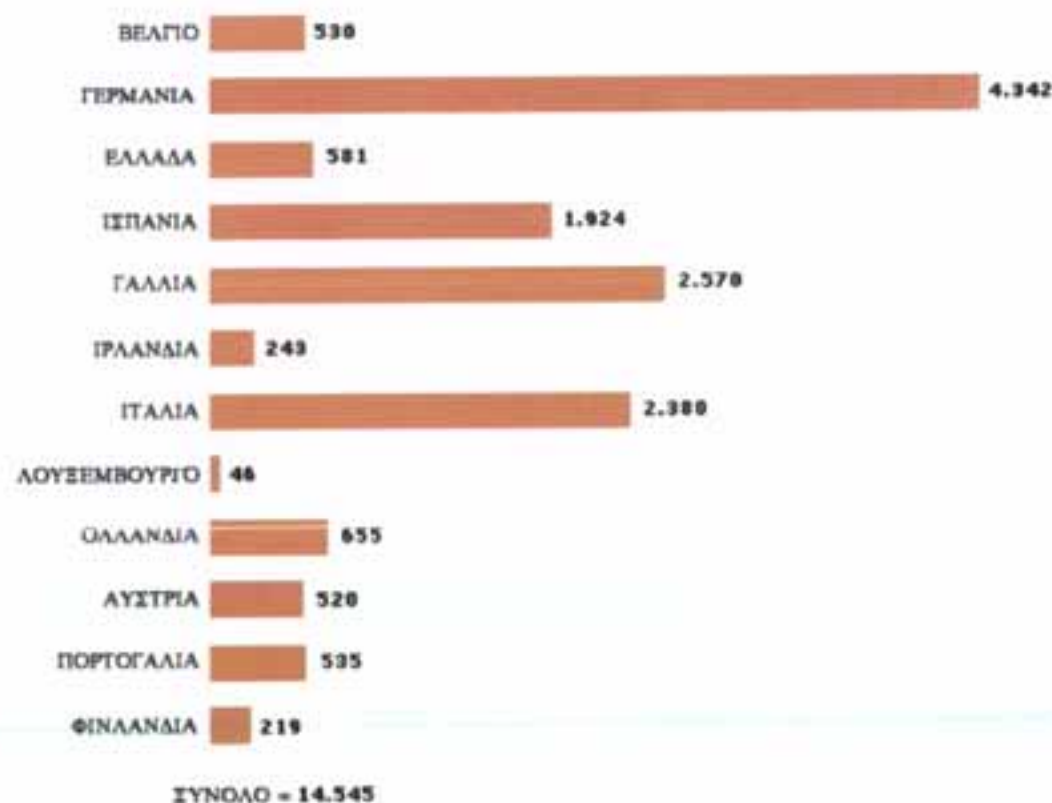
ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΣΤΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

Πώς κατανέμεται η παραγωγή των 14,5 δισεκ. τραπεζογραμματίων ευρώ στις 12 χώρες;

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΕΧΟΥΝ
ΕΥΤΕΛΩΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2002

ΠΗΓΗ: ΕΥΡΩΚΕΝΤΡΟ (2001)

2.2.4. ΤΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΖΟΥΝ ΤΑ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΑ ΕΥΡΩ

Οι απεικονίσεις των τραπεζογραμματίων ευρώ επιλέχθηκαν το Δεκέμβριο του 1996 κατόπιν διαγωνισμού που προκήρυξε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ENI) και στον οποίο συμμετείχαν όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απεικονίσεις στις 7 αξίες τραπεζογραμματίων αφορούν αρχιτεκτονικούς ρυθμούς επτά διαφορετικών περιόδων της ευρωπαϊκής πολιτισμικής ιστορίας (κλασσικός, ρωμανικός, γοτθικός, αναγεννησιακός, μπαρόκ και ροκοκό, αρχιτεκτονική χάλυβα και ύαλου, μοντέρνα αρχιτεκτονική του 20^{ου} αιώνα) που αποδίδονται με τρία βασικά αρχιτεκτονικά στοιχεία: παράθυρα, πύλες και γέφυρες. Τα παράθυρα και οι πύλες συμβολίζουν το ανοιχτό πνεύμα συνεργασίας στην Ευρώπη ενώ οι γέφυρες την επικοινωνία και αλληλεγγύη μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών.

Στα τραπεζογραμμάτια ευρώ απεικονίζεται επίσης ο χάρτης της Ευρώπης ενώ αναγράφονται και τα αρχικά της εκδοτικής αρχής (Ε.Κ.Τ.) σε πέντε παραλλαγές που αντιστοιχούν στις 11 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ονομασία του νομίσματος (ευρώ) με λατινικούς και ελληνικούς χαρακτήρες ενώ εμφανίζεται και η υπογραφή του Προέδρου της Ε.Κ.Τ.

Τα κέρματα ευρώ έχουν μία κοινή και μία εθνική όψη. Όλα τα κέρματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ (στις συναλλαγές και στους κερματοδέκτες) όπου αποτελούν «νόμιμο χρήμα» ανεξάρτητα από την παράσταση της εθνικής όψης τους. Η επιλογή των παραστάσεων της εθνικής όψης της Ελλάδας για τις οκτώ αξίες κερμάτων έγινε το Μάιο του 2000 από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Τα θέματα των εθνικών όψεων για την Ελλάδα (Νόμος 2949/2000) παραπέμπουν στην ελληνική ναυτική ιστορία (τριήρης, δρόμωνα ή κορβέτα και δεξαμενόπλοιο), σε εξέχουσες προσωπικότητες της νεότερης ελληνικής ιστορίας (Ρήγας Φεραίος, Ιωάννης Καποδίστριας και Ελευθέριος Βενιζέλος) και στην αρχαία ελληνική ιστορία και μυθολογία (τετράδραχμο των αρχαίων Αθηνών με παράσταση γλαύκα που αποτελούσε σύμβολο της θεάς Αθηνάς, και η απαγωγή της Ευρώπης από το Δία με μορφή ταύρου).

2.2.4.1. Τα κέρματα ευρώ

Χρειάστηκε πολύς καιρός για να ανακοινωθεί η τελική μορφή που θα ελάμβαναν τα κέρματα του ευρώ. Ένα από τα προβλήματα που αντιμετώπισε η ευρωπαϊκή κοινότητα ήταν το είδος των μετάλλων που έπρεπε να χρησιμοποιηθεί. Η Σουηδία παρουσίασε ορισμένες έρευνες, σύμφωνα με τις οποίες το 20% των γυναικών μπορεί να παρουσιάζαν αλλεργία στο νικέλιο. Πρότεινε λοιπόν να χρησιμοποιηθεί ένα ευτελέστερο μέταλλο, το αποκαλούμενο «χρυσό της Σκανδιναβίας». Όμως, το Φεβρουάριο του 1998 ανακαλύφθηκε ότι επτά εκατομμύρια τηλεφωνικοί θάλαμοι και παρκόμετρα στην Ευρώπη δεν μπορούσαν να ξεχωρίσουν το κέρμα των 20 λεπτών από εκείνο των 50 λεπτών.

Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Ένωση Τυφλών εξέφρασε τις διαμαρτυρίες της για το γεγονός ότι τα οκτώ κέρματα διέφεραν ελάχιστα σε μέγεθος και βάρος.

Έπειτα από πολλές διαφωνίες στους κόλπους της κοινότητας αλλά μετά τις διαδηλώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης Τυφλών, οι αρμόδιοι υπουργοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκριναν ένα διαφορετικό σχέδιο για τα κέρματα του ευρώ τον Ιούλιο του 1998.

Ένα σχέδιο που είναι καλό για τους τυφλούς και τα άτομα με μειωμένη όραση είναι καλό για όλους. Δεν πρέπει να προξενεί έκπληξη

λοιπόν, ότι δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στο σχεδιασμό των οκτώ κερμάτων στα οποία έχουν ενσωματωθεί τα ακόλουθα στοιχεία:

- Διαφορετικά σχήματα, χρώματα και στεφάνες
- Κάθε κέρμα έχει διαφορετικό βάρος – όσο πιο βαρύ είναι το κέρμα, τόσο μεγαλύτερη είναι η αξία του
- Το πάχος κάθε κέρματος διαφέρει ανάλογα με την αξία του – όσο πιο παχύ είναι το κέρμα τόσο μεγαλύτερη είναι η αξία του
- Οι αξίες των κερμάτων είναι ευδιάκριτες στην ευρωπαϊκή τους όψη.

Υπάρχουν οκτώ κέρματα των 1,2,5,10,20,50 Ευρωσέντς (Λεπτών) και 1,2 Ευρώ. Τα κέρματα αυτά έχουν μία ευρωπαϊκή και μία εθνική όψη. Ο Βέλγος καλλιτέχνης Zuc Zuycx σχεδίασε την ευρωπαϊκή όψη.

Η κοινή όψη των κερμάτων θα αντιπροσωπεύει τον χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με φόντο εγκάρσιες γραμμές όπου θα εμφανίζονται τα αστέρια της Ευρωπαϊκής σημαίας. Τα κέρματα 1,2,5 λεπτών δίνουν έμφαση στη θέση της Ευρώπης στον κόσμο. Τα κέρματα 10,20,50 λεπτών παρουσιάζουν την Ένωση ως σύνολο Εθνών. Τα κέρματα 1,2 Ευρώ περιγράφουν την Ευρώπη χωρίς σύνορα. Τα τελικά σχέδια συμφωνήθηκαν τον Ιούλιο του 1997 στο Ευρωπαϊκό συμβούλιο του Άμστερνταμ.

Στην εθνική όψη των κερμάτων, η κάθε χώρα της ευρωζώνης έχει τυπωμένο εκτός από το σύμβολο του νομισματοκοπείου που κόπηκε το νόμισμα και τα αρχικά του σχεδιαστή που φιλοτέχνησε την εθνική όψη των κερμάτων. Η Ευρωπαϊκή όψη έχει το τύπωμα «ZZ» (Zuc Zuycx), τα αρχικά του Βέλγου καλλιτέχνη που την φιλοτέχνησε.

Στην εθνική όψη των κερμάτων ευρώ, των χωρών της Ευρωζώνης επάνω σε ένα από τα αστέρια θα συναντήσετε τυπωμένο κάποιο γράμμα. Το γράμμα αυτό παραπέμπει στο νομισματοκοπείο της χώρας που έκοψε το συγκεκριμένο κέρμα. Ας δούμε τα τύπωμα που μπορεί να φέρουν τα Ελληνικά κέρματα ευρώ:

S	ΦΙΛΑΝΔΙΑ (FINLAND)
E	Ισπανία (Spain)
F	Γαλλία (France)
Χωρίς τύπωμα	Ελλάδα

Το ένα ευρώ διαιρείται σε 100 λεπτά. Αξίζει να σημειωθεί πάντως ότι η έκδοση όλων των νομισματικών υποδιαιρέσεων του ευρώ κάθε άλλο παρά εύκολη ήταν. Σε ορισμένες χώρες η έκδοση των διαφόρων νομισματικών μονάδων διεκόπη μετά την ανακάλυψη ατελειών κατά τη σχεδίαση των νομισμάτων και την εμφάνιση προβλημάτων στα νομισματοκοπεία.

Το πρώτο νόμισμα του ευρώ εκδόθηκε επισήμως το Μάιο του 1998 στο Μπορντό της Γαλλίας. Η χώρα ήθελε να πρωτοστατήσει στην έκδοση των νομισμάτων και να παράγει 7,5 δισεκατομμύρια κέρματα για τις ανάγκες αγοράς. Ωστόσο, δυσάρεστη ήταν η έκπληξη που περίμενε τους Γάλλους καθώς το αρχικό σχέδιο απεσύρθη. Το γαλλικό νομισματοκοπείο έπρεπε λοιπόν να λιώσει τα πρώτα εννέα εκατομμύρια κέρματα, γεγονός που κόστισε στην γαλλική κυβέρνηση εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια.

Προβλήματα όμως προέκυψαν και στην Γερμανία, όπου ανακαλύφθηκε ότι τα 12 αστέρια που κοσμούσαν τα νομίσματα ευρώ είχαν τοποθετηθεί σε λάθος σημείο. Μετά την παρέμβαση των επικεφαλής του καλλιτεχνικού σχεδιασμού η παραγωγή των νομισμάτων ακυρώθηκε.

2.2.4.1.1. Η όψη των κερμάτων ευρώ

Η κοινή όψη των κερμάτων αντιπροσωπεύει τον χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με φόντο εγκάρσιες γραμμές όπου θα εμφανίζονται τα αστέρια της Ευρωπαϊκής σημαίας. Τα κέρματα των 1,2,5 λεπτών δίνουν έμφαση στη θέση της Ευρώπης στον κόσμο. Τα κέρματα των 10,20,50 λεπτών παρουσιάζουν την Ένωση ως σύνολο Εθνών. Τα κέρματα των 1,2 Ευρώ περιγράφουν την Ευρώπη χωρίς σύνορα.

ΕΛΛΑΔΑ

Η επιλογή των σχεδίων για τη εθνική όψη των ελληνικών κερμάτων έγινε από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας ύστερα από εξέταση ενός αριθμού προτάσεων που είχαν υποβληθεί από ειδική Γνωμοδοτική Επιτροπή και από το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής.

Τα σχέδια που τελικά επιλέχθηκαν φιλοτέχνησε ο γλύπτης Γεώργιος Σταματόπουλος, ο οποίος εργάζεται στο Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών της Τράπεζας Ελλάδος. Κάθε ονομαστική αξία έχει διαφορετικό σχέδιο.

Νόμισμα 1 λεπτού

Στην «ελληνική όψη» του νομίσματος της μικρότερης υποδιαίρεσης του ευρώ, απεικονίζεται η πλώρη και το μέσο αρχαίας τριήρους, πολεμικού, σκάφους που υπήρξε το μεγαλύτερο όπλο για την ελληνική κυριαρχία στη Μεσόγειο τα αρχαία χρόνια. Η αξία του με τα σημερινά δεδομένα είναι 3,4075 δρχ.

Νόμισμα 2 λεπτών

Την εποχή της ελληνικής επανάστασης και τη συμβολή του εμπορικού στόλου των ελληνικών νησιών στην απελευθέρωση τιμά το νόμισμα των 2 λεπτών, με την απεικόνιση εμπορικού τρικάταρτου του 19^{ου} αιώνα. Τα πλοία αυτά μετατράπηκαν σε πολεμικά για τις ανάγκες του Αγώνα, πετυχαίνοντας σπουδαίες νίκες και συμβάλλοντας σημαντικά στην εγκαθίδρυση του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Η αξία του νομίσματος είναι 6,815 δρχ.

Νόμισμα 5 λεπτών

Οι άρρηκτοι δεσμοί και της σύγχρονης Ελλάδος με την θάλασσα και τη ναυτοσύνη συμβολίζονται στο νόμισμα των 5 λεπτών, όπου στην ελληνική του πλευρά υπάρχει ένα δεξαμενόπλοιο, σημαία του πρώτου παγκοσμίως εμπορικού στόλου, που υπήρξε από τους στυλοβάτες της ελληνικής οικονομίας. Η αξία του σύμφωνα με την κεντρική ισοτιμία είναι 17,0375 δρχ.

Νόμισμα 10 λεπτών

Ο Ρήγας Φεραίος (1757-1798) κορυφαίος ίσως διανοητής και οραματιστής της απελευθέρωσης της Ελλάδας το 19^ο αιώνα, απεικονίζεται στη δεύτερη πλευρά του νομίσματος των 10 λεπτών. Ο Ρήγας Φεραίος υπήρξε εκτός από ένθερμος υποστηρικτής όχι μόνο της απελευθέρωσης των Ελλήνων αλλά και των υπόλοιπων λαών της Βαλκανικής, ιδιαίτερα ανήσυχο πνεύμα τόσο πολιτικά όσο και επιστημονικά. Η αξία του είναι 34,075 δρχ.

Νόμισμα 20 λεπτών

Ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο πρώτος κυβερνήτης του σύγχρονου ελληνικού κράτους, αλλά και προγενέστερα ο ουσιαστικός πολιτικός ηγέτης της Ελληνικής Επανάστασης και ο σημαντικότερος διπλωμάτης της Ελλάδας εκείνη της περίοδο που δολοφονήθηκε λίγο πριν την οριστική απόδοση της ανεξαρτησίας στην Ελλάδα, κοσμεί το νόμισμα των 20 λεπτών. Η αξία του φθάνει τις 68,150 δρχ.

Νόμισμα 50 λεπτών

Τον Ελευθέριο Βενιζέλο (1846-1936), τον κρητικό πολιτικό που οδήγησε την Ελλάδα στην επανάκτηση της Ηπείρου, της Μακεδονίας, της Θράκης και των νησιών του Αιγαίου αλλά και πολέμησε για την απελευθέρωση της Κρήτης και την επανένωσή της με την κυρίως Ελλάδα, απεικονίζει το νόμισμα των 50 λεπτών, η αξία του οποίου είναι σύμφωνα με την κεντρική ισοτιμία 170,375 δρχ.

Νόμισμα 1 Ευρώ

Η μονάδα του νέου νομίσματος της ευρωζώνης, απεικονίζει στην ελληνική της πλευρά το νόμισμα της αρχαίας Αθήνας με παράσταση «γλαύκας» δηλαδή κουκουβάγιας, συμβόλου της σοφίας το οποίο σχετίζεται άμεσα με την προστάτιδα της πόλης της θεά Αθηνά. Το νόμισμα αυτό, το ισχυρότερο ίσως της εποχής του σε όλη τη Μεσόγειο, αποτέλεσε το πολιτισμικό και οικονομικό όπλο των Αθηναίων την κορυφαία πολιτισμικά περίοδο της ελληνικής ιστορίας. Η αξία του είναι 340,750 δρχ.

Νόμισμα 2 Ευρώ

Την αρπαγή της Ευρώπης από τον Δία, μεταμορφωμένο σε ταύρο, απεικονίζει το μεγαλύτερο σε αξία (681,5δρχ.) νέο νόμισμα. Πρόκειται για έναν από τους γνωστότερους ελληνικούς μύθους της αρχαιότητας, σύμφωνα με τον οποίο ο κορυφαίος των Ολύμπιων Θεών πήρε αυτή τη μορφή για να μπορέσει να κλέψει την Ευρώπη, προκειμένου να συνευρεθεί μαζί της.

ΒΕΛΓΙΟ

Τα βελγικά κέρματα ευρώ σχεδιάστηκαν από τον Jan Alfons Keustermans Διευθυντή της Δημοτικής Ακαδημίας Καλών Τεχνών της πόλης Turnhout.

Το θέμα το επέλεξε μια ομάδα από διακεκριμένους αξιωματούχους, καλλιτέχνες και νομισματολόγους της χώρας.

Σε όλα τα νομίσματα ευρώ του Βελγίου η εθνική όψη τους απεικονίζει την μορφή του βασιλιά Αλβέρτο Β΄ και το μονόγραμμά του – ένα κεφαλαίο «Α» κάτω από ένα στέμμα – ανάμεσα στα 12 αστέρια που συμβολίζουν την Ευρώπη. Περιλαμβάνει επίσης και το έτος έκδοσης και το έτος κοπής κάθε νομίσματος.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Η επιλογή των τριών διαφορετικών σχεδίων που θα κοσμούν την εθνική όψη των γερμανικών κερμάτων έγινε από ομάδα αξιωματούχων και νομισματολόγων της χώρας.

Τα κέρματα των 1,2,5 λεπτών έχουν σαν παράσταση ένα κλαδί βελανιδιάς, που θυμίζει την αντίστοιχη παράσταση που φέρουν τα

σημερινά γερμανικά κέρματα φένιχ. Φιλοτεχνήθηκε από τον καθηγητή Rolf Lederbogen.

Τα **κέρματα των 10,20,50 λεπτών** έχουν σαν παράσταση την πύλη του Βρανδεμβούργου, που συμβολίζει τη διαίρεση της Γερμανίας και τη μετέπειτα επανένωση της. Η προοπτική του σχεδίου, το οποίο φιλοτέχνησε ο Reinhard Heinsdorff δίδει έμφαση στο άνοιγμα της πύλης και τονίζει την ενοποίηση της Γερμανίας και της Ευρώπης.

Τα **κέρματα των 1,2 Ευρώ**, έχουν σαν παράσταση το εθνικό σύμβολο της Γερμανίας, τον αετό, που περιβάλλεται από τα αστέρια της Ευρώπης. Το θέμα σχεδίασαν ο Heinz και η Sneschana Russewa Hoyer.

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ (ΟΛΛΑΝΔΙΑ)

Όλα τα κέρματα ευρώ της Ολλανδίας έχουν σαν θέμα την βασίλισσα Βεατρίκη.

Στα **κέρματα των 1,2,5,10,20,50 λεπτών** εμφανίζεται η Βασίλισσα Βεατρίκη σε κατατομή με τη φράση: «Βεατρίκη, Βασίλισσα της Ολλανδίας» γραμμένη κυκλικά στην περίμετρο των κερμάτων.

Στα **κέρματα των 1,2 Ευρώ** εμφανίζεται η Βασίλισσα Βεατρίκη σε κατατομή με την φράση «Βεατρίκη, Βασίλισσα της Ολλανδίας». Τα 12 αστέρια καταλαμβάνουν το ήμισυ της περιμέτρου των κερμάτων.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Ο πρωθυπουργός της Ισπανίας Χοσέ Μαρία Αθνάρ, παρουσίασε μια σειρά κερμάτων με τρεις διαφορετικές εθνικές όψεις που απεικονίζουν διάσημες προσωπικότητες και αρχιτεκτονικά οικοδομήματα της Ισπανίας.

Τα **κέρματα των 1,2,5 λεπτών**, έχουν σαν παράσταση τον καθεδρικό ναό Σαν Ντιάγκο ντε Κομποστέλα, λαμπρό δείγμα της ισπανορωμανικής τέχνης και ένας από τους πιο γνωστούς τόπους προσκυνήματος, και πιο συγκεκριμένα η μνημειακή πρόσοψη του Obradoiro, εξαιρετού δείγματος του ισπανικού μπαρόκ, η ανέγερση του οποίου ξεκίνησε το 1667 από τους Jose del Togo και Domingo de Andrade.

Τα **κέρματα των 10,20,50 λεπτών**, έχουν τον Μιγκέλ Θερβάντες, πατέρα της ισπανικής λογοτεχνίας, αντανακλώντας «την παγκόσμια εμβέλεια της προσωπικότητας και του έργου του».

Στα **κέρματα των 1,2 Ευρώ**, απεικονίζεται η μορφή του Βασιλέα Χουάν Κάρλος Α΄, των Βουρβόνων.

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τα κέρματα σχεδιάστηκαν από την Yvette Gastauer-Claire κατόπιν συμφωνίας με την Αυλή του Μεγάλου Δουκάτου και την κυβέρνηση.

Η εθνική όψη όλων των κερμάτων απεικονίζει την Αυτού Βασιλική Υψηλότητα Μέγα Δούκα Ερρίκο. Στα κέρματα αναγράφεται επίσης η χρονολογία έκδοσης και η λέξη “Λουξεμβούργο” στα λουξεμβουργιανά (Letzebuerg).

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Σύμφωνα με απόφαση της κυβέρνησης, όλες οι ονομαστικές αξίες των ιρλανδικών κερμάτων ευρώ έχουν την ίδια εθνική όψη.

Σε αυτήν απεικονίζεται η κελτική άρπα, παραδοσιακό σύμβολο της Ιρλανδίας, και αναγράφεται η χρονολογία έκδοσης και η λέξη “Ιρλανδία” στα ιρλανδικά (Eire). Το σχέδιο φιλοτεχνήθηκε από τον Jarlath Hayes.

ΓΑΛΛΙΑ

Στη Γαλλία εξετάστηκαν περισσότερα από 1.200 σχέδια για την επιλογή των παραστάσεων της εθνικής όψης των κερμάτων ευρώ. Η κριτική επιτροπή, πρόεδρος της οποίας ήταν ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, επέλεξε τρεις παραστάσεις, καθεμιά από τις οποίες κοσμεί συγκεκριμένες ονομαστικές αξίες.

Στη κριτική επιτροπή συμμετείχαν νομισματολόγοι, καλλιτέχνες, η πρώην Επίτροπος Christine Scrivene, ο Διευθυντής του Νομισματοκοπείου της Γαλλίας Emmanuel Constans, ο αρχιχαράκτης Pierre Rodier, καθώς και εκπρόσωποι επαγγελματιών κλάδων και η ηθοποιός Irene Jacob. Τα σχέδια που επιλέχθηκαν ήταν τα εξής:

Τα **κέρματα των 1,2,5 λεπτών** έχουν σαν παράσταση την Μαριάννα, την προσωποποίηση δηλαδή της Γαλλικής Δημοκρατίας, γεμάτη θηλυκότητα και με αδρά χαρακτηριστικά, που ενσαρκώνει τον πόθο για μια ισχυρή και μακάβρια Ευρώπη. Το σχέδιο φιλοτέχνησε η Fabrienne Courtiade, χαράκτρια του Νομισματοκοπείου του Παρισιού.

Τα **κέρματα των 10,20,50 λεπτών** έχουν σαν παράσταση την Μαριάννα με την μορφή σπορέα. Το θέμα του σπορέα είναι σταθερά συνδεδεμένο με την ιστορία του γαλλικού Φράγκου. Φιλοτεχνημένο από την Laurent Jorio, το σύγχρονο διαχρονικό αυτό σχέδιο αντιπροσωπεύει την Γαλλία που παραμένει πιστή στις αξίες της, ενώ ενσωματώνεται στην Ευρώπη.

Τα κέρματα των 1,2 Ευρώ απεικονίζουν δέντρο που έχει σχεδιαστεί από τον καλλιτέχνη Joaquim Jimenez και συμβολίζει τη ζωή, τη συνέχεια και την ανάπτυξη. Είναι τοποθετημένο μέσα σε ένα εξάγωνο και γύρω του αναγράφεται το σύνθημα της γαλλικής επανάστασης «Liberte, Egalite, Fraternite» (ελευθερία, ισότητα, αδελφοσύνη).

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Η Πορτογαλία επέλεξε τρεις διαφορετικές εθνικές όψεις από έργα που συμμετείχαν σε εθνικό διαγωνισμό σχεδίου. Νικητής του διαγωνισμού ήταν ο Victor Fernandes dos Santos, ο οποίος άντλησε την έμπνευσή του από ιστορικά σύμβολα και τις σφραγίδες του πρώτου Βασιλέα της Πορτογαλίας Don Afonso Henriques. Τρεις σφραγίδες λοιπόν του πρώτου βασιλιά της Πορτογαλίας, Ντομ Αλφόνσο Ενρίκες, απεικονίζονται στα νομίσματα ευρώ της χώρας. Τα σχέδια που φιλοτέχνησε είναι τα εξής:

Στα κέρματα των 1,2,5 λεπτών απεικονίζεται η πρώτη βασιλική σφραγίδα από το έτος 1134 με την λέξη «Portugal» (Πορτογαλία).

Στο κέντρο των κερμάτων 10,20,50 λεπτών εμφανίζεται η βασιλική σφραγίδα του 1142.

Στα κέρματα του 1,2 ευρώ, ανάμεσα στα ευρωπαϊκά αστέρια εμφανίζονται τα κάστρα και τα οικόσημα της χώρας συμβολίζοντας το διάλογο, την ανταλλαγή αξιών και την δυναμική οικοδόμηση της Ευρώπης. Στο κέντρο του κέρματος απεικονίζεται η βασιλική σφραγίδα του έτους 1144.

ΙΤΑΛΙΑ

Στην Ιταλία έγινε προεπιλογή των σχεδίων για την εθνική όψη των κερμάτων ευρώ από εθνική τεχνική και καλλιτεχνική επιτροπή και ακολούθησε σφυγμομέτρηση της κοινής γνώμης μέσω της RAI UNO, του μεγαλύτερου εθνικού τηλεοπτικού σταθμού της χώρας. Για κάθε ονομαστική αξία επιλέχθηκε διαφορετική παράσταση μεταξύ αριστουργημάτων διάσημων καλλιτεχνών της χώρας.

Η εθνική όψη των Ιταλικών κερμάτων ευρώ περιλαμβάνει:

Το κέρμα 1 λεπτού το Κάστελ ντε Μόντε.

Το κέρμα 2 λεπτών τον Πύργο της Μόλε Αντονιάννα, πύργος που σχεδιάστηκε το 1863 από τον Αντονέλλι.

Το κέρμα 5 λεπτών το φλάβιο αμφιθέατρο (Κολοσσαίο), το οποίο άρχισε να κτίζεται από τον Αυτοκράτορα Βεσπασιανό γύρω στο 75 μ.χ. και εγκαινιάστηκε το 80 μ.χ. από τον Αυτοκράτορα Τίτο.

Το κέρμα 10 λεπτών είναι αφιερωμένο σε ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα της ιταλικής τέχνης. Απεικονίζει ένα από τα διασημότερα παγκοσμίως έργα τέχνης, τη “Γέννηση της Αφροδίτης” του Σάντρο Μποτιτσέλλι.

Το κέρμα 20 λεπτών το γλυπτό “σύμβολο” του Umberto Boccioni, κύριου εκπροσώπου της ιταλικής φουτουριστικής σχολής.

Το κέρμα 50 λεπτών τον ανδριάντα του Αυτοκράτορα Μάρκου Ανρήλιου έφιππου.

Το κέρμα 1 Ευρώ το περίφημο σχέδιο του Λεονάρντο ντα Βίντσι με τις ιδανικές αναλογίες του ανθρώπινου σώματος, το οποίο βρίσκεται στην Πινακοθήκη της Ακαδημίας της Βενετίας.

Το κέρμα 2 Ευρώ το Πορτραίτο του Ντάντε Αλιγκιέρι από τον Ραφαήλ, το οποίο βρίσκεται στην πτέρυγα του Πάπα Ιουλίου Β΄ στο Ανάκτορο του Βατικανού.

ΑΥΣΤΡΙΑ

Στην Αυστρία όλα τα κέρματα ευρώ για κάθε ονομαστική αξία επιλέχθηκε διαφορετική παράσταση.

Το κέρμα του 1 λεπτού έχει σαν παράσταση Άνθος γεντιανής, στο πλαίσιο της σειράς των κερμάτων με θέμα τα άνθη, που συμβολίζει το σεβασμό του περιβάλλοντος και τον ρόλο που διαδραματίζει η Αυστρία στην ανάπτυξη μίας περιβαλλοντικής πολιτικής.

Το κέρμα των 2 λεπτών έχει σαν παράσταση λουλούδια Εντελβιάς.

Το κέρμα των 5 λεπτών έχει σαν παράσταση Αλπικά κράνθεμα.

Το κέρμα των 10 λεπτών έχει σαν παράσταση τον καθεδρικό ναό του Αγίου Στεφάνου, ένα από τα λαμπρότερα δείγματα της Βιεννέζικης γοθτικής αρχιτεκτονικής.

Τα κέρματα των 20 λεπτών έχει σαν παράσταση το Μπακόρ ανάκτορο Μπελβεντέρ. Εκεί υπεγράφη η Συνθήκη αυτοδιάθεσης της Αυστρίας το 1955, καθιστώντας το όνομα του συνώνυμο με την ελευθερία.

Το κέρμα των 50 λεπτών έχει σαν παράσταση το κτήριο Βίνερ Σεσέσιον στη Βιέννη, συμβολίζει τη γέννηση της “art nouveau” στην Αυστρία και την αγωγή μίας νέας περιόδου, αντανakλώντας το πέρασμα σε μία νέα νομισματική εποχή.

Το κέρμα του 1 Ευρώ έχει σαν παράσταση του Αμαντέους Μότσαρτ, τον διάσημο Αυστριακό συνθέτη.

Το κέρμα των 2 Ευρώ έχει σαν παράσταση την Βέρθα φον Σούντερ, ριζοσπαστικής ειρηνήστριας, που συμβολίζει τις επί δεκαετίας προσπάθειες της Αυστρίας για την υποστήριξη της ειρήνης.

ΦΙΛΑΝΔΙΑ

Τα κέρματα των 1,2,5,10,20,50 λεπτών έχουν σαν παράσταση έναν Εραλδικό λέοντα, που αποτελεί αναπαραγωγή σχεδίου του γλύπτη Heikki Hainaoja. Ο εραλδικός λέοντας σε διάφορες παραλλαγές έχει χρησιμοποιηθεί μέχρι σήμερα σε αρκετά φινλανδικά κέρματα, πχ. Στα κέρματα του 1 μάρκου από το 1964 έως και το 2001.

Το κέρμα 1 Ευρώ έχει σαν παράσταση κύκνους, δυο που πετούν και φιλοτεγήθηκε από τον καλλιτέχνη Petti Mäkinen στο πλαίσιο της συμμετοχής του στο διαγωνισμό σχεδίου για την κατασκευή αναμνηστικού κέρματος για την 80^η επέτειο της ανεξαρτησίας της Φιλανδίας.

Το κέρμα 2 Ευρώ έχει σαν παράσταση βατομουριές και άνθη βατομουριάς. Το σχέδιο φιλοτέχνησε ο Raimo Heino.

2.2.5.1.2. Τεχνικές προδιαγραφές των κερμάτων ευρώ.

ΛΕΙΑ	ΔΙΑΜΕΤΡΟ	ΠΛΑΧΟΣ	ΒΑΡΟΣ	ΣΧΗΜΑ	ΧΡΩΜΑ	ΟΨΗ
0,01	16,25	1,36	2,3	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ	ΚΟΚΚΙΝΟ	ΑΡΧΑΙΑ ΤΡΙΗΡΗΣ
0,02	18,75	1,36	3	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ	ΚΟΚΚΙΝΟ	ΚΟΡΒΕΤΑ, ΠΛΟΙΟ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
0,05	21,25	1,36	3,9	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ	ΚΟΚΚΙΝΟ	ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΔΕΞΑΜΕΝΟΠΛΟΙΟ
0,10	19,75	1,51	4,1	ΙΣΠΑΝΙΚΟΥ ΑΝΘΟΥΣ	ΚΙΤΡΙΝΟ	ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ ΒΕΛΕΣΤΙΝΗΣ
0,20	22,25	1,63	5,7	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ	ΚΙΤΡΙΝΟ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
0,50	24,25	1,88	7,8	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ	ΚΙΤΡΙΝΟ	ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
1	23,25	2,125	7,5	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ	ΚΙΤΡΙΝΟ ΛΕΥΚΟ	ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ
2	25,75	1,95	8,5	ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ	ΚΙΤΡΙΝΟ ΛΕΥΚΟ	ΑΡΙΑΓΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

**Κέρμα των
2 ευρώ**

Διάμετρος (χιλ.): 25,75

Πάχος (χιλ.): 2,20

Βάρος (γραμ.): 8,50

Σχήμα: στρογγυλό

Χρώμα: εξωτερικό: ασημί, εσωτερικό: χρυσό

Σύνθεση: εξωτερικό: κράμα χαλκού-νικελίου, εσωτερικό σε τρία στρώματα: κράμα ορειχάλκου-νικελίου, νικέλιο, κράμα ορειχάλκου-νικελίου

Στεφάνη: με γράμματα και λεπτή οδόντωση

**Κέρμα του
1 ευρώ**

Διάμετρος (χιλ.): 23,25

Πάχος (χιλ.): 2,33

Βάρος (γραμ.): 7,50

Σχήμα: στρογγυλό

Χρώμα: εξωτερικό: χρυσό, εσωτερικό: ασημί

Σύνθεση: εξωτερικό: κράμα ορειχάλκου-νικελίου, εσωτερικό σε τρία στρώματα: κράμα χαλκού-νικελίου, νικέλιο, κράμα χαλκού-νικελίου

Στεφάνη: διακεκομμένη οδόντωση

**Κέρμα των
50 λεπτών**

Διάμετρος (χιλ.): 24,25

Πάχος (χιλ.): 2,38

Βάρος (γραμ.): 7,80

Σχήμα: στρογγυλό

Χρώμα: χρυσό

Σύνθεση: κράμα Nordic gold (μη νικελιούχο)

Στεφάνη: μορφοποιημένη με λεπτά τελειώματα

**Κέρμα των
20 λεπτών**

Διάμετρος (χιλ.): 22,25

Πάχος (χιλ.): 2,14

Βάρος (γραμ.): 5,74

Σχήμα: σχήμα ισπανικού άνθους

Χρώμα: χρυσό

Σύνθεση: κράμα Nordic gold (μη νικελιούχο)

Στεφάνη: απλή

Κέρμα των
10 λεπτών

Διάμετρος (χιλ.): 19,75
 Πάχος (χιλ.): 1,93
 Βάρος (γραμ.): 4,10
 Σχήμα: στρογγυλό
 Χρώμα: χρυσό
 Σύνθεση: κράμα Nordic gold (μη νικελιούχο)
 Στεφάνη: μορφοποιημένη με λεπτά τελειώματα

Κέρμα των
5 λεπτών

Διάμετρος (χιλ.): 21,25
 Πάχος (χιλ.): 1,67
 Βάρος (γραμ.): 3,92
 Σχήμα: στρογγυλό
 Χρώμα: χαλκόχρωμο
 Σύνθεση: επιχαλκωμένος χάλυβας
 Στεφάνη: λεία

Κέρμα των
2 λεπτών

Διάμετρος (χιλ.): 18,75
 Πάχος (χιλ.): 1,67
 Βάρος (γραμ.): 3,06
 Σχήμα: στρογγυλό
 Χρώμα: χαλκόχρωμο
 Σύνθεση: επιχαλκωμένος χάλυβας
 Στεφάνη: λεία με αυλάκωση

Κέρμα του
1 λεπτού

Διάμετρος (χιλ.): 16,25
 Πάχος (χιλ.): 1,67
 Βάρος (γραμ.): 2,30
 Σχήμα: στρογγυλό
 Χρώμα: χαλκόχρωμο
 Σύνθεση: επιχαλκωμένος χάλυβας
 Στεφάνη: λεία

2.2.4.1.3. Συλλεκτικά κέρματα ευρώ

Το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας (ECOFIN) ενθαρρύνει τη παραγωγή αναμνηστικών και συλλεκτικών σειρών ευρώ (που ορίζονται ως κέρματα που αποτελούν νόμιμο χρήμα, αλλά δεν παράγονται με την προοπτική να τεθούν σε κυκλοφορία), επειδή εκφράζουν εθνικές πολιτισμικές παραδόσεις και αξίες. Θέτει όμως κάποιες προϋποθέσεις, σύμφωνα με τις οποίες: τα αναμνηστικά κέρματα ευρώ και οι συλλεκτικές σειρές θα αποτελούν νόμιμο χρήμα μόνο στη χώρα έκδοσης (όχι σε ολόκληρη τη ζώνη ευρώ όπως τα κανονικά κέρματα ευρώ) και θα πρέπει να διακρίνονται εύκολα από τις κανονικές σειρές. Πριν από την έκδοση θα πρέπει να ενημερώνονται τα άλλα κράτη μέλη, ενώ ο όγκος της έκδοσης θα καθορίζεται κατόπιν συνεννόησης με την Ε.Κ.Τ. Βέβαια, η έκδοση αναμνηστικών και συλλεκτικών σειρών ευρώ απαγορεύονταν κατά τη διάρκεια της “μεταβατικής” περιόδου που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2001. Το ECOFIN επίσης αποφάσισε ότι θα πρέπει να αποφευχθεί η έκδοση αναμνηστικών κερμάτων ευρώ κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων κυκλοφορίας του νέου νομίσματος για να μην προκληθεί σύγχυση στους συναλλασσόμενους.

2.2.4.2. Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ.

Ένα σχέδιο που είναι καλό για τους τυφλούς και τα άτομα με μειωμένη όραση είναι καλό για όλους. Έτσι στα επτά τραπεζογραμμάτια ευρώ έχουν ενσωματωθεί τα ακόλουθα στοιχεία:

- Διαφορετικά μεγέθη, ανάλογα με την αξία των τραπεζογραμματίων.
- Έντονα κυρίαρχα χρώματα με ισχυρές αντιθέσεις μεταξύ των διαδοχικών ονομαστικών αξιών. Για παράδειγμα το τραπεζογραμμάτιο των 10 ευρώ είναι κόκκινο ενώ των 20 ευρώ μπλε.
- Η αξία είναι τυπωμένη με μεγάλους χαρακτήρες.
- Τα τραπεζογραμμάτια είναι τυπωμένα ανάγλυφα με ειδική τυπογραφική μέθοδο, γνωστή ως χαλκογραφική εκτύπωση. Τα τραπεζογραμμάτια των 200 και των 500 ευρώ έχουν στο περίγραμμα ανάγλυφα σχέδια αισθητά με την αφή.

Υπάρχουν 7 συνολικά τραπεζογραμμάτια Ευρώ που αντιστοιχούν σε αξίες 5,10,20,50,100 και 500 Ευρώ. Τα σχέδια συμβολίζουν την αρχιτεκτονική κληρονομιά της Ευρώπης και σχεδιάστηκαν από τον Αυστριακό καλλιτέχνη Robert Kalina.

Μία πιο προσεκτική ματιά στις γέφυρες του κύριου Καλίνα απεκάλυψε ότι τα σχέδια του τα είχε δανεισθεί εξ ολοκλήρου από ένα εγχειρίδιο με τίτλο «Γέφυρα-300 χρόνια ανυπέβλητης τέχνης». Το χαρτονόμισμα των 50 Ευρώ παρουσίαζε τη γέφυρα στη Νορμανδία. Μεγαλύτερη αμηχανία επέφερε όμως το γεγονός ότι το χαρτονόμισμα των 5 Ευρώ παρουσίαζε μία πλωτή γέφυρα στην αρχαία Ινδία. Τα εν λόγω σχέδια έχουν πλέον ανακληθεί.

Τα τελικά σχέδια ανακοινώθηκαν το Δεκέμβριο του 1996 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δουβλίνου. Έτσι, στα χαρτονομίσματα, που είναι κοινά για όλες τις χώρες που θα χρησιμοποιούν το ευρώ, αποφασίστηκε να μην αναπαρίστανται υπαρκτά πρόσωπα, τοπία ή αρχιτεκτονικά μέλη ή κτίρια, προκειμένου να αποφευχθούν προστριβές μεταξύ των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντίθετα, αποφασίστηκε στη μία πλευρά των χαρτονομισμάτων να απεικονίζονται φανταστικά αρχιτεκτονήματα ή τμήματα τους που να εκπροσωπούν διάφορες εποχές και αισθητικές τάσεις, χαρακτηριστικές της ευρωπαϊκής ιστορίας. Στη δεύτερη πλευρά τους, απεικονίζονται γέφυρες, επίσης φανταστικές, που συμβολίζουν την ένωση των εθνών της Ευρώπης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το γεωγραφικό περίγραμμα της Ευρώπης καθώς και παραστάσεις γεφυρών κυριαρχούν στην οπίσθια όψη. Τα χαρτονομίσματα απεικονίζουν τους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς επτά περιόδων της πολιτισμικής ιστορίας της Ευρώπης και δεν παραπέμπουν σε συγκεκριμένες κατασκευές. Οι εικόνες δείχνουν τον χαρακτηριστικό αρχιτεκτονικό ρυθμό της κάθε περιόδου και συμβολίζουν την επικοινωνία μεταξύ των Λαών της Ευρώπης και μεταξύ της Ευρώπης και του υπολοίπου Κόσμου.

Παράθυρα και πύλες αποτελούν τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της πρόσθιας όψης ως σύμβολο της ευρύτητας του πνεύματος και της συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κυκλωμένα από 12 αστέρια το σύμβολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε όλα τα τραπεζογραμμάτια η λέξη θα αναγράφεται στα Λατινικά και στα Ελληνικά. Όλα τα τραπεζογραμμάτια θα φέρουν τελειοποιημένα χαρακτηριστικά ασφαλείας.

2.2.4.2.1. Η όψη των τραπεζογραμμάτων ευρώ.

Η εμπρόσθια όψη κάθε τραπεζογραμματίου χωρίζεται σε 3 κατακόρυφα μέρη. Το πρώτο αποτελείται από μία ανοιχτόχρωμη λωρίδα χρώματος με βάση το κύριο χρώμα του τραπεζογραμματίου και καταλαμβάνει το ένα τρίτο του από τα αριστερά. Στο κέντρο αυτής της λωρίδας υπάρχει υδατογράφημα ορατό, όταν τοποθετηθεί μπροστά σε φωτεινή πηγή. Το δεύτερο (το κεντρικό) τμήμα του τραπεζογραμματίου καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του τραπεζογραμματίου, έχει έντονο χρωματισμό και περιέχει το κύριο σχέδιο (πύλες). Επικρατεί ένα και μόνο

χρώμα. Στο τρίτο μέρος (στη δεξιά πλευρά του τραπεζογραμματίου) υπάρχει μία κάθετη λωρίδα σε βαθύτερη απόχρωση, όπου και αναγράφεται η αξία του τραπεζογραμματίου τρεις φορές.

Η **πίσω όψη** κάθε τραπεζογραμματίου διακρίνεται σε δύο μέρη. Από τα αριστερά, τα πρώτα τρία τέταρτα του τραπεζογραμματίου είναι έγχρωμα και επικρατεί μόνο ένα χρώμα, αλλά το φόντο αποτελείται από μεγάλες έγχρωμες λωρίδες σε διάφορες αποχρώσεις. Στη δεξιά πλευρά μία ανοιχτόχρωμη λωρίδα, καλύπτει το ένα και τελευταίο τέταρτο του τραπεζογραμματίου και φέρει το υδατογράφημα.

Χαρτονόμισμα 5 Ευρώ

Η **εμπρόσθια όψη** του χαρτονομίσματος 5 ευρώ απεικονίζει ένα κτίριο της Κλασικής Ρωμαϊκής περιόδου. Το κτίριο δεν παρουσιάζεται ολόκληρο και δεν φαίνεται το έδαφος. Υπάρχει μόνο ένα κομμάτι τοίχου κτισμένο από ογκώδες τετράγωνους λίθους. Θυμίζει τους Στύλους του Ολυμπίου Διός. Ο τοίχος είναι στραμμένος προς το κέντρο του χαρτονομίσματος και στηρίζεται σε μία μαρκίζα, η οποία στηρίζει τέσσερις κίονες, δυο σε κάθε πλευρά του παραθύρου. Μεταξύ των κίωνων υπάρχει κενό με φόντο τον ουρανό σε άσπρο χρώμα και διακρίνεται ένα από τα 12 αστέρια.

Η **πίσω όψη** του χαρτονομίσματος αναπαριστά έναν ρωμαϊκό υδαταγωγό. Πρόκειται για μία γέφυρα σε τρεις βαθμίδες, που εκτείνονται στην πάνω αριστερά γωνία του χαρτονομίσματος και κατευθύνεται προς το κέντρο του χαρτονομίσματος και στην συνέχεια αρχίζει ο χάρτης της Ευρώπης στη δεξιά πλευρά. Υπάρχουν 8 τόξα στη χαμηλότερη βαθμίδα και 16 στη μεσαία βαθμίδα, ενώ στην υψηλότερη βαθμίδα είναι πλέον πολύ μικρά για να μπορεί να τα μετρήσει.

Χαρτονόμισμα 10 Ευρώ

Η **εμπρόσθια όψη** του χαρτονομίσματος απεικονίζει μια είσοδο ρωμανικού ρυθμού, σε ακαθόριστο κτίριο που θα μπορούσε να είναι μια μεσαιωνική εκκλησία ή ένα μοναστήρι. Λίθινες βάσεις σε κάθε πλευρά της εισόδου υποστηρίζουν διακοσμητικούς κίονες σκαλισμένους στον λίθινο τοίχο. Υπάρχουν κίονες σε κάθε πλευρά. Η αψίδα αποτελείται από ομόκεντρους δακτυλίους. Στην αριστερή πλευρά της εισόδου το φόντο είναι σε ανοιχτούς τόνους του κόκκινου και του πορτοκαλί.

Η **πίσω όψη** του χαρτονομίσματος 10 ευρώ απεικονίζει ένα τμήμα γέφυρας της πρώιμης μεσαιωνικής περιόδου με τρία ημικυκλικά τόξα που στηρίζονται σε λίθινους πυλώνες. Είναι μία γέφυρα τριών αψίδων, ιδιαίτερα λιτή στον σχεδιασμό της, σαν τις μεγάλες γέφυρες που μπορεί να δει κανείς και στην Ήπειρο.

Σύμφωνα με την κεντρική ισοτιμία με το ευρώ, η αξία του είναι 3.407,5 δρχ.

Χαρτονόμισμα 20 Ευρώ

Η **εμπρόσθια όψη** του χαρτονομίσματος αναπαριστά δύο αψιδωτά παράθυρα το ένα δίπλα στο άλλο. Το παράθυρο που βρίσκεται αριστερά είναι λίγο υψηλότερο και στενότερο από εκείνο που βρίσκεται στα δεξιά. Και τα δύο παράθυρα καταλήγουν σε οξυκόρυφα τόξα, τυπικά των παραθύρων των γοθθικών καθεδρικών ναών. Το άνω τμήμα κάθε τόξου καλύπτεται από έναν μεγάλο λίθινο δακτύλιο σκαλισμένο σε σχήμα ρόδακα, ο οποίος στηρίζεται σε δύο μικρότερους δακτυλίους. Προς τα κάτω εκτείνονται κίονες που σχηματίζουν παράθυρα. Αποτυπώνονται τα 12 αστέρια της Ένωσης σε τόνους που δημιουργούν αντίθεση.

Στην **πίσω όψη** του χαρτονομίσματος των 20 ευρώ απεικονίζεται μία λίθινη γέφυρα γοθθικού ρυθμού, η οποία στηρίζεται σε λίθινους πυλώνες. Η αξία του χαρτονομίσματος είναι 6.815 δρχ.

Χαρτονόμισμα των 50 Ευρώ

Η **εμπρόσθια όψη** του χαρτονομίσματος αναπαριστά δύο παράθυρα αναγεννησιακού ρυθμού. Το παράθυρο στη δεξιά πλευρά είναι μεγαλύτερο και βρίσκεται πιο πίσω από το άλλο παράθυρο. Και τα δυο παράθυρα εμφανίζονται χωρίς υποστηρίγματα. Πάνω από την είσοδο, στη βάση κάθε παραθύρου, βρίσκεται ένα ορθογώνιο υπόβαθρο. Τα παράθυρα είναι χρώματος καφέ σε πορτοκαλί φόντο.

Η **πίσω όψη** του χαρτονομίσματος απεικονίζει μια αναγεννησιακή γέφυρα. Η γέφυρα είναι συμμετρική με τρία πολύ στρογγυλεμένα τόξα. Μόνο το κεντρικό τόξο φαίνεται ολόκληρο. Τα δύο άλλα τόξα συνεχίζονται πέρα από τα περιθώρια του χαρτονομίσματος. Κάθε τόξο περιβάλλεται από μια σειρά σφηνοειδών λίθων που συναντώνται στο κέντρο. Η γέφυρα στηρίζεται σε πυλώνες, καθένας από τους οποίους επικαλύπτεται από μία χαμηλή λίθινη πυραμίδα. Κάτω από αυτή τη γέφυρα και λίγο προς τα αριστερά απεικονίζεται μια δεύτερη ακριβώς ίδια γέφυρα, σε λευκό χρώμα που δημιουργεί μία αίσθηση ομίχλης.

Η αξία του χαρτονομίσματος φτάνει τις 17.037,5 δρχ.

Χαρτονόμισμα των 100 Ευρώ

Στην **εμπρόσθια όψη** του χαρτονομίσματος 100 ευρώ απεικονίζεται μια μεγάλη είσοδος σε ρυθμό μπαρόκ. Σε κάθε πλευρά της πύλης υπάρχουν ογκώδεις κίονες, δύο από κάθε πλευρά. Οι εσωτερικοί κίονες είναι σκαλισμένοι κατά τρόπο ώστε να αναπαριστούν δύο διαφορετικές ανδρικές μορφές της κλασσικής περιόδου. Η είσοδος οδηγεί οπτικά στο βάθος σε έναν μακρύ διάδρομο με θολωτή οροφή που αφήνει να φανούν περισσότερες ακίδες στο βάθος. Η εικόνα μοιάζει τρισδιάστατη.

Στην **πίσω πλευρά** του χαρτονομίσματος απεικονίζεται τμήμα μιας λίθινης γέφυρας. Στην αριστερή πλευρά της στηρίζεται σε έναν πλίνθο πυλώνα και εκτείνεται σε όλο το μήκος του χαρτονομίσματος. Η γέφυρα αυτή έχει πιο εξελιγμένα τεχνικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία από των προηγούμενων χαρτονομισμάτων, ανάγοντας στην αρχιτεκτονική του 19^{ου} αιώνα. Η αξία του χαρτονομίσματος των 100 ευρώ είναι 34.075 δρχ.

Χαρτονόμισμα των 200 Ευρώ

Η **εμπρόσθια όψη** μας φέρνει στη βιομηχανική εποχή. Το χαρτονόμισμα αναπαριστά την πρόσοψη ενός κτιρίου από σιδερένιο σκελετό διακοσμημένο με γυαλί. Το απαλό γκρι και κίτρινο φόντο του χαρτονομίσματος τέμνεται από ένα καμπυλοειδές πλέγμα κίτρινου χρώματος που θυμίζει και πάλι έναν θολωτό σκελετό από σίδηρο και γυαλί και μοιάζει με μία αίθουσα εκθέσεων του 19^{ου} αιώνα ή ένα περίτεχνο θερμοκήπιο.

Στην **πίσω όψη** υπάρχει μία γέφυρα από σίδηρο. Συνδέει την αριστερή και την δεξιά πλευρά του κύριου τμήματος του χαρτονομίσματος με ένα και μοναδικό άνοιγμα. Το τόξο αποτελείται από τρεις οριζόντιες μεταλλικές λωρίδες που συνδέονται μεταξύ τους με κάθετες μπάρες. Υπάρχει ένα τμήμα μιας άλλης γέφυρας που απεικονίζονται ακριβώς πίσω από την κύρια γέφυρα προς τα αριστερά και φαίνεται σαν να αιωρείται στον αέρα. Η αξία του χαρτονομίσματος των 200 ευρώ είναι 68.150 δρχ.

Χαρτονόμισμα των 500 Ευρώ

Η **εμπρόσθια όψη** απεικονίζει μια λεπτομέρεια πρόσοψης πλαισιωτής κατασκευής τύπου «παραπετάσματος». Αποτελείται από κομμάτια γυαλιού και θα μπορούσε να είναι η πρόσοψη κάποιου κτιρίου γραφείων στα τέλη του 20^{ου} αιώνα. Στο βάθος βρίσκεται ένας τοίχος με παράθυρα. Οριζόντιες γραμμές δια μέσου των παραθύρων στους επάνω ορόφους υπονοούν ότι καλύπτονται από ρολά. Φαίνονται πέντε όροφοι του κτιρίου αλλά αφήνεται να εννοηθεί ότι το κτίριο είναι ακόμη υψηλότερο.

Στην **πίσω πλευρά** του χαρτονομίσματος υπάρχουν δύο γέφυρες. Και οι δύο αποτελούν παραλλαγές κρεμαστής γέφυρας. Σύμβολο της σημερινής προόδου και δεινότητας της αρχιτεκτονικής αλλά και της δυναμικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αξία του μεγαλύτερου χαρτονομίσματος του ευρώ φτάνει τις 170.375 δρχ.

2.2.4.2.2. Το ευρώ στην Βρετανία.

Αν και η Βρετανία δεν έχει ακόμη αποφασίσει εάν θα συμμετάσχει στην ενιαία νομισματική πολιτική, η Τράπεζα της Αγγλίας έχει ήδη εκδώσει ορισμένα τραπεζογραμμάτια του Ευρώ. Η εν λόγω πρωτοβουλία οφείλεται ουσιαστικά σε ένα πείραμα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η οποία ήθελε να είναι σίγουρη ότι το μελάνι που θα χρησιμοποιηθεί θα είναι πανομοιότυπο σε όλη την Ευρώπη.

Η Τράπεζα της Αγγλίας αρνήθηκε να αποκαλύψει πόσα τραπεζογραμμάτια του ευρώ έχει τυπώσει, αλλά πληροφορίες αναφέρουν ότι έχουν εκδοθεί περίπου εννέα εκατομμύρια τραπεζογραμμάτια.

Αυτές οι περιορισμένες εκδόσεις προκάλεσαν έντονη φημολογία από το Βρετανικό Τύπο ότι η χώρα σχεδίαζε να εισέλθει και αυτή στην ευρωζώνη. Ωστόσο, η βρετανική Κυβέρνηση διέψευσε τις εν λόγω φήμες, τονίζοντας ότι τα χαρτονομίσματα θα χρησιμοποιηθούν σε συναλλαγές με το εξωτερικό.

2.2.4.2.3. Τα χαρακτηριστικά ασφαλείας των χαρτονομισμάτων.

Στα τραπεζογραμμάτια ευρώ έχουν ενσωματωθεί ποικιλία χαρακτηριστικά ασφαλείας, χάρη στα οποία θα μπορούμε, με μια ματιά, να αναγνωρίζουμε ένα γνήσιο τραπεζογραμμάτιο.

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ εκτυπώνονται σε χαρτί από βαμβακερές ίνες, το οποίο τους προσδίδει μοναδική υφή. Ορισμένα μέρη στο πρόσθιο τμήμα του τραπεζογραμματίου εκτυπώνονται ανάγλυφα, ώστε να μπορούμε να αναγνωρίζουμε το τραπεζογραμμάτιο με την αφή. Μπορούμε να διακρίνουμε και άλλα χαρακτηριστικά ασφαλείας, αν κρατήσουμε το τραπεζογραμμάτιο στο φως ή αν του δώσουμε κλίση (δηλαδή αν το γείρουμε). Ως πρόσθετο μέτρο ασφαλείας, δύο από τα χαρακτηριστικά ασφαλείας στα τραπεζογραμμάτια των 50, 100, 200 και 500 ευρώ διαφέρουν από εκείνα των τραπεζογραμματίων μικρότερης αξίας.

Χαρακτηριστικά ασφαλείας για των 5, 10, και 20 ευρώ.

1.Υδατογράφημα: Όταν κρατάτε το τραπεζογραμμάτιο στο φως, μπορείτε να διακρίνετε μια εικόνα και την αξία του.

2.Ταινία ασφαλείας: Όταν κρατάτε το τραπεζογραμμάτιο στο φως, μπορείτε να διακρίνετε μια σκούρα γραμμή.

3.Λωρίδα ελάσματος: Όταν κρατάτε το τραπεζογραμμάτιο πλάγια (δηλαδή όταν το γείρετε) στο φως, μπορείτε να διακρίνετε στο ολόγραμμα του ευρώ και την αξία του τραπεζογραμματίου.

4.Ιριδίζουσα λωρίδα: Όταν κρατάτε το τραπεζογραμμάτιο πλάγια σε φως δυνατό, η λωρίδα αυτή λαμπυρίζει και αλλάζει ελαφρά ο χρωματισμός.

Χαρακτηριστικά ασφαλείας για των 50, 100, 200 και 500 ευρώ.

1.Υδατογράφημα: Όταν κρατάτε το τραπεζογραμμάτιο στο φως, μπορείτε να διακρίνεται μια εικόνα και την αξία του.

2.Ταινία ασφαλείας: Όταν κρατάτε το τραπεζογραμμάτιο στο φως μπορείτε να διακρίνεται μια σκούρα γραμμή.

3.Τμήμα ελάσματος: Όταν κρατάτε το τραπεζογραμμάτιο πλάγια (δηλαδή όταν το γείρετε) στο φως, μπορείτε να διακρίνεται στο ολόγραμμα μία εικόνα και την αξία του τραπεζογραμματίου.

4.Μελάνη μεταβλητού χρωματισμού: Όταν κρατάτε το τραπεζογραμμάτιο πλάγια στο φως, ο αριθμός που αντιπροσωπεύει την αξία αλλάζει χρωματισμό από μοβ σε λαδί ή καφέ.

2.2.4.2.4. Τεχνικές προδιαγραφές των τραπεζογραμματίων του ευρώ.

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΛΕΙΑ	ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΧΡΩΜΑ	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΑΛΛΕΤΑΙ
5	120*62	ΓΚΡΙ	ΚΛΑΣΣΙΚΗ
10	127*67	ΚΟΚΚΙΝΟ	ΡΩΜΑΝΙΚΗ
20	133*72	ΜΠΛΕ	ΓΟΤΘΙΚΗ
50	140*77	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ	ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΑΚΗ
100	147*82	ΠΡΑΣΙΝΟ	ΜΠΑΡΟΚ & ΡΟΚΟΚΟ
200	153*82	ΚΙΤΡΙΝΟ-ΚΑΦΕ	ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΥ & ΤΟΥ ΓΥΑΛΙΟΥ
500	160*82	ΜΟΒ	ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΤΟΥ 29 ^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

2.2.4.2.5. Τραπεζογραμμάτια μεγάλης αξίας

Σε ορισμένες χώρες, όπως πχ. Γερμανία, κυκλοφόρησαν εθνικά τραπεζογραμμάτια μεγάλης αξίας που έπρεπε να αντικατασταθούν από αντίστοιχης αξίας τραπεζογραμμάτια ευρώ. Για το λόγο αυτό αποφασίστηκε η παραγωγή τραπεζογραμματίων ευρώ μεγάλης αξίας.

2.2.5. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΗΣ

Οι παραχαράξεις θεωρούνται αναπόφευκτες σε κάθε νομισματική μεταρρύθμιση. Μια ομάδα επιτήδειων είχαν καταφέρει να εξαπατήσουν ανυποψίαστους πολίτες στη Βρετανία, όταν η χώρα αποφάσισε να εντάξει το δεκαδικό σύστημα στη νομισματική της πολιτική. Το ίδιο συνέβη και όταν η Γερμανία εισήγαγε νέα χαρτονομίσματα στη δεκαετία του 1980.

Για την αντιμετώπιση της απάτης και της παραχάραξης, οι κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης προέβησαν στο σχηματισμό μιας αστυνομικής δύναμης της Ευρωπόλ. Ωστόσο, η εν λόγω αστυνομική δύναμη είναι σχετικά μικρή. Μέχρι το 2003, η Ευρωπόλ αναμένεται να απασχολεί περίπου 350 αστυνομικούς.

Η Ευρωπόλ δεν είναι το ευρωπαϊκό FBI. Και αυτό γιατί αντλεί τα στοιχεία της από τις κυβερνήσεις και τις εθνικές αστυνομικές υπηρεσίες.

Το πρόβλημα των παραχαράξεων των εθνικών νομισμάτων της κάθε χώρας εν όψη της κυκλοφορίας του ευρώ έχει απασχολήσει το σύνολο των τραπεζών της Ευρωζώνης, καθώς εκτιμούν ότι οι διεθνείς σπείρες θα προτιμήσουν να παραχαράξουν το ισχύον νόμισμα της κάθε χώρας, αφού οι προδιαγραφές ασφαλείας του ευρώ δεν είναι ακόμη γνωστές και υπήρχαν υψηλά μέτρα προστασίας του και με τον τρόπο αυτό προσπαθήσουν να ανταλλάξουν μεγάλες ποσότητες πλαστών με ευρώ.

Οι περισσότερες Ελληνικές Τράπεζες έχουν αδυναμία ανίχνευσης της πλαστότητας, τόσο των εθνικών όσο και των ξένων νομισμάτων, όπως δολάρια, λίρες κ.α. Μια και τα μηχανήματα ανίχνευσης που διαθέτουν έχουν αξιοπιστία μόνο 40% με 50%, ενώ υπάρχουν και καταστήματα που δεν διαθέτουν παρόμοια μηχανήματα. Σε αυτή την περίπτωση, το βάρος ανίχνευσης της πλαστότητας των νομισμάτων, πέφτει στην εμπειρία του κάθε ταμεία.

Σήμερα, το σύνολο των Ελληνικών τραπεζών, έχει μπει σε διαδικασία εξοπλισμού με υπερσύγχρονα μηχανήματα ανίχνευσης της πλαστότητας, για τα κέρματα και χαρτονομίσματα ευρώ. Το ύψος της συγκεκριμένης επένδυσης, σε πρώτη φάση θα ξεπεράσει τα 10 δισεκατομμύρια δραχμές. Σε δεύτερη φάση ο στόχος ήταν, μετά το δίμηνο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2002, να προμηθευτούν και νέα μηχανήματα

καθώς και να αναβαθμιστούν τα υπάρχοντα ώστε κάθε ταμείο να έχει το δικό του μηχανήμα καταμέτρησης-ανίχνευσης πλαστότητας. Αυτή η δεύτερη φάση, κόστισε στις Τράπεζες αρκετά δισεκατομμύρια.

Οι τεχνικές προδιαγραφές των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ έχουν καθορίσει έτσι ώστε να παρέχουν τη μεγαλύτερη δυνατή προστασία κατά της παραχάραξης. Τα χαρακτηριστικά ασφαλείας του νέου νομίσματος αποτελούν επομένως τη "φυσική" του άμυνα. Παράλληλα, δημιουργήθηκε ένα ολόκληρο δίκτυο σε επίπεδο ζώνης ευρώ, όσο και σε επίπεδο κρατών-μελών, για την αντιμετώπιση κάθε πιθανής απόπειρας παραχάραξης. Το Σύστημα Παρακολούθησης της Παραχάραξης που έχει θέσει σε λειτουργία η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε συνεργασία με τις 12 εθνικές κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος, διαθέτει μια Βάση Δεδομένων για την Παραχάραξη, για την αποθήκευση και επεξεργασία πληροφοριών σχετικά με πλαστά τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ που μπορεί να εμφανιστούν μελλοντικά. Σε κεντρικό επίπεδο, έχει ιδρυθεί το Κέντρο Ανάλυσης Πλαστών στη Γερμανία για τα τραπεζογραμμάτια, και το Ευρωπαϊκό Τεχνικό και Επιστημονικό Κέντρο στη Γαλλία για τα κέρματα.

Αντίστοιχα, σε περιφερειακό επίπεδο, η Τράπεζα της Ελλάδος προωθεί τη συγκρότηση του Εθνικού Κέντρου Παρακολούθησης της Παραχάραξης, του οποίου έχει την ευθύνη και των Εθνικών Κέντρων Ανάλυσης για τραπεζογραμμάτια και κέρματα. Την ευθύνη λειτουργίας των τελευταίων αναλαμβάνει το κατά νόμο αρμόδιο όργανο της Ελληνικής Αστυνομίας.

2.3. ΠΩΣ ΦΘΑΣΑΜΕ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

2.3.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ

Ήταν σε όλους γνωστό ότι ένας ενιαίος οικονομικός χώρος, όπως αυτός χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη και τη λειτουργία μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς, θα ήταν αδιανόητος χωρίς την ελεύθερη διακίνηση των κεφαλαίων στο εσωτερικό του. Τουλάχιστον, με την υπογραφή της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, η ελεύθερη διακίνηση των κεφαλαίων (μία από τις τέσσερις μεγάλες ελευθερίες της Εσωτερικής Αγοράς) αποτελούσε συνταγματική υποχρέωση και δικαίωμα στο χώρο της Κοινότητας. Το αργότερο από την ημερομηνία αυτή (1987), σε συνδυασμό με την μετεξέλιξη του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (Μ.Σ.Ι.) σε ένα σύστημα σχεδόν σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών, η μετάβαση στην Νομισματική Ένωση έγινε αναπόφευκτη.

Στο παραπάνω πλαίσιο ζητείται η επιτυχής εφαρμογή τριών πολιτικών από τις οποίες μόνο δύο είναι ταυτόχρονα συμβατές μεταξύ τους. Καμία κοινοτική χώρα δεν μπορούσε να έχει συγχρόνως πλήρη ελευθερία στην κίνηση κεφαλαίων, σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες και ανεξάρτητη νομισματική πολιτική. Αν για παράδειγμα μια κοινοτική χώρα ήθελε να ακολουθήσει ανεξάρτητη, αυτόνομη νομισματική πολιτική μέσα στο κοινοτικό πλαίσιο, τότε θα έπρεπε να αφήσει την συναλλαγματική της ισοτιμία να κυμαίνεται, προκειμένου να εξασφαλίσει κάποια ισορροπία στο ισοζύγιο πληρωμών. Κυμαινόμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες, όμως, αποτελούσαν παράγοντα αναταραχής στις εμπορικές ροές που δεν θα μπορούσε να μην έχει σοβαρές συνέπειες στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, δηλαδή στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Η μόνη διέξοδος μέσα στο κοινοτικό πλαίσιο ήταν, επομένως, η δημιουργία κοινής νομισματικής πολιτικής. Το 1979 επιχειρήθηκε με το νομισματικό φίδι και τον πρώτο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (Μ.Σ.Ι.), κυρίως, η αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών. Με τον "σκληρό" Μ.Σ.Ι. της περιόδου 1987-1992, όταν οι κεντρικές ισοτιμίες παρέμειναν σταθερές για πέντε χρόνια, είχαμε στην ουσία μια κατάσταση όπου το γερμανικό μάρκο ήταν το "νόμισμα άγκυρα" του Μ.Σ.Ι. και το πιο σημαντικό ότι, για να μπορέσουν να διαφυλαχθούν οι κεντρικές ισοτιμίες των συμμετεχόντων να ακολουθούν τη νομισματική πολιτική της Bundesbank. De facto, Bundesbank καθορίζει την ευρωπαϊκή νομισματική πολιτική την οποία ήταν αναγκασμένες εκ των πραγμάτων να ακολουθούν, είτε το ήθελαν, είτε όχι, οι υπόλοιπες χώρες χωρίς να έχουν δικαίωμα συμμετοχής στη διαμόρφωση της.

Η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος διευκολύνει ιδιαίτερα τις συναλλαγές εντός της Ζώνης του Ευρώ, καθώς έχει εκλείψει πλέον το κόστος μετατροπής των εθνικών νομισματικών μονάδων και ο συναλλαγματικός κίνδυνος από μεταβολές των μεταξύ τους ισοτιμιών. Η αποφυγή των διακυμάνσεων της συναλλαγματικής ισοτιμίας και των συνακόλουθων, συχνά αυθαίρετων μεταβολών της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των κρατών μελών της ζώνης ευρώ, διασφαλίζει την ολοκλήρωση αλλά και την περαιτέρω εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίου.

Από την εισαγωγή του ευρώ και μάλιστα σε φυσική μορφή (τραπεζογραμμάτια και κέρματα) επωφελούνται ιδιαίτερα οι καταναλωτές, αφού η διαφάνεια των τιμών οδηγεί σε μεγαλύτερη συγκρισιμότητά τους και σε αύξηση του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων σε επίπεδο ζώνης ευρώ. Οι ίδιες οι επιχειρήσεις πρέπει να γίνουν πιο αποτελεσματικές και καινοτόμες προκειμένου να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις του νέου οικονομικού περιβάλλοντος. Από την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος επωφελούνται επίσης οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις των οποίων η

εξαγωγική δραστηριότητα εντείνεται, καθώς το ευρώ μειώνει το κόστος άσκησης τιμολογιακής πολιτικής σε διαφορετικά νομίσματα.

Επιπλέον, το ευρώ δίνει ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των αγορών και δημιουργώντας ένα υγιές οικονομικό περιβάλλον, με σταθερότητα τιμών και χαμηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και δημόσιο χρέος, που εξασφαλίζουν χαμηλότερα επιτόκια και αποτελεσματικότερη κατανομή των οικονομικών πόρων.

Τέλος, το ενιαίο νόμισμα δίνει τη δυνατότητα στη ζώνη του ευρώ να παίζει σημαντικό ρόλο στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον και να συνεισφέρει στην εδραίωση οικονομικής σταθερότητας παγκοσμίως. Αυτό καταδεικνύεται από τη μεγαλύτερη χρήση του ευρώ εκτός των συνόρων της ζώνης του ευρώ³.

Η διεθνής χρήση του ευρώ περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την έκδοση χρεογράφων σε ευρώ (από τη συνολική έκδοση διεθνών χρεογράφων το 2000, ποσοστό 34% ήταν εκφρασμένο σε ευρώ, έναντι 42% σε δολάρια και μόνο 11% σε γιέν, σε τρέχουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες), τη διακράτηση από διάφορες χώρες (π.χ. τις υποψήφιες για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση) των επίσημων συναλλαγματικών διαθεσίμων τους σε ευρώ, τη χρήση του ευρώ για παρεμβάσεις στις αγορές συναλλάγματος καθώς και την υιοθέτηση του, σε διαφορετικούς βαθμούς, από 56 χώρες ως νομίσματος-άγκυρας για τη σταθεροποίηση της συναλλαγματικής τους ισοτιμίας.

Απάντηση σε σχετικό ερώτημα δυο διευθυντών τραπεζής.

Το ευρώ είναι μια πραγματικότητα που έχει μπει στη ζωή μας και αποτελεί το μοναδικό μέσο για τις συναλλαγές μας. Το ευρώ όμως κατά πόσο έχει συμβάλει στην οικονομία; Στο ερώτημα αυτό έχουμε την απάντηση δυο ανθρώπων που έδωσαν την δική τους διάσταση στο θέμα. Και οι δυο, διευθυντές, ο κύριος Παπαλάμπρου Ανδρέας διευθυντής της Αγροτικής Τράπεζας και ο κύριος Ταρό Αναστάσιος διευθυντής της Εμπορικής.

Τελικά η είσοδος του ευρώ θα τονώσει την εθνική οικονομία και θα συμβάλει στην ανάπτυξη ή είναι κάτι ανησυχητικά;

Κύριος Παπαλάμπρου: "Πιστεύω κι απ' ότι έχω ενημερωθεί από οικονομικές αναλύσεις, η άμεση ένταξη μας στο ευρώ, θα τονώσει την εθνική οικονομία. Η μείωση του κόστους των συναλλαγών θα ωφελήσει όλους τους συναλλασσόμενους με τις τράπεζες, τους εμπόρους, τους μεγάλους και τους μικρούς επενδυτές και τους ταξιδιώτες. Έχει υπολογιστεί ότι για τις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν εισαγωγές και εξαγωγές το κόστος αυτό αντιπροσωπεύει το 1% του κύκλου εργασιών

³ Σε σύγκριση με τη χρήση του συνόλου των εθνικών νομισμάτων πριν την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος.

τους. Οι ωφελούμενοι από αυτό επιχειρηματικοί κλάδοι θα μεταφέρουν, ελπίζεται, αυτό το όφελος στην κατανάλωση, διαθέτοντας φθηνότερα και καλύτερα προϊόντα. Για τον τουρισμό τώρα. Ακούστε τι λέει ένας έγκυρος οικονομικός αναλυτής. Τα κράτη μέλη με τις πιο αδύνατες οικονομίες θα χάσουν τη δυνατότητα ενίσχυσης της θέσης τους μέσω της υποτίμησης του νομίσματος τους. Αλλά είναι προφανές ότι οι υποτιμήσεις δεν είναι παρά ένα πυροσβεστικό μέτρο βραχυχρόνιας αποτελεσματικότητας ενώ μακροπρόθεσμα έχει αποδειχθεί ότι οι μόνες ισχυρές οικονομίες είναι αυτές που διαθέτουν ισχυρά και σταθερά νομίσματα."

Κύριος Ταρό: "Σαφώς θα τονώσει την εθνική οικονομία αφού επί πολλά χρόνια γι' αυτό και όλες οι κυβερνήσεις τα τελευταία χρόνια αυτό προσπαθούν, να φτάσουν στο σημείο να συμμετέχουν ισότιμα στο σύστημα του ευρώ. Αυτό που ανησυχεί είναι ότι όλα θα βασίζονται πάνω σε ένα ανταγωνισμό – υγιή βέβαια – αλλά θα πρέπει να βελτιώσουμε τα προϊόντα μας για να γίνουμε περισσότερο ανταγωνιστικοί. Διότι εμείς οι έλληνες πάντα προσπαθούμε να γίνουμε ανταγωνιστικά αλλά δεν καταφέραμε ακόμα να φτάσουμε στο επίπεδο των άλλων ευρωπαίων. Σίγουρα όμως θα τονώσει την εθνική οικονομία."

2.3.2. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Ωστόσο οι αλλαγές που θα επιφέρει το Ευρώ στην καθημερινή ζωή μας θα χαρακτηρισθούν και από κάποια μειονεκτήματα όπως για παράδειγμα η ανάγκη προσαρμογής του ατομικού και οικογενειακού προϋπολογισμού οι δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν στην καινούρια πραγματικότητα διάφορες κοινωνικές ομάδες όπως οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Υπάρχει επίσης και η άποψη ότι σιγά-σιγά χάνεται και ένα μέρος της ταυτότητάς μας αφού ως γνωστόν η γλώσσα και το νόμισμα είναι από τα χαρακτηριστικότερα στοιχεία μιας χώρας. Δεν είναι υπερβολή να πούμε πως υπάρχουν και συναισθηματικοί δεσμοί με το νόμισμα που κρατούσαμε καθημερινά στα χέρια μας είτε για να αγοράσουμε το καθημερινό μας ψωμί είτε για τις μεγαλύτερες συναλλαγές μας και οι φιγούρες που κοσμούσαν τα χαρτονομίσματα μας ήταν γνώριμες και οικείες και μας παρέπεμπαν στην πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά μας.

Όπως όμως συμβαίνει συνήθως πίσω από κάθε τι που χάνεται κρύβεται μια ευκαιρία για κάτι καινούριο που θα έρθει και η ευκαιρία σε αυτήν την περίπτωση είναι η κατάλληλη προετοιμασία.

Είναι γεγονός πως αν μια χώρα, π.χ. η Ελλάδα, μείνει έξω από την Ευρώ Ζώνη τίθεται το ερώτημα κατά πόσο και αν τα άλλα κράτη-μέλη θα κάνουν δύσκολη την ζωή της συγκεκριμένης χώρας. Αυτό είναι ένα περίεργο επιχείρημα, αλλά το χρησιμοποιούν συχνά οι Ευρωφανατικοί. Από την μία πλευρά λένε πως το Ευρώ θα καταστήσει τις ευρωπαϊκές

οικονομίες ισχυρότερες και πιο ευημερούσες από ποτέ. Από την άλλη, λένε θα τιμωρηθούμε οι Έλληνες από τους άλλους Ευρωπαίους αν μείνουν έξω. Αλλά γιατί ευημερούσες χώρες θα δράσουν κατά αυτό τον τρόπο; Αν το Ευρώ πραγματικά έχει αυτά τα αποτελέσματα, δεν θα υπάρχει καμία ανάγκη για μέτρα κατά της Ελλάδος, επειδή απλούστατα η παραμονή της Ελλάδος έξω από την “μαγική ζώνη της ευημερίας” είναι αρκετή τιμωρία από μόνη της.

Επίσης, αν η Ελλάδα μείνει έξω από το Ευρώ, ίσως και να χάσει την επιρροή της στις αποφάσεις που θα λαμβάνονται. Σε πολλούς τομείς οι αποφάσεις έχουν ήδη ληφθεί. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, που θα ελέγχει τις οικονομικές πολιτικές των κρατών του Ευρώ, έχει ήδη ιδρυθεί. Οι τραπεζίτες έχουν ήδη καθορισθεί όπως και οι κανόνες υπό τους οποίους θα λειτουργεί. Η κεντρική τράπεζα είναι ανεξάρτητη και οι αποφάσεις της δεν μπορούν να αλλαχθούν από εκλεγμένους πολιτικούς.

Από την άλλη, υπάρχουν κάποιοι διεθνείς οργανισμοί, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ή διεθνείς συναντήσεις των υπουργών με ομολόγους που διερωτάται τι θα γίνει και αν θα χάσουμε την επιρροή μας εκεί. Αυτό είναι το ακριβώς αντίθετο από την αλήθεια. Η κυβέρνηση μας συμμετέχει σε αυτούς τους οργανισμούς για να μας εκπροσωπεί ως Έλληνες. Αν συμμετάσχουμε στο Ευρώ, η επιρροή μας θα μειωθεί. Οι Ευρω-φανατικοί θέλουν να εκμηδενίσουν κάθε αντιπροσώπευση από ανεξάρτητες χώρες, και να τοποθετήσουν στην θέση τους έναν αντιπρόσωπο του Ευρώ. Θα χάσουμε την δικιά μας ανεξάρτητη συμμετοχή αν συμμετάσχουμε στο Ευρώ.

Δεν υπάρχει καμία μαγική ροή της ιστορίας που καθιστά οτιδήποτε άλλο αναπόφευκτο. Από τις αποφάσεις τους και τις ενέργειες τους, οι άνθρωποι καθορίζουν την ιστορία. Το 1940, φαινόταν αναπόφευκτο σε οποιοδήποτε ξένο παρατηρητή ότι η Ιταλία θα κατακτούσε την Ελλάδα. Παρόλα αυτά αλλάξαμε την φαινομενικώς αναπόφευκτη ροή της ιστορίας.

Πολύ συχνά ακούγεται το επιχείρημα ότι με την ΟΝΕ τα κράτη μέλη θα απωλέσουν την εθνική τους νομισματική κυριαρχία. Πόση αυτονομία, αλήθεια όμως, διαθέτουν οι εθνικές νομισματικές πολιτικές στην Ευρώπη σήμερα;

Σε ένα οικονομικά ενοποιημένο χώρο αλληλεξαρτημένων οικονομιών, με ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων, δεν υπάρχει αυτόνομη εθνική νομισματική πολιτική. Οι εμπειρίες κατέδειξαν ότι στην περίπτωση αυτή η “κυρίαρχη οικονομία” με το “νόμισμα άγκυρα” καθορίζει έμμεσα αλλά αποτελεσματικά με την νομισματική πολιτική της το σύνολο του νομισματικού γίνεσθαι στο χώρο αυτό. Αντίθετα, διαχειριζόμενοι συλλογικά (μέσω των αντίστοιχων θεσμικών οργάνων) τη νομισματική πολιτική της ΟΝΕ τα συμμετέχοντα κράτη θα έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν από κοινού τη νομισματική πολιτική του χώρου αυτού.

Άλλοι προβάλλουν ως επιχείρημα ότι ΟΝΕ σημαίνει για το κράτος μέλος την απώλεια της δυνατότητας της χρήσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών ως μέσο της οικονομικής πολιτικής.

Εκτός του ότι η χρήση του εργαλείου των συναλλαγματικών ισοτιμιών μπορεί να αντιμετωπίσει κάποια προβλήματα μόνο υπό ειδικές συνθήκες, στις περισσότερες των περιπτώσεων τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίζονται και επιλύονται αποτελεσματικότερα με άλλα μέσα, όπως με μία σωστή δημοσιονομική, διαρθρωτική και εισοδηματική πολιτική και με την πλήρη χρήση των δυνατοτήτων που προσφέρει μία οικονομία της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό.

Όμως, επειδή η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί ακόμη να χαρακτηριστεί ως ένας οικονομικά ομοιογενής χώρος με πραγματική σύγκλιση όλων των οικονομιών των χωρών μελών, ούτε αποτελεί μία “άριστη νομισματική περιοχή” όπου η σύγκλιση παραγωγικότητας, εισοδημάτων και ανάπτυξης είναι δεδομένη και οι επιπτώσεις της ενιαίας νομισματικής πολιτικής δεν δημιουργούν προβλήματα στις περιφέρειες της, ή όπου η κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής διασφαλίζει τις αναγκαίες προσαρμογές, θα υπάρξουν προβλήματα, ιδιαίτερα στον τομέα της περιφερειακής κατανομής, της απασχόλησης και των εισοδημάτων που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν με ένα ενισχυμένο πρόγραμμα σύγκλισης, αντισταθμικών περιφερειακών ενισχύσεων και –σε τελική ανάλυση– με τη δημιουργία ενός αντίστοιχα αναδιανεμητικού προϋπολογισμού. Ανάλογα προβλήματα θα υπάρξουν από τυχόν ξαφνικές μεταβολές στον διεθνή νομισματικό χώρο (αυξομειώσεις της ισοτιμίας του ευρώ) και τη διαφορετική δυνατότητα αντίδρασης κάθε χώρας μέλους της ζώνης ευρώ (θεωρία του “ασύμμετρου σοκ”). Σε κάθε περίπτωση, οι επιπτώσεις στην περιφερειακή κατανομή της απασχόλησης και γενικότερα της παραγωγής θα αποτελέσουν την πρώτη πρόκληση μετά την εισαγωγή του ευρώ.

Για αυτό το λόγο: Το συνολικό εύρος των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης θα στοχεύει, με τη νέα Συνθήκη του Άμστερνταμ, στην οικονομική ανάπτυξη με την αύξηση της απασχόλησης μέσα ένα πλαίσιο σταθερότητας των τιμών. Η Ένωση θα συνδράμει και μέσα στο πλαίσιο του νομισματικού καθεστώτος του ευρώ, για να διευκολυνθεί η προσαρμογή των οικονομιών των οικονομικά μειονεκτούντων κρατών μελών (στόχος της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής).

2.3.3. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Τα πλεονεκτήματα του Ευρώ δεν θα μετρηθούν με όρους αύξησης των μισθών ή άμεση πτώση τιμών ή των φόρων. Η μετάβαση στο Ευρώ αποτελεί κατ' αρχάς το αποτέλεσμα –στο οποίο κατέληξαν οι οικονομολόγοι και οι πολιτικοί– της αλληλεξάρτησης των οικονομιών, της

παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής προόδου. Ωστόσο, το νόμισμα είναι μόνο ένα μέσο.

Η επίδρασή του θα εξαρτηθεί από την ικανότητα των θεσμών και των πολιτικών να το διαχειριστούν σωστά και να το χρησιμοποιήσουν για την προώθηση της γενικής ευημερίας. Η δημιουργία του Ευρώ δεν σημαίνει και απαλλαγή από την ανάγκη εφαρμογής συγκεκριμένης πολιτικής. Ακριβώς το αντίθετο.

2.3.3.1. Μικροοικονομικά πλεονεκτήματα

1. Μείωση συναλλαγματικού κόστους.

Όταν οι ιδιώτες ταξιδεύουν, όταν οι επιχειρήσεις κάνουν εισαγωγές ή εξαγωγές, πρέπει να πληρώσουν έξοδα μετατροπής συναλλάγματος. Η μετατροπή ενός νομίσματος σε άλλο επιβαρύνεται με προμήθεια 2-5%. Στο εσωτερικό της ζώνης του Ευρώ, τα έξοδα μετατροπής συναλλάγματος απλούστατα θα καταργηθούν.

2. Μείωση της δαπάνης κάλυψης του συναλλαγματικού κινδύνου.

Οι επιχειρήσεις δεν πληρώνουν μόνο έξοδα μετατροπής συναλλάγματος. Υφίστανται και τον κίνδυνο μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών, λόγω διακυμάνσεων, στο διάστημα που θα περάσει από τη στιγμή της υπογραφής μέχρι τη στιγμή του διακανονισμού, κάτι που μπορεί να διαρκέσει αρκετούς μήνες. Αν το νόμισμα της χώρας όπου γίνεται η αγορά υποτιμηθεί, η επιχείρηση θα υποστεί την υποτίμηση. Υπάρχουν οικονομικά μέσα για να προστατευθεί κάποιος απ' αυτούς τους κινδύνους, αλλά δεν είναι δωρεάν. Αντιπροσωπεύουν πρόσθετη δαπάνη 1-2% επί του τζίρου. Για τις χώρες της ζώνης Ευρώ, αυτή η κάλυψη θα είναι άχρηστη. Η αναμενόμενη εξοικονόμηση είναι γύρω στα 200 δις το χρόνο, 0,5% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 70% των εξαγωγών των Ευρωπαϊκών επιχειρήσεων θα είναι προστατευμένο από τις νομισματικές διακυμάνσεις χάρη στο Ευρώ.

3. Μείωση της δαπάνης διασυνοριακών μεταβιβάσεων.

Κάθε διασυνοριακή πληρωμή στοιχίζει, όχι μόνο εξαιτίας των δαπανών μετατροπής συναλλάγματος, αλλά κυρίως λόγω των ανεπαρκών συστημάτων μεταβίβασης χρημάτων. Αρχικά, το κόστος αυτό θα μειωθεί λόγω της εξάλειψης του συναλλαγματικού κόστους, αλλά ευελπιστούμε ότι οι τράπεζες θα μπορούν να εφαρμόσουν πιο αποδοτικά και λιγότερο δαπανηρά συστήματα απ' αυτά που ήδη υπάρχουν. Οι καταναλωτές δεν θα μπορούσαν να καταλάβουν γιατί ένα έμβασμα ενός κράτους θα κόστιζε περισσότερο από όσο ένα έμβασμα άλλου κράτους.

4. Μείωση του κόστους των τραπεζικών υπηρεσιών.

Μέχρι πριν από λίγο καιρό, οι τραπεζικές αγορές ήταν πολύ απομονωμένες. Ήταν πολύ δύσκολο για την τράπεζα μιας χώρας να εγκατασταθεί σε μια άλλη χώρα. Τρεις παράγοντες θ' αλλάξουν ριζικά αυτή την κατάσταση: η ευρωπαϊκή νομοθεσία απλουστεύει την εγκατάσταση τραπεζών στα διάφορα εδάφη της Ένωσης, η ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου εξασφαλίζει τη διάδοση των παρεχόμενων υπηρεσιών πέρα από τα σύνορα και τέλος, το Ευρώ θα διευκολύνει τη σύγκριση παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών. Στον τομέα των εναέριων μεταφορών, ο ανταγωνισμός θα πρέπει να επιφέρει αισθητή μείωση των τιμών.

5. Βελτίωση της ποιότητας των τραπεζικών υπηρεσιών.

Για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, ο ανταγωνισμός θα διευκολύνει τον καταναλωτή στην επιλογή τράπεζας. Τα τραπεζικά καταστήματα θα πρέπει να δώσουν μεγάλη προσοχή στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών για να διατηρήσουν την πελατεία τους.

6. Διαφάνεια τιμών και ανταγωνισμός.

Η ύπαρξη κοινού νομίσματος θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να συγκρίνουν ευκολότερα τις τιμές των προμηθευτών τους, αυξάνοντας τον ανταγωνισμό μεταξύ τους, κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα την πτώση των τιμών πώλησης. Ο καταναλωτής θα μπορεί να αναζητήσει τα προϊόντα εκεί όπου υπάρχουν οι φθηνότερες αγορές.

2.3.3.2. Μακροοικονομικά πλεονεκτήματα

1. Κατάργηση των ενδοευρωπαϊκών συναλλαγματικών κρίσεων.

Η εξάλειψη των εθνικών νομισμάτων καταργεί de facto τις συναλλαγματικές κρίσεις και αποτρέπει τις υποτιμήσεις και ανατιμήσεις, σημαντικές μερικές φορές, που έχουν γίνει κατά τη διάρκεια ισχύος του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος. Ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών και η κοινή νομισματική πολιτική θα έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του πληθωρισμού και των δημοσιονομικών ανισορροπιών, διασφαλίζοντας έτσι τη διατήρηση της αγοραστικής αξίας του Ευρώ.

2. Καλύτερη διαχείριση συναλλαγματικών αποθεμάτων.

Για να μπορέσει να διαχειριστεί την πορεία των τιμών συναλλάγματος, κάθε κεντρική τράπεζα θα πρέπει να παγώσει τα αποθέματα για να είναι σε θέση να ρυθμίσει την προσφορά και τη ζήτηση του νομίσματός της στις διεθνείς αγορές. Αυτό θα είναι πάντοτε απαραίτητο για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αλλά τα χρήματα που

θα διακυβεύονται, στο σύνολο τους, θα είναι λιγότερα, απελευθερώνοντας έτσι τα παγωμένα κεφάλαια για άλλες χρήσεις.

3. Μείωση της διαφοράς επιτοκίων.

Το δεύτερο μέσο διαχείρισης των συναλλαγματικών ισοτιμιών είναι τα επιτόκια. Το μειονέκτημα των σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών και της ελλειμματικής δημοσιονομικής πολιτικής είναι η μεταβολή των επιτοκίων για να αντισταθμίζονται οι διαφορές πληθωρισμού. Έτσι, σε περιόδους έντασης στις αγορές συναλλάγματος, η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων μπορούσε να φτάσει μέχρι και τις 10 μονάδες. Οι συνέπειες για τον προϋπολογισμό του κράτους, την κατανάλωση ή τις επενδύσεις είναι προφανείς. Με ενιαία συναλλαγματική και νομισματική πολιτική, οι διαφορές μεταξύ των επιτοκίων θα εξαφανιστούν στις χώρες της ζώνης του Ευρώ.

4. Μείωση του ύψους των επιτοκίων.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο πληθωρισμός τόσο μεγαλύτερα είναι τα δημοσιονομικά ελλείμματα και τόσο υψηλότερα είναι τα επιτόκια. Όσο μικρότερη είναι μια χώρα τόσο περισσότερο τα επιτόκιά της εξαρτώνται από αυτά του υπόλοιπου κόσμου και αυξάνονται ή μειώνονται ανάλογα με τα επιτόκια της χώρας από την οποία εξαρτώνται περισσότερο. Και εδώ η αντιπληθωριστική διαχείριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και ο έλεγχος των ελλειμμάτων θα συμβάλλει στη μείωση του ύψους των επιτοκίων.

5. Περιορισμός της ρευστότητας των επιτοκίων.

Η οικονομική, νομισματική και δημοσιονομική διάσταση της ζώνης του Ευρώ θα επιτρέψει στην Ευρώπη να έχει μεγαλύτερη αυτονομία και βαρύτητα σε σχέση με τις υπόλοιπες οικονομίες του κόσμου. Χάρη σε αυτό, τα επιτόκιά της θα μπορούν να ελέγχονται καλύτερα.

6. Πτώση των πραγματικών επιτοκίων.

Επειδή, σε παγκόσμιο επίπεδο, τα κεφάλαια δεν επαρκούν, όσο μεγαλύτερη ανάγκη κεφαλαίων έχει μια χώρα τόσο πιο υψηλά πραγματικά επιτόκια πρέπει να πληρώσει (το πραγματικό επιτόκιο είναι η διαφορά ανάμεσα στα αναγραφόμενο ή ονομαστικό επιτόκιο και το ποσοστό του πληθωρισμού). Ο περιορισμός των ελλειμμάτων μειώνει τις ανάγκες των κρατών για κεφάλαια που θα τα χρηματοδοτήσουν, επομένως και τη ζήτηση κεφαλαίων, συνεπώς την τιμή, δηλαδή το επιτόκιο. Επιπλέον, η ζώνη του Ευρώ αυξάνει τη δυνητική ζήτηση κεφαλαίων στο εσωτερικό της, μειώνοντας ταυτόχρονα την απόσταση ανάμεσα στην προσφορά και την ζήτηση, ωθώντας έτσι στην πτώση των τιμών.

7. Καλύτερος έλεγχος των δημόσιων δαπανών και εσόδων.

Ευνοώντας την δημοσιονομική ισορροπία, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση επιτρέπει τη μείωση του δημόσιου χρέους και επομένως, του κόστους του στον προϋπολογισμό. Σε μερικές χώρες, τα τοκοχρεολύσια αντιπροσωπεύουν μέχρι και το 10% του Α.Ε.Π. Τα ποσά αυτά επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό, επιβάλλοντας νέους φόρους ή μείωση των δαπανών. Τελικά, η μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους δίνει ένα περιθώριο ελιγμών στα κράτη, είτε για να μειώσουν τους φόρους είτε για να αυξήσουν τις δαπάνες. Η καλύτερη διαχείριση της οικονομίας και ο μεγαλύτερος ανταγωνισμός ευνοούν την ανάπτυξη, η οποία με τη σειρά της ευνοεί την απασχόληση. Μεγαλύτερη ανάπτυξη και περισσότερες θέσεις εργασίας οδηγούν αυτομάτως σε μεγαλύτερα φορολογικά έσοδα και μικρότερες κοινωνικές δαπάνες.

8. Περιορισμός των κερδοσκοπικών επιθέσεων.

Το εύρος των χρηματοπιστωτικών αγορών σε Ευρώ και η οικονομική βαρύτητα της Ευρώπης θα της επιτρέψουν να παίζει σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών και τη διαχείρισή τους. Αν η πολιτική βαρύτητα της Ευρώπης εξελιχθεί με τον ίδιο τρόπο, αυτό θα μπορούσε να έχει θετικές επιπτώσεις στο σύνολο των διεθνών χρηματοπιστωτικών αγορών.

9. Μείωση του κινδύνου στις μακροπρόθεσμες επενδύσεις.

Μια επιχείρηση γενικώς επενδύει για πολλά χρόνια. Όσο μεγαλύτεροι είναι οι κίνδυνοι που θα έχει να αντιμετωπίσει, τόσο μεγαλύτερη θα πρέπει να είναι και η απόδοση της επένδυσής της. Στην αντίθετη περίπτωση, η εταιρία μπορεί να χρεοκοπήσει ή να προτιμήσει να χρησιμοποιήσει τα κεφάλαιά της σε χρηματοοικονομικές αγορές αντί να τα επενδύσει στην παραγωγή. Η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου θα καταργήσει ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα για τις διασυννοριακές επενδύσεις στην Ευρώπη. Η υγιής διαχείριση του προϋπολογισμού των κρατών και η αντιπληθωριστική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας θα περιορίσουν δύο ακόμη κινδύνους: τις δημοσιονομικές ανισορροπίες και την άνοδο των τιμών. Αυτό θα συμβάλει στη μείωση του κόστους των επενδύσεων και, επομένως, στην πτώση του κόστους απόσβεσης, με αποτέλεσμα την αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων, κάτι που είναι θετικό για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

2.3.3.3. Εμπορικές συναλλαγές.

1. Εισοδήματα από εκδοτικό προνόμιο.

Εισοδήματα από εκδοτικό προνόμιο ονομάζουμε τα εισοδήματα που προέρχονται από τη δυνατότητα έκδοσης χρήματος, η ονομαστική αξία του

οποίου είναι χαμηλότερη από το κόστος παραγωγής. Σε διεθνές επίπεδο, αυτό σημαίνει ότι, αν μια χώρα μπορεί να εκδώσει ένα νόμισμα διεθνώς αποδεκτό, αποτυγχάνει ένα πλεονέκτημα. Έτσι, θα είναι πιο εύκολο για μια ευρωπαϊκή επιχείρηση να κάνει εισαγωγές ή εξαγωγές σε Ευρώ, πράγμα που τη διασφαλίζει από τον συναλλαγματικό κίνδυνο και διευκολύνει τη χρηματοδότησή της. Επίσης, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα ήταν θεωρητικώς δυνατό να πληρώσει τα χρέη της εκδίδοντας νόμισμα, αντί να δανειστεί από τον υπόλοιπο κόσμο. Πλεονέκτημα που χρησιμοποιούν εδώ και καιρό οι Ηνωμένες Πολιτείες, με το δολάριο.

2. Σταθεροποίηση των τιμών των εισαγωγών.

Πολλά από τα προϊόντα που εισάγουν οι χώρες της Ένωσης προέρχονται από χώρες με τις οποίες η Ευρώπη έχει ειδικούς δεσμούς και μερικές φορές και σύμφωνα συνεργασίας: χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης, χώρες της Μέσης Ανατολής, της Αφρικής, της Καραϊβικής, του Ειρηνικού. Πολλές από αυτές χρησιμοποιούν το δολάριο ως νόμισμα πληρωμής ή πωλούν πρώτες ύλες, όπως το πετρέλαιο, που αποτιμώνται σε δολάρια. Αυτό σημαίνει ότι οι τιμές των προϊόντων τους κυμαίνονται ανάλογα με την τιμή του δολαρίου, κάτι που δημιουργεί πρόβλημα στους εισαγωγείς: Όλοι μας έχουμε δει, για παράδειγμα στην τιμή της βενζίνης, τις συνέπειες που μπορούν να έχουν τέτοιες διακυμάνσεις. Η μετατροπή του Ευρώ σε διεθνές νόμισμα μπορεί να οδηγήσει τις χώρες που κάνουν εξαγωγές να μεταπηδήσουν από το δολάριο στο Ευρώ, εξαλείφοντας έτσι τις συναλλαγματικές διακυμάνσεις για τους Ευρωπαίους.

3. Σταθεροποίηση των εσόδων των τρίτων χωρών.

Αντιστρόφως, οι χώρες που συνδέονται με την Ευρώπη και εξάγουν σε ευρωπαϊκές χώρες χρησιμοποιούν τα έσοδά τους για να εισάγουν με τη σειρά τους εμπορεύματα που προέρχονται από την Ευρώπη. Τα εμπορεύματα αποτιμώνται σε ευρωπαϊκά νομίσματα. Αν τα έσοδα αυτών των χωρών είναι σε δολάρια, η αγοραστική αξία τους θα κυμαίνεται ανάλογα με τις ισοτιμίες του δολαρίου με τα ευρωπαϊκά νομίσματα. Η μετάβαση στο Ευρώ θα συμβάλει στην σταθεροποίηση των εσόδων τους και επομένως, της αγοραστικής δύναμής τους.

4. Το ευρωπαϊκό πλεονέκτημα.

Το συνολικό αποτέλεσμα που θα επιτευχθεί τόσο στις χρηματοπιστωτικές αγορές όσο και στη νομισματική αγορά, με θετικές επιπτώσεις για τους βασικούς πελάτες και προμηθευτές της Ευρώπης, μπορεί να έχει θετικές συνέπειες για όλους. Αυτή η συμπληρωματικότητα των θετικών συνεπειών μπορεί να πολλαπλασιάσει τα πλεονεκτήματα.

2.4.1.4. Γεωπολιτικά πλεονεκτήματα

Αυτά συνήθως αποσιωπούνται, ενώ τελικά, είναι ίσως τα πιο σημαντικά. Ωστόσο, τα πλεονεκτήματα αυτά εξαρτώνται από την ικανότητα της Ευρώπης να προσπεράσει την οικονομική και νομισματική ένωση και να προχωρήσει σε μια μορφή πολιτικής ένωσης που θα της δώσει διεθνή διαπραγματευτικά όργανα δράσης και η οποία θα στηρίζεται σε μια ισχυρή οικονομία και ένα ισχυρό νόμισμα.

1. Αυτονομία των ευρωπαϊκών οικονομικών πολιτικών.

Το κύριο πλεονέκτημα που αναμένεται από το ενιαίο νόμισμα είναι η χαλάρωση του εξωτερικού καταναγκασμού, που θα επιτρέψει στην Ευρώπη να ακολουθήσει μια οικονομική πολιτική πιο ανεξάρτητη από τις άλλες χώρες. Για να γίνει αυτό, είναι απαραίτητο να υπάρχει μια μορφή οικονομικής διοίκησης που θα μπορεί να παίρνει τις κατάλληλες αποφάσεις σε επίπεδο ζώνης Ευρώ. Για παράδειγμα, θα μπορεί να αποφασίζει την εφαρμογή μιας συναλλαγματικής πολιτικής με σταθερούς στόχους ή μιας πολιτικής ανάκαμψης της οικονομίας, σε περίπτωση κρίσης, με επεκτατικές δημοσιονομικές πολιτικές κ.λπ.

2. Καλύτερη διαχείριση του Διεθνούς Νομισματικού Συστήματος.

Ενισχύοντας το οικονομικό και νομισματικό βάρος της Ευρώπης, το Ευρώ θα αλλάξει εντελώς τα διεθνή οικονομικά και νομισματικά δεδομένα. Το δολάριο και οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θα έχουν πια να αντιμετωπίσουν μεγάλο αριθμό ανταγωνιστών με ανομοιογενή οικονομική βαρύτητα, αλλά δύο ανταγωνιστές ίδιου περιήπου μεγέθους με το δικό τους. Αυτή η τριπολική μορφολογία ανοίγει σημαντικές προοπτικές στη διαπραγμάτευση μιας πιο ισορροπημένης τάξης πραγμάτων στον κόσμο. Και σ' αυτό το σημείο, η δυνατότητα να παίζει καθοριστικό ρόλο στις παγκόσμιες υποθέσεις θα προσδώσει στην Ευρώπη πολιτικό βάρος ανάλογο με τη νέα οικονομική και χρηματοπιστωτική ισχύ της. Έτσι κι αλλιώς, το μέγεθος των χρηματοπιστωτικών αγορών του Ευρώ θα οδηγήσει στην αλλαγή της συνολικής λειτουργίας της οικονομίας και αναμφίβολα θα περιορίσει κατά πολύ το περιθώριο ελιγμών των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ιαπωνίας, υποχρεώνοντας τις δύο αυτές χώρες να υπολογίζουν στις κινήσεις τους και την Ευρώπη.

3. Η αυξημένη βαρύτητα της Ευρώπης στις διεθνείς διαπραγματεύσεις.

Η οικονομική και νομισματική ενοποίηση της Ευρώπης της προσδίδει εντελώς διαφορετικό βάρος στις διεθνείς διαπραγματεύσεις, ιδιαίτερα στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών. Το μέγεθος της

επιρροής θα εξαρτηθεί και πάλι από την πολιτική δεινότητα των Ευρωπαίων και την αποφασιστικότητά τους.

Το Ευρώ είναι, επομένως, φορέας πολυάριθμων θετικών αποτελεσμάτων. Πολύ λίγα από αυτά, όμως, είναι άμεσα και ακόμη λιγότερα γίνονται αντιληπτά στην καθημερινή ζωή των πολιτών. Τα χειροπιαστά βραχυπρόθεσμα πλεονεκτήματα του Ευρώ είναι ελάχιστα. Η εξήγησή τους είναι πολύ τεχνική. Τα υπόλοιπα θα φανούν μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα. Ορισμένα από αυτά πολύ πιθανώς θα γίνουν πραγματικότητα, ενώ κάποια άλλα εξαρτώνται από την πολιτική εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με λίγα λόγια, η μάχη του Ευρώ δεν σταματά με την εφαρμογή του. Πέρα από αυτά τα οικονομικά και χρηματοπιστωτικά πλεονεκτήματα, επαναλαμβάνουμε ότι το Ευρώ αποτελεί επίσης τη συνέχιση της ευρωπαϊκής ενοποίησης, που όσο προχωρεί, τόσο απομακρύνει το φάσμα του πολέμου. Και ευνοεί την προσέγγιση, σε κοινές πολιτιστικές βάσεις, λαών οι οποίοι έχουν δεσμούς εδώ και πολλούς αιώνες, λόγω της παρουσίας τους στο ίδιο έδαφος και της αμοιβαίας επιστημονικής, τεχνικής, καλλιτεχνικής αλληλεξάρτησής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

- 3.1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ**
- 3.2. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΗΣΥΧΙΑΣ**
- 3.3. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ**
- 3.4. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜΑΛΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ**
- 3.5. ΜΕΣΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ**
- 3.6. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ**

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

3.1. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

Μεταβατική περίοδος: Πρόκειται για την περίοδο από την έναρξη της τρίτης φάσης την 1.1.1999 (ή από 1.1.2001 για την Ελλάδα) μέχρι τις 31.12.2001. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου το λογιστικά υφιστάμενο ευρώ και τα υφιστάμενα στην πράξη εθνικά νομίσματα θα συνυπάρχουν.

Στη φάση αυτή, το ευρώ θα υφίσταται μόνο σε λογιστική μορφή. Κατά συνέπεια, όλες οι πληρωμές σε μετρητά θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε εθνικό νόμισμα.

Κανείς δεν θα είναι υποχρεωμένος να χρησιμοποιεί το ευρώ, ούτε και θα εμποδίζεται να το κάνει (αρχή της «μη υποχρέωσης-μη απαγόρευσης»). Στη φάση αυτή, οι μη τραπεζικοί ιδιωτικοί και Δημόσιοι οργανισμοί μπορούν να περάσουν στη χρήση του ευρώ οποιαδήποτε στιγμή πριν από την 1.1.2002.

3.1.1. Η ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Την 1 Ιανουαρίου 1999, άρχισε το τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Το τρίτο στάδιο χαρακτηριζόταν από τον αμετάκλητο καθορισμό των ισοτιμιών έναντι του ευρώ των νομισμάτων των κρατών μελών που συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ και από τη χάραξη και εφαρμογή ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ με ευθύνη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).

Τα έντεκα κράτη-μέλη που συμμετείχαν στη ζώνη του ευρώ από την αρχή (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία και Φινλανδία) επιλέχθηκαν με απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Μάιο του 1998, καθώς πληρούσαν τα κριτήρια σύγκλισης.

Η Ελλάδα εντάχθηκε στη ζώνη του ευρώ την 1 Ιανουαρίου 2001. Η εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης εξετάστηκε στο δεύτερο τρίμηνο του 2000 με βάση τις επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας στη διάρκεια του 1999 και τους πρώτους μήνες του 2000.

Από την 1 Ιανουαρίου 2001 η Ελλάδα είναι πλήρες μέλος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης με αμετάκλητη ισοτιμία μετατροπής της δραχμής σε ευρώ: 1 ευρώ=340,750 δραχμές. Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι από την 1 Ιανουαρίου 2001 μέρος του

Ευρωσυστήματος, το οποίο αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της ΕΚΤ, η Τράπεζα της Ελλάδος κατέβαλε το υπόλοιπο της συμμετοχής της στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΚΤ και το μερίδιό της στα αποθεματικά της ΕΚΤ. Επίσης, μεταβίβασε το ποσό που αντιστοιχεί στη συμμετοχή της στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Από τις 2 Ιανουαρίου 2001, όλες οι διατραπεζικές συναλλαγές στην αγορά χρήματος διενεργούνται σε ευρώ και η εγχώρια αγορά αποτελεί μέρος της ενοποιημένης αγοράς της ζώνης του ευρώ. Οι ελληνικές τράπεζες μπορούν να συμμετέχουν στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Η επιτυχής εισαγωγή του ευρώ σε λογιστική μορφή κατέστη δυνατή μετά την ολοκλήρωση στην Τράπεζα της Ελλάδος, κατά το τριήμερο 30 Δεκεμβρίου 2000 - 1 Ιανουαρίου 2001, πολλών αναγκαίων τεχνικών και λειτουργικών προσαρμογών. Στις προσαρμογές αυτές συνέβαλαν τα Υπουργεία Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών και η ειδική επιτροπή (GRECO task force) που είχε συσταθεί για το σκοπό αυτό στην ΕΚΤ.

Σχετικά με τις προετοιμασίες για τη μετάβαση στο ευρώ έχουν δημοσιευτεί ορισμένα σημαντικά κείμενα. Στα κείμενα αυτά συγκαταλέγονται:

- Η τελική έκθεση της Συντονιστικής Επιτροπής Ευρώ της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, Απρίλιος 1998, με τίτλο: Ευρώ: Οι προσαρμογές και επιπτώσεις στον ελληνικό τραπεζικό τομέα από την Οικονομική και Νομισματική Ένωση και την εισαγωγή του ευρώ.
- Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους), Απρίλιος 1998, με τίτλο: Μετάβαση του δημοσιονομικού τομέα στο ευρώ.
- Το Εθνικό Σχέδιο της Ελλάδος για τη Μετάβαση στο Ευρώ, Ιούλιος 1998, από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.
- Το Εθνικό Σχέδιο Εισαγωγής Τραπεζογραμματίων και Κερμάτων Ευρώ, Δεκέμβριος 2000, από την Τράπεζα της Ελλάδος και τα Υπουργεία Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.
- Δύο εκθέσεις προόδου του Εθνικού Σχεδίου της Ελλάδας για τη μετάβαση στο ευρώ (Μάιος 2000 και Ιούνιος 2001).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος καθώς και άλλοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς υλοποίησαν προγράμματα ενημέρωσης σχετικά με τη μετάβαση στο ευρώ με στόχο τη διαφώτιση του ευρύτερου κοινού. Η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετείχε στην Εκστρατεία Ενημέρωσης ΕΥΡΩ 2002 από κοινού με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των υπόλοιπων 11 κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ.

Αμέσως μετά την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος από την Ελλάδα ακολούθησε η λεγόμενη “μεταβατική” περίοδος, η οποία για την Ελλάδα ήταν μονοετής (1/1/2001-31/12/2001). Κατά την περίοδο αυτή η νομισματική πολιτική ασκούνταν σε ευρώ και οι σχετικοί λογαριασμοί των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος άρχισαν να τηρούνται σε ευρώ.

Η δημοσιονομική πολιτική (δηλαδή οι εισπράξεις και πληρωμές του Δημοσίου) εκτελείτο, κατά τη μεταβατική περίοδο, σε δραχμές, αν και βασικοί λογαριασμοί του Δημοσίου τηρούνταν και σε ευρώ. Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2002 εκφράστηκε και εκτελείται σε ευρώ. Οι νέοι κρατικοί τίτλοι εκδίδονται σε ευρώ, ενώ οι υφιστάμενοι τίτλοι έχουν επανεκφραστεί σε ευρώ.

Η μετάβαση στο ευρώ ολοκληρώθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2002. Την 1η Ιανουαρίου 2002, τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ τέθηκαν σε κυκλοφορία στην Ελλάδα, ταυτόχρονα με τα άλλα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ. Η εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ απαιτούσε λεπτομερείς σχεδιασμούς σε επίπεδο διοικητικής μέριμνας.

Ιδιαίτερη σημασία αποδόθηκε στην προετοιμασία του τραπεζικού δικτύου και των εμπορικών επιχειρήσεων, που αποτελούν τους βασικούς αγωγούς διοχέτευσης τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ στην αγορά. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ είχε αποφασίσει να επιτρέψει τον προεφοδιασμό των τραπεζών και των εμπορικών επιχειρήσεων με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ, προκειμένου να διασφαλίσει την ομαλή λειτουργία της αγοράς κατά τις πρώτες ημέρες του 2002.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 2948/2001, που εξειδίκευσε το πλαίσιο προεφοδιασμού για την Ελλάδα, η Τράπεζα της Ελλάδος προεφοδίασε τις εμπορικές τράπεζες με κέρματα ευρώ από την 1 Σεπτεμβρίου 2001 και με τραπεζογραμμάτια ευρώ από την 1 Οκτωβρίου. Ο προεφοδιασμός των τραπεζών με κέρματα ξεκίνησε νωρίτερα, καθώς κρίθηκε ότι, λόγω του μεγάλου όγκου και βάρους, η μεταφορά τους είναι πιο δύσκολη.

Οι τράπεζες, που προεφοδιάστηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος, με τη σειρά τους προεφοδίασαν τις εμπορικές επιχειρήσεις με κέρματα ευρώ από την 1 Νοεμβρίου 2001 και με τραπεζογραμμάτια μικρής αξίας (5 και 10 ευρώ) από την 1 Δεκεμβρίου. Οι προεφοδιαζόμενοι φορείς είχαν δεσμευτεί να μη θέσουν σε καμία περίπτωση τα τραπεζογραμμάτια και

κέρματα ευρώ στην κυκλοφορία πριν από την 1 Ιανουαρίου 2002.

Εκτός από τις ημερομηνίες έναρξης του προεφοδιασμού των εμπορικών τραπεζών και των επιχειρήσεων με ευρώ, το χρονοδιάγραμμα για την εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ στην Ελλάδα προέβλεπε τον προεφοδιασμό του κοινού, από τις 17 Δεκεμβρίου 2001, με συσκευασίες εξοικείωσης που περιείχαν 45 κέρματα ευρώ όλων των αξιών έναντι 5.000 δρχ. (14,67 ευρώ). Από την ίδια ημερομηνία, οι εμπορικές επιχειρήσεις μπορούσαν να προμηθεύονται συσκευασίες κερμάτων ευρώ αξίας 111 έως 300 ευρώ.

Από την 1 Ιανουαρίου έως τις 28 Φεβρουαρίου 2002 τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ κυκλοφορούσαν στην Ελλάδα παράλληλα με τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα δραχμών (περίοδος παράλληλης κυκλοφορίας). Οι συναλλαγές σε λογιστική μορφή όμως (με επιταγές, εμβάσματα, πιστωτικές κάρτες, κ.λπ.) γίνονταν μόνο σε ευρώ.

Η κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων ευρώ στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε ομαλά και απρόσκοπτα. Το ελληνικό κοινό εξοικειώθηκε πολύ γρήγορα με το ευρώ και ήδη από την πρώτη εβδομάδα κυκλοφορίας του, το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών πραγματοποιούνταν σε ευρώ. Το μερίδιο των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ στο σύνολο των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε κυκλοφορία, υπήρξε σημαντικά υψηλό και μάλιστα υψηλότερο από το μέσο όρο της ζώνης του ευρώ.

Η απόσυρση των δραχμών είχε σχεδόν ολοκληρωθεί ακόμη πριν από τη λήξη της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας. Το μεγαλύτερο μέρος των τραπεζογραμματίων και κερμάτων δραχμών που δεν έχει ακόμα αποσυρθεί, εκτιμάται ότι θα επιστραφεί στην Τράπεζα εντός των προβλεπόμενων περιόδων, ενώ το υπόλοιπο θεωρείται πως είναι αδρανές, δηλαδή χαμένο ή εκτός συνόρων, ή ότι διακρατείται για συλλεκτικούς σκοπούς.

Η Τράπεζα της Ελλάδος θα ανταλλάσσει τραπεζογραμμάτια δραχμών με ευρώ 10 έτη μετά τη λήξη της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας, δηλαδή έως την 1 Μαρτίου 2012, ενώ για τα κέρματα δραχμών η περίοδος ανταλλαγής από την Τράπεζα της Ελλάδος και τις ΔΟΥ θα διαρκέσει δύο χρόνια, έως την 1 Μαρτίου 2004. Μετά από αυτές τις ημερομηνίες τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα δραχμών, αντίστοιχα, θα παραγραφούν.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 52 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, η Τράπεζα της Ελλάδος θα διατηρήσει ένα τουλάχιστον σημείο στην επικράτεια όπου θα ανταλλάσσει στην άρτια αξία εθνικά τραπεζογραμμάτια των υπόλοιπων χωρών της ζώνης του ευρώ μέχρι την 31 Μαρτίου 2002.

Συνοπτικό χρονοδιάγραμμα
μετάβασης της Ελλάδας στην ζώνη του ΕΥΡΩ

Μεταβατική περίοδος	
1 ^ο Ιανουαρίου 2001 έως 31 Δεκεμβρίου 2001	Το Ευρώ εισάγεται σε λογιστική μορφή στην Ελλάδα, και αποτελεί πλέον το εθνικό μας νόμισμα. Η Δραχμή καθίσταται απλή υποδιάρθρωση του Ευρώ, ενώ διατηρείται η χρήση της στις πληρωμές.
Εισαγωγή του Ευρώ σε Φυσική Μορφή	
1η Ιανουαρίου 2002	Συνόταξη Δραχμής - Ευρώ
	Σταδιακή αντικατάσταση της Δραχμής
1η Μαρτίου 2002	Λήξη περιόδου διπλής κυκλοφορίας
	Αποκλειστική χρήση του Ευρώ

3.1.2. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

Τα στάδια μετάβασης στο ΕΥΡΩ είναι τα ακόλουθα :

Μεταβατική περίοδος : 1 Ιανουαρίου 1999 - 31 Δεκεμβρίου 2001 (2χρόνια)

Καθορίστηκαν οι αμετάκλητες συναλλαγματικές ισοτιμίες έναντι του ΕΥΡΩ, για τα παρακάτω νομίσματα :

Γερμανία	1 euro=1,95583	Μάρκα Γερμανίας
Βέλγιο	1 euro=40,3399	Φράγκα Βελγίου
Γαλλία	1 euro=6,55957	Φράγκα Γαλλίας
Φινλανδία	1 euro=5,94573	Μάρκα Φινλανδίας
Ιρλανδία	1 euro=0,787564	Λίρες Ιρλανδίας
Ιταλία	1 euro=1936,27	Λιρέτες Ιταλίας
Αυστρία	1 euro=13,7603	Σελίνια Αυστρίας
Ολλανδία	1 euro=2,20371	Φιορίνια Ολλανδίας
Λουξεμβούργο	1 euro=40,3399	Φράγκα Λουξεμβούργο
Πορτογαλία	1 euro=20,482	Εσκούδος
Ισπανία	1 euro=166,386	Πεσέτες
Ελλάδα	1 euro=340,75	Δραχμές (31-12-2000)

Τελική Φάση :1 Ιανουαρίου 2002 - 28 Φεβρουαρίου 2002 (2 μήνες)

θα κυκλοφορήσει το ΕΥΡΩ σε φυσική μορφή (χαρτονομίσματα και κέρματα). Η Δραχμή για αυτό το χρονικό διάστημα θα κυκλοφορεί παράλληλα με το ΕΥΡΩ. Από 1 Ιανουαρίου 2002 θα ξεκινήσει η διαδικασία απόσυρσης των εθνικών νομισμάτων.

Κατά το έτος 2001

Το χρονικό διάστημα από την 1.1.2001 μέχρι τις 31.12.2001 θα αποτελέσει για την Ελλάδα -και θα αποκαλείται- μεταβατική περίοδος. Από την 1.1.2001, το μοναδικό νόμιμο νόμισμα της Ελλάδος θα είναι το ευρώ, το οποίο θα υποδιαιρείται σε εκατό λεπτά (cents).

Για τεχνικούς λόγους το ευρώ σε χαρτονομίσματα και κέρματα δεν θα κυκλοφορήσει αμέσως, αλλά ένα χρόνο αργότερα, την 1.1.2002. Το διάστημα από την 1.1.2001 έως την 31.12.2001 το νόμιμο νόμισμα της Ελλάδος θα είναι το ευρώ.

Το ευρώ από την παραπάνω ημέρα εισαγωγής του ως μοναδικό νόμισμα της Ελλάδας, δηλαδή από την πρώτη ημέρα του 2001, θα αντικαταστήσει τη δραχμή. Η δραχμή όμως, θα εξακολουθήσει να κυκλοφορεί και να γίνεται δεκτή στις συναλλαγές καθ' όλη τη διάρκεια του 2001 όχι ως αυτοτελές νόμισμα αλλά ως υποδιαίρεση του ευρώ με βάση την αμετάκλητη τιμή μετατροπής. Τηρουμένων των αναλογιών, το ίδιο ισχύει και για τα λοιπά 11 νομίσματα της ζώνης του ευρώ, με μόνη τη διαφορά ότι για τα αντίστοιχα κράτη-μέλη η μεταβατική περίοδος είναι τριετής, έχει δηλαδή αρχίσει από την 1.1.1999. Η δραχμή θα εξακολουθήσει να κυκλοφορεί και να γίνεται δεκτή στις συναλλαγές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους 2001.

Με βάση τα ανωτέρω, όλες οι συμβάσεις που θα συνάπτονται κατά τη διάρκεια του έτους 2001 θα πρέπει να χρησιμοποιούν ως νόμισμα και να περιέχουν αναφορές μόνο σε ευρώ. Αν παρά ταύτα, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα συναφθεί σύμβαση, ή γενικότερα εκδοθεί νομική πράξη, σε δραχμές, η σύμβαση αυτή είναι το ίδιο έγκυρη ως εάν είχε συναφθεί σε ευρώ, σύμφωνα με την τιμή μετατροπής. Με άλλα λόγια, κατά το έτος 2001 θα επιτρέπεται στις συμβάσεις και γενικότερα στις συναλλαγές να χρησιμοποιείται είτε το ευρώ, είτε η δραχμή, ή άλλο νόμισμα της ζώνης.

Οι συμβάσεις, που θα συνομολογούνται σε ευρώ, θα εκτελούνται σε δραχμές σύμφωνα με την τιμή μετατροπής, αφού, όπως ελέχθη ανωτέρω, κατά το 2001 δεν θα κυκλοφορούν χαρτονομίσματα και κέρματα σε ευρώ και οι επιχειρήσεις θα υποχρεούνται σε διπλή αναγραφή τιμών (διπλή απεικόνιση) για τα προϊόντα τους. Οι συμβάσεις που θα συνομολογούνται σε ευρώ θα εκτελούνται σε δραχμές.

Η εκπλήρωση των χρηματικών παροχών, που θα γίνεται σε εκτέλεση συμβάσεων και ευρύτερα νομικών πράξεων που θα έχουν συναφθεί κατά το 2001 ή νωρίτερα, θα πραγματοποιείται στο συμφωνηθέν νόμισμα σύμφωνα με την "αρχή no compulsion/no prohibition". Με άλλα λόγια, κάθε χρηματική πληρωμή που θα γίνεται εντός του 2001, σε εκτέλεση νομικής πράξεως που διενεργήθηκε κατά το έτος αυτό ή και νωρίτερα, π.χ. καταβολή ενοικίου, καταβολή τιμήματος αγοραπωλησίας κλπ., θα γίνεται στο νόμισμα που έχει συμφωνηθεί. Αν έχει συμφωνηθεί σε δραχμές, θα γίνεται σε δραχμές, αν έχει συμφωνηθεί σε γερμανικά μάρκα, θα γίνεται σε γερμανικά μάρκα, κ.ο.κ. Κατά εξαίρεση, ο οφειλέτης μιας τέτοιας παροχής θα έχει την ευχέρεια να καταβάλει στο συμφωνηθέν νόμισμα ή σε ευρώ, αν η καταβολή έχει συμφωνηθεί να γίνει με πίστωση του λογαριασμού του δανειστή εντός της επικράτειας ενός κράτους-μέλους της ζώνης του ευρώ στο αντίστοιχο νόμισμα του κράτους αυτού.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προετοιμαστούν από τώρα για τις επικείμενες αλλαγές και τις συνέπειες που θα επέλθουν κατά το έτος 2001. Πέρα από την εκπαίδευση του προσωπικού, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην προσαρμογή του λογισμικού ώστε να είναι δυνατή η διπλή απεικόνιση των τιμών στα έγγραφα της επιχείρησης. Για την τήρηση των λογιστικών βιβλίων, θα πρέπει να τονιστεί και πάλι ότι, κατά το 2001, το μοναδικό νόμιμο νόμισμα της Ελλάδος θα είναι το ευρώ και ότι η δραχμή δεν θα είναι αυτοτελές νόμισμα αλλά υποδιαίρεση του ευρώ, συνεπώς αναφερόμενοι στο ευρώ και στη δραχμή θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι πρόκειται για ένα νόμισμα.

Η από 1.1.2002 ένταξή μας στη ζώνη του ευρώ αποτελεί, αναμφισβήτητα, ένα ιστορικής σπουδαιότητας ορόσημο στην εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας αλλά και της χώρας μας γενικότερα. Δικαιούνται, ως εκ τούτου, επαίνου όλοι όσοι συνέβαλαν διαχρονικά στην πραγματοποίηση του επιτεύγματος αυτού.

Το "βάπτισμα του πυρός" στο νέο ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα υπήρξε για την Ελλάδα ικανοποιητικό και δεν ήταν τυχαίο ότι απέσπασε κοινοτικά εύσημα. Θα ήταν, ωστόσο, λάθος να παρασυρθούμε από την αρχική τούτη ευφορία στην επικίνδυνη πλάνη ότι, με την κυκλοφορία του ευρώ ανοίγονται, περίπου αυτομάτως, διάπλατοι δρόμοι οικονομικής ισχύος, ανάπτυξης και ευημερίας για τον τόπο μας. Ακόμη δε πιο επικίνδυνη θα ήταν η πλάνη ότι, εφεξής, η ευρωπαϊκή πορεία μας γίνεται λιγότερο ανηφορική, με διασφαλισμένη την ολοκλήρωσή της.

Η αλήθεια είναι πολύ διαφορετική: χωρίς αμφιβολία η συμμετοχή μας στην ευρωζώνη έχει πολλά "συν" τόσο σε συμβολικό όσο και σε ουσιαστικό επίπεδο. Η πραγμάτωση, όμως, των (δυνητικών) ωφελειών

απαιτεί σκληρές προσπάθειες με αβέβαιη έκβαση. Η απαίτηση αυτή γίνεται ακόμη πιο επιτακτική λόγω του ότι :

- Η απόσταση μέχρι την εμπέδωση της ονομαστικής ευρωπαϊκής μας σύγκλισης παραμένει μεγάλη.
- Το χάσμα που μας χωρίζει από την κατάκτηση της πραγματικής σύγκλισης είναι τεράστιο.

Και δεν είναι μόνο χάσμα εισοδήματος και αγοραστικής δύναμης είναι, πρωτίστως, χάσμα σε τομείς καθοριστικούς για την εισοδηματική, αλλά και για την αναπτυξιακή (οικονομική και κοινωνική) υστέρηση. Δεν θα πρέπει όμως να παραβλέπουμε ότι, με βάση τα περισσότερα ευρώ-κριτήρια (ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα, τεχνολογική καινοτομία κ.ά.), είμαστε ουραγοί.

Συνεπώς για εμάς τους Έλληνες η εισαγωγή του ευρώ σημαίνει διαρκή, καθημερινή σύγκριση με τις άλλες χώρες της ευρωζώνης και αυτό κάνει πιο έντονη την πρόκληση για προσαρμογή μας σε ένα υψηλότερο επίπεδο. Το ευρώ ήρθε στην Ελλάδα. Τώρα θα πρέπει να πάει η Ελλάδα στην προηγμένη Ευρώπη!

Πίνακας-Χρονοδιάγραμμα Μετάβασης στο Ευρώ

2-3 Μαΐου 1998	Επιλέγονται οι χώρες της ζώνης ευρώ σύμφωνα με τα κριτήρια σύγκλισης. Οι χώρες αυτές υιοθετούν το ευρώ από 1-1-1999.
1 Ιανουαρίου 1999 Ισοτιμίες : 1 ΕΥΡΩ =40,3399 Βελγικά φράγκα =1,95583 Γερμανικά μάρκα =166,386 Ισπανικές πεσέτες =6,55957 Γαλλικά φράγκα =0,787564 Ιρλανδικές λίρες =1936,27 Ιταλικές λιρέτες =40,3399 Φράγκα Λουξεμβ. =2,20371 Ολλανδικά Φιορίνια =13,7603 Αυστριακά σελίνια	Το ευρώ είναι επίσημο νόμισμα στις χώρες που συμμετέχουν στην ΟΝΕ. Η επίσημη ισοτιμία των εθνικών νομισμάτων έναντι του ευρώ "κλειδώνεται" οριστικά και αμετάκλητα. Τα εθνικά νομίσματα είναι πλέον υποδιαιρέσεις του ευρώ. Το ευρώ αντικαθιστά το ECU με αναλογία 1 ΕΥΡΩ=1 ECU. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα χαράσσει και ασκεί την νομισματική πολιτική. Τίθεται σε λειτουργία το σύστημα TARGET Διευρωπαϊκό Σύστημα Πληρωμών (αυτοπονημένο σύστημα ταχείας μεταφοράς κεφαλαίων σε συνεχή χρόνο).

<p>=200,482 Πορτογαλικά εσκούδος =5,94573 Φιλανδικά μάρκα</p>	
<p>1 Ιανουαρίου - 31 Δεκεμβρίου 2001 : Μεταβατική περίοδος</p>	<p>Για μία τριετία γίνεται νόμιμη χρήση των εθνικών νομισμάτων στις πληρωμές αφού δεν κυκλοφορεί το ευρώ στη φυσική του μορφή (χαρτονομίσματα και κέρματα).</p> <p>Γίνεται χρήση του ευρώ στη λογιστική του μορφή (καταθέσεις, κάρτες ...), χωρίς αυτή να είναι υποχρεωτική.</p>
<p>1 Ιανουαρίου 2002</p>	<p>Κυκλοφορεί το ενιαίο νόμισμα. Εισάγεται το ευρώ στην φυσική του μορφή: ευρωκέρματα και ευρωχαρτονομίσματα.</p> <p>Οι λογιστικές συναλλαγές γίνονται σε ευρώ.</p>
<p>1 Ιανουαρίου 2002 - 30 Ιουνίου 2002 : Περίοδος διπλής κυκλοφορίας</p>	<p>Το ευρώ και τα εθνικά νομίσματα συνυπάρχουν.</p> <p>Οι πληρωμές μπορούν να γίνονται σε εθνικό νόμισμα ή σε ευρώ.</p> <p>Προοδευτικά τα εθνικά νομίσματα αντικαθίστανται από το ευρώ.</p>
<p>1 Ιουλίου 2002</p>	<p>Κυκλοφορεί μόνο το ευρώ. Καθίσταται το μοναδικό επίσημο νόμισμα των χωρών που συμμετέχουν στην ΟΝΕ.</p>

3.2. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ

Είναι προφανές ότι μιας τέτοιας έκτασης αλλαγή απαιτεί μια σειρά από προσαρμοστικές κινήσεις. Ορισμένες από αυτές έχουν ήδη γίνει -όπως συμβαίνει με την προσαρμογή των εθνικών νομοθεσιών- αλλά οι προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση εντατικοποιήθηκαν το 2001 και σήμερα βρίσκονται σε φάση ολοκλήρωσης.

Ο δημόσιος τομέας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαδικασία μετάβασης στο ευρώ, λόγω της σημασίας του στην οικονομία αλλά και του ρυθμιστικού, συντονιστικού και εκτελεστικού του ρόλου. Άξονες εδώ αποτελούν η προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου για το ενιαίο νόμισμα, οι αλλαγές στα μηχανογραφικά συστήματα του Δημοσίου (Τaxis, ΚΕΠΥΟ κ.λπ.), η εκπαίδευση των στελεχών και των υπαλλήλων των υπηρεσιών, καθώς και η ενημέρωση των πολιτών.

Όπως αναφέρει το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, έχει ήδη συντελεστεί μία σειρά από σημαντικές αλλαγές και προσαρμογές. Ο προϋπολογισμός, οι μισθοί, οι συντάξεις, οι δοσοληψίες με την ΕΕ, η μετατροπή του δημοσίου χρέους, οι φορολογικές προσαρμογές που άπτονται θεμάτων θεσμικού πλαισίου, κώδικα βιβλίων και λογιστικής επιχειρήσεων, άμεση και έμμεση φορολογία, τελωνεία, κρατικές προμήθειες και συμβάσεις, θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ) αποτελούν βασικό μέρος αυτών.

Για τις επιχειρήσεις υπάρχει μία σειρά από πλεονεκτήματα, όπως η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου, η απλοποίηση των διακοινοτικών συναλλαγών, η μείωση των επιτοκίων κ.ά. Χρειάστηκε ωστόσο να γίνει μια ευρεία προσαρμογή στην τεχνική υποδομή (μηχανογράφηση, λογιστήριο, έντυπα) και απαιτείται ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς και ενημέρωση του προσωπικού τους. Οι επιχειρήσεις, επίσης, θα προεφοδιαστούν με ευρώ κατόπιν συνεννόησης με την προμηθεύτρια τράπεζα.

Από την πλευρά τους, οι πολίτες θα απολαμβάνουν μεγαλύτερη σταθερότητα στις τιμές, δεν θα χρειάζεται να πληρώνουν κόστος μετατροπής συναλλάγματος, θα έχουν δυνατότητα διεθνούς συγκρισιμότητας των τιμών και αξιοποίησης της ενιαίας αγοράς της ευρωζώνης. Εντούτοις, καθώς θα υπάρξει προσωρινή απώλεια της αίσθησης των τιμών, καλούνται να είναι προσεκτικοί και ενημερωμένοι προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε απόπειρα αισχροκέρδειας εις βάρος τους.

Οι γενικότερες ανησυχίες που εκφράζονται για αυτές τις εξελίξεις αφορούν συνήθως σε οικονομικά ζητήματα ευρύτερης στρατηγικής σημασίας, όπως: Θα προκύψουν ευκαιρίες αύξησης των εξαγωγών; Θα ενταθεί ο ανταγωνισμός στην εγχώρια αγορά; Θα υπάρξουν δυνατότητες ανάπτυξης νέων προϊόντων; Θα χρειαστεί να τροποποιηθούν υφιστάμενα προϊόντα; Θα επηρεάσει το ευρώ την πολιτική της Ελλάδας στον τομέα των προμηθειών και την πολιτική σε θέματα χρηματοδοτήσεων; Γενικότερα, πόσο θα επηρεάσουν η ΟΝΕ και το ευρώ τη χάραξη της εθνικής οικονομικής πολιτικής;

Σχετικά με το τελευταίο θέμα, το σύμφωνο για τη σταθερότητα και την ανάπτυξη, που ψηφίστηκε τον Ιούνιο του 1997 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποτελείται από δύο σκέλη. Το πρώτο από αυτά αφορά στην ενίσχυση των υφιστάμενων διαδικασιών περί αμοιβαίας εποπτείας των δημοσιονομικών και οικονομικών πολιτικών, και το δεύτερο στην ενίσχυση της διαδικασίας με την οποία αποτρέπονται οι χώρες-μέλη από το να δημιουργούν υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα.

Αυτό σημαίνει ότι πολλές από τις αρμοδιότητες των εθνικών

κυβερνήσεων, στα ζητήματα οικονομικής πολιτικής, μεταβιβάζονται στην ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ή γίνονται αντικείμενο ελέγχου, αλλά δεν απεμπολείται εντελώς η εθνική πολιτική. Συμβαίνει, ωστόσο, και το αντίστροφο: υιοθετώντας το ενιαίο νόμισμα, η κάθε χώρα της ΕΕ έχει πλέον λόγο και σε ό,τι αφορά τον τρόπο λειτουργίας της ΕΚΤ και της ευρωπαϊκής οικονομικής πολιτικής.

3.2.1. ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩ-ΕΥΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩ-ΚΑΡΠΟΦΟΡΙΑ

Σημαντικές ημερομηνίες:

- **1η Ιουλίου 1990-31η Δεκεμβρίου 1993:** Απελευθέρωση κυκλοφορίας κεφαλαίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εντατικοποίηση των προσπαθειών των Κρατών-Μελών, για να πετύχουν μεγαλύτερη οικονομική σύγκλιση και να συντονίσουν καλύτερα την δημοσιονομική τους πολιτική.
- **1η Ιανουαρίου 1994 - 31η Δεκεμβρίου 1998:** Περίοδος προετοιμασίας των Κρατών-Μελών για την ένταξή τους στην ΟΝΕ. Δημιουργούνται οι νομικές, θεσμικές και οικονομικές προϋποθέσεις για την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος. Τα Κράτη-Μέλη εφαρμόζουν τα Προγράμματα σύγκλισης. Δημιουργείται το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα ως πρόδρομος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Στις 2 Μαΐου 1998, αποφασίζει το Συμβούλιο Κορυφής την εισαγωγή του Ευρώ σε 11 Κράτη-Μέλη: Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Φιλανδία, Αυστρία, Πορτογαλία και Ισπανία.
- **1η Ιανουαρίου 1999:** Έναρξη του τρίτου σταδίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ), και εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη Ευρώ. Αμετάκλητος καθορισμός των ισοτιμιών μετατροπής των εθνικών νομισμάτων προς το Ευρώ την 31η Δεκεμβρίου 1998.
- **19η Ιουνίου 2000:** Στο Συμβούλιο Κορυφής στη Φέιρα της Πορτογαλίας ελήφθη η απόφαση ένταξης της Ελλάδας στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ.
- **1η Ιανουαρίου 2001:** Ένταξη της Ελλάδας στην Ευρώ-ζώνη. Το Ευρώ είναι το επίσημο νόμισμα της χώρας σε λογιστική μορφή και η δραχμή αποτελεί υποδιαίρεσή του.

- **1η Ιανουαρίου 2002:** Τίθενται σε κυκλοφορία τα χαρτονομίσματα και κέρματα Ευρώ, στις χώρες της Ευρώ-ζώνης και αποσύρονται σταδιακά τα Εθνικά χαρτονομίσματα και κέρματα.
- **1η Μαρτίου 2002:** Τα κέρματα δραχμών ανταλλάσσονται με Ευρώ στην Τράπεζα της Ελλάδος και στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ) για δύο έτη έως 1η Μαρτίου 2004. Τα χαρτονομίσματα δραχμών ανταλλάσσονται με Ευρώ στην Τράπεζα της Ελλάδος για 10 έτη έως 1η Μαρτίου 2012.

Η μετάβαση στο κοινό νόμισμα θα αποτελέσει ένα από τα πιο δύσκολα εγχειρήματα που θα απαιτήσει δραστικές προσαρμογές από το σύνολο της οικονομίας και της κοινωνίας των κρατών μελών. Για το λόγο αυτό αποφασίστηκε η μετάβαση αυτή να είναι μεν ταχεία, αλλά όχι άμεση (σε ένα χρονικό σημείο). Η Συνθήκη έχει προβλέψει δύο βασικές περιόδους κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθεί η μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα. Οι περίοδοι αυτοί είναι:

- Η μεταβατική περίοδος που θα αρχίσει την 1^η Ιανουαρίου 1999 και θα τελειώσει στις 31 Δεκεμβρίου 2001. Στην περίοδο αυτή πρέπει να έχουν γίνει όλες οι αναγκαίες προσαρμογές του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στα κράτη μέλη, ώστε κατά την
- τελική φάση, η οποία θα διαρκέσει από την 1^η Ιανουαρίου 2002 μέχρι τις 30 Ιουνίου 2002 να έχει ολοκληρωθεί πλήρως η μετάβαση στο ευρώ, με την περάτωση της διαδικασίας απόσυρσης όλων των εθνικών νομισμάτων. Από την 1/1/2002 αρχίζει το Τελικό Στάδιο (οριστικό καθεστώς), κατά το οποίο όλες οι χώρες της Ζώνης εισέρχονται ταυτόχρονα και οι συνέπειες του γεγονότος αυτού είναι κοινές.

Η αρχή της μεταβατικής φάσης θα είναι η πιο κρίσιμη φάση του εγχειρήματος. Καθοριστική σημασία για την περαιτέρω ομαλή πορεία της μετάβασης στο ευρώ θα έχει η ετοιμότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα να αντιμετωπίσει, από κάθε άποψη, τις αυξημένες απαιτήσεις που θα θέσει η παράλληλη ύπαρξη του ευρώ και του εθνικού νομίσματος (πλήρη προσαρμογή των λογιστικών και ελεγκτικών συστημάτων, των συστημάτων πληροφόρησης και διαχείρισης, του προσωπικού, των οργανωτικών και λειτουργικών προϋποθέσεων των χρηματαγορών και κεφαλαιαγορών στην Ευρώπη στη βάση του νέου νομίσματος κ.λ.π.). Από την ανταπόκριση του τραπεζιτικού τομέα στις απαιτήσεις της νέας νομισματικής τάξης θα εξαρτηθεί κατά πολύ και η "ψυχολογία αποδοχής" του νέου νομίσματος από το ευρύ κοινό.

Η προσαρμογή του δημόσιου τομέα θα αποτελέσει απαραίτητη προϋπόθεση-πλαίσιο την λειτουργία του νέου νομίσματος. Στο ευρώ πλέον θα πρέπει να καταρτίζεται ο προϋπολογισμός, να εμφανίζεται το δημόσιο χρέος της χώρας, να πραγματοποιείται το σύνολο της φορολογίας, καθώς και ο υπολογισμός και οι πληρωμές μισθών και συντάξεων, που κατά την πρώτη φάση, δηλαδή μέχρι την κυκλοφορία χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ, θα έχει λογιστικό χαρακτήρα.

Όλα αυτά θα έχουν ως προϋπόθεση την πλήρη προσαρμογή και αναδιοργάνωση των μηχανογραφικών υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, ενόψει μάλιστα τα διασύνδεσής τους με τα μηχανογραφικά συστήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το μεγαλύτερο βάρος του κόστους της προσαρμογής θα επωμισθούν οι επιχειρήσεις. Επειδή για ένα μεγάλο διάστημα θα υπάρχει η υποχρέωση της διπλής αναγραφής των τιμών, όπως επίσης και της δυαδικής νομισματικής κυκλοφορίας, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να μετατρέψουν και να προσαρμόσουν το σύνολο των λογιστικών και μηχανογραφικών συστημάτων τους, να εφοδιασθούν με διπλές ταμειακές μηχανές και αυτόματα μηχανήματα πώλησης προϊόντων.

Πέρα από την δαπάνη σε όλο αυτό το "διπλο-σύστημα", θα πρέπει να προστεθεί και η αναγκαία επιμόρφωση του προσωπικού. Υπάρχουν φόβοι ότι οι επιχειρήσεις ένα μέρος αυτής της πρόσθετης δαπάνης θα προσπαθήσουν να το καλύψουν με τα "στρογγυλέματα" των τιμών προς τα πάνω, όταν θα μετατρέπουν από την τιμή-ευρώ στην τιμή του εθνικού νομίσματος και τούμπαλιν.

Από όλες τις πλευρές τονίζεται ότι, τα μεγαλύτερα οφέλη από την μετάβαση στο νέο νόμισμα θα το έχουν οι καταναλωτές των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός από την εξοικονόμηση του κόστους που συνεπάγονται οι αγοραπωλησίες συναλλάγματος, ο καταναλωτής θα ωφεληθεί από την μεγαλύτερη διαφάνεια όσον αφορά τις τιμές των προϊόντων και από την αύξηση του ανταγωνισμού και την πτώση των τιμών που θα προκύψει από το γεγονός ότι οι καταναλωτές θα μπορούν να συγκρίνουν την τιμή που ζητείται για ένα προϊόν, με τις τιμές που υπάρχουν για το ίδιο προϊόν στο σύνολο του χώρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην αύξηση του ανταγωνισμού θα συμβάλει πέρα από τη διαφάνεια και η παράλληλη εξέλιξη που σημειώνεται στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου. Όλα αυτά θα έχουν ως βασική συνέπεια να μειωθεί ο πληθωρισμός, όπως επίσης και η διάβρωση της αγοραστικής δύναμης των εισοδημάτων που συνεπάγεται αυτός.

3.2.2. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

3.2.2.1 Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για το Ευρώ (ΕΣΕΕ)

Το όργανο που εποπτεύει και κατευθύνει τις ενέργειες για τη μετάβαση στο Ευρώ, είναι η Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για το Ευρώ (ΕΣΕΕ), που συστάθηκε το 1998 με απόφαση του Πρωθυπουργού. Στην Επιτροπή αυτή, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι φορέων, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, προεδρεύει ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας. Η Επιτροπή συνεδριάζει κάθε δύο μήνες περίπου στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (ΥΠΕΘΟ) και δίνει τις βασικές κατευθύνσεις για την προσαρμογή των τομέων της οικονομίας και της Διοίκησης στο νέο νομισματικό περιβάλλον καθώς και για την Επικοινωνιακή Πολιτική, προκειμένου τόσο οι φορείς όσο και το ευρύ κοινό να ενημερωθούν και να προετοιμαστούν έγκαιρα, ώστε να διευκολυνθεί η αποδοχή και χρήση του νέου νομίσματος.

3.2.2.2. Επιτροπή εκπροσώπων της ΕΣΕΕ

Για τον αποτελεσματικότερο συντονισμό και παρακολούθηση όλων των απαιτούμενων ενεργειών προσαρμογής των κοινωνικοοικονομικών φορέων έχει συσταθεί η Επιτροπή Εκπροσώπων της ΕΣΕΕ, στην οποία συμμετέχουν οι εκπρόσωποι των μελών της Εθνικής Συντονιστικής Επιτροπής, υπό την Προεδρία του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΘΟ.

3.2.2.3. Διυπουργική Ομάδα Δράσης

Για την απρόσκοπτη και ταχύτερη προώθηση των απαιτούμενων προσαρμογών, συστάθηκε με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Οικονομίας, η Διυπουργική Ομάδα Δράσης στο ΥΠΕΘΟ, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Ανάπτυξης, Τράπεζα της Ελλάδος, ΣΕΒ, ΓΣΕΕ, ΕΕΤ, υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΘΟ. Η Ομάδα Δράσης άρχισε τη λειτουργία της τον Μάιο του 2001 και συνεδριάζει κάθε εβδομάδα στο ΥΠΕΘΟ.

Έργο της Ομάδας Δράσης είναι ο συντονισμός και η άμεση λήψη των απαραίτητων μέτρων για την επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν από την εισαγωγή του ευρώ στη χώρα μας, δεδομένου ότι η μη

αποτελεσματική και έγκαιρη προσαρμογή των αρμοδίων φορέων, θα έχει σαν αποτέλεσμα την δημιουργία ανεπιθύμητων επιπτώσεων στην ελληνική οικονομία και στην κοινωνία γενικότερα.

3.2.2.4. Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή

Για την προώθηση των απαιτούμενων διατάξεων, προκειμένου να προσαρμοστεί το νομικό πλαίσιο στο νέο νομισματικό περιβάλλον, έχει συσταθεί στο ΥΠΕΘΟ Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν και εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών υπό την Προεδρία του Νομικού Συμβούλου του ΥΠΕΘΟ. Νομοπαρασκευαστικές Επιτροπές έχουν συσταθεί και σε όλα τα Υπουργεία με αντικείμενο τη μελέτη των απαιτούμενων προσαρμογών στον τομέα τους.

3.2.2.5. Ειδικές Ομάδες Εργασίας

Τέλος Ειδικές Ομάδες Εργασίας Ευρώ έχουν συσταθεί στο Δημόσιο Τομέα (Υπουργεία, ΔΕΚΟ, Περιφέρειες, Νομαρχίες, κλπ) έργο των οποίων είναι η ομαλή και έγκαιρη προετοιμασία των φορέων τους για τη μετάβαση στο Ευρώ.

Ο συντονισμός των επιμέρους φορέων για την προετοιμασία μετάβασης στο ευρώ γίνεται από το ΥΠΕΘΟ και πιο συγκεκριμένα το Τμήμα Ευρώ της Διεύθυνσης Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.3. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

3.3.1. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ

Αν δεν υπάρξουν ιδιαίτερα αρνητικά γεγονότα στο παγκόσμιο περιβάλλον, τότε η καθιέρωση του ευρώ θα έχει συνολικά θετικές μακροοικονομικές επιπτώσεις.

Το σπουδαιότερο μακροοικονομικό αποτέλεσμα θα είναι η μόνιμη διατήρηση νομισματικής σταθερότητας, η οποία όχι μόνο θα οδηγήσει στην σύγκλιση αυτού του μικρού πληθωρισμού στη ζώνη ευρώ, αλλά και στην σύγκλιση των επιτοκίων που θα ισχύουν στις επί μέρους εθνικές αγορές. Με την επιβολή και της δημοσιονομικής πειθαρχίας είναι βέβαιο ότι στη ζώνη ευρώ θα ισχύσουν συγκριτικά χαμηλά επιτόκια.

Όσον αφορά την απασχόληση, αναμένεται μέσο-και μακροπρόθεσμα να βελτιωθεί ουσιαστικά η κατάσταση στην αγορά εργασίας από την τόνωση των επενδύσεων και την αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης. Όμως, ιδιαίτερα μέσα στα πλαίσια μιας αρνητικής παγκόσμιας συγκυρίας, όπως αυτή διαγράφεται σήμερα με την μεγάλη χρηματοπιστωτική κρίση, δεν μπορεί να αποκλεισθεί η πιθανότητα να υπάρξουν στο άμεσο μέλλον προβλήματα με την απασχόληση και στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το 23% της συνολικής ζήτησης στα κράτη μέλη προέρχεται από την εξωτερική ζήτηση. Ο κίνδυνος μιας παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης παραμένει υψηλός.

Επίσης, είναι πολύ πιθανόν, λόγω διαφοράς παραγωγικότητας και επιπέδου ανάπτυξης, να παρουσιασθεί άνιση περιφερειακή κατανομή της απασχόλησης στη ζώνη ευρώ, με αποτέλεσμα κάποιες χώρες μέλη να παρουσιάσουν πιο αυξημένη ανεργία. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να λειτουργήσουν, όπως αναφέραμε, οι αναδιανεμητικοί μηχανισμοί προς χάριν των πληγεισών περιφερειών και κρατών μελών.

Δε θα πρέπει, επίσης, να αγνοηθεί ο κίνδυνος ότι η εισαγωγή του ευρώ θα πραγματοποιηθεί υπό συνθήκες υψηλής ανεργίας και δυσλειτουργίας των αγορών εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για πολλούς ευρωπαίους ο στόχος της νομισματικής ενοποίησης και του ευρώ μπορεί να ταυτισθούν με την αύξηση της ανεργίας, πράγμα που θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα αρνητικό κλίμα μη εμπιστοσύνης προς το νέο κοινό νόμισμα.

3.3.2. ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ

Στο χώρο των επιχειρήσεων θα υπάρξουν οφέλη που μακροπρόθεσμα θα είναι πολύ μεγαλύτερα από το κόστος που θα επωμισθούν οι επιχειρήσεις κατά την πρώτη φάση της μετάβασης προς το ευρώ (77% των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων πιστεύει ότι η νομισματική ενοποίηση θα έχει μακροπρόθεσμα θετικές επιπτώσεις στην κερδοφορία τους). Εξίσου σημαντικά θα είναι τα οφέλη και για τις εμπορικές επιχειρήσεις, οι οποίες πέρα από την εξοικονόμηση των δαπανών συναλλαγής σε πολλαπλά νομίσματα, θα βρεθούν αντιμέτωπες με την αύξηση του ενδοευρωπαϊκού εμπορίου.

Ο τραπεζιτικός τομέας θα είναι χωρίς αμφιβολία ο τομέας που θα γνωρίσει άμεσα τις πιο σημαντικές αλλαγές από την καθιέρωση του ευρώ. Υπολογίζεται ότι το κόστος προσαρμογής στη νέα νομισματική κατάσταση θα στοιχίσει στα τραπεζικά ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 8-10 δις Ecu. Επίσης, αναμένεται ότι οι τράπεζες θα χάσουν από τα διάφορα έσοδα που συνδέονται με την μετατροπή και το εμπόριο των

νομισμάτων των κρατών μελών της ζώνης ευρώ περίπου το 3% των καθαρών τους εσόδων. Παρ' όλα αυτά τα προσδοκώμενα οφέλη των τραπεζών από την διεύρυνση, όσο και από την εμβάθυνση των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών αγορών. Πολύ πιθανόν αυτό να συμβεί με συρρίκνωση του αριθμού των τραπεζιτικών ιδρυμάτων. Τουλάχιστον αυτή είναι η άποψη της Τραπεζικής Ομοσπονδίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο απλός πολίτης στην ζώνη ευρώ θα βρεθεί μπροστά σε μία νέα κατάσταση που θα αγγίζει άμεσα την ζωή του. Το βάρος της προσαρμογής θα απαιτήσει την έγκαιρη ενημέρωσή του, ώστε να προετοιμασθεί κατάλληλα για την αποδοχή του νέου νομίσματος. Η ψυχολογία που θα διαμορφωθεί, ιδιαίτερα στην αρχική φάση της μετάβασης, όπου θα λειτουργεί το δυαδικό νομισματικό σύστημα, θα είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για την επιτυχία του εγχειρήματος. Ως εργαζόμενος, ίσως αντιμετωπίσει, βραχυχρόνια, κάποια προβλήματα. Μεσοπρόθεσμα όμως θα συμμετάσχει στην κατανομή του πρόσθετου πλούτου που θα επιφέρει η Νομισματική Ένωση. Τα οφέλη από την αύξηση της αγοραστικής του δύναμης, θα τα αποκομίσει και ως καταναλωτής μέσα σε μία ζώνη νομισματικής σταθερότητας και αυξημένου ανταγωνισμού.

Από την άλλη πλευρά, δεν θα πρέπει, όμως, να αποσιωπηθεί ότι, υπό συνθήκες δημοσιονομικής πειθαρχίας, θα υπάρξουν υποχρεωτικά μέτρα για την εξυγίανση των συνταξιοδοτικών συστημάτων στα κράτη μέλη, όπως επίσης και η ανάγκη επανεξέτασης κάποιων παροχών στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Μέτρα καθόλου δημοφιλή που σε ορισμένες περιπτώσεις ίσως να ξεπεράσουν το όριο της κοινωνικής αντοχής, ιδιαίτερα σε οικονομικά αδύναμα κράτη μέλη που οι υφιστάμενες σήμερα κοινωνικές παροχές δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές αναδιανεμητικές δυνατότητες των προϋπολογισμών τους.

3.4. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜΑΛΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Από την 1/1/2001 το Ευρώ είναι το νόμισμα της Ελλάδας και κυκλοφορεί σε φυσική μορφή από 1/1/2002 ταυτόχρονα στη χώρα μας και τις υπόλοιπες χώρες της ζώνης Ευρώ. Για τη διευκόλυνση των συναλλασσόμενων κατά το δίμηνο 1/1-28/2/2002 θα κυκλοφορούν παράλληλα με τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα Ευρώ και αυτά των δραχμών, τα οποία θα αποσύρονται σταδιακά. Από 1/3/2002 όλες οι συναλλαγές θα γίνονται αποκλειστικά σε Ευρώ.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, θα πρέπει όλοι οι φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα να επισπεύσουν τις απαιτούμενες προσαρμογές (νομικές, μηχανογραφικές, λογιστικές, εκπαίδευση προσωπικού κλπ.), για την ομαλή εισαγωγή του νέου νομίσματος.

Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου αλλά και για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που θα ανακύψουν κατά το τελικό στάδιο, πρέπει να λάβουμε υπόψη τα παρακάτω:

3.4.1. ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ-ΝΕΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΚ) 1103/97 και 974/98 του Συμβουλίου, οι νομικές πράξεις που υφίστανται την 31/12/2001 σε εθνικά νομίσματα, εξακολουθούν να ισχύουν μετά την 1/1/2002.

Κατά συνέπεια, η εισαγωγή του Ευρώ δεν επηρεάζει το περιεχόμενο μιας σύμβασης, και τα οφειλόμενα ποσά απλώς μετατρέπονται σε Ευρώ με την αμετάκλητα καθορισμένη τιμή μετατροπής. Είναι ευνόητο ότι κατά την εκτέλεση ήδη συναφθείσων συμβάσεων θα πρέπει να γίνεται προσπάθεια με πνεύμα καλής συνεργασίας, καλής πίστης και αμοιβαίας κατανόησης για την κατά το δυνατόν ακριβέστερη μετατροπή των τιμών μονάδας προϊόντων ή υπηρεσιών από δραχμές σε Ευρώ, χρησιμοποιώντας σε ενδιάμεσους υπολογισμούς όσα δεκαδικά είναι αναγκαία, σύμφωνα με τις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις, με αριθμό Ζ1-412/14-11-2000 και Ζ1-288/20-4-2001. Αν δηλαδή, η δραχμική τιμή της μονάδας του προϊόντος ή της υπηρεσίας είναι πολύ μικρή, τότε είναι σκόπιμο η τιμή σε Ευρώ της μονάδας του προϊόντος να αποδίδεται με περισσότερα από δύο δεκαδικά, ώστε οι διαφορές που προκύπτουν από την χρήση της τιμής σε Ευρώ σε σχέση με τη χρήση της δραχμικής τιμής να ελαχιστοποιηθούν. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 του Ν.2842/2000, χρηματικά ποσά σε ενδιάμεσους υπολογισμούς μπορούν να στρογγυλοποιηθούν σε περισσότερα από δύο δεκαδικά ψηφία.

Οι εγγυητικές επιστολές που συνοδεύουν τις συμβάσεις αυτές και εκφράζονται σε δραχμές, εφόσον βέβαια έχουν εκδοθεί πριν από την 1^η Ιανουαρίου 2002, εξακολουθούν να ισχύουν. Όλες οι νέες συμβάσεις για την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών θα πρέπει να καταρτίζονται σε Ευρώ. Το ίδιο ισχύει και για τις συμβάσεις ανάθεσης έργων.

Η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων ισχύει καταρχήν για τις χώρες της ζώνης Ευρώ. Όσον αφορά τις συμβάσεις που υπάγονται στη δικαιοδοσία χωρών εκτός της ζώνης Ευρώ ισχύουν τα ακόλουθα:

3.4.1.1. Συμβάσεις υπαγόμενες στη δικαιοδοσία χώρων-μελών της ΕΕ που δεν μετέχουν στη ζώνη Ευρώ.

Σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανονισμούς η εισαγωγή του Ευρώ δεν μεταβάλλει τους όρους των νομικών πράξεων. Οι κοινοτικοί κανονισμοί είναι δεσμευτικοί και ισχύουν σε όλες τις χώρες-μέλη της ΕΕ συμπεριλαμβανομένων και των μη μετεχουσών στη ζώνη του Ευρώ χωρών. Επομένως, η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων ισχύει και για τις συμβάσεις που υπάγονται στη δικαιοδοσία των χωρών αυτών.

3.4.1.2. Συμβάσεις υπαγόμενες στη δικαιοδοσία τρίτων (μη μελών της ΕΕ) χωρών.

Η αναγνώριση της νομοθεσίας περί νομίματος ενός κράτους αποτελεί αρχή παγκοσμίως αποδεκτή. Στην παράγραφο 8 του προοιμίου του κανονισμού 1103/1997 αναφέρεται ότι: "η ρητή επιβεβαίωση της αρχής της συνέχειας των συμβάσεων θα πρέπει να οδηγήσει στην αναγνώριση της συνέχειας των συμβάσεων και των άλλων νομικών πράξεων που υπάγονται στη δικαιοδοσία τρίτων χωρών". Συνεπώς, δεδομένου ότι είναι αδιαμφισβήτητο ότι η δραχμή αντικαταστάθηκε από το Ευρώ με συγκεκριμένη και αμετάκλητη τιμή μετατροπής και ότι η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων είναι αυτονόητη αρχή του Διεθνούς Δικαίου, δεν χρειάζεται καμία νομική ενέργεια για να εξασφαλιστεί η συνέχεια των συμβάσεων και των άλλων νομικών πράξεων που υπάγονται στη δικαιοδοσία των τρίτων χωρών.

3.4.2. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Για να υπάρχει ενιαίος τρόπος παρουσίασης των ιστορικών στοιχείων στο Δημόσιο Τομέα, κατά τη μετατροπή θα χρησιμοποιείται η αμετάκλητα καθορισμένη τιμή μετατροπής 1 Ευρώ=340,750 δρχ.

Για μελέτες-έρευνες που απαιτούν διεθνείς συγκρίσεις στοιχείων, η μετατροπή των χρονολογικών σειρών θα γίνεται με συντελεστή μετατροπής που θα υπολογίζει ο κάθε ερευνητής, ανάλογα με τις ανάγκες της έρευνας. Η προτεινόμενη μεθοδολογία μετατροπής αφορά όχι μόνο τα μακροοικονομικά μεγέθη αλλά και τα ιστορικά στοιχεία των επιχειρήσεων.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να επεξηγείται σε υποσημείωση η μεθοδολογία μετατροπής, ιδιαίτερα αν δεν ακολουθείται η μετατροπή με βάση την αμετάκλητα καθορισμένη τιμή μετατροπής.

3.4.3. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΕΤΩΝ.

Για όλες τις περιπτώσεις οφειλών προηγούμενων ετών θα γίνεται χρήση της τιμής μετατροπής 1 Ευρώ=340,750 δρχ. Συγκεκριμένα, η οφειλή θα υπολογίζεται σε δρχ. ως την 31/12/2001, θα μετατρέπεται σε Ευρώ με τη σχέση 1Ευρώ=340,750 δρχ. και οι υπολογισμοί για το επόμενο χρονικό διάστημα θα γίνονται σε Ευρώ. Η λύση αυτή κρίνεται ως η πλέον κατάλληλη προκειμένου να εξασφαλιστεί ίση μεταχείριση, διαφάνεια και συγκρισιμότητα των στοιχείων.

Χρηματικά όρια σε ECU, τα οποία τίθενται σε κανονισμούς, οδηγίες και συστάσεις της Ε.Ε, θα πρέπει να μετατραπούν σε Ευρώ με βάση την αρχή 1 ECU=1 Ευρώ (Κανονισμός ΕΚ 1103/97).

3.4.4. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

Σύνθετα ποσά που αποτελούν το άθροισμα ενός "βασικού ποσού" (π.χ. βασικός μισθός, ασφάλιστρο) και ποσών που υπολογίζονται ως ποσοστά επί του βασικού ποσού (π.χ. επιδόματα, κρατήσεις, φόροι), μετατρέπονται από 1^{ης} Ιανουαρίου 2002 με την ακόλουθη μέθοδο: πρώτα μετατρέπεται το βασικό ποσό σε Ευρώ, και τα επιμέρους ποσά υπολογίζονται έπ' αυτού. Δεν πρέπει να υπολογίζεται το κάθε ποσό σε δραχμές και μετά να μετατρέπεται το άθροισμα σε Ευρώ, επειδή η δραχμή με λογιστική μορφή παύει να ισχύει ως νόμιμο χρήμα από την 1^η Ιανουαρίου 2002.

3.4.5. ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΔΕΚΑΔΙΚΩΝ, ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΚΑΠ.

Η αναγραφή των δεκαδικών και ο χωρισμός από το ακέραιο μέρος του αριθμού θα γίνεται με την υποδιαστολή (κόμμα), ενώ ο χωρισμός των χιλιάδων θα γίνεται με την τελεία, όπως ίσχυε μέχρι σήμερα. Η τελεία η οποία χωρίζει τις χιλιάδες μπορεί και να παραλείπεται προαιρετικά αλλά δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αναγραφή των δεκαδικών. Η πρακτική της διατήρησης των εθνικών ρυθμίσεων στο θέμα αυτό ακολουθείται από όλα τα Κράτη-Μέλη της ΕΕ.

3.4.6. ΕΠΙΤΑΓΕΣ

Επιταγές σε δραχμές στις οποίες αναγράφεται ημερομηνία έκδοσης μεταγενέστερη της 1/1/2002 και εμφανίζονται για πληρωμή μετά την 1/1/2002 δεν ισχύουν ως επιταγές.

Κατά εξαίρεση οι επιταγές σε δραχμές στις οποίες αναγράφεται ημερομηνία έκδοσης από την 1/1/2002 μέχρι και την 31/12/2003, θεωρείται ότι ισχύουν ως επιταγές μετά την 1/1/2002 και είναι πληρωτέες σε Ευρώ, εφόσον αποδεικνύεται κατά τους προβλεπόμενους στο άρθρο 35 του Ν 2971/2001 τρόπους, ότι έχουν εκδοθεί μέχρι και την 31.12.2001.

Οι τράπεζες διαθέτουν καρτέ επιταγών σε Ευρώ τα οποία θα πρέπει να προμηθευτούν και να χρησιμοποιούν οι συναλλασσόμενοι.

Για την αποφυγή σύγχυσης προτείνεται η αριθμητική αναγραφή του ποσού στην επιταγή να περιλαμβάνει ακέραιο και δεκαδικό μέρος, ακόμα και αν το δεκαδικό μέρος είναι μηδέν (0) όπως για παράδειγμα XXX,00 Ευρώ. Το ποσόν στις επιταγές θα πρέπει να αναγράφεται ολογράφως ως εξής: "XXX Ευρώ και χχ λεπτά.". Διευκρινίζεται όμως ότι, η μη αναγραφή των δεκαδικών ψηφίων στην αριθμητική αναφορά του ποσού και η αναγραφή της λέξης σεντ ή σεντς αντί λεπτών, δεν αποτελούν λόγο ακυρότητας της επιταγής.

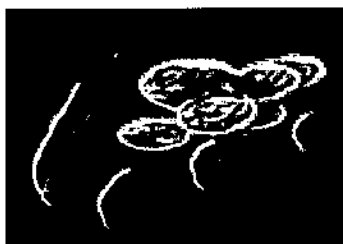
3.4.7. ΔΙΠΛΗ ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΙΜΩΝ

Η διπλή αναγραφή τιμών σε Ευρώ και δραχμές είναι υποχρεωτική κατά την περίοδο της παράλληλης κυκλοφορίας Ευρώ και δραχμών δηλαδή μέχρι 28/2/2002. Από την 1/3/2002 όλες οι τιμές θα πρέπει να αναγράφονται μόνο σε Ευρώ.

3.4.8. ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 2842/2000

Με το άρθρο 20 του Ν.2842/2000 που αφορά την εισαγωγή του Ευρώ καθορίζεται η επιβολή προστίμου στους παραβάτες των διατάξεων του νόμου αυτού. Η ρύθμιση των σχετικών λεπτομερειών γίνεται με την Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Οικονομικών με αριθμό Ζ1-795/20-12-2001.

3.4.9. ΡΕΣΤΑ ΣΕ ΕΥΡΩ

Από τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου του 2002 τα ρέστα στις συναλλαγές θα πρέπει να είναι σε Ευρώ. Αυτό θα καταστεί ευχερέστερο με την πάροδο των πρώτων ημερών και την κυκλοφορία περισσότερων

χαρτονομισμάτων και κερμάτων Ευρώ. Για την αποφυγή σύγχυσης και προβλημάτων στις συναλλαγές προτείνεται κατά την περίοδο της παράλληλης κυκλοφορίας Ευρώ και δραχμών οι συναλλαγές να γίνονται σε ένα νόμισμα σε Ευρώ ή σε δραχμές.

3.4.10. ΘΕΜΑΤΑ ΙΚΑ (ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΣΗΜΩΝ, ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΛΙΜΑΚΙΩΝ)

Η προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου του ΙΚΑ στο ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα έγινε με τις διατάξεις του Ν.2972/2001 και με τις Αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με αριθμό Φ 21/2376/2001, Φ 21/οικ2426/2001.

Ειδικότερα από 1/1/2002 προβλέπονται τα ακόλουθα:

➤ Α. Λειτουργικός τομέας Ασφάλισης και Εσόδων

- Για μισθολογικές περιόδους από 1/1/2002 καταργούνται τα ένσημα και τίθεται σε εφαρμογή ο νέος θεσμός της Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (Ν.2972/01 περί εκσυγχρονισμού του ΙΚΑ).
- Οι εισφορές θα υπολογίζονται ποσοστιαία σε Ευρώ επί αποδοχών Ευρώ και θα καταβάλλονται σε Ευρώ μέσω του Τραπεζικού συστήματος ή των Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ.
- Για μισθολογικές περιόδους μέχρι 31/12/2001 που οι εισφορές θα καταβληθούν εντός του 2002, διατηρείται η υφιστάμενη διαδικασία μέχρι 29/3/2002. Δηλαδή διατηρείται η χορήγηση δραχμικών ενσήμων μέχρι και 29/3/2002 και η διαδικασία καταβολής θα υποστηρίζεται με τα υφιστάμενα έντυπα, στα οποία η συμπλήρωση των συνολικών ποσών θα γίνεται σε Ευρώ και δραχμές.
- Μετά την 29/3/2002 δεν θα είναι δυνατή η καταβολή εισφορών μισθολογικών περιόδων μέχρι 31/12/2001.
- Οι Πίνακες των ημερησίων μισθών και Τεκμαρτών Ημερομισθίων του έτους 2001 έχουν επανεκφραστεί σε Ευρώ και έχουν καταχωρηθεί στην ιστοσελίδα του ΙΚΑ στο Διαδίκτυο (www.ika.gr).

Για την εφαρμογή των ανωτέρω εκδόθηκε η εγκύκλιος της Διοίκησης του ΙΚΑ με αριθμό 102/2001 με λεπτομερείς οδηγίες.

➤ **Β. Λειτουργικός τομέας Παροχών (Συντάξεις, επιδόματα ασθενείας κλπ.)**

Από 1/1/2002 η καταβολή των πάσης φύσεως παροχών του ΙΚΑ θα γίνεται σε Ευρώ. Για την υλοποίηση των διαδικασιών παροχών έχουν επανεκφραστεί σε Ευρώ οι πίνακες υπολογισμού συντάξεων, οι τιμές των ιατρικών πράξεων-επισκέψεων, νοσηλίων κλπ.

Για την εφαρμογή των διαδικασιών εκδόθηκαν οι εγκύκλιοι με αριθμό 83/2001 και 93/2001 της Διοίκησης ΙΚΑ.

3.4.11. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Τα πληροφοριακά συστήματα θα πρέπει να έχουν ήδη προσαρμοσθεί και να λειτουργούν σε περιβάλλον Ευρώ. Για αποφυγή όμως δυσλειτουργιών, απαιτείται η διενέργεια σχετικών ελέγχων για τη διαπίστωση της καλής λειτουργίας τους στο νέο περιβάλλον και εφόσον κριθεί απαραίτητο, η προώθηση περαιτέρω προσαρμογών.

3.4.12. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Η εκπαίδευση του προσωπικού κάθε φορέα, δημόσιου ή ιδιωτικού, είναι καθοριστικής σημασίας για την ομαλή μετάβαση στο νέο νομισματικό περιβάλλον, τη γρήγορη προσαρμογή του και την αποφυγή προβλημάτων και δυσλειτουργιών. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην ενημέρωση-εκπαίδευση του προσωπικού που έχει άμεση σχέση με οικονομικές συναλλαγές και επαφή με το κοινό. Για το σκοπό αυτό επιβάλλεται όλοι οι φορείς να οργανώσουν σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

3.4.13. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ, ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ, ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Με την από 21.12.2001 Πράξη Νομοθετικού περιεχομένου "περί αρμοδιότητας των δικαστηρίων σε υποθέσεις αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις", από την 1^η Ιανουαρίου 2002 καταργούνται τα τέλη χαρτοσήμου στις συναλλαγματικές και στα γραμμάτια εις διαταγή. Ως εκ τούτου συναλλαγματικές και γραμμάτια δεν θα εκδίδονται και δεν θα διατίθενται μέσω των Δ.Ο.Υ αλλά από ιδιωτικούς φορείς (τράπεζες, χαρτοπωλεία, περίπτερα κλπ).

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, προκειμένου να διευκολυνθούν οι συναλλαγές, καθόρισε τις προδιαγραφές των νέων άνευ χαρτοσήμου

εντύπων. Τα νέα έντυπα που προσομοιάζουν -σε γενικές γραμμές- με τα υφιστάμενα σήμερα έντυπα των συναλλαγματικών και των γραμματίων εις διαταγή, είναι εκφρασμένα σε Ευρώ και θα περιέχουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται από τις σχετικές περί αξιόγραφων νομικές διατάξεις.

Με την ίδια πράξη καταργούνται από 1/1/2002 τα τέλη χαρτοσήμου στις εξοφλήσεις αποδοχών, αμοιβών, συντάξεων από μίσθωση εργασίας, καθώς και η αξία της υπεύθυνης δήλωσης του Ν.1599/86. Η δήλωση αυτή θα συντάσσεται σε απλό χαρτί στο οποίο θα αναγράφονται τα στοιχεία που προβλέπονται από την απόφαση του Υπ.Οικονομικών 1068985/900/τ.&Ε.Φ./12-7-2001 (ΦΕΚ 950 Β).

3.4.14. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΑΥΤΟΜΑΤΩΝ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ

Τα αυτόματα μηχανήματα πώλησης (εισιτηρίων, προϊόντων, παρκόμετρα κλπ.) θα πρέπει να μετατραπούν κατάλληλα ώστε να δέχονται Ευρώ το αργότερο μέχρι 28/2/2002. Οι αρμόδιοι φορείς θα πρέπει να προχωρήσουν το συντομότερο στις σχετικές μετατροπές.

3.4.15. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Μετά την 1/1/2002 όλες οι φορολογικές υποχρεώσεις θα εκφράζονται και θα εκτελούνται σε Ευρώ. Οι φορολογικές δηλώσεις νομικών και φυσικών προσώπων για το οικονομικό έτος 2001 θα υποβληθούν σε δραχμές, ενώ η εκκαθάριση θα γίνει σε Ευρώ. Οι βεβαιώσεις αποδοχών για το 2001 θα εκδοθούν σε δραχμές. Οι φορολογικές δηλώσεις των εταιρειών που έχουν κάνει ανέκκλητη δήλωση χρήσης Ευρώ κατά τη μεταβατική περίοδο θα γίνουν σε Ευρώ.

Οι δηλώσεις ΦΠΑ για φορολογικές περιόδους μέχρι 31/12/2001 υποβάλλονται σε δραχμές, εφόσον τα βιβλία των επιτηδευματιών είχαν τηρηθεί σε δραχμές. Σε Ευρώ υποβάλλονται οι δηλώσεις ΦΠΑ για φορολογικές περιόδους μέχρι 31/12/2001 μόνο εφόσον είχε υποβληθεί ανέκκλητη δήλωση και τα βιβλία του επιτηδευματία τηρήθηκαν σε Ευρώ.

Οι δηλώσεις Φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας και Κεφαλαίου, θα υποβληθούν σε Ευρώ.

3.4.16. ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ

Τα θέματα του Δημόσιου Λογιστικού ρυθμίζονται με σειρά Υπουργικών Αποφάσεων και εγκυκλίων που έχουν εκδοθεί από το Γενικό Λογιστήριο

του Κράτους και οι οποίες παρατίθενται με τον αριθμό και την ημερομηνία έκδοσής τους:

- 1) Απόφαση Υπουργού 2/14163/0020/29-12-2000 – Εγκύκλιος κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2002.
- 2) Απόφαση Υπουργού 2/24205/0094/12-4-2001 – Εγκύκλιος κατάρτισης και υποβολής των Προϋπολογισμών οικονομικού έτους 2002 των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, που επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (Κ.Π.) και των ειδικών Λογαριασμών που λειτουργούν στα Υπουργεία και σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου (εκτός των Προϋπολογισμών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων).
- 3) Απόφαση Υπουργού 2/24861/0022/22-4-2001 - Προσαρμογή των μισθών στο ενιαίο νόμισμα.
- 4) Απόφαση Υπουργού 2/35655/136-2001 – Εισαγωγή του Ευρώ ως εθνικού νομίσματος και οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου 2842/2000, που αφορούν την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού και Προϋπολογισμού ΝΠΔΔ και ΟΤΑ.
- 5) Κοινή Υπουργική Απόφαση Υπουργού Εσωτερικών, Δημ. Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υπουργού Οικονομικών 2/4373/0094/20-7-2001 – Κατάρτιση και υποβολή Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2002 των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.
- 6) Απόφαση Υπουργού 2/51133/0020/6-9-2001 – Εκτέλεση Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2001.
- 7) Εγκύκλιος 149951/5-10-2001 – Διαδικασία τρόπου πληρωμής Μισθών, Συντάξεων, Βοηθημάτων και Παροχών από τον Ιανουάριο του έτους 2002 λόγω της μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα Ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις Ν. 2842/2000 (ΦΕΚ 207/Α/ 27-9-2000), στους υπαλλήλους, στους συνταξιούχους και βοηθηματούχους του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ασφαλιστικών ταμείων αντίστοιχα, που πληρώνονται μέσω τραπεζικού συστήματος, σε εφαρμογή του άρθρου 1 του Ν.2303/95.
- 8) Απόφαση Υπουργού 2/57250/0025/2-11-2001 – Προεφοδιασμός των επιχειρήσεων με κέρματα Ευρώ.
- 9) Απόφαση Υπουργού 2/59239/0025/2-11-2001 – Προεφοδιασμός του κοινού με κέρματα Ευρώ υπό μορφή συσκευασιών εξοικείωσης.
- 10) Απόφαση Υπουργού 2/68254/0022/20-11-2001 – Καταβολή αποδοχών Α' Δεκαπενθημέρου μηνός Ιανουαρίου 2002.
- 11) Απόφαση Υπουργού 2/68361/0026/21-11-2001 – Εκτέλεση Τακτικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2001.

- 12) Απόφαση Υπουργού 2/71386/0094/4-12-2001 - Εκτέλεση Προϋπολογισμών ΝΠΔΔ και ΟΤΑ α' και β' βαθμού οικονομικού έτους 2001.
- 13) Απόφαση Υπουργού 2/71945/0026/4-12-2001 - Έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2001 και τακτοποίηση των συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής, Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.
- 14) Απόφαση Υπουργού 2/71996/0026/5-12-2001 - Διαδικασία τακτοποίησης, μετά την 1-1-2002, χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής τακτικού Προϋπολογισμού και Προϋπολογισμών ΝΠΔΔ και ΟΤΑ α' και β' βαθμού, που θα εκδοθούν μέχρι και 31-12-2001.

3.4.17. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ

Η εισαγωγή του νέου νομίσματος είναι γεγονός ιδιαίτερης σημασίας για την Ελληνική οικονομία και κοινωνία. Το Ευρώ θα έχει επιπτώσεις στο σύνολο των φορέων του Ιδιωτικού και Δημοσίου Τομέα και γενικότερα όλους τους πολίτες. Γι' αυτό θα πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια για την ομαλή συνέχεια των συναλλαγών και την αποφυγή των εντάσεων. Οι διαφωνίες που θα προκύπτουν θα πρέπει να επιλύονται σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί, με πνεύμα καλής πίστης και αμοιβαίας κατανόησης.

3.5. ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

3.5.1. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ.

- Τα κράτη-μέλη πρέπει να διασφαλίσουν την κατάλληλη ενημέρωση των πολιτών, σχετικά με τις λεπτομέρειες μετάβασης στο ευρώ και τη συνέχιση της ενημέρωσης, σχετικά με τις λεπτομέρειες μετάβασης στο ευρώ και τη συνέχιση της ενημερωτικής αυτής προσπάθειας για κάποιο χρονικό διάστημα μέσα στο 2002.

Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να ληφθεί για τα άτομα που έχουν δυσκολία πρόσβασης στην πληροφόρηση (άτομα σε δύσκολη κοινωνικοοικονομική κατάσταση, ηλικιωμένοι, άτομα με φυσικές, διανοητικές ή αισθητήριες μειονεξίες).

- **Οι δημόσιες διοικήσεις** πρέπει να παράσχουν στις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα στις ΜΜΕ, ακριβή πληροφορίες σχετικά με το χρονοδιάγραμμα και τους νομικούς φορολογικούς και λογιστικούς κανόνες που διέπουν την μετάβαση.

Οι Δημόσιες διοικήσεις, ιδιαίτερα στον κοινωνικό και εκπαιδευτικό τομέα, θα πρέπει να συμμετάσχουν ενεργά στην προσπάθεια ενημέρωσης σχετικά με την φυσική εισαγωγή του ευρώ, καθώς και την προετοιμασία των πολιτών.

- **Οι επαγγελματικές ενώσεις, τα ευρωπαϊκά κέντρα πληροφόρησης, τα εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια, οι ορκωτοί λογιστές και οι σύμβουλοι επιχειρήσεων** πρέπει να φροντίσουν ώστε οι επιχειρήσεις με τις οποίες είναι σε επαφή να προβούν στην λύση των μέτρων που είναι αναγκαία για να προετοιμαστούν κατάλληλα για να είναι σε θέση να πραγματοποιούν όλες τις συναλλαγές τους σε ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2002

- **Οι τράπεζες** θα πρέπει να ενημερώσουν τους πελάτες τους για τις πρακτικές επιπτώσεις της λήξης της μεταβατικής περιόδου. Θα πρέπει, ειδικότερα να επιστήσουν την προσοχή τους στην αδυναμία εκτέλεσης λογιστικών πληρωμών ή τήρησης λογαριασμών στις παλιές εθνικές νομισματικές μονάδες μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2001

- **Οι επιχειρήσεις** θα πρέπει να ευαισθητοποιήσουν το προσωπικό τους και να προβούν σε κατάρτιση των εργαζομένων εκείνων που έρχονται σε επαφή με το κοινό.

3.5.2. ΕΞΟΙΚΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΜΕ ΤΟ ΕΥΡΩ

Κατά τη διάρκεια του τρίτου τριμήνου του 2001, το αργότερο, θα πρέπει να καθοριστούν σε ευρώ οι τιμές και η αξία σε εθνικές νομισματικές μονάδες για το σύνολο των προϊόντων που πωλούνται εξ αποστάσεως και στα σημεία πώλησης στα οποία κυριαρχούν οι λογιστικές πληρωμές. Οι ταμιακές αποδείξεις θα πρέπει, επίσης, να αναγράφουν προς πληρωμή ποσό σε εθνική νομισματική μονάδα.

Οι εθνικές διοικήσεις και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καταλάβουν, το συντομότερο δυνατό από το 2001, τις αμοιβές και τους μισθούς του προσωπικού τους σε ευρώ, με αναγραφή της αντιστοιχίας του τελικού ποσού σε εθνική νομισματική μονάδα. Στις μισθολογικές καταστάσεις θα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον, διπλή αναγραφή. Οι μισθολογικές

διαπραγματεύσεις μεταξύ των κοινωνικών εταιριών θα πρέπει να διεξαχθούν το 2001 σε ευρώ.

Οι εντολές πληρωμής των συντάξεων γήρατος θα πρέπει να περιλαμβάνουν διπλή αναγραφή του ποσού, το συντομότερο δυνατό από το 2001. Οι ίδιες οι συντάξεις θα πρέπει, ενδεχομένως, να καταβάλλονται σε ευρώ, με ένδειξη της αντιστοιχίας του τελικού ποσού σε εθνική νομισματική μονάδα.

Οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι ασφαλιστικές εταιρίες και οι μεγάλες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (ύδρευση, φυσικό αέριο, ηλεκτρισμός κλπ.), θα πρέπει να εκδίδουν τα τιμολόγιά τους σε ευρώ από το τρίτο τρίμηνο του 2001 και να αναγράφουν, για το πληρωτέο ποσό, την αντιστοιχία σε εθνικές νομισματικές μονάδες.

3.5.3. ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΤΟ ΕΥΡΩ

Οι τραπεζικοί λογαριασμοί και τα συναφή με αυτούς λογιστικά μέσα πληρωμής (επιταγές, έντυπα εμβασμάτων και κάρτες) θα πρέπει, εκτός από αντίθετη ρητή επιθυμία του πελάτη, να περάσουν από τις εθνικές νομισματικές μονάδες στο ευρώ, στις αρχές του τρίτου τριμήνου του 2001. Τα αποσπάσματα των τραπεζικών λογαριασμών θα πρέπει να φέρουν ένδειξη της αξίας σε εθνικές νομισματικές μονάδες.

Κατά την ίδια ημερομηνία, όλα τα τερματικά ηλεκτρονικών πληρωμών πρέπει να είναι σε θέση να διεκπεραιώνουν πράξεις σε ευρώ.

Οι οικονομικοί φορείς, ιδιαίτερα στους τομείς της διανομής και του τουρισμού, καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένες δράσεις, ώστε να δοθεί ώθηση στη χρησιμοποίηση του ευρώ.

3.5.4. ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΤΑΤΡΑΠΟΥΝ ΣΕ ΕΥΡΩ.

Οι νέες συμβάσεις αορίστου διάρκειας που πρόκειται να συναφθούν το 2001, θα πρέπει να καταρτίζονται σε ευρώ (π.χ. συμβάσεις εργασίας). Οι νέες συμβάσεις ορισμένου χρόνου που πρόκειται να συναφθούν το 2001 (π.χ. συμβάσεις μίσθωσης, λήψης δανείου κ.λ.π.), οι οποίες λήγουν μετά την 1^η Ιανουαρίου 2002, θα πρέπει να καταρτίζονται σε ευρώ.

Όλες οι συμβάσεις των κρατικών φορέων και των τοπικών αρχών πρέπει να συνάπτονται και να συμπληρώνονται σε ευρώ. Οι επιχειρήσεις που θα δημιουργηθούν το 2001 θα πρέπει να ενθαρρύνονται να εκφράζουν το κεφάλαιό τους σε ευρώ.

Για να μειωθεί ο όγκος των πράξεων που συνεπάγονται φυσική ανταλλαγή, οι καταναλωτές καλούνται να καταθέτουν δε λογαριασμό τα ρευστά πλεονάσματά τους πριν από το τέλος Δεκεμβρίου 2001. Τα Κράτη-μέλη θα πρέπει, επίσης, να τους ενθαρρύνουν να εξαντλήσουν εγκαίρως τα αποθέματά τους σε κέρματα.

3.5.5. ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ ΩΣ ΝΟΜΙΜΟ ΧΡΗΜΑ.

Κατά την περίοδο διπλής κυκλοφορίας, η ανταλλαγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ενός συμμετέχοντα κράτους-μέλους έναντι τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ, θα πρέπει να γίνεται δωρεάν, χωρίς περιορισμό του ποσού για τους πελάτες τράπεζας του εν λόγω κράτους-μέλους, με απλή υποχρέωση προειδοποίησης εάν η ανταλλαγή υπερβαίνει το ανώτατο όριο που έχει θέσει η τράπεζα και που αντιστοιχεί σε κάποιο σύνηθες ποσό. Η ανταλλαγή εθνικών τραπεζογραμματίων με ευρώ από άτομο που δεν είναι πελάτης της τράπεζας θα πρέπει να γίνεται δωρεάν, μέχρις ενός ορίου που θα καθορίσει η τράπεζα.

Προτείνεται η θέσπιση διατάξεων που θα επιτρέπουν στους πολίτες, για κάποιο χρονικό διάστημα μετά το τέλος της περιόδου διπλής κυκλοφορίας, να ανταλλάσσουν με ευρώ, σε εθνικές τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα εθνικά τους χαρτονομίσματα και κέρματα.

Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν διατάξεις που να επιτρέπουν την ανταλλαγή των κερμάτων σε επίσημα ιδρύματα, μετά τη λήξη της νόμιμης κυκλοφορίας τους, για κάποιο χρονικό διάστημα που θα δίνει στους κατόχους των κερμάτων, οι οποίοι διαμένουν στο εξωτερικό, τη δυνατότητα επιστροφής τους.

Για να καταστεί δυνατή η επιστροφή χρημάτων κατά τις συναλλαγές, θα πρέπει, ήδη από τις πρώτες ημέρες του 2002, να διατίθενται επαρκείς ποσότητες χαρτονομισμάτων μικρής ονομαστικής αξίας από τους διανομείς ή με οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο μέσο.

Τα κράτη-μέλη, οι επαγγελματικές ενώσεις και τα εμπορικά επιμελητήρια θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους εμπόρους, τους βιοτέχνες και τους ελεύθερους επαγγελματίες να επιστρέφουν χρήματα αποκλειστικά σε ευρώ, ήδη από τις αρχές Ιανουαρίου 2002.

Οι Δημόσιες διοικήσεις θα πρέπει να φροντίσουν για τη λήψη υψηλών μέτρων, ώστε να διευκολυνθεί η διαδικασία μετάβασης στο ευρώ ως νόμιμο χρήμα των ατόμων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στην πληροφόρηση και ιδίως εκείνων που δεν διαθέτουν τραπεζικό λογαριασμό.

3.6. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

3.6.1. Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ

Ο κανονισμός 1103/97 του Συμβουλίου διασφαλίζει τη συνέχεια όλων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων και άλλων νομικών συμβάσεων, με την υποκατάσταση των ποσών που είναι εκπεφρασμένα σε εθνικές νομισματικές μονάδες, σε μονάδες ευρώ.

Οι αξίες, σε ευρώ θα υπολογιστούν σύμφωνα με τις αμετάκλητες ισοτιμίες των εθνικών νομισματικών μονάδων όπως "κλειδώθηκαν" την 1η Ιανουαρίου 1999. Για την Ελλάδα η αμετάκλητη ισοτιμία είναι 1 ευρώ = 340,750 δραχμές από 1/1/2001.

Σύμφωνα με τον κανονισμό, η μετάβαση στο ευρώ, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως λόγος για μονομερή αλλαγή της σύμβασης από τα αμφότερα μέρη.

3.6.2. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΕΥΡΩ ΣΤΙΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ

Η μετάβαση στο ευρώ δεν θα επηρεάσει την αξία των αποδοχών των πολιτών. Στη διάρκεια της Μεταβατικής Περιόδου (έτος 2001), οι αποδοχές θα εξακολουθούν να καταβάλλονται σε δραχμές, εκτός εάν ο εργαζόμενος και ο εργοδότης έχουν συμφωνήσει διαφορετικά.

Από την 1η Ιανουαρίου 2002, οι αποδοχές των εργαζομένων θα καταβάλλονται σε ευρώ. Και η αγοραστική δύναμη των αποδοχών, θα παραμείνει η ίδια.

3.6.3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΕΥΡΩ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

Η μετάβαση στο ευρώ δεν θα επηρεάσει την αξία των συντάξεων. Στη διάρκεια της Μεταβατικής Περιόδου (έτος 2001), η σύνταξη των δικαιούχων θα εξακολουθεί να καταβάλλεται σε εθνικό νόμισμα.

Οι εισφορές σε συνταξιοδοτικά ταμεία θα παραμείνουν σε εθνικό νόμισμα. Από την 1η Ιανουαρίου 2002, η σύνταξη θα καταβάλλεται σε ευρώ, και η αγοραστική της δύναμη θα παραμείνει η ίδια.

3.6.4. Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΙΣ.

Η μετάβαση στο ευρώ δεν θα επηρεάσει την αξία των αποταμιεύσεων. Μετά τη μετατροπή στην καθορισμένη ισοτιμία, θα αλλάξουν οι αριθμοί, αλλά όχι η αγοραστική τους αξία.

3.6.5. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΥΡΩ ΣΤΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΑΓΟΡΑΣΘΕΙ

Τα κρατικά ομόλογα μπορούν να ανταλλάσσονται με ομόλογα σε ευρώ. Η αξία τους όμως, δεν αλλάζει, ούτε οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικό, όπως π.χ. τα επιτόκια ή οι ημερομηνίες λήξης.

Μετά από την 1η Ιανουαρίου 2002, τα κρατικά ομόλογα θα εκδίδονται και θα εκφράζονται αυτόματα σε ευρώ. Μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2002, θα μπορείτε να αγοράζετε και να πωλείτε κρατικά ομόλογα σε εθνικά νομίσματα, με βάση τις αμετάκλητες τιμές μετατροπής τους σε ευρώ.

3.6.6. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η μετάβαση στο ευρώ δεν θα έχει επιπτώσεις στην αξία των μετοχών και των συμμετοχών σε κεφάλαια επενδύσεων. Κατά τη μετατροπή του εθνικού σας νομίσματος σε ευρώ, μόνον οι αριθμοί θα αλλάξουν, αλλά η αγοραστική δύναμη των διαθέσιμων θα παραμείνει η ίδια. Η μετατροπή θα πραγματοποιείται στην τιμή μετατροπής που έχει καθοριστεί μεταξύ του ευρώ και του εθνικού νομίσματος.

Ορισμένες τράπεζες και κεφαλαιαγορές ήδη παρέχουν υπηρεσίες σε ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι θα καταστεί δυνατή η διαπραγμάτευση σε ευρώ για ορισμένες μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια πριν το 2002. Ομοίως, ορισμένες εταιρίες θα επιλέξουν να μετατρέψουν τα νόμιμα κεφάλαιά τους σε ευρώ και να καταβάλουν τα μερίσματά τους σε ευρώ πριν το 2002. Ως κάτοχους τίτλων, οι αλλαγές αυτές δεν αφορούν τους καταναλωτές, εφόσον αρμόδιες για τη μετατροπή οιαδήποτε συναφών πληρωμών από ευρώ σε εθνικό νόμισμα και αντίστροφα, θα είναι οι τράπεζες.

Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι κάτοχοι τίτλων θα λαμβάνουν τα πριμ τους στο νόμισμα που έχουν επιλέξει για λογαριασμό τους (σε ευρώ ή δραχμές).

3.6.7. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΗΔΗ ΣΥΝΑΦΘΕΙΣΑ ΔΑΝΕΙΑ

Η εισαγωγή του ευρώ δεν θα επηρεάσει την αξία ή το κόστος των δανείων που έχετε συνάψει. Εφόσον διέπονται από συμβατικές υποχρεώσεις, τα δάνεια, όπως και όλες οι συμβάσεις, δεν μπορούν να τροποποιηθούν ή να καταγγελθούν μονομερώς λόγω της μετάβασης στο ευρώ.

Δάνεια που δεν έχουν αποπληρωθεί, στη διάρκεια της Μεταβατικής Περιόδου (έτος 2001), θα συνεχίσουν να εκτελούνται σε εθνικό νόμισμα. Εάν το επιθυμείτε, και κατόπιν συμφωνίας με το άλλο συμβαλλόμενο μέρος, μπορείτε να επιλέξετε τη μετατροπή σε ευρώ πριν το 2002 στην καθορισθείσα τιμή μετατροπής, αλλά σε κάθε περίπτωση, το δάνειο θα μετατραπεί αυτόματα σε ευρώ, την 1η Ιανουαρίου 2002.

3.6.8. ΤΑ ΧΡΕΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Η εισαγωγή του ευρώ δεν επηρεάζει το μέγεθος των χρεών, ούτε το κόστος αποπληρωμής τους. Εφόσον διέπονται από συμβατικές υποχρεώσεις, τα χρέη, όπως και όλες οι συμβάσεις, δεν μπορούν να τροποποιηθούν ή να καταγγελθούν μονομερώς λόγω της μετάβασης στο ευρώ.

Στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, οι αποπληρωμές των χρεών θα συνεχίσουν να πραγματοποιούνται σε εθνικό νόμισμα. Εάν το επιθυμείτε, και ο πιστωτής σας συμφωνεί, μπορείτε να επιλέξετε τη μετατροπή σε ευρώ πριν το 2002 στην καθορισθείσα τιμή μετατροπής, αλλά σε κάθε περίπτωση, το χρέος θα μετατραπεί αυτόματα σε ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2002.

3.6.9. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι επιχειρήσεις μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν δραχμές στην λογιστική τους μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2001. Μετά από την ημερομηνία αυτή, θα πρέπει να χρησιμοποιούν το ευρώ. Κατά τη διάρκεια της Μεταβατικής Περιόδου (έτος 2001) μπορούν να αρχίσουν να χρησιμοποιούν το ευρώ υπό προϋποθέσεις (Ν.28/02/00, αρθ. 6).

3.6.10. ΜΕ ΠΟΙΟ ΤΡΟΠΟ ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ ΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΟΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΕΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Οι κεφαλαιαγορές της Ευρώπης έχουν επηρεαστεί έντονα από την εισαγωγή του ευρώ την 1^η Ιανουαρίου 1999. Ένα ενιαίο νόμισμα ενθαρρύνει αποτελεσματικότερες, πιο ολοκληρωμένες αγορές με ισχυρότερες χρηματοοικονομικές ροές (ρευστότητα) και χαμηλότερο χρηματοδοτικό κόστος για τους δανειολήπτες.

Η ανακοίνωση τον Ιούλιο του 1998, μιας νέας εταιρικής σχέσης μεταξύ των χρηματιστηρίων του Λονδίνου και της Φρανκφούρτης, αποτέλεσε το πρώτο σημαντικό βήμα για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού χρηματιστηρίου. Τα δύο χρηματιστήρια προγραμματίζουν να επιτρέψουν τις συναλλαγές μετοχών των 300 μεγαλύτερων ευρωπαϊκών εταιριών σε αμφότερα τα χρηματιστήρια. Μπορεί να αναμένεται περαιτέρω ενοποίηση μεταξύ των 32 χρηματιστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι αγορές κρατικών ομολόγων δημιούργησαν μία ενιαία αγορά ευρωπαϊκών ομολόγων από την 1^η Ιανουαρίου 1999. Τα περισσότερα ανεξόφλητα χρέη και κάθε νέο χρέος των συμμετεχόντων κρατών-μελών μετατρέπονται σε ευρώ, με σκοπό τη δημιουργία της δεύτερης μεγαλύτερης αγοράς μετά την αγορά κρατικών ομολόγων σε δολάρια ΗΠΑ. Αυτό σημαίνει ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα συστήματα πληρωμών και τα συστήματα συμψηφισμού, λειτουργούν σε ευρώ και επιχειρήσεις και πολίτες μπορούν να χρησιμοποιούν χρηματοοικονομικά προϊόντα εκπεφρασμένα σε ευρώ, συμπεριλαμβανομένων μετοχών εταιριών.

3.6.11. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ

Κατ' αρχήν, θα δημιουργήσει μια ευρεία ζώνη νομισματικής σταθερότητας στο εσωτερικό της ΟΝΕ για χώρες που γνώρισαν τις προηγούμενες δεκαετίες, περιόδους ασταθών διακυμάνσεων των συναλλαγματικών ισοτιμιών και παρατεινόμενες νομισματικές ανισορροπίες.

Το ευρώ θα συμβάλλει επίσης στη δημιουργία σταθερότερων διεθνών νομισματικών σχέσεων. Η διεθνής χρηματοοικονομική σταθερότητα θα ενισχυθεί επίσης από τις αυστηρές εσωτερικές δημοσιονομικές πολιτικές που πρέπει να ακολουθούν οι χώρες που θα υιοθετήσουν το ευρώ. Το ευρώ διαθέτει το δυναμικό να εξελιχθεί σε ένα από τα κυρίαρχα εμπορικά νομίσματα διεθνώς, πλάι στο δολάριο και το γιεν.

**ΜΕΡΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΟ**

**Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ
ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΨΗ**

ΝΟΜΟΣ 2842/2000

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΝΟΜΟΣ
2842/2000

ΝΟΜΟΣ 2842/2000

ΦΕΚ 207 Α/2000

Λήψη συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των Κανονισμών (ΕΚ) 1103/97, 974/98 και 2866/98 του Συμβουλίου, όπως ισχύουν σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Αντικατάσταση της δραχμής από το ευρώ

1. Από την 1^η Ιανουαρίου 2001 το ευρώ αντικαθιστά τη δραχμή ως νόμισμα της Χώρας σύμφωνα με τους όρους των Κανονισμών (ΕΚ) 1103/97, (ΕΕ L 162/97), 974/98, (ΕΕ L 139/98), 2866/98 (ΕΕ L 359/98) του Συμβουλίου, όπως ισχύουν και τις διατάξεις του παρόντος. Τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα σε δραχμές διατηρούν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος στην ημεδαπή έως την 28η Φεβρουαρίου 2002.

2. Το ευρώ ως μέσο εξόφλησης υποχρεώσεων λαμβάνεται πάντοτε στην ονομαστική του αξία.

Άρθρο 2

Μετατροπές και στρογγυλοποιήσεις

1. Κάθε χρηματικό ποσό εκφρασμένο σε δραχμές που πρόκειται να καταβληθεί ή να καταλογισθεί σε ευρώ μετατρέπεται και στρογγυλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 του Συμβουλίου.

2. Κάθε χρηματικό ποσό εκφρασμένο σε ευρώ που πρόκειται να καταβληθεί ή να καταλογισθεί σε δραχμές μετατρέπεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 3 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 του Συμβουλίου και στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη

δραχμή και ειδικότερα προς τα άνω αν ο αριθμός μετά την υποδιαστολή είναι ανώτερος ή ίσος με πενήντα λεπτά της δραχμής και προς το κάτω αν είναι κατώτερος από πενήντα λεπτά.

3. Χρηματικά ποσά σε ενδιάμεσους υπολογισμούς, τα οποία δεν πρόκειται να καταβληθούν ή να καταλογισθούν και εκφράζονται σε ευρώ και δραχμές, κατά τις ενδιάμεσες μετατροπές, στρογγυλοποιούνται τουλάχιστον στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, χωρίς να αποκλείεται συμβατικά μεγαλύτερος βαθμός ακριβείας.

Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται σε μετατροπές νομισματικών ποσών από μία εθνική νομισματική μονάδα σε άλλη.

4. Οι ενδιάμεσοι υπολογισμοί καλύπτουν όλα τα στάδια κατά τα οποία το μετατρεπόμενο χρηματικό ποσό δεν συνιστά αφ' εαυτού χρηματική οφειλή, αλλά αποτελεί στοιχείο σε μια αλληλουχία πράξεων η οποία δύναται να οδηγήσει στη δημιουργία χρηματικής οφειλής.

5. Διαφορές από στρογγυλοποιήσεις χρηματικών ποσών σε ευρώ ή δραχμές που πρόκειται να καταβληθούν ή να καταλογισθούν, εφόσον προκύπτουν από την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΚ) 1103/1997 του Συμβουλίου και των διατάξεων του παρόντος, δεν επηρεάζουν τον απαλλακτικό χαρακτήρα των σχετικών πληρωμών ή την ακρίβεια των σχετικών εγγραφών και δεν αναζητούνται.

6. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, είναι δυνατόν να επιβάλλεται μεγαλύτερος βαθμός ακριβείας σε στρογγυλοποιήσεις κατά τις μετατροπές των ως άνω χρηματικών ποσών σε ενδιάμεσους υπολογισμούς και γενικότερα να ρυθμίζονται θέματα μετατροπών από δραχμές σε ευρώ και αντίστροφα, καθώς και στρογγυλοποιήσεων.

Άρθρο 3

Αντικατάσταση επιτοκίων

1. Οποιαδήποτε αναφορά στο διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού Αθηνών (ATHIBOR), που προβλέπεται σε υφιστάμενες νομικές πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1103/1997 του Συμβουλίου, αντικαθίσταται αυτοδικαίως από αναφορά στο επιτόκιο EURI-BOR, στο οποίο λαμβάνονται υπόψη, ως βάση υπολογισμού των τόκων, οι πραγματικές ημέρες και το έτος των 360 ημερών προσαρμοσμένο κατά το λόγο 365 προς 360, εφόσον δεν έχει προβλεφθεί ή εάν δεν συμφωνηθεί ή ορισθεί αναφορά σε άλλο ισχύον επιτόκιο.

2. Οι αναφορές σε θεσπιζόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος επιτόκια, που υπάρχουν σε νομοθετικές, διοικητικές, κανονιστικές διατάξεις ή σε συμβάσεις αντικαθίστανται από αναφορές στα αντίστοιχα επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του άρθρου 2 του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, η διάταξη αυτή δεν θίγει τη δυνατότητα των αρμόδιων αρχών ή των συναλλασσομένων να ορίσουν άλλη βάση προσδιορισμού των εν λόγω επιτοκίων.

3. Η αντικατάσταση επιτοκίων που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος ή που διενεργείται δυνάμει άλλων διοικητικών ή κανονιστικών πράξεων, λόγω της αντικατάστασης της δραχμής από το ευρώ, δεν αποτελεί λόγο καταγγελίας, λύσης ή τροποποίησης συμβάσεων ή εκτελεστών τίτλων, μονομερώς, χωρίς να αποκλείεται αντίθετη συμφωνία των μερών.

Άρθρο 4 **Αγορά συναλλάγματος**

1. Το άρθρο 1 του Ν.1083/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα και έχουν εξουσιοδοτηθεί να πραγματοποιούν πράξεις σε συνάλλαγμα, διενεργούν ελεύθερα για ίδιο λογαριασμό και με δικό τους κίνδυνο πάσης φύσεως πράξεις σε συνάλλαγμα και ξένα τραπεζικά γραμμάτια, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.»

Καταργούνται οι λοιπές διατάξεις του Ν.1083/1980, πλην των διατάξεων του άρθρου 7, της παραγράφου 4 του άρθρου 8 και του άρθρου 9 του νομού αυτού, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν.δ. 229/1973.

2. Τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα, για τις συναλλαγές με τους πελάτες τους, εκδίδουν ημερήσια δελτία τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων τα οποία και δημοσιεύουν. Τα ποσοτικά όρια και η απόκλιση μεταξύ των τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων, που περιλαμβάνονται στα δελτία αυτά, καθορίζονται ελεύθερα.

3. Η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσιεύει δελτία τιμών αναφοράς του ευρώ προς τα ξένα νομίσματα με βάση τα αντίστοιχα δελτία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να εκδίδει ημερήσιο δελτίο τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων για τις ανάγκες των καταστημάτων της.

4. Οποιαδήποτε αναφορά σε επίσημη τιμή συναλλάγματος ή σε μέση τιμή (fixing) της δραχμής προς τα ξένα νομίσματα, σε νομοθετικές, διοικητικές, κανονιστικές ή συμβατικές διατάξεις, αντικαθίσταται από την, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, σχετική τιμή αναφοράς, εφόσον δεν έχει προβλεφθεί ή δεν έχει συμφωνηθεί ούτε οριστεί αναφορά σε άλλη συναλλαγματική ισοτιμία.

5. Ο έλεγχος και η εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού της.

6. Με πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, είναι δυνατόν να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις προηγούμενες παραγράφους.

Άρθρο 5

Ρήτρες συναλλάγματος, χρυσού, χρυσών νομισμάτων και τιμαρίθμου

1. Καταργούνται οι διατάξεις του ν. 362/1945, το άρθρο 2 του ν. 944/1946 και γενικά κάθε διάταξη που απαγορεύει τη συνομολόγηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων στην Ελλάδα: α) σε συνάλλαγμα, χρυσό ή χρυσά νομίσματα. β) σε εγχώριο νόμισμα, εφόσον το ποσό των απαιτήσεων και υποχρεώσεων αφήνεται να προσδιοριστεί από την τιμή του συναλλάγματος, του χρυσού, χρυσών νομισμάτων ή του τιμαρίθμου.

2. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 2771/1999 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να θέτει τους όρους αγοράς και πώλησης χρυσού και χρυσών νομισμάτων και από άλλα πρόσωπα.»

3. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του άρθρου 2 του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, δεν θίγουν τις αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος που αφορούν τη θέσπιση, από αυτήν, κανόνων πλαισίου αγοράς και πώλησης συναλλάγματος, ξένων τραπεζογραμματίων, χρυσού και χρυσών νομισμάτων ή την απαγόρευση της διενέργειας των πράξεων αυτών από πιστωτικό ίδρυμα, άλλο νομικό ή από φυσικό πρόσωπο.

Άρθρο 6 Φορολογικές διατάξεις

1. Οι επιτηδευματίες νομικά πρόσωπα, οι κοινωνίες ή κοινοπραξίες επιτηδευματιών και οι συμπλοιοκτησίες, που τηρούν υποχρεωτικά Βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., καθώς και το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, για εισοδήματα ή συναλλαγές ή πράξεις ή μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων, από οποιαδήποτε αιτία, του έτους 2001, μπορούν να επιλέξουν το ευρώ σε αντικατάσταση της δραχμής στην τήρηση βιβλίων, έκδοση στοιχείων, υποβολή δηλώσεων και εκπλήρωση γενικά φορολογικών υποχρεώσεων, που προβλέπονται και απορρέουν από την εφαρμογή των οικείων φορολογικών διατάξεων και αφορούν στο έτος 2001.

2. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή του ευρώ αποτελεί η υποβολή από τους φορολογουμένους της παραγράφου 1 ανέκκλητης σχετικής δήλωσης στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), στην οποία έκαστος υπάγεται, προ της έναρξης της διαχειριστικής ή φορολογικής περιόδου.

Σε κάθε περίπτωση, η έναρξη της κατά τα ανωτέρω χρήσης του ευρώ συνδέεται με την έναρξη της διαχειριστικής περιόδου ή με την 1^η εκάστου μήνα, η οποία προσδιορίζεται στην ανέκκλητη δήλωση.

3. Μετά το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης ιβ' της παρ-1 του άρθρου 31 του Ν. 2238/1994 «Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος» (ΦΕΚ 151 Α') προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και για τις δαπάνες μετάβασης στο ευρώ, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν κατά τα οικονομικά έτη 2001, 2002 και 2003 (χρήσεις 2000, 2001 και 2002).»

Άρθρο 7 Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές - Βεβαίωση είσπραξης εσόδων, πληρωμές κατά τη μεταβατική περίοδο

1. Στην παρ. 7 του άρθρου 28 του Κ.Β.Σ. (π.δ. 186/1992 ΦΕΚ 84 Α') προστίθεται περίπτωση δ' ως εξής:

«δ) οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν είτε κατά την είσπραξη ή εξόφληση των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων (αντίστοιχα) σε ευρώ, κατά το ημερολογιακό έτος 2001, είτε κατά την αποτίμηση αυτών, καθώς και των διαθεσίμων και των λοιπών περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων, αποσβένονται είτε εφάπαξ είτε ισόποσα σε

τρεις (3) συνεχόμενες χρήσεις.»

2. Κατά το έτος 2001, η βεβαίωση των εσόδων του Δημοσίου και τρίτων, η εισπραξη και επιστροφή φόρων, εισφορών και τελών, καθώς και οι πάσης φύσεως συναλλαγές και οι πληρωμές και οι εξοφλήσεις των τίτλων του Δημοσίου που διενεργούνται στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) πραγματοποιούνται μόνο σε δραχμές.

3. Κατά τη βεβαίωση και την εισπραξη των εσόδων του Δημοσίου και τρίτων, δεν βεβαιώνονται και δεν εισπράττονται τυχόν υπόλοιπα, που είναι δυνατόν να προκύπτουν κατά τη μετατροπή δραχμών σε ευρώ και αντιστρόφως, μέχρι του ποσού των εκατό (100) δραχμών κατά εγγραφή.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος και του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 8 **Δημόσιο χρέος**

1. Την 1η Ιανουαρίου 2001 επανεκφράζονται σε ευρώ με δύο δεκαδικά ψηφία, όλοι οι τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου σε δραχμές:

α) που έχουν εκδοθεί σε άυλη μορφή στο εσωτερικό υπό τη μορφή Ομολόγων, Ομολογιακών Δανείων και Εντόκων Γραμματίων.

β) που έχουν εκδοθεί σε φυσική μορφή και απούλοποιούνται μέχρι 31.12.2000.

2. Η αξία των τίτλων σε φυσική μορφή που βρίσκονται σε κυκλοφορία την 1η Ιανουαρίου 2001 (ονομαστική αξία και αξία τοκομεριδίων) υπολογίζεται σε ευρώ με δύο δεκαδικά ψηφία.

3. Τα δάνεια του Ελληνικού Δημοσίου, που εκφράζονται σε εθνικές νομισματικές μονάδες άλλων Κρατών-Μελών της ζώνης ευρώ επανεκφράζονται σε ευρώ, εφόσον και οι αντίστοιχες χώρες έχουν επανεκφράσει το χρέος τους σε ευρώ.

4. Άλλες κατηγορίες δανείων του Ελληνικού Δημοσίου, που έχουν συναφθεί σε δραχμές, μπορούν να επανεκφρασθούν σε ευρώ.

5. Το αποτέλεσμα της επανέκφρασης σε μονάδες ευρώ στρογγυλοποιείται προς το πλησιέστερο λεπτό του ευρώ. Σε περίπτωση που κατά την επανέκφραση προκύπτει ακριβώς το μισό μιας υποδιαίρεσης, το ποσό στρογγυλοποιείται στο επόμενο λεπτό του ευρώ.

6. Κάθε ένδικο βοήθημα σε σχέση με τις διαφορές που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους από την ημερομηνία επανέκφρασης.

7. Οι εκδότες χρεογράφων που ανήκουν στον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Εθνικών και Περιφερειακών Λογαριασμών της Κοινότητας του Κανονισμού ΕΚ 2223/1996 του Συμβουλίου (ΕΕ L 310/1996), όπως εκάστοτε ισχύει, μπορούν, από 1.1.2001, να επανεκφράσουν το χρέος τους, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν σχετικά με τη μετατροπή του δημοσίου χρέους της Κεντρικής Κυβέρνησης.

8. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ή με κοινές αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη μέθοδο επανέκφρασης του δημοσίου χρέους σε ευρώ, τη λογιστική εμφάνιση, την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

9. Η ισχύς του παρόντος άρθρου και των αποφάσεων που εκδίδονται για την υλοποίηση των διατάξεων αυτού αρχίζει από της δημοσίευσής του νόμου.

Άρθρο 9

Τελωνειακές διατάξεις

1. Τα νομικά πρόσωπα ή το Δημόσιο, που συναλλάσσονται κατά το έτος 2001 με τις Τελωνειακές Υπηρεσίες της χώρας μπορούν να επιλέξουν το ευρώ στις πάσης φύσεως δηλώσεις που υποβάλλουν και αφορούν το έτος αυτό. Απαραίτητη προϋπόθεση προς τούτο αποτελεί η υποβολή σχετικής ανέκκλητης δήλωσης του συναλλασσόμενου προς την αρμόδια Τελωνειακή Αρχή, στην τοπική αρμοδιότητα της οποίας ευρίσκεται η έδρα του.

2. Η βεβαίωση, είσπραξη και επιστροφή δασμών και φόρων, καθώς και οποιεσδήποτε πληρωμές μέσω των Τελωνειακών Υπηρεσιών της χώρας, κατά το έτος 2001, γίνονται μόνο σε δραχμές. Δεν βεβαιώνονται και δεν

εισπράττονται τυχόν υπόλοιπα, που προκύπτουν κατά τη μετατροπή, εφόσον αυτά δεν είναι ανώτερα του ποσού των εκατό (100) δραχμών κατά πράξη.

Άρθρο 10

Δημόσιο Λογιστικό και Λογιστικό Ν.Π.Δ.Δ.

Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού ρυθμίζονται θέματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του Δημόσιου Λογιστικού, καθώς και του Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, σε σχέση με την εισαγωγή του ευρώ.

Άρθρο 11

Μετοχικό Κεφάλαιο Ανωνύμων Εταιρειών (Α.Ε.)

1. Ο κωδ. Ν. 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών», όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:

α) Στην παρ. 2 του άρθρου 8 η φράση «είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) δραχμών» αντικαθίσταται από τη φράση «εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ».

β) Η παρ. 3 του άρθρου 8 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι υφιστάμενες κατά την 1.1.2002 ανώνυμες εταιρείες, που έχουν μετοχικό κεφάλαιο μικρότερο του ποσού των εξήντα χιλιάδων ευρώ, υποχρεούνται να προσαρμόσουν το κεφάλαιο τους μέχρι του ποσού αυτού και με απόκλιση έως μείον 2,5% το αργότερο μέχρι 31.12.2003 διαφορετικά ανακαλείται η άδεια σύστασης τους.»

γ) Στο πρώτο εδάφιο της παρ.4 του άρθρου 8 η λέξη «διετίας» αντικαθίσταται με τη λέξη «προθεσμίας».

δ) Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 8α η φράση «δραχμών εκατό εκατομμυρίων (100.000.000)» αντικαθίσταται από τη φράση «τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ».

ε) Στην περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 12 διαγράφονται οι λέξεις «και των είκοσι πέντε δραχμών».

στ) Η παρ.1 του άρθρου 14 αντικαθίσταται ως εξής:
«Η ονομαστική αξία εκάστης μετοχής δεν δύναται να ορισθεί κατώτερα των τριάντα λεπτών (0,30) του ευρώ και ανωτέρα των εκατό (100) ευρώ.»

ζ) Η παρ. 2 του άρθρου 30 καταργείται.

η) Στην παρ. 1 του άρθρου 67 η φράση των «30.000 δραχμών» αντικαθίσταται με τη φράση «των εκατό (100) ευρώ».

2. Η ισχύς των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου αρχίζει από 1.1.2002.

3. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης και του αρμόδιου, κατά περίπτωση Υπουργού, μετατρέπεται σε ευρώ και αναπροσαρμόζεται το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου, καθώς και η ονομαστική αξία μετοχής ανωνύμων εταιρειών, που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις νόμων.

Άρθρο 12

Μετατροπή Μετοχικού Κεφαλαίου Α. Ε.

1. Η μετατροπή και η στρογγυλοποίηση της ονομαστικής αξίας της μετοχής, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, γίνεται με αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου και τροποποίηση των σχετικών άρθρων του καταστατικού, που αποφασίζεται, παρά κάθε αντίθετη διάταξη του καταστατικού, από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 29 παρ. 1 και 2 και 31 παρ. 1 του κωδ. ν. 2190/1920, όπως ισχύει, και κατά παρέκκλιση των διατάξεων των άρθρων 4 παρ. 3,4 και 5 και 13 παρ. 4 και 8 του ίδιου νόμου. Οι διατάξεις του παρόντος εδαφίου ισχύουν ανάλογα και για την παρ. 1 περίπτωση β' του άρθρου 11.

Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή και με καταβολή μετρητών. Το ποσό που αντιστοιχεί στη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου καταχωρίζεται υποχρεωτικά σε ειδικό αποθεματικό «Διαφορά από μετατροπή μετοχικού κεφαλαίου σε ευρώ» και κεφαλαιοποιείται σε μελλοντική αύξηση του εν λόγω κεφαλαίου.

2. Οι υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου εταιρείες, μπορούν να εκφράσουν το μετοχικό κεφάλαιο και την ονομαστική αξία των μετοχών τους και σε ευρώ.

3. Οι ανώνυμες εταιρείες που θα συσταθούν από 1.1.2001 έως 31.12.2001

μπορούν να ορίσουν το μετοχικό τους κεφάλαιο και την ονομαστική αξία της μετοχής τους και σε ευρώ.

4. Από 1.1.2002 για την έγκριση τροποποίησης του καταστατικού ανώνυμης εταιρείας απαιτείται το μετοχικό κεφάλαιο και η ονομαστική αξία των μετοχών της να έχουν μετατραπεί σε ευρώ.

5. Από την 1.1.2004 για την καταχώριση στοιχείων ανώνυμης εταιρείας στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών (Μ.Α.Ε.) απαιτείται το μετοχικό κεφάλαιο και η ονομαστική αξία των μετοχών να έχουν μετατραπεί σε ευρώ.

6. Οι υφιστάμενες κατά την 1.1.2002 ανώνυμες εταιρείες αναπροσαρμόζουν την ονομαστική αξία της μετοχής τους σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 του κωδ. ν. 2190/1920 μέχρι 31.12.2003.

Άρθρο 13

Εταιρικό Κεφάλαιο Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

1. Ο Ν. 3190/1955 «περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης» όπως ισχύει τροποποιείται ως εξής:

α) Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 4 η φράση «έξι εκατομμυρίων (6.000.000) δραχμών» αντικαθίσταται με τη φράση «δεκαοκτώ χιλιάδων (18.000) ευρώ».

β) Το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 4 αντικαθίσταται ως εξής: «Οι υφιστάμενες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που έχουν κεφάλαιο κατώτερο των δεκαοκτώ χιλιάδων (18.000) ευρώ, υποχρεούνται να αυξήσουν το κεφάλαιο τους, μέχρι του ορίου αυτού, και με απόκλιση έως μείον 2,5% το αργότερο μέχρι 31.12.2003.

γ) Στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 4 η φράση «των δραχμών δέκα χιλιάδων (10.000)» αντικαθίσταται από τη φράση «των τριάντα (30) ευρώ».

δ) Στην παρ. 3 του άρθρου 41 οι φράσεις «έξι εκατομμυρίων (6.000.000) δραχμών» και «δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών» αντικαθίστανται με τις φράσεις «δεκαοκτώ χιλιάδων (18.000) ευρώ» και «τριάντα (30) ευρώ», αντίστοιχα.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου αρχίζουν να ισχύουν από 1.1.2002.

Άρθρο 14

Μετατροπή Εταιρικού Κεφαλαίου - Μεριδών Ε.Π.Ε

1. Η μερίδα συμμετοχής των εταίρων των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, που είναι εκφρασμένη σε δραχμές, μετατρέπεται σε ευρώ και στρογγυλοποιείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, με αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου και τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης, παρά κάθε αντίθετη διάταξη της σύμβασης, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των εταίρων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 3190/1955, όπως ισχύει, με τροποποίηση της εταιρικής συμβάσεως, κατά παρέκκλιση των άρθρων 38 παρ. 1, 40 παρ. 1 και 41 παρ. 1 του ίδιου νόμου.

Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή με καταβολή μετρητών. Το ποσό που αντιστοιχεί στη μείωση του εταιρικού κεφαλαίου καταχωρίζεται υποχρεωτικά σε ειδικό αποθεματικό «Διαφορά από μετατροπή εταιρικού κεφαλαίου σε ευρώ» και κεφαλαιοποιείται σε μελλοντική αύξηση του εν λόγω κεφαλαίου.

2. Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 12 του παρόντος νόμου ισχύουν ανάλογα και για τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.

3. Οι υφιστάμενες κατά την 1.1.2002 εταιρείες περιορισμένης ευθύνης αναπροσαρμόζουν την αξία των μεριδίων συμμετοχής των εταίρων, σε 30 ευρώ ή πολλαπλάσιο, μέχρι την 31.12.2003.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 11 έως και 14.

Άρθρο 15

Διπλή αναγραφή τιμών

1. Ο προμηθευτής υποχρεούται σε διπλή αναγραφή των τιμών και άλλων χρηματικών ποσών στις συναλλαγές του με τους καταναλωτές, ως τελικούς αποδέκτες των προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβανόμενων και των διαφημιστικών μηνυμάτων, επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 6.

Κατ' εξαίρεση η υποχρέωση αυτή αρχίζει, για τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν μέχρι 10 υπαλλήλους την 1.3.2001.

2. Η διπλή αναγραφή τιμών θα πρέπει να είναι σαφής, εύκολα αναγνωρίσιμη και ευανάγνωστη. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και οι εξαιρέσεις από αυτές.

Ειδικότερα τυχόν προβλήματα που θα ανακύψουν από την εφαρμογή της διπλής αναγραφής τιμών, τα οποία σχετίζονται με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Οικονομικών.

Άρθρο 16 **Ευρω – παρατηρητήριο**

1. Οι Επιτροπές φιλικού διακανονισμού καταναλωτικών διαφορών του άρθρου 11 του Ν.2251/1994 (ΦΕΚ 191 Α') «Προστασία των Καταναλωτών ασκούν και αρμοδιότητες «Ευρω-παρατηρητηρίου», το οποίο σε τοπικό επίπεδο ασχολείται με το να παρακολουθεί την εισαγωγή του ευρώ, τη νομιμότητα των συναλλαγών, τη διαφάνεια των πρακτικών των επαγγελματιών και να κατευθύνει τους πολίτες προς κάθε πηγή πληροφόρησης, να ακροάται, να διαμεσολαβεί και να συνδράμει τους πολίτες σε θέματα μετάβασης στο ευρώ, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν. 2251/1994.

Οι Επιτροπές αυτές για τη λειτουργία τους, ως ευρω-παρατηρητηρίων, έχουν πενταμελή σύνθεση με τη συμμετοχή του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης ή του Τομέα Εμπορίου της Νομαρχίας ως Προέδρου ή του αναπληρωτή του και ενός εκπροσώπου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών ή του αναπληρωτή του οι οποίοι προτείνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης.

2. Το Υπουργείο Ανάπτυξης παρακολουθεί τη λειτουργία του ευρω-παρατηρητηρίου κάθε Νομαρχίας ως προς την εισαγωγή του ευρώ και τη νομιμότητα των συναλλαγών. Προς το σκοπό αυτόν κάθε Νομαρχία υποχρεούται να αποστέλλει στο Υπουργείο Ανάπτυξης τις αποφάσεις σύστασης των ευρω-παρατηρητηρίων, καθώς και τα πορίσματα τους αναφορικά με τη διαδικασία μετάβασης στο ευρώ.

Άρθρο 17

Ευρώ – λογότυπος

1. Χορηγείται ειδικό σήμα (ευρώ-λογότυπος) σύμφωνα με τις Συστάσεις 98/287/ΕΚ/1.5.98 (L 130/98) και 98/288/ΕΚ /23.4.98 (L 130/98) της Επιτροπής κατά το πρότυπο καλής πρακτικής που προτείνει η Επιτροπή, για την υποστήριξη της προετοιμασίας της μετάβασης στο ευρώ.
2. Η διάθεση του ευρώ-λογότυπου στις επιχειρήσεις και τα εμπορικά καταστήματα ανατίθεται στα κατά τόπους αρμόδια επιμελητήρια.
3. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ρυθμίζονται η διαδικασία, οι όροι και οι λοιπές προϋποθέσεις χορήγησης του.

Άρθρο 18

Διατάξεις Κεφαλαιαγοράς και Χρηματιστηρίων Αξιών

1. Η διαπραγμάτευση, ο διακανονισμός και η εκκαθάριση των χρηματιστηριακών συναλλαγών σε οργανωμένες αγορές στην Ελλάδα διενεργούνται σε ευρώ. Η έγγραφη απεικόνιση των στοιχείων των χρηματιστηριακών συναλλαγών θα γίνεται και σε δραχμές.
2. Οι εταιρίες οι οποίες, είτε ζητούν την εισαγωγή των κινητών αξιών τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.), είτε έχουν ήδη εισαγάγει αυτές στο Χ.Α.Α., υποχρεούνται να απεικονίζουν και σε ευρώ, όλα τα οικονομικά στοιχεία που υποβάλλουν ή γνωστοποιούν στο Χ.Α.Α..
3. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Χ.Α.Α. ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τους όρους και τις διαδικασίες εισαγωγής και διαπραγμάτευσης κινητών αξιών στο Χρηματιστήριο σε ευρώ και ειδικότερα οι λεπτομέρειες εφαρμογής των μεθόδων διαπραγμάτευσης, ο καθορισμός των μονάδων διαπραγμάτευσης και ο τρόπος καθορισμού του βήματος μεταβολής τιμής, οι κανόνες διαμόρφωσης των χρηματιστηριακών δεικτών, απεικόνισης των τιμών και δημοσίευσής τους, ο τρόπος τήρησης των βάσεων δεδομένων, ο τρόπος διαβίβασης και εκτέλεσης εντολών των μελών του Χ.Α.Α. και οι υποχρεώσεις των μελών του Χ.Α.Α..
4. Με απόφαση του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τη διαδικασία εκκαθάρισης χρηματιστηριακών συναλλαγών σε ευρώ, όπως η απεικόνιση χρηματικών

απαιτήσεων και υποχρεώσεων των χειριστών του συστήματος άυλων τίτλων, η διενέργεια του χρηματικού διακανονισμού και οι υποχρεώσεις των μελών του Χ.Α.Α., κυρίως όσον αφορά τη σύνταξη και υποβολή των βιβλίων και στοιχείων.

5. Με απόφαση του Δ.Σ. του Χρηματιστηρίου Παραγώγων Αθηνών (Χ.Π.Α.) ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τους όρους και διαδικασίες διαπραγμάτευσης παραγώγων, τις συναλλαγές επί παραγώγων και την κατάρτιση αυτών στο Χ.Π.Α. σε ευρώ, όπως την αλλαγή της λογιστικής μονάδας των διαδικασιών διαπραγμάτευσης και συναλλαγής, τη μετατροπή και στρογγυλοποίηση της ονομαστικής αξίας παραγώγων και των τιμών διαπραγμάτευσης αυτών, τον τρόπο απεικόνισης και δημοσίευσης των τιμών των συναλλαγών επί παραγώγων, τις σχετικές υποχρεώσεις των Μελών του Χ.Π.Α, και Μελών που είναι Ειδικοί Διαπραγματευτές στο Χ.Π.Α.

6. Με απόφαση του Δ.Σ. της Εταιρίας Εκκαθάρισης Συναλλαγών επί Παραγώγων (ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π.) ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τις διαδικασίες εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών επί παραγώγων σε ευρώ, όπως η μετατροπή και στρογγυλοποίηση κατά την εκκαθάριση, η ημερήσια αποτίμηση των ανοιχτών θέσεων που προκύπτουν από τις συναλλαγές επί παραγώγων, ο διακανονισμός των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις συναλλαγές αυτές, η εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής εξασφαλίσεων, περιθωρίου ασφάλισης ή ασφαλειών προς την ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π. και στις σχετικές υποχρεώσεις των Μελών αυτής.

Άρθρο 19

Μετατροπές προστίμων, παραβόλων και χρηματικών ποινών

Οπουδήποτε σε νόμους και κανονιστικές πράξεις προβλέπονται χρηματικά ποσά δραχμών από πρόστιμα, παράβολα και χρηματικές ποινές ή άλλες οικονομικές επιβαρύνσεις και υποχρεώσεις, τα ποσά αυτά μετά τη μετατροπή και στρογγυλοποίηση τους σε ΕΥΡΩ, είναι δυνατόν, με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, να αναπροσαρμόζονται από 1.1.2002.

Άρθρο 20

Πρόστιμο

Για κάθε παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και από τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενες υπουργικές αποφάσεις, επιβάλλεται με απόφαση του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού πρόστιμο από 50.000 δρχ. έως 20.000.000 δρχ. και από 1.1.2002 από 150 έως 60.000 ευρώ, το οποίο αποτελεί δημόσιο έσοδο και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

Με απόφαση του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία βεβαίωσης της παράβασης, επιβολής του προστίμου και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 21

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2001, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως Νόμου του Κράτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

- 2.1. ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ
ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΥΡΩ**
- 2.2. ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ
ΤΟΥ ΕΥΡΩ**
- 2.3. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ
ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ**
- 2.4. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΔΗΛΩΣΕΩΝ**
- 2.5. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ**
- 2.6. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ
ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ**

**ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ &
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΤΟΥ ΕΥΡΩ**

2.1. ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΥΡΩ

2.1.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΥΡΩ

➤ ΟΜΑΔΑ 1^Η (ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ)

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 10 – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 19

Η δομή, η ονοματολογία και ο λογιστικός χειρισμός των λογαριασμών αυτών παραμένει ο ίδιος.

Οι αντίθετοι λογαριασμοί των παγίων (αποσβεσμένα πάγια) εξακολουθούν να εμφανίζονται αφαιρετικά από την αξία κτήσης στον ισολογισμό.

Οι ενδεχόμενες απαξιώσεις των παγίων στοιχείων που θα προκύψουν από την είσοδο του Ευρώ θα απεικονισθούν λογιστικά με τις γνωστές μεθόδους. (Πρόσθετες αποσβέσεις, Προβλέψεις για απαξίωση των παγίων κτλ)

➤ ΟΜΑΔΑ 2^Η (ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ)

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 20 – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 29

Ο λογιστικός χειρισμός των αποθεμάτων εξακολουθεί να είναι ο ίδιος. Οι μέθοδοι αποτίμησης των αποθεμάτων LIFO, FIFO, Σταθμικού μέσου όρου κτλ χρησιμοποιούνται όπως και πριν, αλλά η αποτίμηση των αποθεμάτων γίνεται στο νέο νόμισμα.

➤ ΟΜΑΔΑ 3^Η (ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ)

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 30 – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 39

Ο λογαριασμός (30) Πελάτες εμφανίζεται στον ισολογισμό κατά τον ίδιο τρόπο. Το ίδιο και ο λογαριασμός (31) Γραμμάτια Εισπρακτέα. Ο λογαριασμός (32) Παραγγελίες στο εξωτερικό, θα εξακολουθήσει να μεταφέρεται στον κατά τα γνωστά λογαριασμό των αποθεμάτων. Από 01/01/2001 για τις συναλλαγές που γίνονται με τις χώρες της Ε.Ε.

(Ενδοκοινοτικές αποκτήσεις – παραδόσεις) και πιο συγκεκριμένα με αυτές που τα νομίσματα τους έχουν καθοριστεί αμετάκλητες ισοτιμίες με το Ευρώ δεν υπάρχουν συναλλαγματικές διαφορές ούτε χρεωστικές, ούτε πιστωτικές.

Η έλλειψη συναλλαγματικού κινδύνου είναι ακόμη πλεονέκτημα του ενιαίου νομίσματος. Ο λογαριασμός (38) Χρηματικά Διαθέσιμα και πιο συγκεκριμένα, ο λογαριασμός (38.00) Ταμείο, θα εξακολουθεί να λειτουργεί όπως λειτουργούσε. Όμως το έτος για το πρώτο δίμηνο οι συναλλαγές μπορούν να γίνονται σε δύο νομίσματα, λόγω της παράλληλης κυκλοφορίας, το εθνικό σχέδιο μετάβασης όρισε να λειτουργεί και υπολογαριασμός ταμείου σε δραχμές.

Επομένως, για την κάλυψη των αναγκών του διμήνου μεταβατικού διαστήματος (01/01/2002 – 28/02/2002) ο λογαριασμός Ταμείο θα παρακολουθείται και σε λογαριασμό τάξεως στις συναλλαγές.

➤ ΟΜΑΔΑ 4^Η (ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ - ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ)

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 41 – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 48

Η ομάδα των κεφαλαίων και των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων θα υποστεί σημαντικές μεταβολές μετά την είσοδο του Ευρώ.

Σχετικά με τα κεφάλαια των εταιρειών ισχύουν πλέον τα εξής:

1. Καθορίζονται ελάχιστα ποσά κεφαλαίων των εκπεφρασμένων σε Ευρώ.

Πιο συγκεκριμένα:

ΓΙΑ ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (Υφιστάμενες την 1/1/2002)	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 60.000 € έως (-2,5%) δηλαδή 20.445.000 Δρχ έως 19.933.875 Δρχ
ΓΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ (Υφιστάμενες την 1/1/2002)	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: 18.000 € έως (-2,5%) δηλαδή 6.133.500 Δρχ έως 5.980.163 Δρχ
Η προσαρμογή πρέπει να γίνει μέχρι την 31/12/2003.	

2. Καθίσταται πρακτικά αναγκαία η μετατροπή της ονομαστικής τιμής των μετοχών των Α.Ε. και η αξία των μεριδίων συμμετοχής των εταίρων των Ε.Π.Ε, σε ακέραιο αριθμό Ευρώ.

Αυτό σημαίνει ότι οι Α.Ε. και οι Ε.Π.Ε, κάτω από την πρακτική αυτή ανάγκη, θα αυξήσουν ή θα μειώσουν τα κεφάλαια τους, ώστε να εξασφαλιστεί το ακέραιο της τιμής των μετοχών και των μεριδίων συμμετοχής των αντίστοιχων κεφαλαίων τους. Θα πρέπει να σημειώσουμε

ότι ο ευρωπαϊκός Κανονισμός 974/98 δεν επιβάλλει την εξασφάλιση ακέραιας τιμής σε ευρώ στις ονομαστικές τιμές των μετοχών και των μεριδίων συμμετοχής.

Ως μετατροπή κεφαλαίου δεν εννοούμε μόνο την απλή έκφραση του κεφαλαίου και των μετοχών ή μεριδίων συμμετοχής των εταιριών σε Ευρώ αλλά τη μεταβολή του νομίσματος που απεικονίζεται στο καταστατικό της εταιρείας. Αυτό σημαίνει ότι η μετατροπή θα πρέπει να γίνει με αντίστοιχη τροποποίηση του οικείου άρθρου του καταστατικού άρθρο 8 του Νόμου 2190/20 για τις Α.Ε και του αντίστοιχου άρθρου 4 του Νόμου 390/55 για τις Ε.Π.Ε.

Ο λογαριασμός (41) Διαφορές Αναπροσαρμογής θα αναλυθεί σε υπολογαριασμούς, όπου εκεί θα εμφανισθούν όλες οι διαφορές των στρογγυλοποιήσεων κατά την μετατροπή των αριθμητικών δεδομένων από δραχμές σε Ευρώ του τελευταίου ισολογισμού, που θα είναι εκφρασμένος σε Δρχ. και θα μετατραπεί σε Ευρώ. (Ισολογισμός λήξεως σε Δρχ – Ευρώ).

Ο λογαριασμός (43), ποσά προοριζόμενα για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, ίσως χρησιμοποιηθεί προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες εξασφάλισης της ακέραιας τιμής σε Ευρώ των μετοχών και των εταιρικών μεριδίων. Ο λογαριασμός (44) Προβλέψεις θα χρησιμοποιηθεί ενδεχομένως από τις επιχειρήσεις οι οποίες θα κάνουν προβλέψεις για το κόστος μετάβασης στο Ευρώ.

➤ ΟΜΑΔΑ 5^H (ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ)

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 50 – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 59

Η ομάδα των λογαριασμών των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων λόγω του Ευρώ, θα κινηθεί περισσότερο όλο το έτος 2001.

Στην ομάδα αυτή θα αποτιμηθούν υποχρεωτικά, (4^η οδηγία, άρθρο 31 παρ.2) όλες εκείνες οι υποχρεώσεις που υπήρχαν κατά την 31/12/2000 αλλά και το έτος 2001 και που θα είναι εκπεφρασμένες σε Ευρώ.

Κατά την αποτίμηση οι διαφορές που θα προκύψουν θα εμφανισθούν αντίστοιχα στους υπολογαριασμούς του λογαριασμού (81) Έκτακτα και ανόργανα έξοδα και έσοδα, αλλά και σε λογαριασμούς τάξεως.

➤ ΟΜΑΔΑ 6^H (ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ)

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 60 – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 69

Οι λογαριασμοί των οργανικών εξόδων κατ' είδος θα κινηθούν όπως εκινούτο. Ο λογαριασμός (68) Προβλέψεις θα χρειαστεί να συγκεντρώσει

όλα εκείνα τα ποσά που αφορούν ενδεχομένως προβλέψεις για το κόστος μετάβασης στο Ευρώ, σε αντίστοιχους υπολογαριασμούς.

► ΟΜΑΔΑ 7^H (ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ)

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ 70 – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ 79

Οι λογαριασμοί εσόδων θα τηρηθούν όπως τηρούνται απλά από 1/1/2002 τα αριθμητικά τους μεγέθη θα απεικονίζονται σε Ευρώ.

► ΟΜΑΔΑ 8^H (ΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ)

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 80 – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 88

Οι λογαριασμοί της 8^{ης} ομάδας θα λειτουργήσουν όπως λειτουργούσαν. Όμως σε υπολογαριασμούς των 81.00 (Εκτακτα και ανόργανα έξοδα) και 81.01 (Εκτακτα και ανόργανα έσοδα) θα εμφανιστούν οι συναλλαγματικές διαφορές, οι οποίες θα προκύψουν κατά την αποτίμηση των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων και που είναι εκπεφρασμένες σε Ευρώ.

Η λογιστική και φορολογική αντιμετώπιση των συναλλαγματικών αυτών διαφορών είναι αυτή που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία χωρίς παρέκκλιση. Αυτό σημαίνει ότι οι συναλλαγματικές διαφορές που θα προκύψουν από την αποτίμηση των απαιτήσεων και υποχρεώσεων που είναι εκπεφρασμένες σε Ευρώ θα αντιμετωπισθούν όπως οι υπόλοιπες συναλλαγματικές διαφορές με εξαίρεση τις πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές που θα θεωρηθούν έκτακτα έσοδα στη χρήση που θα προκύψουν.

Άλλωστε το Ευρώ μέχρι την 31/12/2000 για την Ελλάδα ήταν ξένο νόμισμα. Ο λογαριασμός 85 θα μπορούσε να δεχθεί σε υπολογαριασμούς του τις πρόσθετες αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων, όπως των Η/Υ, μηχανογραφικών συστημάτων και του Software, λόγω της απαξίωσης των εξ' αιτίας της εισόδου του Ευρώ στις συναλλαγές, όπου δημιουργούνται νέες ανάγκες.

► ΟΜΑΔΑ 9^H

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 90 – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 99

Η αναλυτική λογιστική θα εξακολουθήσει και μετά το Ευρώ να κινείται σε ανεξάρτητο κύκλωμα λειτουργίας. Έντονο πρόβλημα θα υπάρξει κατά την στρογγυλοποίηση των ποσών στα κέντρα κόστους και στα κόστη κατ' είδος κυρίως εάν αυτά είναι χαμηλής αξίας. Το πρόβλημα αυτό θα προκύψει χρονικά κατά τη στιγμή της μετατροπής και κατά την

απογραφή έναρξης των ειδών. Οι διαφορές αυτών των στρογγυλοποιήσεων θα καταχωρούνται σε υπολογαριασμούς της Ομάδας 9, πάλι δηλαδή στο ανεξάρτητο κύκλωμα.

2.1.2. ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΕΥΡΩ

2.1.2.1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ

Στις περιπτώσεις όπου επιβάλλεται η κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων εκπεφρασμένων σε Ευρώ, τότε θα ακολουθήσουμε την εξής διαδικασία:

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1^H

Εάν η Μητρική εταιρεία ευρίσκεται στο εξωτερικό, εντός ή εκτός της Ε. Ε. και η θυγατρική στην Ελλάδα τότε:

Όλα τα στοιχεία της μητρικής εταιρείας μεταφράζονται σε δραχμές.

Ενοποιούνται με τα στοιχεία της θυγατρικής και τέλος οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που θα είναι εκπεφρασμένες σε δρχ. μετατρέπονται σε Ευρώ ακολουθώντας τους κανόνες της στρογγυλοποίησης.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2^H

Εάν η μητρική εταιρεία ευρίσκεται στο εξωτερικό εκτός της Ε. Ε. και η θυγατρική στην Ελλάδα τότε:

Όλα τα στοιχεία της μητρικής εταιρείας μετατρέπονται σε Ευρώ.

Όλα τα στοιχεία της θυγατρικής εταιρείας μετατρέπονται σε Ευρώ και τέλος, ενοποιούνται οι οικονομικές καταστάσεις που είναι εκπεφρασμένες σε Ευρώ.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3^H

Εάν η μητρική εταιρεία ευρίσκεται εντός της Ε. Ε. και της ΟΝΕ και η θυγατρική στην Ελλάδα τότε:

Όλα τα στοιχεία της θυγατρικής μετατρέπονται σε Ευρώ και ενοποιούνται με τα στοιχεία της μητρικής. (Διαδικασία μέχρι την 31/12/2001) Μετά την 31/12/2001, για την περίπτωση αυτή, θα έχουμε μια απλή ενοποίηση των οικονομικών καταστάσεων, αφού όλα τα στοιχεία θα είναι εκπεφρασμένα σε Ευρώ και για την μητρική και για την θυγατρική εταιρεία.

2.1.2.2. ΜΕΘΟΔΟΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ (ΞΕΝΗΣ ΘΥΓΑΤΡΙΚΗΣ & ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ)

Η ενοποίηση των οικονομικών καταστάσεων πραγματοποιείται με δυο βασικές μεθόδους. Είτε με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, είτε με τη χρονική μέθοδο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ

Η ενοποίηση των οικονομικών καταστάσεων πραγματοποιείται με αποτίμηση τόσο των χρηματοοικονομικών μεγεθών του ισολογισμού, όσο και του πάγιου ενεργητικού.

Οι συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες προκύπτουν κατά την αποτίμηση αυτή λογιστικοποιούνται στη καθαρή θέση.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΧΡΟΝΙΚΗ

Στη μέθοδο αυτή η αποτίμηση των απαιτήσεων και υποχρεώσεων μιας ξένης θυγατρικής εταιρείας πραγματοποιείται με βάση τις ιστορικές συναλλαγματικές ισοτιμίες οι οποίες ισχύουν κατά την ημέρα της δημιουργίας των.

Η αποτίμηση των απαιτήσεων και υποχρεώσεων της ξένης θυγατρικής εταιρείας γίνεται σαν να αποτελούσαν αυτές μέρος των απαιτήσεων και υποχρεώσεων της μητρικής εταιρείας.

Έτσι η αποτίμηση των απαιτήσεων και υποχρεώσεων της ξένης θυγατρικής γίνεται με βάση της ιστορικές συναλλαγματικές ισοτιμίες στο νόμισμα το οποίο καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας.

Κατόπιν η μετατροπή των ενοποιημένων καταστάσεων στο Ευρώ πραγματοποιείται με βάση τις σταθερές και οριστικές συναλλαγματικές ισοτιμίες που χρησιμοποιούνται από 1/1/1999.

Η χρονική μέθοδος είναι η επικρατέστερη μέθοδος, αφού η μέθοδος της καθαρής θέσης έχει τα εξής μειονεκτήματα:

1) Ο λογιστικός χειρισμός των οριστικών συναλλαγματικών διαφορών κατά την μέθοδο της καθαρής θέσης δεν εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση για του εξής λόγους:

2) Οι συναλλαγματικές διαφορές σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αντιστρέψιμες και δεν επηρεάζουν τις καθαρές ταμειακές ροές των επιχειρήσεων.

3) Κάποιες συναλλαγματικές διαφορές σχετίζονται με την υποτίμηση του πάγιου ενεργητικού και δεν πρέπει να καταχωρούνται στο λογιστικό αποτέλεσμα χρήσης.

4) Η λογιστικοποίηση των συσσωρευμένων συναλλαγματικών διαφορών αποτίμησης στα πλαίσια χρήσης δύναται να αλλοιώσουν την αντικειμενική παρουσίαση της οικονομικής θέσης της εταιρείας στις οικονομικές καταστάσεις.

5) Οι συναλλαγματικές διαφορές δεν έχουν πάντα άμεση σχέση με την εμπορική δραστηριότητα ή την χρηματοοικονομική διαχείριση των επιχειρήσεων και σαν αποτέλεσμα δεν συμπεριλαμβάνονται στα αποτελέσματα χρήσης.

2.1.3. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩ

2.1.3.1. Κανόνες στρογγυλοποίησης

- Η αμετάκλητη ισοτιμία που θα εφαρμοσθεί κατά την μετατροπή επηρεάζει κατά τον ίδιο λόγο όλα τα στοιχεία του ισολογισμού.
- Η μετατροπή των δραχμικών αξιών σε Ευρώ θα γίνει με διαίρεση των αξιών αυτών δια της ισοτιμίας (Ευρώ – Δρχ). Εάν πρόκειται να μετατρέψουμε Ευρώ σε Δραχμές τότε κάνουμε την αντίστροφη πράξη δηλαδή πολλαπλασιασμό του ευρώ επί την ισοτιμία (Ευρώ – Δραχμές).
- Κατά την μετατροπή των δραχμικών αξιών σε Ευρώ η στρογγυλοποίηση θα γίνεται μέχρι και το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο. Οι δραχμικές αξίες δεν μπορούν να εκφραστούν σε Ευρώ εάν το πηλίκο της διαίρεσης δεν κατέληγε σε δυο δεκαδικά ψηφία αλλά περισσότερα αφού (1 Ευρώ = 100 λεπτά).
- Τα δεκαδικά ψηφία της ισοτιμίας π.χ. 1 Ευρώ = 340,75 Δρχ σε καμία περίπτωση και ποτέ δεν πρέπει να περικοπούν. Η αμετάκλητη ισοτιμία ορίζει αυστηρά έξη (6) σημαντικά ψηφία. Ενεχόμενη περικοπή δεκαδικού ψηφίου ισοτιμίας θα οδηγήσει σε τεράστιες διαφορές στρογγυλοποιήσεων.
- Απαγορεύεται κατά τη μετατροπή οι αμφίδρομες μεταβολές δραχμικών ποσών σε Ευρώ και διαίρεση, πολλαπλασιασμός και πάλι διαίρεση κτλ. Η μετατροπή θα γίνει μόνο με μία πράξη, δηλαδή με διαίρεση των αριθμητικών δεδομένων δια της αμετάκλητης ισοτιμίας.

- Τα αριθμητικά μεγέθη που θα προκύψουν κατά την στρογγυλοποίηση είναι τα οριστικά.
- Τα ψηφία που θα δημιουργηθούν κατά την διαδικασία μετατροπής μετά το δεύτερο ψηφίο, πρέπει να διαγραφούν.
- Εάν τα τρία δεκαδικά ψηφία, τα οποία καθορίζουν το αμέσως προηγούμενο δεύτερο ψηφίο είναι οι αριθμοί 0,1,2,3,4 τότε το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο θα παραμείνει ως έχει.
- Η μετατροπή των λογαριασμών θα γίνει με την μέθοδο Bottom Up. Θα ξεκινήσουν δηλαδή να μετατρέπονται πρώτα τα αριθμητικά στοιχεία των λογαριασμών που έχουν την πιο μεγάλη ανάλυση (τεταρτοβάθμιοι – πεμτοβάθμιοι λογαριασμοί) και η στρογγυλοποίηση θα γίνεται από κάτω προς τα επάνω, δηλαδή πρώτα θα μετατραπούν οι λογαριασμοί της τελευταίας ανάλυσης, αμέσως μετά της αμέσως προηγούμενης ανάλυσης και στο τέλος οι πρωτοβάθμιοι – περιληπτικοί λογαριασμοί.

2.1.3.2. Λογιστικά προβλήματα που θα προκύψουν με την στρογγυλοποίηση

Με τον κανονισμό αριθ. 1103 / 1997 του Συμβουλίου της Ε.Ε. καθιερώθηκαν συγκεκριμένοι κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης.

Σε όλες τις επιχειρήσεις η μετατροπή των αριθμητικών στοιχείων των λογαριασμών από δραχ σε Ευρώ θα πρέπει να ξεκινήσει από τους λογαριασμούς εκείνους οι οποίοι έχουν την μεγαλύτερη ανάλυση και να συνεχίσει σταδιακά και στους υπόλοιπους λογαριασμούς με την μικρότερη ανάλυση μέχρι η διαδικασία αυτή να καταλήξει στους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς. Οι διαφορές όμως κατά την στρογγυλοποίηση δεν θα είναι ίδιες σε όλα τα επίπεδα των λογαριασμών. Αυτό σημαίνει ότι η μετατροπή των αριθμητικών στοιχείων στα διάφορα επίπεδα λογαριασμών δεν θα δημιουργεί ίδιες διαφορές στρογγυλοποίησης.

Το άθροισμα μιας σειράς από μετατρεπόμενα ποσά μόνο κατ' εξαίρεση συμπίπτει με το μετατρεπόμενο σύνολο των αρχικών ποσών.

Παράδειγμα:

1 Ευρώ = 340,75 Δρχ.

Εάν επιλέξουμε να μετατρέψουμε τα αριθμητικά ποσά της πρώτης στήλης του πίνακα σε Ευρώ ακολουθώντας τους κανόνες στρογγυλοποίησης, θα συμβούν τα εξής:

ΔΡΑΧΜΕΣ	ΕΥΡΩ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΥΡΩ
15.000	$15.000/340,750=44,0205$	44,02
23.000	$23.000/340,750=67,4981$	67,50
12.750	$12.750/340,750=37,4174$	37,42
19.200	$19.200/340,750=56,3462$	56,35
42.350	$42.350/340,750=124,2846$	124,28
4.500	$4.500/340,750=13,2061$	13,21
116.800		342,78

Παρατηρούμε ότι το άθροισμα της τρίτης στήλης που είναι 340,78 Ευρώ, δεν συμφωνεί με το ποσό της πρώτης στήλης που αποτελεί το σύνολο των επί μέρους ποσών εάν φυσικά αυτό το μετατρέψουμε σε Ευρώ $(116.800/340,750) = 340,7732 = 342,77$ Ευρώ.

Η διαφορά μεταξύ των επί μέρους ποσών όπως αυτά στρογγυλοποιήθηκαν μεμονωμένα και του συνολικού ποσού είναι 0,01 Ευρώ δηλαδή 1 λεπτό.

Εάν όμως τα επιμέρους ποσά τα μετατρέψουμε με την προσέγγιση όχι δεύτερου δεκαδικού, όπως προβλέπεται αλλά με προσέγγιση μεγαλύτερου δεκαδικού οι διαφορές των στρογγυλοποιήσεων μειώνονται και τείνουν να εξαφανισθούν, όμως κάτι τέτοιο θα ήταν αντίθετο προς την κοινοτική οδηγία. Κάτω λοιπόν από αυτές τις συνθήκες το σφάλμα της στρογγυλοποίησης είναι αναπόφευκτο.

Μάλιστα η συνολική διαφορά της στρογγυλοποίησης ισούται με το ήμισυ της μικρότερης νομισματικής μονάδος προς την οποία τα ποσά μετατρέπονται, πολλαπλασιάζονται με τον αριθμό των ποσών που θα μετατραπούν.

Φυσικά, στη πράξη η συνολική διαφορά στρογγυλοποίησης περιορίζεται κατά τη στρογγυλοποίηση των επιμέρους ποσών, τυχαίως αλλά θα στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω και άλλα προς τα κάτω και έτσι μεταξύ τους ακυρώνονται. Στα λογιστήρια των επιχειρήσεων είναι βέβαιο ότι κατά τη στιγμή της μετατροπής θα προκύψουν σφάλματα στρογγυλοποιήσεων στα διάφορα επίπεδα λογαριασμών. Θα ήταν τυχαίο γεγονός να συμβεί οι θετικές και αρνητικές αποκλίσεις κατά την μετατροπή να είναι ίσες να μην προκύψει διαφορά. Έλλειψη σφάλματος στρογγυλοποίησης θα υπάρξει μόνο εάν το:

Άθροισμα θετικών αποκλίσεων=Άθροισμα των αρνητικών αποκλίσεων

Κατά την διαδικασία λοιπόν της μετατροπής των αριθμητικών στοιχείων των λογαριασμών θα δημιουργήσουν πλήθος θετικών και πλήθος αρνητικών αποκλίσεων με αποτέλεσμα κάποιες από αυτές στο σύνολο τους να υπερτερούν αριθμητικά των άλλων.

2.2. ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΕΤΕΙ Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

2.2.1. ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ.

Η μετάβαση στο ευρώ δεν θέτει σε αμφισβήτηση το σύνολο των συμβάσεων. Η συνέχεια των συμβάσεων κατοχυρώνεται από τον κοινοτικό κανονισμό σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ.

Το άρθρο 3 του κανονισμού ορίζει ότι «η καθιέρωση του ευρώ δεν μεταβάλλει τους όρους των νομικών πράξεων ούτε απαλλάσσει ούτε δικαιολογεί τη μη εκτέλεση των υποχρεώσεων δυνάμει νομικών πράξεων ούτε παρέχει μονομερώς το δικαίωμα σε ένα συμβαλλόμενο να μεταβάλει ή να καταργήσει μια νομική πράξη. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται με την επιφύλαξη ότι τα μέρη δεν είχαν συμφωνήσει διαφορετικά». Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει η αρχή της νομισματικής συνέχειας των συμβάσεων. Δηλαδή, η εισαγωγή του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος των κρατών μελών της ευρωζώνης δεν θα έχει επιπτώσεις στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών εκτός αν αυτά έχουν συμφωνήσει διαφορετικά.

2.2.1.1. Οι συμβάσεις που επηρεάζονται από τη μετάβαση στο ευρώ

Όλα τα είδη συμβάσεων ενδέχεται να επηρεαστούν: οι εμπορικές, οι εργασιακές, οι δανειακές συμβάσεις, τα ασφαλιστικά συμβόλαια ή ακόμη και οι αποκαλούμενες «χρηματοοικονομικές» συμβάσεις, όπως π.χ. οι συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων (swap), είτε έχουν συναφθεί μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών της Ε.Ε. είτε με έναν υπήκοο μιας άλλης χώρας.

Από τη μετάβαση στο ευρώ επηρεάζονται όσες συμβάσεις ικανοποιούν ταυτόχρονα δύο κριτήρια:

Ένα χρονικό κριτήριο: πρόκειται για τις συμβάσεις που έχουν συνομολογηθεί πριν από την 1.1.1999 (ή πριν από την 1.1.2001 στην

περίπτωση της Ελλάδας) και οι δεσμεύσεις τους ισχύουν και μετά την 1.1.1999 (αντίστοιχα μετά την 1.1.2001) ή ενδεχομένως και μετά την 1.1.2002.

Ένα νομισματικό κριτήριο: πρόκειται για τις συμβάσεις, στις οποίες ως λογιστικό χρήμα ή μέσο πληρωμών αναφέρεται το ecu, η δραχμή ή άλλη νομισματική μονάδα κράτους μέλους της ζώνης του ευρώ.

2.2.1.2. Πότε επηρεάζονται αυτές οι συμβάσεις

Οι συμβάσεις που ανταποκρίνονται στα παραπάνω κριτήρια αρχίζουν να επηρεάζονται από την ημερομηνία εισαγωγής του ευρώ, δηλαδή από την 1.1.1999, εφόσον το ευρώ αντικαθιστά τα πρώην εθνικά νομίσματα αυτήν την ημερομηνία ή, στην περίπτωση της δραχμής, την 1.1.2001.

2.2.1.3. Η «αρχή της συνέχειας των συμβάσεων» και η εφαρμογή τους από την ισχύουσα νομοθεσία

Αν και κατ' αρχήν η συνέχεια διασφαλίζεται σε όλες τις περιπτώσεις: πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των συμβάσεων που διέπονται από τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους της Ε.Ε. και όσων διέπονται από τη νομοθεσία μιας άλλης χώρας.

1. Οι συμβάσεις που διέπονται από τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους της Ε.Ε.

Οι διατάξεις του κοινοτικού κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 ισχύουν σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Κατά συνέπεια, η αρχή της συνέχειας διασφαλίζεται για όλες τις συμβάσεις που διέπονται από τη νομοθεσία ενός από τα κράτη μέλη. Οι συμβάσεις αυτές πρέπει να εξακολουθήσουν να εκτελούν σύμφωνα με τις προβλεπόμενες ρυθμίσεις.

Σε περίπτωση που τα προβλεπόμενα σε μια σύμβαση ποσά μετατρέπονται σε ευρώ, οι αναφορές στη δραχμή ή σε οποιαδήποτε άλλη νομισματική μονάδα της ζώνης του ευρώ απλώς αντικαθίστανται από αναφορές στο ευρώ, εφόσον εφαρμοστεί η τιμή μετατροπής και οι κανόνες στρογγυλοποίησης που προβλέπουν οι κοινοτικοί κανονισμοί.

Τα συμβαλλόμενα μέρη δεν χρειάζεται να προβλέψουν από κοινού, με συμπληρωματική πράξη, τη μετατροπή σε ευρώ των ποσών που αναφέρονται σε μια σύμβαση. Δεν είναι, επίσης, απαραίτητο να περιληφθούν ειδικές ρήτρες σχετικές με την ΟΝΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί η νομική συνέχεια των συμβάσεων αυτών.

Η ιδιαίτερη περίπτωση των συμβάσεων σε ecu:

Υπενθυμίζεται ότι υπήρξε ένα ecu «επίσημο», που καθιερώθηκε όταν δημιουργήθηκε το ΕΝΣ το 1978 και, κατόπιν, ένα αποκαλούμενο «ιδιωτικό» ecu, που δημιουργήθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας ιδιωτικών οικονομικών φορέων.

Το επίσημο ecu ήταν ένα καλάθι νομισμάτων, που περιλάμβανε μια σταθερή αναλογία νομισμάτων και από τα δώδεκα κράτη μέλη της Ε.Ε.⁴ Ειδικότερα, έπαιξε βασικό ρόλο στο ΕΝΣ ως λογιστική μονάδα και ως μέσο διακανονισμού μεταξύ των κεντρικών τραπεζών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευε κάθε μέρα την ισοτιμία του ecu έναντι κάθε εθνικού νομίσματος.

Το ιδιωτικό ecu ήταν ένα καλάθι νομισμάτων, το οποίο χρησιμοποιούσαν οι οικονομικοί φορείς, λόγω της νομισματικής του σταθερότητας. Ήταν σαφώς διαχωρισμένο από το επίσημο ecu και η ισοτιμία του δημοσιευόταν ξεχωριστά. Όταν τα συμβαλλόμενα μέρη έκαναν αναφορά, για το ιδιωτικό ecu, σε ένα ορισμό ταυτόσημο με αυτόν που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία για το επίσημο ecu, τότε έπρεπε να ακολουθήσουν όλες τις μεταγενέστερες εξελίξεις του επίσημου ecu – καλάθιού. Πρέπει να επισημανθεί ότι, προς αποφυγή κάθε αμφισβήτησης στην περίπτωση που δεν θα έχει προσδιοριστεί το χρησιμοποιούμενο ecu, το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 διασαφηνίζει ότι όλες οι αναφορές σε ecu που δεν έχουν προσδιοριστεί τεκμαίρεται ότι αναφέρονται στο επίσημο ecu.

Ο κοινοτικός κανονισμός (ΕΚ) 1103/97 προβλέπει την αντικατάσταση, την 1.1.1999, του επίσημου ecu από το ευρώ σε σχέση 1 ecu προς 1 ευρώ και τεκμαίρει την αντικατάσταση, την ίδια ημερομηνία, του ιδιωτικού ecu από το ευρώ επίσης με την ίδια σχέση.

2. Οι συμβάσεις που διέπονται από τη νομοθεσία μιας χώρας εκτός της Ε.Ε.

Μια σύμβαση που είναι συνομολογημένη στην εθνική νομισματική μονάδα ενός κράτους μέλους, μπορεί κάλλιστα να διέπεται από το δικαίωμα μιας τρίτης, εκτός Ε.Ε., χώρας. Το ερώτημα που γεννάται στην περίπτωση αυτή είναι αν η έννομη τάξη αυτής της τρίτης χώρας, είναι υποχρεωμένη να αναγνωρίσει την αντικατάσταση της εθνικής νομισματικής μονάδας από το ευρώ σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανονισμούς. Το διεθνές δικαίωμα καταλήγει σε καταφατική απάντηση αυτού του ερωτήματος, την αναγνώριση δηλαδή της συνέχειας των συμβάσεων. Για την αποφυγή, όμως, ερμηνευτικών προβλημάτων που ενδέχεται να ανακύψουν,

⁴ Το καλάθι του ecu δεν περιλάμβανε τα νομίσματα της Φινλανδίας, της Σουηδίας και της Αυστρίας που έγιναν μέλη της Ε.Ε. μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ

ορισμένες χώρες και ορισμένες πολιτείες των ΗΠΑ καθιέρωσαν ρητές σχετικές διατάξεις.

2.2.1.4. Οι συνέπειες που έχει η εισαγωγή του ευρώ σε σχέση με τα προβλεπόμενα σε μια σύμβαση επιτόκια.

Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ δύο περιπτώσεων:

Η χρήση σταθερών επιτοκίων

Βάσει της «αρχής της συνέχειας των συμβάσεων», τα προβλεπόμενα στις συμβάσεις σταθερά επιτόκια εξακολουθούν να ισχύουν, εκτός αν τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Η ενδεχόμενη αναντιστοιχία που μπορεί να προκύψει από το γεγονός ότι μια δανειακή σύμβαση προβλέπει ένα σταθερό επιτόκιο, το ύψος του οποίου δεν ανταποκρίνεται στις συνθήκες ζήτησης και προσφοράς του ευρώ, δεν δίνει νομικά το δικαίωμα σε ένα συμβαλλόμενο μέρος να τη θέσει μονομερώς σε αμφισβήτηση. Για την επαναδιαπραγμάτευση μιας τέτοιας σύμβασης πρέπει, οπωσδήποτε, να συμφωνήσει και το άλλο συμβαλλόμενο μέρος.

Για παράδειγμα, ένα δάνειο σε δραχμές με επιτόκιο 10% ετησίως θα μετατραπεί σε δάνειο σε ευρώ με επιτόκιο 10% ετησίως, ακόμη και αν το ύψος των επιτοκίων του ευρώ είναι χαμηλότερο.

Η χρήση κυμαινόμενων επιτοκίων

Η «αρχή της συνέχειας των συμβάσεων» ισχύει και για τις συμβάσεις με κυμαινόμενο επιτόκιο. Οι συμβάσεις αυτές μπορούν να τροποποιηθούν μόνο αν έχει υπάρξει συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών.

Μερικά από τα επιτόκια έχουν οριστεί με ρήτρες που ενδέχεται να τροποποιηθούν: η θέσπιση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής προκάλεσε την αντικατάσταση στα κράτη μέλη της Ε.Ε. ορισμένων εθνικών επιτοκίων αναφοράς. Για παράδειγμα, το Athibor⁵, το διατραπεζικό επιτόκιο αναφοράς, που υπολογίζεται βάσει του αριθμητικού μέσου όρου των επιτοκίων που προσφέρουν σε καθημερινή βάση ορισμένες ελληνικές τράπεζες στη διατραπεζική αγορά της Αθήνας, θα αντικαταστήσει την 1.1.2001 από το ευρωπαϊκό διατραπεζικό επιτόκιο αναφοράς, το Euribor, όπως έγινε και με τους αντίστοιχους δείκτες των άλλων κρατών μελών της ζώνης του ευρώ την 1.1.1999. Πενήντα επτά τράπεζες (συμπεριλαμβανομένης και μιας ελληνικής) που λειτουργούν στη ζώνη του ευρώ συμμετέχουν στον καθορισμό αυτού του επιτοκίου αναφοράς, το οποίο υπολογίζεται και δημοσιοποιείται από την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία και καλύπτει δώδεκα καταληκτικές ημερομηνίες.

⁵ Athens Interbank Offered Rate.

Παρομοίως, η δημιουργία του ευρωπαϊκού επιτοκίου δανεισμού για μία ημέρα, γνωστό ως Εοπία, θα αντικαταστήσει από την 1.1.2001 το overnight επιτόκιο σε δραχμές. Το Εοπία υπολογίζεται από την ΕΚΤ, βάσει των ποσών και των επιτοκίων που χρησιμοποιούνται για το σύνολο των δανείων μίας ημέρας και ανακοινώνονται από τις πενήντα επτά προαναφερθείσες ευρωπαϊκές τράπεζες. Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία είναι επιφορτισμένη με τη δημοσίευσή του.

Αν, λοιπόν, σε συμβάσεις χρησιμοποιούνται επιτόκια σε εθνικές νομισματικές μονάδες που έχουν αντικατασταθεί από το Euribor ή το Εοπία, οι συμβάσεις αυτές εξακολουθούν να ισχύουν με προσαρμογή στα νέα επιτόκια αναφοράς.

2.2.2. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΝΟΜΟΛΟΓΗΜΕΝΕΣ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ.

Από την 1.1.2001, οι συμβάσεις που είναι συνομολογημένες σε δραχμές μπορούν να μετατραπούν σε ευρώ, με την προϋπόθεση ότι συμφωνούν τα συμβαλλόμενα μέρη, βάσει του κανόνα της «μη υποχρέωσης – μη απαγόρευσης». Αν και το ευρώ κατέστη από την 1.1.1999 το νόμισμα των 11 πρώτων κρατών μελών της ευρωζώνης (και θα καταστεί το νόμισμα της Ελλάδας την 1.1.2001), η εισαγωγή του δεν έχει ως συνέπεια την άμεση τροποποίηση των νομισματικών αναφορών στις νομικές πράξεις κατά τη μεταβατική περίοδο.

Την 1.1.2002, η μετατροπή των συμβάσεων σε ευρώ θα είναι αυτόματη. Πράγματι, το άρθρο 14 του κοινοτικού κανονισμού 974/98, προβλέπει ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, όλες οι αναφορές στις εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ πρέπει να θεωρηθούν αναφορές σε ευρώ, εφαρμόζοντας τους κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης του κοινοτικού κανονισμού 1103/97.

2.2.3. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΜΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.

1. Πώς θα γίνει η μετατροπή του κεφαλαίου

Για τη μετατροπή του κεφαλαίου μιας κεφαλαιουχικής εταιρείας σε ευρώ, δύο είναι οι αποδεκτές μέθοδοι που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν:

- είτε η συνολική μετατροπή του εταιρικού κεφαλαίου σε ευρώ,
- είτε η μετατροπή της ονομαστικής αξίας των μετοχών ή των μεριδίων σε ευρώ (ανάλογα με το αν πρόκειται για ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης).

Με βάση το Ν. 2842/2000, υιοθετήθηκε η δεύτερη προαναφερθείσα μέθοδος. Η εν λόγω μετατροπή θα γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης του κοινοτικού κανονισμού 1103/97.

Η μέθοδος αυτή, σε αντίθεση με τη μέθοδο της συνολικής μετατροπής του κεφαλαίου σε ευρώ, επιτρέπεται σε όσες εταιρείες (επιθυμούν να) εξακολουθήσουν να δημοσιεύουν την ονομαστική αξία των μετοχών ή των μεριδίων τους, να την στρογγυλοποιούν αμέσως προς το πλησιέστερο λεπτό του ευρώ. Να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το Ν. 2842/2000, η ονομαστική αξία κάθε μετοχής δεν μπορεί να οριστεί κατώτερη των τριάντα (0,30) λεπτών του ευρώ και ανώτερη των εκατό (100) ευρώ.

Η μετατροπή και στρογγυλοποίηση της ονομαστικής αξίας κάθε μετοχής ή μεριδίου καταλήγει υποχρεωτικά σε αύξηση ή μείωση του κεφαλαίου και τροποποίηση των σχετικών άρθρων του καταστατικού, αν πρόκειται για ανώνυμη εταιρεία, ή της εταιρικής σύμβασης, αν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, που αποφασίζεται, παρά κάθε αντίθετη διάταξή τους από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων ή εταίρων αντίστοιχα.

Η αύξηση του κεφαλαίου πραγματοποιείται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή και με καταβολή μετρητών. Το ποσό που αντιστοιχεί στη μείωση του κεφαλαίου καταχωρίζεται υποχρεωτικά σε ειδικό αποθεματικό και κεφαλαιοποιείται σε μελλοντική αύξηση του εν λόγω κεφαλαίου.

2. Πότε θα γίνει η μετατροπή του κεφαλαίου

Την 1.1.2002, η μετατροπή του κεφαλαίου μιας εταιρείας σε ευρώ θα γίνει αυτόματα, αν βέβαια αυτή δεν έχει γίνει νωρίτερα. Ειδικότερα, η εκφρασμένη σε δραχμές αναφορά του εταιρικού κεφαλαίου πρέπει να «διαβάζεται» σε ευρώ. Φαίνεται, ωστόσο, ότι είναι σκόπιμο να πραγματοποιηθούν οι πράξεις μετατροπής.

Από την 1.1.2001, μια επιχείρηση δικαιούται, χωρίς όμως να υποχρεούται, να προβεί στην εν λόγω μετατροπή. Σε διαφορετική περίπτωση, η μετατροπή του κεφαλαίου της εταιρείας θα γίνει, όταν μετατραπούν τα λογιστικά της βιβλία και στοιχεία σε ευρώ.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, π.χ. αν η εταιρεία είναι εισηγμένη, ενδεχομένως να χρειαστεί να μετατραπεί το εταιρικό της κεφάλαιο σε ευρώ, χωρίς να χρειαστεί να μετατραπεί το σύνολο των λογιστικών της στοιχείων σε ευρώ, αν αυτό δεν αποβαίνει προς όφελός της. Πράγματι, αυτό θα απλοποιούσε την εκτέλεση των πράξεων σχετικά με τίτλους, δεδομένου ότι το Χ.Α.Α. θα υιοθετήσει το ευρώ από τις 2.1.2001⁶.

Για παράδειγμα, αύξηση κεφαλαίου που έχει πραγματοποιηθεί μετά τις 2.1.2001 και έχει δημοσιευτεί σε ευρώ (στην οποία οι μετοχές έχουν

⁶ Η πρώτη εργάσιμη ημέρα του έτους 2001.

δημοσιευτεί και οι εγγραφές έχουν γίνει σε ευρώ) μπορεί να περιληφθεί στο εταιρικό κεφάλαιο, το οποίο είναι και αυτό εκφρασμένο σε ευρώ.

2.2.4. ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΜΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.

Για να κατανοηθεί αυτό, που αφορά μόνο περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων, πρέπει να γίνει πρώτα διάκριση των χρεωστικών τίτλων που έχουν εκδοθεί από μια εταιρεία, ανάλογα με την καταληκτική τους ημερομηνία.

Οι βραχυπρόθεσμοι τίτλοι

Δεν είναι απαραίτητο να μετατραπούν οι τίτλοι αυτοί, για τους οποίους δεν υπάρχει οργανωμένη δευτερογενής αγορά.

Οι μεσοπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι τίτλοι

Όσον αφορά τους μεσοπρόθεσμους διαπραγματεύσιμους τίτλους, τα ομόλογα και/ή τους τίτλους προνομιακής συμμετοχής, υπάρχει περιθώριο επιλογής, να μετατραπούν ή όχι. Η μετατροπή θα αυξήσει τη ρευστότητα του τίτλου. Αυτή είναι και η επιθυμία ορισμένων επενδυτών, για τους οποίους η διεκπεραίωση πράξεων με τα μη μετατραπέντα ομόλογα, όπως αυτή προβλέπεται από τους χρηματοοικονομικούς διαμεσολαβητές είναι πολύ περίπλοκη για «αγοραπωλησίες» τίτλων.

Γενικά, πρέπει να επισημανθεί ότι οι μεσοπρόθεσμοι διαπραγματεύσιμοι τίτλοι, τα ομόλογα και/ή οι τίτλοι προνομιακής συμμετοχής των ιδιωτών εκδοτών αντιπροσωπεύουν περιορισμένα ποσά. Είναι ελάχιστα ρευστοποιήσιμοι, κυρίως λόγω του τρόπου τοποθέτησης που έχει επιλέξει ο εκδότης, και ευνοείται η διακράτησή τους μέχρι τη λήξη τους. Κατά συνέπεια, η μετατροπή των χρεωστικών τίτλων, κατά τη μεταβατική περίοδο, ενδεχομένως να πραγματοποιηθεί μόνο από περιορισμένο αριθμό εκδοτών, που οι εκδόσεις τους αποτελούν σημεία αναφοράς.

2.2.5. ΤΙΤΛΟΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Η ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ.

Το θέμα τίθεται από τις 2.1.2001⁷ για όλες τις πράξεις που πραγματοποιούνται με τίτλους κεφαλαίου ή χρεωστικούς τίτλους εκδιδόμενους από μια εταιρεία, όπως η καταβολή μερισμάτων, η αποκοπή τοκομεριδίων, οι πράξεις με καταβολή αντισταθμιστικού χρηματικού ποσού κ.λ.π., που ικανοποιούν ταυτόχρονα τα δύο ακόλουθα κριτήρια:

⁷ Πρώτη εργάσιμη ημέρα του έτους 2001.

- 1) Οι πράξεις αυτές να καταλήγουν σε καταβολή μετρητών.
- 2) Οι εν λόγω τίτλοι να είναι εισηγμένοι ή να τους διαχειρίζονται χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές.

2.2.5.1. Το πρόβλημα που προκύπτει από την πραγματοποίηση αυτών των πράξεων κατά τη μεταβατική περίοδο.

Στις 3.1.2001, η ελληνική χρηματιστηριακή αγορά θα «περάσει» στο ευρώ. Από την ημερομηνία αυτή, για το σύνολο των συστημάτων που επεξεργάζονται τους τίτλους των επιχειρήσεων, της αγοράς και των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών, θα χρησιμοποιείται μόνο το ευρώ, διότι ο ταυτόχρονος χειρισμός σε δραχμές και σε ευρώ θα δημιουργήσει πολλές τεχνικές δυσκολίες και δαπάνες.

Το πρόβλημα προκύπτει από το ότι:

- Κατά τη μεταβατική περίοδο, οι πράξεις μπορούν να πραγματοποιούνται με τίτλους είτε σε ευρώ είτε σε δραχμές, αλλά, στην τελευταία περίπτωση, επιβάλλεται η μετατροπή τους σε ευρώ κατά την εισαγωγή στο σύστημα μηχανογραφικής επεξεργασίας των διαμεσολαβητών.
- Οι επενδυτές μιας επιχείρησης μπορούν να αποφασίσουν, αν θα εισπράττουν τις πληρωμές σε ευρώ ή σε δραχμές. Στην τελευταία περίπτωση, επιβάλλεται μια μετατροπή κατά την έξοδο του συστήματος.

Στις πράξεις με τίτλους που πραγματοποιούνται σε δραχμές και προκύπτει διακανονισμός σε δραχμές, επιβάλλεται μια διπλή μετατροπή δραχμών – ευρώ – δραχμών, με αποτέλεσμα μια διαφορά μετατροπής δραχμών ανά τίτλο. Η διαφορά αυτή, όταν πολλαπλασιαστεί με τον αριθμό των τίτλων, θα μπορούσε να αμφισβητηθεί από τον επενδυτή, π.χ. στην περίπτωση διανομής μερισμάτων, διότι δεν θα εισπραχθεί ακριβώς το ποσό του μερίσματος, που θα έχει ορίσει η γενική συνέλευση.

Αν το μέρισμα είναι εκφρασμένο σε δραχμές, μετατρέπεται σε ευρώ, προκειμένου να το επεξεργαστούν τα συστήματα πληροφορικής των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών, με 5 δεκαδικά ψηφία για να περιοριστούν οι στρογγυλοποιήσεις, και κατόπιν μετατρέπεται και πάλι σε δραχμές, αν ο μέτοχος επιθυμεί να το εισπράξει σε αυτή τη νομισματική μονάδα. Επίσης, αν οι μετοχές μιας επιχείρησης είναι εισηγμένες, αλλά τις χειρίζεται ένας χρηματοπιστωτικός διαμεσολαβητής, η αποτίμησή τους γίνεται σε ευρώ.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιούνται πράξεις με τίτλους κεφαλαίου ή με χρεωστικούς τίτλους κατά διάφορους τρόπους. Τα

ακόλουθα παραδείγματα περιλαμβάνουν, για περισσότερη σαφήνεια, τη διανομή μερισμάτων. Ωστόσο, η ίδια αρχή ισχύει για όλες τις πράξεις επί τίτλων που συνεπάγονται διακανονισμό τοις μετρητοίς.

ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

1. Αν τα λογιστικά στοιχεία έχουν μετατραπεί σε ευρώ από την 1.1.2001 και οι πράξεις με τίτλους, από την ημερομηνία αυτή, εκτελούνται σε ευρώ.

Αυτή η λύση παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι δεν προκαλεί κανένα πρόβλημα στρογγυλοποίησης, εφόσον η μετατροπή της πράξης γίνεται μόνο στο τέλος της επεξεργασίας, αν ο επενδυτής επιθυμεί το διακανονισμό σε δραχμές. Η μετατροπή εκτελείται τότε από τους διαμεσολαβητές, κατά το άρθρο 8-4 του κοινοτικού, σύμφωνα με ορισμένες διατάξεις σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ.

Παράδειγμα:

Η εταιρεία Euroria, της οποίας το διανεμητέο αποτέλεσμα ανέρχεται σε 5.000.000 ευρώ για 5.000.000 μετοχές. Το καθαρό μέρισμα ανά μετοχή ανέρχεται σε 1 ευρώ. Η ισοτιμία του ευρώ ορίστηκε σε 1 ευρώ = 340,750 δραχμές. Υποθέτοντας ότι όλοι οι μέτοχοι επιθυμούν να εισπράξουν τα μερίσματά τους σε δραχμές, η όλη πράξη θα διεξαχθεί ως εξής:

Πρώτο στάδιο: Έγκριση από τη γενική συνέλευση ενός διανεμητέου αποτελέσματος 5.000.000 ευρώ και ενός καθαρού μερίσματος ανά μετοχή 1 ευρώ.

Δεύτερο στάδιο: Για την πληρωμή του μερίσματος, η εταιρεία Euroria μεταβιβάζει στους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές 5.000.000 ευρώ.

Οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές καταβάλλουν στους μετόχους:

$$5.000.000 \times 340,750 = 1.703.750.000 \text{ δραχμές}$$

δηλαδή, ένα καθαρό μέρισμα ανά μετοχή
 $[1.703.750.000/5.000.000] = 340,75 = 1 \text{ ευρώ.}$

Συνεπώς, δεν διαπιστώνεται καμιά διαφορά στρογγυλοποίησης ούτε για τον εκδότη ούτε για τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές ούτε για τους μετόχους, οι οποίοι εισπράττουν ακριβώς το ποσό του μερίσματος που ψηφίστηκε από τη γενική συνέλευση.

2. Αν τα λογιστικά στοιχεία μιας επιχείρησης έχουν διατηρηθεί σε δραχμές.

Υπάρχουν τότε πολλές δυνατότητες:

Οι πράξεις πραγματοποιούνται με τίτλους σε ευρώ.

Η λύση αυτή προτείνεται, όταν οι τίτλοι μιας επιχείρησης είναι εισηγμένοι και η τιμή των μετοχών δημοσιεύεται σε ευρώ.

Από νομική άποψη, το γεγονός ότι τα λογιστικά στοιχεία έχουν διατηρηθεί σε δραχμές δεν εμποδίζει το διανεμητέο αποτέλεσμα να μετατραπεί σε ευρώ και η γενική συνέλευση δεν κωλύεται να το αποφασίσει σε ευρώ, όπως επίσης και το μέρισμα ανά μετοχή. Με τον τρόπο αυτό, θα ισχύουν τα ποσά σε ευρώ.

Προκειμένου να αποφευχθεί κάθε πρόβλημα στρογγυλοποίησης, πρέπει πρώτα να καθοριστεί ένα μέρισμα σε ευρώ και κατόπιν να υπολογιστεί εκ νέου, βάσει του μερίσματος αυτού, το διανεμητέο αποτέλεσμα σε ευρώ, και αυτό για να προσδιοριστεί το διανεμητέο αποτέλεσμα σε δραχμές, το οποίο θα καταχωρηθεί λογιστικά σε αυτήν την νομισματική μονάδα.

Πράττοντας το αντίστροφο, η μετατροπή, ακόμη και συνολική, του διανεμητέου αποτελέσματος από δραχμές σε ευρώ και, κατόπιν, η μετατροπή του καθαρού μερίσματος ανά μετοχή από ευρώ σε δραχμές (για όσους μετόχους επιθυμούν να εισπράξουν το μέρισμα σε δραχμές), δημιουργεί αυτομάτως μια διαφορά μεταξύ του διανεμητέου αποτελέσματος που έχει καταχωρηθεί λογιστικά σε δραχμές, και του αποτελέσματος που έχει διανεμηθεί από τους διαμεσολαβητές, διαφορά που διαπιστώνεται στο επίπεδο των διαμεσολαβητών.

Παράδειγμα:

Ας ξαναπάρουμε το παράδειγμα της εταιρείας Euroria, της οποίας ο αριθμός των μετοχών ανέρχεται σε 5.000.000. Υποθέτουμε ότι όλοι οι μέτοχοι επιθυμούν να εισπράξουν τα μερίσματά τους σε δραχμές.

Με την ισοτιμία του ευρώ:

1 ευρώ = 340,750 δραχμές, η όλη πράξη θα διεξαχθεί ως εξής:

Πρώτο στάδιο: Η εταιρεία επιθυμεί, μετά τους συνήθεις επαναληπτικούς υπολογισμούς, να διανείμει ένα καθαρό μέρισμα ανά μετοχή αξίας 1 ευρώ.

Οι υπολογισμοί αυτοί καταλήγουν σε διανεμητέο αποτέλεσμα:

$5.000.000 \times 1 \text{ ευρώ} = 5.000.000 \text{ ευρώ}$.

Στα λογιστικά της βιβλία, το διανεμητέο αποτέλεσμα θα καταχωρηθεί:

$5.000.000 \text{ ευρώ} \times 340,750 = 1.703.750.000 \text{ δραχμές}$.

Δεύτερο στάδιο: Η γενική συνέλευση εγκρίνει ένα διανεμητέο αποτέλεσμα 5.000.000 ευρώ και ένα καθαρό μέρισμα ανά μετοχή 1€.

Τρίτο στάδιο: Για την καταβολή του μερίσματος, η εταιρεία Euroria μεταβιβάζει στους διαμεσολαβητές 5.000.000 ευρώ.

Οι διαμεσολαβητές καταβάλλουν στους μετόχους:
 $5.000.000 \times 340,750 = 1.703.750.000$ δραχμές,
 δηλαδή, ένα καθαρό μέρισμα ανά μετοχή:
 $[1.703.750.000/5.000.000] = 340,750 = 1$ ευρώ.

Η πράξη αυτή δεν επιφέρει καμία διαφορά στρογγυλοποίησης ούτε για τον εκδότη ούτε για τους διαμεσολαβητές ούτε για τους μετόχους, οι οποίοι λαμβάνουν ακριβώς το μέρισμα που ψηφίστηκε από τη γενική συνέλευση.

Οι πράξεις πραγματοποιούνται με τίτλους σε δραχμές

Στην περίπτωση αυτή, το διανεμητέο αποτέλεσμα και το καθαρό μέρισμα ανά μετοχή εξακολουθούν από τη γενική συνέλευση να αποφασίζονται σε δραχμές.

Το καθαρό μέρισμα ανά μετοχή μετατρέπεται σε ευρώ από τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές, κατόπιν πάλι σε δραχμές, για όσους μετόχους της επιχείρησης προτίμησαν να διατηρήσουν λογαριασμό σε δραχμές.

Η μέθοδος αυτή καταλήγει σε μια διαφορά μεταξύ του διανεμητέου αποτελέσματος που αποφασίστηκε από τη γενική συνέλευση και του αποτελέσματος που διανεμήθηκε από τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές, διαφορά που διαπιστώνεται στο επίπεδο των διαμεσολαβητών.

Αν ο αριθμός των μετοχών μιας επιχείρησης δεν είναι σημαντικός, ασήμαντη θα είναι και διαφορά, στο μέτρο που οι διαμεσολαβητές διατηρούν 5 δεκαδικά ψηφία για το χειρισμό αυτών των πράξεων. Αυτό δεν ισχύει απαραίτητως για όσες εταιρείες έχουν εκδώσει μεγάλο αριθμό μετοχών.

Παράδειγμα:

Παίρνοντας το παράδειγμα της εταιρείας Euroρία, που έχει 5.000.000 μετοχές και το διανεμητέο αποτέλεσμα είναι 1.500.000.000 δραχμές, δηλαδή ένα καθαρό μέρισμα 300 δραχμών ανά μετοχή, και πάντα βάσει της υπόθεσης ότι όλοι οι μέτοχοι επιθυμούν να λάβουν τα μερίσματά τους σε δραχμές, η πράξη θα διεξαχθεί ως εξής, με ισοτιμία 1 ευρώ = 340,750 δραχμές:

Πρώτο στάδιο: Η γενική συνέλευση αποφασίζει ένα διανεμητέο αποτέλεσμα 1.500.000.000 δραχμών και ένα καθαρό μέρισμα 300 δραχμών ανά μετοχή.

Δεύτερο στάδιο: Για την καταβολή του μερίσματος, η εταιρεία Euroρία μεταβιβάζει στους χειριστές λογαριασμών 1.500.000.000 δραχμές.

Για τη μηχανογραφική επεξεργασία, οι διαμεσολαβητές μετατρέπουν τα μερίσματα ανά μετοχή σε ευρώ, δηλαδή:

$$300 \text{ δραχμές} / 340,750 = \text{ευρώ που στρογγυλοποιείται σε } 0,8804$$

Τρίτο στάδιο: Καταβάλλουν στους μετόχους ένα συνολικό ποσό:

$$0,8804 \times 5.000.000 \times 340,750 = 1.499.981.500 \text{ δραχμές,} \\ \text{δηλαδή, ένα καθαρό μέρισμα ανά μετοχή } 299,9963, \text{ που} \\ \text{στρογγυλοποιείται σε } 300 \text{ δραχμές.}$$

Η μέθοδος αυτή δεν δημιουργεί καμιά διαφορά για τον εκδότη ή για τους μετόχους, οι οποίοι λαμβάνουν ακριβώς το ποσό που ψηφίστηκε από τη γενική συνέλευση.

Ως προς τους διαμεσολαβητές, αυτοί διαπιστώνουν μια ασήμαντη διαφορά. Σε αυτό το παράδειγμα είναι 18.500 δραχμές.

Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση που η διαφορά είναι μεγαλύτερη, π.χ. αν μια εταιρεία εξέδωσε πολλά εκατομμύρια μετοχές, μια διαπραγμάτευση με τους διαμεσολαβητές της θα καταστεί αναγκαία, για να αποφασιστεί ποιος θα αναλάβει τη διαφορά, η οποία μπορεί να είναι είτε μια χρέωση είτε ένα προϊόν, ενώ η κατεύθυνση της στρογγυλοποίησης παραμένει η ίδια για μια δεδομένη πράξη.

Επομένως, υπάρχει επιλογή μεταξύ διαφόρων μεθόδων για την πραγματοποίηση των πράξεων με χρεωστικούς τίτλους ή τίτλους κεφαλαίου κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου⁸ και η επιλογή θα εξαρτηθεί κυρίως από:

- τη μετατροπή ή όχι των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων μιας επιχείρησης στο ευρώ,
- την αποδοχή ή όχι των εν λόγω τίτλων σε διαπραγμάτευση σε μια ελεγχόμενη αγορά (π.χ. εισηγμένοι τίτλοι).

Πάντως, ο χειρισμός των πράξεων αυτών με 5 δεκαδικά ψηφία περιορίζει σημαντικά τα προβλήματα στρογγυλοποίησης λόγω των διπλών μετατροπών. Πρέπει, ωστόσο, αν δεν μετατραπούν τα λογιστικά σε ευρώ, να υπάρξει μέριμνα από πλευράς επιχείρησης, ώστε να χρησιμοποιηθούν μέθοδοι που περιορίζουν κατά πολύ τα προβλήματα στρογγυλοποίησης.

2.2.6. ΊΔΡΥΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 01.01.2001.

Σχηματισμός κεφαλαίου

Θα αποδειχθεί επωφελέστερο για μια επιχείρηση να σχηματίσει το εταιρικό της κεφάλαιο σε ευρώ, ώστε να αποφευχθεί αργότερα η μετατροπή (το αργότερο μέχρι την 1.1.2002).

⁸ Ο κατάλογος των παραπάνω μεθόδων είναι απλώς ενδεικτικός.

Τήρηση των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων

Επίσης, για λόγους πρακτικούς και εφόσον προσφέρεται η δραστηριότητα μιας επιχείρησης, είναι επίσης επωφελέστερο να τηρούνται τα λογιστικά σε ευρώ.

Αν τα λογιστικά τηρούνται σε δραχμές, η εταιρεία πληροφορικής της επιχείρησης πρέπει να βεβαιώσει ότι στο λογισμικό της μπορεί να εντάξει τις λειτουργίες που επιτρέπουν τη μετάβαση στο ευρώ.

2.3. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΕ ΕΥΡΩ

2.3.1. ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥΣ ΣΕ ΕΥΡΩ

Από την 1.1.2001, το ευρώ μπορεί να υιοθετηθεί για τα λογιστικά βιβλία και στοιχεία σε οποιαδήποτε στιγμή της μεταβατικής περιόδου, αλλά σε αρχή περιόδου καταβολής Φ.Π.Α. Η απόφαση, όμως, θα είναι αμετάκλητη (βλ. άρθρο 6 του Ν. 2842/2000).

Είναι επωφελές για μια επιχείρηση να υιοθετήσει σύντομα το ευρώ για τα λογιστικά της βιβλία:

- αν κάνει πολλές εξαγωγές,
- αν οι βασικοί πελάτες και/ή οι βασικοί προμηθευτές της υιοθετήσουν σύντομα το ευρώ.

Τα παραπάνω, βέβαια, εξαρτώνται από το χρόνο που θα γίνει η μετατροπή όλων των συστημάτων πληροφορικής και τη δυνατότητα της επιχείρησης να προβεί σε σταδιακή μετατροπή.

Από την 1.1.2002, το αργότερο, το ευρώ θα υιοθετηθεί στα λογιστικά βιβλία, ακόμη και αν η λογιστική χρήση δεν συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος.

Θα απαιτηθεί κάποιο χρονικό διάστημα για την τροποποίηση των λογιστικών συστημάτων, ώστε να προσαρμοστούν στην εισαγωγή του ευρώ. Είναι, συνεπώς, απαραίτητο να καταγραφούν όλα τα απαιτούμενα μέτρα, για να προγραμματιστεί η μετατροπή των λογιστικών βιβλίων σε ευρώ, σύμφωνα με το γενικό σχέδιο μετάβασης που η κάθε επιχείρηση έχει εκπονήσει.

Για το πώς θα οργανωθεί η μετατροπή των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων σε ευρώ εξαρτάται από την ημερομηνία της μετατροπής των

λογιστικών βιβλίων, καθώς και από το σύστημα πληροφορικής που διαθέτει μια επιχείρηση.

Πριν από την υιοθέτηση του ευρώ στο λογιστικό σύστημα, πρέπει να απαντηθούν ικανοποιητικά τα ίδια ερωτήματα με αυτά που τίθενται για τη μετατροπή κάθε άλλου συστήματος πληροφορικής, κυρίως όσον αφορά την προσαρμοστικότητα του λογιστικού λογισμικού στο ευρώ.

2.3.1.1. Οι διάφορες πράξεις που θα πραγματοποιούνται

Ανεξάρτητα από την ημερομηνία που θα υιοθετηθεί το ευρώ στα λογιστικά βιβλία μιας επιχείρησης, θα πρέπει να λογιστικοποιούνται οι συναλλαγές σε δραχμές και σε ευρώ, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, των οποίων το αντίστοιχο μέγεθος θα εξαρτηθεί από το περιβάλλον της επιχείρησης. Συνεπώς, θα πραγματοποιούνται διαφόρων ειδών πράξεις:

- πράξεις σε δραχμές, προς μετατροπή ενδεχομένως σε ευρώ,
- πράξεις σε ευρώ, προς μετατροπή ενδεχομένως σε δραχμές,
- πράξεις σε νομισματικές μονάδες της ευρωζώνης, προς μετατροπή σε δραχμές ή σε ευρώ,
- πράξεις σε νομίσματα άλλων χωρών, προς μετατροπή σε δραχμές ή σε ευρώ.

2.3.1.2. Οι ενδεχόμενες λύσεις

Πολλές είναι οι πιθανές τεχνικές λύσεις, υπό τον όρο, βεβαίως, ότι θα χρησιμοποιείται μια μόνο νομισματική μονάδα για την τήρηση του γενικού καθολικού. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι τα αναλυτικά λογιστικά βιβλία μπορούν να τηρούνται είτε σε δραχμές είτε σε ευρώ είτε και στις δύο νομισματικές μονάδες, αλλά ότι το γενικό καθολικό θα τηρείται υποχρεωτικά σε μια μόνο νομισματική μονάδα, τη δραχμή ή το ευρώ.

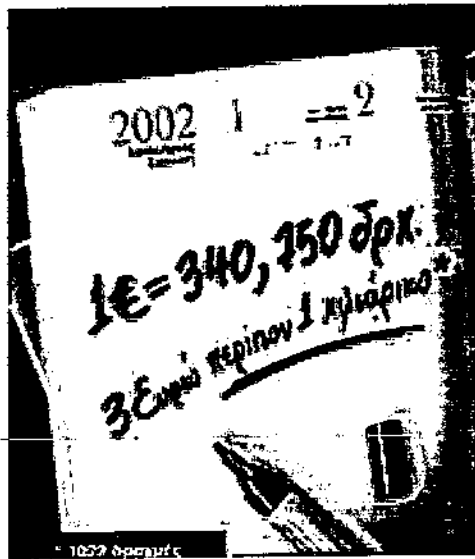
Συνεπώς, μπορούν να υιοθετηθούν οι ακόλουθες τεχνικές λύσεις:

- Τα αναλυτικά λογιστικά βιβλία να τηρούνται σε πολλές νομισματικές μονάδες, ενώ η μετατροπή σε δραχμές ή σε ευρώ θα πραγματοποιείται κατά την εισαγωγή στο γενικό καθολικό.
- Να θεωρηθεί το ευρώ ως άλλο νόμισμα, αν τα λογιστικά βιβλία τηρούνται σε δραχμές ή αντιστρόφως, ενώ η μετατροπή σε δραχμές ή σε ευρώ θα πραγματοποιείται ακολουθώντας την ίδια μέθοδο⁹ με αυτήν που ακολουθείται σήμερα για την καταχώρηση των πράξεων σε συνάλλαγμα.

⁹ Προσοχή: η έννοια της ισοτιμίας του ευρώ είναι διαφορετική από αυτήν που χρησιμοποιήθηκε προηγουμένως. Η ισοτιμία του ευρώ δημοσιεύεται με αντίτιμο, δηλαδή 1 ευρώ = X δολάρια ΗΠΑ. Πρέπει να αποδοθεί ιδιαίτερη σημασία στις τροποποιήσεις του συστήματος πληροφορικής που προκύπτουν.

- Να εισαχθούν συντελεστές μετατροπής δραχμών/ευρώ ή ευρώ/δραχμών στην είσοδο του λογιστικού συστήματος, ενώ η μετατροπή θα γίνεται για κάθε πράξη χωριστά.

Για τη μετατροπή των υπολοίπων στην έναρξη της πρώτης λογιστικής χρήσης, κατά την οποία θα υιοθετηθεί το ευρώ, υπάρχουν δύο τεχνικές λύσεις. Στην πρώτη περίπτωση, θα μετατραπούν μόνο τα υπόλοιπα τέλους χρήσεως των λογαριασμών, ενώ, στη δεύτερη, θα μετατραπεί το σύνολο των λογιστικών εγγραφών της προηγούμενης χρήσης, ώστε να προκύψουν τα νέα υπόλοιπα σε ευρώ.

2.3.2. Η ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

2.3.2.1. Οι αρχές

Η πράξη της οριστικής μετατροπής στο ευρώ της νομισματικής μονάδας, στην οποία τηρούνται τα λογιστικά βιβλία, διέπεται από τις τρεις ακόλουθες αρχές:

- 1) Τα λογιστικά βιβλία μπορούν να τηρούνται σε ευρώ από την 1.1.2001: καμία λογιστική εγγραφή δεν θα έχει καταχωρηθεί σε ευρώ πριν από την 1.1.2001.
- 2) Τα λογιστικά βιβλία πρέπει να τηρούνται σε ευρώ οπωσδήποτε από την 1.1.2002: καμία λογιστική εγγραφή δεν θα μπορεί να καταχωρηθεί σε δραχμές από την 1.1.2002.

Ωστόσο, ο κανόνας αυτός δεν αφορά τις ακόλουθες ειδικές περιπτώσεις:

- την καταχώρηση σε δραχμές των εγγραφών κλεισίματος αναφορικά με τη χρήση που έληξε στις 31.12.2001,
- την τήρηση σε δραχμές ενός αναλυτικού βιβλίου ταμείου ως τις 28.2.2002, το αργότερο (λήξη της περιόδου απόσυρσης της δραχμής), για την καταχώρηση των πληρωμών τοις μετρητοίς σε δραχμές και την επιστροφή των δραχμών στα πιστωτικά ιδρύματα.

3) Η πράξη μετατροπής μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε στην αρχή της χρήσης είτε κατά τη διάρκειά της: οι ημερομηνίες μετάπτωσης (ημερομηνία τεχνικής εκτέλεσης της μετατροπής) και ισχύος (ημερομηνία κατά την οποία θεωρείται ότι πραγματοποιήθηκε η μετάπτωση) μπορούν να μη συμπίπτουν.

2.3.2.2. Οι τεχνικές δυσκολίες

Η βασική τεχνική δυσκολία έγκειται στο γεγονός ότι τα περισσότερα προγράμματα λογιστικού λογισμικού δεν μπορούν να συμπεριλάβουν δύο νομίσματα κατά τη διάρκεια της ίδιας χρήσης. Οι μηνιαίες καταστάσεις, ίσως, δεν επιτρέπουν την αλλαγή του νομίσματος παρά στο τέλος της περιόδου, π.χ. Φ.Π.Α.

Τέλος, ανεξάρτητα από το αν το σύστημα είναι πολλαπλών νομισμάτων ή ενός νομίσματος, τα υφιστάμενα προγράμματα λογισμικού δεν επιτρέπουν την αλλαγή του νομίσματος βάσης, στο οποίο τηρούνται τα λογιστικά βιβλία, ενόσω η προηγούμενη λογιστική χρήση δεν έχει κλείσει οριστικά. Ωστόσο, οι εταιρείες λογισμικού έχουν λάβει υπόψη την πιθανή επιπλοκή.

2.3.2.3. Οι υφιστάμενες μέθοδοι

Ανάλογα με τις ημερομηνίες μετάπτωσης και ισχύος που αποφασίστηκαν από την επιχείρηση και τις δυνατότητες των προγραμμάτων λογισμικού, προσφέρονται τέσσερις τεχνικές λύσεις¹⁰. Καμία από τις λύσεις αυτές δεν παρουσιάζει νομικές, φορολογικές ή λογιστικές δυσκολίες.

Όλες οι μέθοδοι ισχύουν για την περίπτωση μιας επιχείρησης που η λογιστική χρήση της συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος.

Σημειώνεται ότι, σε όλες τις περιπτώσεις, είναι υποχρεωτικό από νομικής, λογιστικής και φορολογικής άποψης:

¹⁰ Ο κατάλογος δεν εξαντλεί τις λεπτομέρειες των μεθόδων.

- να διατηρηθούν τα ίχνη των αρχικών λογιστικών εγγραφών, διότι είναι οι μόνες έγκυρες,
- να γίνει αρχειοθέτηση με μηχανογραφικό μέσο – που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί αργότερα – των στοιχείων στην αρχική νομισματική τους μονάδα, ώστε να είναι εφικτή η χρήση τους, σε περίπτωση ελέγχου από ελεγκτές ή φορολογικές υπηρεσίες. Οι φορολογικές υπηρεσίες θα εξακριβώσουν, επίσης, την εγκυρότητα του συντελεστή μετατροπής και τις πράξεις μετατροπής.

Μέθοδος 1

Η πρώτη λύση συνίσταται στη χρήση ενός λογισμικού, που θα επιτρέψει να διατηρηθεί η προηγούμενη χρήση σε δραχμές, να ανοίξουν τα νέα βιβλία σε ευρώ και, όταν γίνουν οι εγγραφές ισολογισμού στη παλαιά χρήση δραχμών, οι ίδιες εγγραφές να γίνουν στο νέο σύστημα σε ευρώ.

Η μέθοδος αυτή επιτρέπει το άνοιγμα μιας λογιστικής χρήσης σε ευρώ από την πρώτη ημέρα της χρήσης, χωρίς να χρειάζεται να ληφθεί υπόψη η νομισματική μονάδα της προηγούμενης χρήσης και επειδή τα «εις νέον» είναι ακόμη προσωρινά και αποτελούν αντικείμενο αυτόματης διαχείρισης.

Στην πράξη, η λύση αυτή επιτρέπει τη μετατροπή σε ευρώ των λογιστικών βιβλίων από την πρώτη ημέρα της χρήσης, με ταυτόσημες ημερομηνίες μετάπτωσης και ισχύος (1.1.2001 ή 1.1.2002). Προηγουμένως, όμως, πρέπει να εξακριβωθεί ότι ένα τέτοιο λογισμικό διατίθεται στην αγορά.

Μέθοδος 2

Η δεύτερη λύση συνίσταται στο άνοιγμα παράλληλων σετ μηχανογραφικών αρχείων, κατά την ημερομηνία της μετατροπής των λογιστικών βιβλίων μιας επιχείρησης σε ευρώ.

Το πρώτο σετ αρχείων επιτρέπει την καταχώρηση σε δραχμές των εγγραφών που αναφέρονται στην αρχή της χρήσης, ενόσω η προηγούμενη χρήση δεν έχει κλείσει οριστικά. Κατά την ημερομηνία μετάπτωσης, εξάγεται ισοζύγιο των λογαριασμών, που περιλαμβάνονται στα αρχεία δραχμών, το οποίο μετατρέπεται σε ευρώ για να αποτελέσει τα υπόλοιπα ανοίγματος των αρχείων σε ευρώ, στα οποία οι μεταγενέστερες εγγραφές καταχωρούνται μόνο σε ευρώ.

Μόλις ενεργοποιηθεί το σετ αρχείων σε ευρώ, θα απαγορευθεί η λογιστική καταχώρηση κάθε νέας εγγραφής στα αρχεία δραχμών.

Στην πράξη, η λύση αυτή επιτρέπει τη μετατροπή των λογιστικών βιβλίων κατά τη διάρκεια της χρήσης, σε οποιαδήποτε στιγμή κατά τη μεταβατική περίοδο, με ημερομηνίες ισχύος και μετάπτωσης ταυτόσημες, αλλά διαφορετικές από την πρώτη ημέρα της χρήσης (στην περίπτωση αυτή την 1^η Ιανουαρίου).

Η λύση αυτή μπορεί να παρουσιάζει πρακτικές δυσκολίες για τις λογιστικές υπηρεσίες και τους ορκωτούς λογιστές που παρακολουθούν μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων, όπως και για όσες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν ολοκληρωμένο λογισμικό.

Μέθοδος 2^α

Η λύση αυτή είναι παραλλαγή της μεθόδου 2. Το αρχείο σε ευρώ ανοίγει από την πρώτη ημέρα χρήσης με προσωρινά «εις νέον», για τη λογιστική απεικόνιση σε ευρώ των πράξεων της νέας χρήσης. Τα αρχεία δραχμών χρησιμοποιούνται μόνο για τη λογιστική καταχώρηση των εγγραφών κλεισίματος που αναφέρονται στη προηγούμενη χρήση.

Η μέθοδος αυτή επιβάλλει μια «χειρόγραφη» διόρθωση των «εις νέον» υπολοίπων στα αρχεία ευρώ, όταν η προηγούμενη χρήση έχει κλείσει οριστικά.

Επιτρέπει, συνεπώς, τη μετατροπή των λογιστικών βιβλίων από την έναρξη της χρήσης, είτε από την 1.1.2001 είτε από την 1.1.2002, με ταυτόσημες ημερομηνίες ισχύος και μετάπτωσης.

Μέθοδος 3

Η τρίτη λύση συνίσταται στη χρήση ενός λογισμικού ικανού να παράγει μηνιαία ενδιάμεσα ισοζύγια με αλλαγή του νομίσματος βάσης, πράγμα που προϋποθέτει ότι το λογισμικό θα χρησιμοποιεί τα υπόλοιπα των ισοζυγίων αυτών στη συνέχεια της χρήσης.

Πρέπει να επισημανθεί ότι αυτό ο τύπος λογισμικού είναι σήμερα σπάνιος και χρησιμοποιείται κυρίως από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Εξάλλου, δεν είναι βέβαιο ότι αυτός ο τύπος λογισμικού μπορεί να χειριστεί αλλαγή του νομίσματος βάσης. Εκτός αυτού, στις περισσότερες περιπτώσεις, τα μηνιαία ισοζύγια που καταρτίζονται από λογιστικό λογισμικό δεν είναι παρά πληροφοριακά στοιχεία, που το λογισμικό δεν αξιοποιεί για το υπόλοιπο της χρήσης.

Η μέθοδος αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην πράξη σε οποιαδήποτε στιγμή της μεταβατικής περιόδου, με ημερομηνίες ισχύος και μετάπτωσης ταυτόσημες, αλλά διαφορετικές από την πρώτη ημέρα της χρήσης (στην περίπτωση αυτή την 1^η Ιανουαρίου).

Μέθοδος 4

Η τέταρτη λύση οδηγεί σε υπολογισμούς αναδρομικά για εγγράφες, που έχουν καταχωρηθεί λογιστικά σε δραχμές στην αρχή της χρήσης της μετάπτωσης.

Αυτή επιτρέπει στην επιχείρηση να κλείσει οριστικά την τελευταία χρήση σε δραχμές, προτού πραγματοποιηθεί η μετατροπή σε ευρώ. Η μέθοδος αυτή είναι χρήσιμη μόνο στην περίπτωση που η ημερομηνία ισχύος της μετάπτωσης δεν είναι η πρώτη ημέρα της χρήσης.

Στην πράξη, η λογιστική χρήση ανοίγει σε δραχμές και οι εγγραφές καταχωρούνται σε δραχμές ως την ημερομηνία μετάπτωσης, που έχει αποφασίσει η επιχείρηση. Την ημερομηνία αυτή, το σύνολο των εγγραφών, που θα έχουν καταχωρηθεί λογιστικά σε δραχμές από την αρχή της χρήσης, μετατρέπεται σε ευρώ και καθορίζεται, ενδεχομένως, για κάθε εγγραφή μια «στρογγυλοποίηση μετατροπής».

Όλες οι εγγραφές μετά την ημερομηνία μετάπτωσης καταχωρούνται λογιστικά σε ευρώ. Σημειώνεται ότι η μέθοδος αυτή δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ημερομηνία ισχύος προγενέστερη της 1.1.2001, αλλά ούτε και για ημερομηνία ισχύος την 1.1.2002, εφόσον καμία εγγραφή σε δραχμές δεν θα μπορεί πλέον να καταχωρηθεί από την 1.1.2002.

Πάντως, πριν από κάθε σχετική απόφαση, συνίσταται να ζητηθεί, το συντομότερο δυνατόν, η συμβουλή της εταιρείας παροχής υπηρεσιών πληροφορικής και/ή του ορκωτού λογιστή της επιχείρησης.

2.3.3. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

Όπως για τις επιχειρήσεις που η λογιστική χρήση τους συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος, η μετατροπή των λογιστικών βιβλίων διέπεται από τις ακόλουθες αρχές:

- Τα λογιστικά βιβλία μπορούν να τηρούνται σε ευρώ από την 1.1.2001: καμία λογιστική εγγραφή δεν θα έχει καταχωρηθεί σε ευρώ πριν από την 1.1.2001.
- Τα λογιστικά βιβλία πρέπει να τηρούνται σε ευρώ από την 1.1.2002, το αργότερο: καμία λογιστική εγγραφή δεν θα μπορεί να καταχωρηθεί σε δραχμές από την 1.1.2002.

Ωστόσο, ο κανόνας αυτός δεν αφορά τις ακόλουθες ειδικές περιπτώσεις:

- την καταχώρηση σε δραχμές των εγγραφών κλεισίματος αναφορικά με τη χρήση που έληξε στις 31.12.2001,
- την τήρηση σε δραχμές ενός αναλυτικού βιβλίου για το ταμείο ως τις 30.6.2002, το αργότερο (λήξη της περιόδου απόσυρσης της δραχμής), για την καταχώρηση των πληρωμών τοις μετρητοίς σε δραχμές και την επιστροφή των δραχμών στα πιστωτικά ιδρύματα.

Η πράξη μετατροπής μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε στην αρχή της χρήσης είτε κατά τη διάρκειά της:

οι ημερομηνίες μετάπτωσης (ημερομηνία τεχνικής εκτέλεσης της μετατροπής) και ισχύος (ημερομηνία κατά την οποία η μετάπτωση θεωρείται πραγματοποιηθείσα) μπορούν συνεπώς να μη συμπίπτουν.

Υπάρχουν πολλές επιλογές. Η πρώτη είναι αυτή που περιέχει τη μεγαλύτερη ποικιλία τεχνικών λύσεων.

Επιπλέον, ανεξάρτητα από την οποιαδήποτε επιλογή, το λογισμικό θα πρέπει, πιθανόν, να χειρίζεται, κατά τη διάρκεια της ίδιας λογιστικής χρήσης, ταυτόχρονα εισροές και εκροές σε δραχμές, καθώς και εισροές και εκροές σε ευρώ, σε όλη τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

Πρώτη Επιλογή:

Μετατροπή των λογιστικών βιβλίων σε ευρώ κατά τη μεταβατική περίοδο

Στην περίπτωση αυτή, υπάρχουν τέσσερις εναλλακτικές μέθοδοι, με επιλογές που εξαρτώνται από τις ημερομηνίες ισχύος και μετάπτωσης, που θα έχουν αποφασιστεί, καθώς και από τις δυνατότητες του λογισμικού.

Στην πράξη:

Αν η επιχείρηση επιθυμεί να μετατρέψει σε ευρώ τη νομισματική μονάδα στην οποία τηρήθηκαν τα λογιστικά της βιβλία για τη χρήση 2001, μπορεί να το πράξει μόνο με ημερομηνίες μετάπτωσης και ισχύος μεταγενέστερες της 1.1.2001, έχοντας δυνατότητα επιλογής μεταξύ:

- του ανοίγματος ενός δευτέρου λογιστικού σει αρχείων (μέθοδος 2),
- της κατάρτισης μιας απλοποιημένης ενδιάμεσης κατάστασης (μέθοδος 3).

Αν τα λογιστικά βιβλία μιας επιχείρησης μετατραπούν κατά τη διάρκεια της χρήσης, με ημερομηνία ισχύος την πρώτη ημέρα της λογιστικής χρήσης 2001, πρέπει να χρησιμοποιηθεί η μέθοδος του «υπολογισμού αναδρομικά» (μέθοδος 4).

Αν τα λογιστικά βιβλία μιας επιχείρησης μετατραπούν την πρώτη ημέρα της λογιστικής χρήσης 2001, με ταυτόσημες ημερομηνίες ισχύος και μετάπτωσης, υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ:

- του ανοίγματος της χρήσης σε ευρώ με προσωρινά «εις νέον» (μέθοδος 1),
- του ανοίγματος ενός δευτέρου σει αρχείων από την πρώτη ημέρα της χρήσης (μέθοδος 2α).

Αν τα λογιστικά βιβλία μετατραπούν κατά τη διάρκεια της χρήσης, το αργότερο μέχρι στις 31.12.2001, με ταυτόσημες ημερομηνίες ισχύος και μετάπτωσης, υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ:

- του ανοίγματος ενός δευτέρου λογιστικού σει αρχείων (μέθοδος 2),
- της κατάρτισης μιας απλοποιημένης ενδιάμεσης κατάστασης (μέθοδος 3).

Δεύτερη Επιλογή:**Μετατροπή των λογιστικών βιβλίων σε ευρώ την 1.1.2002**

Η επιλογή αυτή δεν είναι η καλύτερη, είναι, όμως, η μόνη που επιτρέπει στις επιχειρήσεις να περάσουν από ένα σύστημα «όλο δραχμές» σε ένα σύστημα «όλο ευρώ», αν και δεν θα είναι δυνατόν να αποφευχθεί τελείως ο χειρισμός εισροών και εκροών σε ευρώ, κατά τη μεταβατική περίοδο.

Τότε, υπάρχει επιλογή μεταξύ:

- του ανοίγματος ενός δεύτερου λογιστικού ημερολογίου την 1.1.2002 (μέθοδος 2),
- της κατάρτισης μιας ενδιάμεσης κατάστασης την 1.1.2002 (μέθοδος 3).

Δεν υφίσταται υποχρέωση ώστε να πρέπει τα λογιστικά βιβλία να μετατραπούν την πρώτη ημέρα της λογιστικής χρήσης. Αν για οποιοδήποτε λόγο (φόρτος εργασίας ή οργάνωση των συστημάτων πληροφορικής), τα λογιστικά βιβλία μετατραπούν, όχι στην έναρξη, αλλά στη διάρκεια της χρήσης, δεν θα προκύψει κανένα απολύτως πρόβλημα. Στην περίπτωση αυτή, πολλές τεχνικές λύσεις είναι εφικτές.

2.3.4. ΒΙΒΛΙΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ.

Είναι δυνατόν, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, οι εταιρικοί ισολογισμοί να καταρτίζονται σε δραχμές και οι ενοποιημένοι ισολογισμοί σε ευρώ.

Μια τέτοια ευελιξία, που οφείλεται στο γεγονός ότι το ευρώ και η δραχμή θα είναι απλώς δύο διαφορετικές εκφράσεις του ίδιου νομίσματος, μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμη για τις εταιρείες, ειδικότερα τις εισηγμένες, που επιθυμούν να παρουσιάσουν σύντομα στους επενδυτές ενοποιημένους λογαριασμούς σε ευρώ, αφήνοντας στη μητρική εταιρεία και στις θυγατρικές το χρόνο να μετατρέψουν με το δικό τους ρυθμό τα εταιρικά τους λογιστικά βιβλία σε ευρώ.

Υπενθυμίζεται ότι αυτό δεν θέτει προβλήματα από την άποψη των τεχνικών ενοποίησης ισολογισμών, που ήδη σήμερα εντάσσουν επιμέρους ισολογισμούς εκφρασμένους σε ξένα νομίσματα.

Όσον αφορά τις θυγατρικές¹¹, που βρίσκονται σε χώρες της ζώνης του ευρώ, σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες μέχρι σήμερα:

¹¹ Υπενθύμιση: οι ενοποιημένοι λογαριασμοί μπορεί να καταρτίζονται σε ευρώ ή σε δραχμές, ανεξάρτητα από τη νομισματική μονάδα, στην οποία τηρούνται οι εταιρικοί λογαριασμοί των θυγατρικών μιας επιχείρησης.

- Στη Γερμανία, την Αυστρία, το Βέλγιο, την Ισπανία τη Φινλανδία, την Ιρλανδία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, την Πορτογαλία και το Ην. Βασίλειο, αυτές μπορούν, αν το επιθυμούν, να τηρούν τους εταιρικούς τους λογαριασμούς σε ευρώ από την 1.1.1999.
- Η Σουηδία και η Δανία δεν έχουν ακόμη ανακοινώσει την απόφασή τους. Το θέμα, όμως, τίθεται κάπως διαφορετικά για τις τρεις αυτές χώρες, οι οποίες δεν προσχώρησαν στη ζώνη του ευρώ την 1.1.1999.

2.4. Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

2.4.1. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΠΟ 1.1.01.

Για τις πάσης φύσεως δηλώσεις απόδοσης των παρακρατούμενων φόρων εισοδήματος, όπως π.χ. φόρος μισθωτών υπηρεσιών, ελεύθερων επαγγελματιών, καθώς και αυτοτελώς ή μη φορολογηθέντων εισοδημάτων, που υποβάλλονται από 1.1.2001 μέχρι και 31.12.2001, παρέχεται η δυνατότητα να υποβάλλονται με όλες τις ενδείξεις συμπληρωμένες είτε σε δραχμές είτε σε ευρώ (Ν. 2842/2000, άρθρο 6). Επίσης, τα έντυπα υποβολής δηλώσεων θα φέρουν κωδική ένδειξη σχετικά με τη νομισματική μονάδα που έχει χρησιμοποιηθεί.

Οι δηλώσεις οικονομικού έτους 2001, τόσο των φυσικών όσο και των νομικών προσώπων, οι οποίες θα αφορούν τη διαχειριστική περίοδο 2000 και θα υποβληθούν εντός του έτους 2001, θα είναι σε δραχμές.

2.4.2. ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΕ ΕΥΡΩ.

Σύμφωνα με το Ν. 2842/2000, οι δηλώσεις του οικονομικού έτους, τόσο των φυσικών όσο και των νομικών προσώπων, οι οποίες θα αφορούν τη διαχειριστική περίοδο 2000 και θα υποβληθούν εντός του έτους 2001, θα είναι σε δραχμές. Δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος των φυσικών και των νομικών προσώπων, που αφορούν τη μεταβατική περίοδο 2001, θα υποβληθούν υποχρεωτικά σε ευρώ. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει οι πάσης φύσεως βεβαιώσεις (αποδοχών, κ.λ.π.), που θα εκδοθούν μετά την 1.1.2002 από τους διάφορους φορείς, να είναι σε ευρώ. Οι δηλώσεις απόδοσης παρακρατηθέντων και άλλων φόρων, που αφορούν τους

2.5. ΟΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

2.5.1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ.

Για το θέμα αυτό, υπάρχουν μεγάλα περιθώρια ευελιξίας για τις επιχειρήσεις, οι οποίες μπορούν να επιλέξουν ανάμεσα σε δύο διαδικασίες για τη μετατροπή των υπολοίπων έναρξης της πρώτης λογιστικής χρήσης σε ευρώ:

- 1) Είτε τη μετατροπή των λογιστικών εγγραφών της προηγούμενης χρήσης (πρωτογενή στοιχεία): η λύση αυτή επιτρέπει τη διατήρηση των αυτόματων διαδικασιών προσδιορισμού των λογαριασμών, που έχουν πιθανώς καθιερωθεί. Από την άλλη πλευρά, όμως, δημιουργεί προβλήματα μεγέθους των λογιστικών συστημάτων.
- 2) Είτε τη μετατροπή μόνο του υπολοίπου των λογαριασμών: απλούστερη στην εφαρμογή της, η λύση αυτή μπορεί, ωστόσο, να δυσχεράνει τη διαχείριση των συναλλαγματικών διαφορών, με συνέπεια τη διατάραξη της συνέχειας μεταξύ των χρήσεων λόγω στρογγυλοποιήσεων. Εξάλλου, θα μπορούσε να δημιουργήσει δυσκολίες και για τον προσδιορισμό των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων κατά το διακανονισμό.

Η ευελιξία αυτή επιτρέπει να ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί του μηχανογραφικού συστήματος και διευκολύνει την προοδευτική μετάβαση στο ευρώ. Για ορισμένες διαδικασίες, ενδέχεται να απαιτηθεί μετατροπή όλων των πρωτογενών εγγραφών, ενώ για άλλες θα αρκεί η μετατροπή των υπολοίπων.

Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα, στην περίπτωση που απαιτείται μόνο η μετατροπή των υπολοίπων, να γίνεται και η μετατροπή των δικαιολογητικών εγγραφών ορισμένων υπολοίπων σε εξωλογιστικές καταστάσεις.

Σημειώνεται ότι η δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στις δύο αυτές μεθόδους δεν αποτελεί πρόβλημα για τις φορολογικές υπηρεσίες, για τις οποίες σημασία έχει ο έλεγχος των συντελεστών μετατροπής. Οι σταθεροί συντελεστές μετατροπής, όπως και οι προκύπτουσες αποκλίσεις, εντάσσονται στη διαδικασία ελέγχου και πρέπει να επιτρέπουν τη φύλαξη των δεδομένων και την ενημέρωση των αρχείων.

2.5.2. Η ιστορικότητα των λογαριασμών μιας επιχείρησης

Ανεξάρτητα από την ημερομηνία μετάβασης των λογαριασμών μιας επιχείρησης στο ενιαίο νόμισμα, θα χρειαστεί να μετατραπούν σε ευρώ όσοι λογαριασμοί αναφέρονται σε προηγούμενες χρήσεις. Η μετατροπή

αυτή είναι απολύτως αναγκαία για τη σωστή ενημέρωση των μετόχων και των εταίρων.

Για λόγους απλούστευσης, η μετατροπή των λογαριασμών αυτών πρέπει να γίνει με βάση την ισοτιμία που καθορίστηκε, ώστε να μην υπάρξει ουσιαστική μεταβολή των οικονομικών καταστάσεων και να μη δημιουργηθούν τεχνητά νέες διαφορές λόγω μετατροπής.

2.5.3. Η λογιστική και φορολογική αντιμετώπιση των δαπανών.

Η γενική αρχή, τόσο από λογιστική όσο και από φορολογική άποψη, είναι ότι ισχύουν οι κανόνες του κοινού δικαίου για το χειρισμό των δαπανών και των επιβαρύνσεων¹² που θα προκύψουν από την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος.

Υπενθυμίζεται ότι τα έξοδα αυτά πρέπει:

- να θεωρούνται έξοδα πολυτελούς απόσβεσης, όταν αφορούν την κτήση ή τη δημιουργία ενός στοιχείου του παγίου ενεργητικού,
- να εγγράφονται ως οργανικά έξοδα, εφόσον διαπιστωθεί ότι στη διάρκεια των χρήσεων, στις οποίες αναφέρονται μπορούν να συνδεθούν άμεσα με συγκεκριμένα προϊόντα,
- να καλύπτονται από σχετική πρόβλεψη, όταν πρόκειται για μελλοντικές δαπάνες που έχουν αποφασιστεί, με σκοπό την προσαρμογή της επιχείρησης στο νέο περιβάλλον, με την προϋπόθεση όμως ότι:
 - θα είναι εύκολα προσδιορίσιμες,
 - το ποσό και η στιγμή της εμφάνισής τους δεν θα μπορούν να καθορίζονται οριστικά, αλλά να προβλέπονται με σχετική ακρίβεια,
 - δεν αφορούν τη διάθεση των υφιστάμενων μέσων που απαιτούνται για τη λειτουργία της επιχείρησης,
 - δεν μπορούν να συνδεθούν με την τρέχουσα εκμετάλλευση,
- να εγγράφονται «κατά περίπτωση» είτε ως «έκτακτα ή ανόργανα έξοδα», όταν εμφανίζουν τα ίδια χαρακτηριστικά με τα έξοδα, για τα οποία υπάρχει πρόβλεψη, είτε ως έξοδα τρέχουσας λειτουργίας για τα υπόλοιπα.

Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η διαφορετική αυτή λογιστική μεταχείριση υποχρεώνει την επιχείρηση να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στον προσδιορισμό και την παρακολούθηση των εξόδων της, έτσι ώστε να

¹² Οι επιβαρύνσεις αντιστοιχούν στη διάθεση συγκεκριμένων εσωτερικών και εξωτερικών πόρων για το πρόγραμμα ευρώ. Η αποτίμησή τους δημιουργεί ειδικά προβλήματα, επειδή προϋποθέτει ότι μια επιχείρηση είναι σε θέση να προσδιορίσει κατ' αρχήν τα καθιερωμένα έξοδά της – δηλαδή το σύννηθες ύψος καθενός από τα λειτουργικά έξοδα – για τα οποία δεν μπορεί να υπάρξει πρόβλεψη και ούτε μπορούν να επιμεριστούν στο χρόνο.

καταλήξει σε μια ακριβή τυπολογία γι' αυτά, με ειδικότερο στόχο την επισήμανση των επιβαρύνσεων, για τις οποίες πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη. Σύμφωνα με το Ν. 2842/2000, οι δαπάνες μετάβασης στο ευρώ, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν κατά τα οικονομικά έτη 2001, 2002 και 2003 εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

2.5.4. Η λογιστική εμφάνιση των στρογγυλοποιήσεων κατά την μετατροπή

Οι στρογγυλοποιήσεις που γίνονται μηχανικά, λόγω των κανόνων μετατροπής και στρογγυλοποίησης, που ισχύουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και λόγω της δυνατότητας να διενεργούνται πληρωμές σε ευρώ ή σε εθνική νομισματική μονάδα καθ' όλη τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου πρέπει να εμφανίζονται στα λογιστικά βιβλία. Συνεπώς, στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης θα περιέχονται στρογγυλοποιήσεις μετά από μετατροπή, οι οποίες θα προκύπτουν:

- είτε από τη μετατροπή των υπολοίπων ανοίγματος του ισολογισμού της πρώτης λογιστικής χρήσης σε ευρώ,
- είτε από πληρωμές που διενεργούνται ή εισπράττονται σε μονάδα διαφορετική από εκείνη, στην οποία έγινε η λογιστική καταχώρηση του τιμολογίου.

Λόγω του πολύ χαμηλού ποσού που αντιπροσωπεύουν και της μεγάλης πιθανότητας να αντισταθμίζονται συνολικά, οι πιστωτικές και χρεωστικές αυτές διαφορές καταχωρούνται σε ένα γενικό λογαριασμό, που συμμετέχει στο οικονομικό αποτέλεσμα. Αν το καθαρό ποσό αυτών των στρογγυλοποιήσεων αποδειχθεί τελικά σημαντικό για την επιχείρηση, τότε θα χρειαστεί να μεταφερθεί στα έκτακτα αποτελέσματα.

Παράδειγμα:

Η ισοτιμία που καθορίστηκε για το ευρώ είναι 1 ευρώ = 340,750 δραχμές.

Τα λογιστικά βιβλία τηρούνται σε δραχμές.

Εκδίδεται τιμολόγιο σε κάποιον πελάτη για ποσό 18.095 δραχμών. Κατά την εξόφληση, ο πελάτης, του οποίου όλη η διαχείριση διαθέσιμων γίνεται σε ευρώ, εμβάζει ένα ποσό σε ευρώ: $18.095/340,750$, δηλαδή 53,10 ευρώ εφαρμόζοντας τους κανόνες για τη στρογγυλοποίηση.

Μόλις παραλάβει το ποσό αυτό, η τράπεζα το μετατρέπει σε δραχμές και πιστώνει το λογαριασμό της επιχείρησης με $53,10 \times 340,750$ δραχμές = 18.095 δραχμές.

Θα καταχωρηθεί στους λογαριασμούς της επιχείρησης μια πιστωτική στρογγυλοποίηση 1 δραχμής.

2.5.5. Ισχύουσα ισοτιμία για το κλείσιμο της χρήσης 1.1.2000 – 31.12.2000

Κατά το κλείσιμο των λογαριασμών στις 31.12.2000, πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την αποτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού, που είναι εκφρασμένα σε νομισματική μονάδα της ζώνης του ευρώ, η ισοτιμία που έχει οριστικά προσδιοριστεί την 1.1.2001¹³.

Πράγματι, η λύση αυτή επιτρέπει να οριστικοποιηθούν οι συναλλαγματικές διαφορές στους λογαριασμούς που έκλεισαν στις 31.12.2000 και να αποφευχθεί ο επανυπολογισμός νέων διαφορών την 1.1.2001.

Από οικονομική άποψη, δικαιολογείται να εμφανίζονται τα αποτελέσματα της μετάβασης στο ευρώ στη χρήση 2000, παρ' όλο που το κλείδωμα των ισοτιμιών είναι γεγονός που επήλθε μετά τη λήξη της χρήσης, έχει ωστόσο άμεση σχέση με την κατάσταση που υπήρχε κατά τη λήξη, στο μέτρο που:

- η ανακοίνωση για τη συμμετοχή της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ έχει ανακοινωθεί από τον Ιούνιο του 2000,
- τα στοιχεία, που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό της ισοτιμίας, είναι στοιχεία που αναφέρονται στο 2000.

Υπογραμμίζεται ότι η λύση που επιλέχθηκε είναι φορολογικά ουδέτερη, εφόσον τα λανθάνοντα συναλλαγματικά οφέλη φορολογούνται ήδη κατά τη μετατροπή και όχι κατά την πραγματοποίησή τους.

Σημειώνεται ότι οι ισχύοντες λογιστικοί κανόνες δεν αλλάζουν σε ό,τι αφορά τις συναλλαγματικές διαφορές που ισχύουν για τα νομίσματα εκτός της ζώνης του ευρώ. Για όσους λογαριασμούς κλείνουν στις 31.12.2000, θα ληφθούν υπόψη οι τιμές συναλλάγματος που ίσχυαν στις αγορές στις 31.12.2000 (π.χ. δολάριο/δραχμή).

2.5.6. Οι συναλλαγματικές διαφορές των νομισματικών μονάδων της ζώνης του ευρώ από την 01.01.2001.

Παρατίθεται λύση που εφαρμόστηκε σε κράτος μέλος της ζώνης του ευρώ: Με το κλείδωμα των ισοτιμιών, όσες συναλλαγματικές διαφορές υπήρχαν στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης για τις νομισματικές μονάδες της ευρωζώνης οριστικοποιούνται αμετάκλητα.

¹³ Είναι η πιο πρακτική λύση. Η άλλη λύση θα ήταν να ισχύσει η ισοτιμία της 31.12.2000.

Οι συνέπειες από το κλείδωμα των ισοτιμιών πρέπει, λοιπόν, να εξεταστούν στο επίπεδο τόσο των εταιρικών λογαριασμών μιας επιχείρησης όσο και των ενοποιημένων, αν βεβαίως τηρούνται τέτοιοι λογαριασμοί.

2.5.6.1. Η διαδικασία για τους επιμέρους λογαριασμούς

Στις 31.12.2000, πρέπει να αποτιμηθούν στους επιμέρους λογαριασμούς όλα τα χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού (π.χ. οι απαιτήσεις πελατών), που είναι εκφρασμένα σε νομισματική μονάδα της ζώνης του ευρώ με βάση την ισοτιμία της 1.1.2001.

Ο οριστικός καθορισμός των ισοτιμιών την 1.1.2001 έχει ως συνέπεια το πάγωμα των συναλλαγματικών διαφορών, που είχαν αναγνωριστεί στις 31.12.2000.

Λόγω της σχέσης που υπάρχει ανάμεσα στις συναλλαγματικές αυτές διαφορές με χρηματικά στοιχεία, οι εξ αποτιμήσεως συναλλαγματικές ζημιές και τα συναλλαγματικά κέρδη καταχωρούνται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης μόλις διαπιστωθούν, δηλαδή στις 31.12.2000.

Το πρόσθετο πλεονέκτημα της λύσης αυτής είναι ότι εναρμονίζονται η λογιστική και η φορολογική αντιμετώπιση των συναλλαγματικών διαφορών.

2.5.6.2. Η διαδικασία για τους ενοποιημένους λογαριασμούς

Αν υπάρχουν αυτόνομες θυγατρικές

Η ισχύουσα μέθοδος για τις αυτόνομες θυγατρικές επιχειρήσεις είναι η μέθοδος τέλους χρήσης – καθαρής επένδυσης, η οποία συνίσταται στη μετατροπή των ποσών του ισολογισμού, με βάση την τιμή κλεισίματος και των ποσών του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης, με βάση μια μέση τιμή του έτους. Θα υπάρξουν, έτσι, δύο συναλλαγματικές διαφορές:

- 1) η πρώτη προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στις τιμές συναλλάγματος που χρησιμοποιήθηκαν, κατά την έναρξη και τη λήξη της χρήσης, η οποία εφαρμόστηκε στο καθαρό ενεργητικό ανοίγματος,
- 2) η δεύτερη προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στο καθαρό αποτέλεσμα, του οποίου η μετατροπή έγινε στο ισολογισμό με βάση την τιμή κλεισίματος, και στο καθαρό αποτέλεσμα, του οποίου η μετατροπή έγινε με βάση τη μέση τιμή στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης.

Οι δύο αυτές διαφορές εγγράφονται στα ίδια κεφάλαια και εμφανίζονται στα αποτελέσματα κατά τη μεταβίβαση ή την εκκαθάριση της θυγατρικής.

Ωστόσο, όταν στα ίδια κεφάλαια εγγράφονται χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, τίθεται το ερώτημα κατά πόσο πρέπει ή όχι να καλυφθούν με προβλέψεις, όπως και κάθε άλλο στοιχείο του ενεργητικού που εμφανίζεται στον ισολογισμό.

Το κλείδωμα των ισοτιμιών την 1.1.2001 έχει ως αποτέλεσμα ότι η αξία σε δραχμές των μη χρηματικών στοιχείων του ενεργητικού δεν θα κυμαίνεται πλέον στον ενοποιημένο ισολογισμό και οι συναλλαγματικές διαφορές στα ίδια κεφάλαια θα παγώσουν οριστικά.

Αυτό είναι κάτι που δεν προβλέπεται από τους λογιστικούς κανόνες, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς. Στην πραγματικότητα, καμία από τις εφικτές λογιστικές λύσεις δεν μπορεί να προσφέρει ικανοποιητική απάντηση στην επαναστατική αλλαγή που επιφέρει το ευρώ.

Προτείνονται οι κάτωθι δύο λύσεις:

- 1) Η πρώτη διατηρεί τις συναλλαγματικές διαφορές που έχουν οριστικά παγώσει, όσο δεν υπάρχει μεταβίβαση ή εκκαθάριση της θυγατρικής. Όταν γίνεται μεταβίβαση ή εκκαθάριση της θυγατρικής, οι διαφορές εμφανίζονται στα αποτελέσματα. Η λύση αυτή αποτελεί προέκταση της λογιστικής διαδικασίας που ισχύει σήμερα.
- 2) Η δεύτερη καταργεί από τον ισολογισμό τις συναλλαγματικές διαφορές και τις καταλογίζει στο αποθεματικό της μητρικής εταιρείας. Η λύση αυτή, που δεν μεταβάλλει το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων του ομίλου, δεν μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς την τροποποίηση ορισμένων λογιστικών κανόνων.

Αν υπάρχουν μη αυτόνομες θυγατρικές

Η μέθοδος που ισχύει για τις μη αυτόνομες θυγατρικές είναι η χρονική μέθοδος 2. στηρίζεται στην ιδέα ότι, μετά τη μετατροπή στη νομισματική μονάδα της μητρικής εταιρείας, οι λογαριασμοί της αλλοδαπής θυγατρικής δεν πρέπει να διαφέρουν από εκείνους που θα είχαν προκύψει, αν η καταχώρηση των συναλλαγών της θυγατρικής γινόταν απευθείας από τη μητρική εταιρεία. Ως εκ τούτου:

- Η μετατροπή των χρηματικών στοιχείων του ενεργητικού γίνεται με την επικρατούσα τιμή κατά την ημερομηνία κτήσης τους (ιστορική τιμή).
- Τα χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού μετατρέπονται με βάση την ισχύουσα τιμή κατά το κλείσιμο των λογαριασμών. Οι συναλλαγματικές διαφορές, που θα προκύψουν εκ των υστέρων, εμφανίζονται στο αποτέλεσμα.
- Με την καθιέρωση του ευρώ, η μέθοδος της ιστορικής τιμής, η οποία δεν δημιουργεί συναλλαγματικές διαφορές, επιτρέπει να απεικονιστεί στον ενοποιημένο ισολογισμό, ως μη χρηματικό στοιχείο του ενεργητικού, η αξία σε ευρώ των ποσών σε δραχμές, η

οποία θεωρητικά δεν έχει μεταβληθεί από τη στιγμή της εγγραφής των μη χρηματικών στοιχείων στον ισολογισμό.

Η μετατροπή της αξίας των δραχμών σε ευρώ δημιουργεί μια διαφορά ανάμεσα στην αξία των μη χρηματικών στοιχείων της θυγατρικής εταιρείας, που εμφανίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό με βάση την ισοτιμία δραχμής/ευρώ, και στην αξία, η οποία αναφέρεται στον εταιρικό ισολογισμό της θυγατρικής, που έχει μετατραπεί σε ευρώ με βάση την τιμή μετατροπής του τοπικού νομίσματος σε ευρώ.

Συνεπώς, θα χρειαστεί να γίνει νέα επεξεργασία των λογαριασμών των ενδιαφερόμενων αλλοδαπών θυγατρικών, προκειμένου να ευθυγραμμιστεί η αξία των μη χρηματικών στοιχείων του μη ενεργητικού τους με τα ποσά που εμφανίζονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς.

2.6. Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

2.6.1. ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ.

Όλα θα εξαρτηθούν από τα μηχανογραφικά συστήματα που έχουν ήδη εγκατασταθεί σε μια επιχείρηση, καθώς και από την πολυπλοκότητα της μηχανοργάνωσής της. Θα χρειαστεί χρόνος για την προσαρμογή των συστημάτων, ώστε να αντιμετωπιστούν εγκαίρως:

- Τα επί μέρους θέματα που έχουν σχέση με τα διάφορα υποσυστήματα: λογιστική, διαχείριση, διαδικασίες τιμολόγησης και αγορών, παρακολούθηση των αποθεμάτων, μισθοδοσία, ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων (EDI) κ.λ.π.
- Τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν, λόγω της μετάβασης στο ευρώ, τόσο στο εσωτερικό μιας επιχείρησης όσο και στην παροχή υπηρεσιών από τις εταιρείες πληροφορικής, τα οποία θα προκαλέσουν επιμήκυνση του απαιτούμενου χρόνου για την προσαρμογή των μηχανογραφικών συστημάτων, με επιπτώσεις ασφαλώς και στο κόστος.

Προηγουμένως, οι ιθύνοντες μιας επιχείρησης θα πρέπει να διεξάγουν μια μελέτη επιπτώσεων ώστε να αξιολογηθεί λειτουργικά και τεχνικά το σύστημα ή/και κάθε εφαρμογή του, δηλαδή να γίνει λεπτομερής απογραφή που θα εντοπίσει τα προγράμματα και τα δεδομένα, τα οποία ενδέχεται να επηρεαστούν από την εισαγωγή του ευρώ.

Κατόπιν, θα χρειαστεί να διαμορφωθεί το πρόγραμμα προσαρμογής του μηχανογραφικού συστήματος, ανάλογα με την ευρύτερη διαδικασία

για τη μετάβαση της επιχείρησης στο ευρώ, λαμβάνοντας υπόψη ότι, σε πολλές περιπτώσεις, θα υπάρχει η δυνατότητα για προοδευτική προσαρμογή των υποσυστημάτων.

Ακόμη κι αν τα βιβλία της γενικής λογιστικής τηρούνται σε ευρώ, στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, μπορεί να συνεχιστεί η μισθοδοσία της επιχείρησης σε δραχμές μέχρι το 2002.

Προσοχή! Αν η επιχείρηση συνεργάζεται με εταιρεία πληροφορικής ή ορκωτούς λογιστές, είναι σκόπιμο να τους ζητήσει, το ταχύτερο δυνατό, συμβουλές, ώστε να προσδιοριστούν οι ανάγκες της, να εξακριβωθεί αν το μηχανογραφικό σύστημα που χρησιμοποιείται είναι κατάλληλο για την υποστήριξη του ευρώ και να καθοριστεί το χρονοδιάγραμμα της μετάβασης.

2.6.2. Συνέπειες στο μηχανογραφικό σύστημα.

Κατά τη διεξαγωγή της μελέτης επιπτώσεων στο μηχανογραφικό σύστημα που χρησιμοποιείται, θα χρειαστεί να δοθούν απαντήσεις σε ορισμένα ουσιαστικά ερωτήματα, όπως π.χ.:

- Οι εφαρμογές αναπτύχθηκαν μέσα στην επιχείρηση ή τις προμηθεύτηκε από τρίτους;
- Τα προγράμματα μπορούν να δεχτούν άλλη νομισματική μονάδα εκτός από τη δραχμή;
- Ποια είναι η παλαιότητα του μηχανογραφικού συστήματος; (Είναι προφανές ότι ένα παλιό σύστημα, που αναπτύχθηκε εσωτερικά ή αγοράστηκε, μπορεί να αλλάξει πιο δύσκολα, ίσως και καθόλου).
- Οι προμηθευτές του λογισμικού της επιχείρησης σκοπεύουν να κυκλοφορήσουν λογισμικό συμβατό με το ευρώ;
- Οι συμβάσεις συντήρησης, που έχουν υπογραφεί με αυτούς που προσφέρουν υπηρεσίες πληροφορικής, καλύπτουν την προσαρμογή στο ευρώ (δωρεάν συντήρηση) ή θα χρειαστεί νέα συμφωνία;
- Το λογισμικό θα μπορεί να επεξεργάζεται δεκαδικά ψηφία και να παρακολουθεί τους ευρωπαϊκούς κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης;
- Ποιες είναι οι ηλεκτρονικές ανταλλαγές πληροφοριών και δεδομένων με άλλες επιχειρήσεις ή διοικητικές υπηρεσίες;

Σημειώνεται ότι οι υποχρεώσεις των παραγωγών πακέτων λογισμικού θα διαφέρουν, ανάλογα με τη επιλογή που θα γίνει για τη μετάβαση μιας επιχείρησης στο ευρώ.

Αν υπάρχει η δυνατότητα να διατηρηθούν τα υφιστάμενα συστήματα μέχρι το τέλος της μεταβατικής περιόδου, το μηχανογραφικό σύστημα θα λειτουργήσει με μία μόνο νομισματική μονάδα – τη δραχμή – μέχρι το τέλος της μεταβατικής περιόδου και κατόπιν με το ευρώ. Οι

αναγκαίες προσαρμογές, ώστε να είναι δυνατές οι εισπράξεις και/ή οι εκταμιεύσεις σε ευρώ στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, αλλά και για τη γενική μετατροπή σε ευρώ, πρέπει κανονικά να είναι περιορισμένες και να περιλαμβάνονται στη συντήρηση. Πρέπει, όμως, οι υπηρεσίες αυτές να περιέχονται στο συμβόλαιο συντήρησης που έχει συναφθεί. Σε περίπτωση που το συμβόλαιο προβλέπει τις βασικές εργασίες συντήρησης, θα πρέπει να προηγηθεί συνεννόηση με την εταιρεία, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι αλλαγές για την αντικατάσταση της εθνικής νομισματικής μονάδας με το ευρώ περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις της.

Αν έχει ληφθεί απόφαση ότι, στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, η επιχείρηση θα χρησιμοποιεί το ευρώ και τη δραχμή, το μηχανογραφικό σύστημα θα χρειαστεί, κατά πάσα πιθανότητα, ριζικές μεταβολές ή και πλήρη αναδιάρθρωση.

2.6.3. Λειτουργία μετατροπής των δραχμών σε ευρώ και των ευρώ σε δραχμές στο λογισμικό.

Λόγω της μεταβατικής περιόδου και της παράλληλης κυκλοφορίας της δραχμής και του ευρώ στο διάστημα αυτό, μια τέτοια λειτουργία πρέπει να προβλεφθεί προσωρινά.

Το μηχανογραφικό υποσύστημα που θα στηρίζει μια τέτοια λειτουργία μετατροπής, μπορεί να ενταχθεί πριν ή μετά τις εφαρμογές και πρέπει να ελέγχεται εύκολα, κυρίως λόγω ενδεχόμενων φορολογικών ελέγχων. Πράγματι, είναι πολύ σημαντικό να μην υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία ως προς τη μαθηματική αξιοπιστία του και την ορθή ένταξη των κανόνων μετατροπής που έχουν καθοριστεί σε κοινοτικό επίπεδο.

Το σύστημα μετατροπής πρέπει, κατά κανόνα, να εκτελεί πολλές λειτουργίες, οι οποίες δεν είναι απαραίτητα αναγκαίες για μια επιχείρηση. Για τις περισσότερες επιχειρήσεις, αρκεί μια απλή υπολογιστική λειτουργία, η οποία επιτρέπει τη μετατροπή σε ευρώ δεδομένων που είναι εκφρασμένα σε δραχμές και αντιστρόφως. Οι διάφορες λειτουργίες, που μπορεί να εκτελεί ένα σύστημα μετατροπής, είναι οι εξής:

Υπολογισμοί: από τον απλούστερο, όπως η μετατροπή σε δραχμές ενός ποσού εκφρασμένου σε ευρώ, μέχρι τον πιο σύνθετο, όπως ο έλεγχος της αξιοπιστίας μιας εισερχόμενης ροής δεδομένων. Πρέπει, όμως, να επιβεβαιωθεί εκ των προτέρων ότι το μηχανογραφικό σύστημα μιας επιχείρησης μπορεί, αφενός, να συμπεριλάβει τους κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης και, αφετέρου, να επεξεργάζεται τα 6 χαρακτηριστικά ψηφία του συντελεστή μετατροπής.

Διαχείριση των στρογγυλοποιήσεων: πρέπει να επισημαίνονται οι στρογγυλοποιήσεις και να απεικονίζονται σωστά στο λογαριασμό των αποτελεσμάτων.

Αποθήκευση και αναζήτηση: το σύστημα πρέπει να επιτρέπει την αρχειοθέτηση των δεδομένων, με σκοπό την επαναχρησιμοποίησή τους στο μέλλον.

Απεικόνιση: σε πολλές περιπτώσεις, μπορεί να είναι χρήσιμο να υπάρχει δυνατότητα απεικόνισης των (ίδιων) δεδομένων σε ευρώ και σε δραχμές ή σε άλλη νομισματική μονάδα της ζώνης του ευρώ, χωρίς να απαιτείται, όμως, η μόνιμη μεταφορά των δεδομένων αυτών σε όλο το σύστημα.

Ανταλλαγές: το σύστημα μετατροπής μπορεί, επίσης, να διευκολύνει την αναγνώριση των ανταλλαγών (εισερχόμενες ή εξερχόμενες ροές, χρησιμοποιούμενο νόμισμα) ή την επαλήθευση των στοιχείων του εκδότη ή/και του παραλήπτη.

Έλεγχος της συνοχής: τέλος, ίσως είναι χρήσιμο το σύστημα μετατροπής να προειδοποιεί σε περίπτωση άτυπων ή ασυνάρτητων ροών.

Το αρμόδιο όργανο επέλεξε τη συντομογραφία EUR. Η συντομογραφία αυτή θα χρησιμοποιείται σε όλες τις εμπορικές και τραπεζικές εργασίες. Ο αριθμητικός κωδικός του ευρώ είναι 978.

Το σύμβολο (κωδικός ISO) που επελέγη σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι: €

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

- 3.1. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ**
- 3.2. ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ**
- 3.3. ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ**
- 3.4. ΕΓΓΥΗΜΕΝΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΕΣ
ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ**
- 3.5. ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΙΣΘΩΝ**
- 3.6. ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ**

**ΣΧΕΔΙΟ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΤΟΜΕΑ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ
ΝΟΜΙΣΜΑ**

3.1. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ

3.1.1. ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ (1/1/98-31/12/2000)

- Μελέτη της σχετικής νομοθεσίας μετάβασης στο ΕΥΡΩ και των πρακτικών θεμάτων που ανακύπτουν,
- Εκπόνηση πιλοτικών εφαρμογών στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και διερεύνηση τεχνικών θεμάτων,
- Προσαρμογή συστημάτων πληροφορικής για την λογιστική απεικόνιση του ΕΥΡΩ.

Κατά την περίοδο αυτή ο Κρατικός Προϋπολογισμός καταρτίζεται και εκτελείται μόνο σε δραχμές. Έως την 1/1/2001 θα εκπονηθούν πιλοτικές εφαρμογές για την μετατροπή εκδόσεων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου σε ΕΥΡΩ. Όπως προαναφέρθηκε, ως μέθοδος μετατροπής επιλέγεται η μέθοδος άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο (Bottom-up) με στρογγυλοποίηση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο και για το συνολικό αριθμό τίτλων της ίδιας έκδοσης, ανά κάτοχο (individual holding).

Τα κριτήρια για την επιλογή των εκδόσεων που θα αποτελέσουν αντικείμενο των πιλοτικών αυτών εφαρμογών αφορούν την ύπαρξη τους σε λογιστική μορφή (άυλοι τίτλοι), τον τύπο του επιτοκίου, τη ρευστότητά και το εύρος της διασποράς τους στο επενδυτικό κοινό. Συγκεκριμένα θα πρέπει:

- Να είναι εκδόσεις σε δραχμές ή σε νομίσματα χωρών που θα συμμετάσχουν στην ΟΝΕ, των οποίων οι τίτλοι να είναι άμεσα διαπραγματεύσιμοι δευτερογενώς, είτε εξ ολοκλήρου είτε ως μέρη των αρχικών τίτλων (stripping).
- Να είναι εκδόσεις για τις οποίες έχουν εφαρμοστεί, στο μέτρο του δυνατού, οι σύγχρονες τεχνικές διαχείρισης, όπως επανεμφάνιση (re-opening), επαναγορά κ.λ.π.
- Τέλος, θα πρέπει να είναι εκδόσεις οι οποίες συμβάλουν στην δημιουργία μιας αγοράς ομολόγων αναφοράς (benchmark issues).

Κατά την ίδια χρονική περίοδο θα γίνει:

- Καταγραφή του θεσμικού πλαισίου σχετικά με τις εκδόσεις τίτλων του Δημοσίου και εντοπισμός των περιπτώσεων που χρειάζονται τροποποίηση,
- Καταγραφή των επιδράσεων από την μετατροπή του Δημοσίου Χρέους σε ΕΥΡΩ, στις λειτουργίες της Διοίκησης (Προϋπολογισμός,

Ισοζύγιο, Εξυπηρέτηση κλπ.) καθώς και στις λειτουργίες των λοιπών φορέων που συμμετέχουν στις αγορές κρατικών τίτλων (Τράπεζα Ελλάδος, Πιστωτικά Ιδρύματα, Εμπορικές Τράπεζες, Χρηματιστήριο, Θεσμικοί Επενδυτές, κ.λ.π.).

- Αποτίμηση του κόστους μετατροπής του συνόλου των εκδόσεων του Δημοσίου Χρέους.

3.1.2. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1/1/2001 ΕΩΣ 31/12/2001)

Κατάρτιση—Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2001. Ο Τακτικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2001 θα καταρτισθεί σε δραχμές. Ωστόσο, βασικά μεγέθη του Προϋπολογισμού θα τηρούνται και στα δύο νομίσματα. Αντίστοιχη μεταχείριση θα έχει και ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων.

Η εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2001 θα πραγματοποιηθεί σε δραχμές. Όσον αφορά την παράταση της εκτέλεσής του θα πραγματοποιηθεί επίσης σε δραχμές. Οι Λογαριασμοί του Υπουργείου Οικονομικών που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος, θα εκφράζονται απ' την αρχή της μεταβατικής περιόδου και στα δύο νομίσματα.

Ο Απολογισμός οικονομικού έτους 2001 θα εκφρασθεί σε δραχμές. Τα βασικά δημοσιονομικά μεγέθη που απεικονίζονται παραλλήλως σε ΕΥΡΩ στον Προϋπολογισμό του ίδιου έτους, θα τηρηθούν και στα δύο νομίσματα.

Την Δευτέρα 1/1/2001, ταυτόχρονα με την είσοδο της χώρας στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ, θα μετατραπούν σε ΕΥΡΩ όλοι οι δευτερογενώς διαπραγματεύσιμοι και με λογιστική μορφή τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου.

Όπως προαναφέρθηκε θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο (Bottom-up) και ο συντελεστής μετατροπής θα ισούται με την συναλλαγματική ισοτιμία ΕΥΡΩ/δραχμής με την οποία θα γίνει η ένταξη της Ελληνικής Οικονομίας στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ.

Για τη μετατροπή αυτή ενδέχεται όλες οι απαραίτητες ενέργειες να γίνουν το διήμερο που προηγείται της ημερομηνίας αυτής (Σαββάτο-Κυριακή 30 και 31/12/2000). Είναι επομένως πιθανόν κατά τις ημέρες αυτές να χρειαστεί να παραμείνουν ανοικτά τα συστήματα της Τραπεζής Ελλάδος και των άλλων Τραπεζών.

Από την ημερομηνία εισαγωγής της χώρας μας στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ (1/1/2001), το υφιστάμενο τότε Χρέος της Κεντρικής Διοίκησης, το οποίο θα εκφράζεται στα νομίσματα των χωρών που θα έχουν ήδη ενταχθεί

πλήρως στην ΟΝΕ, και θα έχουν ήδη μετατρέψει το χρέος τους σε ΕΥΡΩ, θα μετατραπεί σε ΕΥΡΩ. Από 1/1/2001 όλες οι νέες εκδόσεις κρατικών τίτλων Εντόκων Γραμματίων και Ομολόγων θα γίνονται αποκλειστικά σε ΕΥΡΩ. Επίσης τα άληκτα Ομόλογα και Έντοκα Γραμμάτια που ήταν εξοφλητέα σε δραχμές, αλλά θα έχουν ήδη μετατραπεί σε ΕΥΡΩ (1/1/2001), θα είναι διαπραγματεύσιμα στη Δευτερογενή αγορά σε ΕΥΡΩ.

Για τους επενδυτές οι οποίοι κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου (όχι όμως μετά την 1/1/2002) επιθυμούν να συναλλάσσονται σε δραχμές θα προβλεφθεί η ύπαρξη ανάλογης διευκόλυνσης (facility) από το Υπουργείο Οικονομικών, την Τράπεζα της Ελλάδος και το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

3.1.3. ΤΕΛΙΚΗ ΦΑΣΗ (1/1/2002)

Κατάρτιση-Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού Οικονομικού Έτους 2002. Ο Τακτικός Προϋπολογισμός του οικονομικού έτους 2002 θα καταρτισθεί και εκτελεσθεί σε ΕΥΡΩ. Αντίστοιχη μεταχείριση θα έχει και ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων. Κατά συνέπεια όλες οι αριθμητικές αναφορές στην Εισηγητική Έκθεση θα εκφραστούν σε ΕΥΡΩ.

Τα στοιχεία των τριμηνιαίων συνοπτικών πινάκων κατά την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού θα εκφράζονται και στα δύο νομίσματα. Όλες οι συναλλαγές του Ελληνικού Δημοσίου (π.χ. υποχρεώσεις παλιών οικονομικών ετών, Π.Ο.Ε.), που αναφέρονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2002 θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ. Από 1/1/2002 όλες οι εκδόσεις τίτλων και οι εξοφλήσεις υποχρεώσεων θα γίνονται σε ΕΥΡΩ, ενώ θα καταργηθούν οι όποιες μεταβατικές διευκολύνσεις συναλλαγής και εξόφλησης τίτλων σε δραχμές.

3.1.4. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Για τη μετατροπή του Προϋπολογισμού σε ΕΥΡΩ απαιτείται κατ' αρχή οριζόντια νομοθετική ρύθμιση η οποία θα πραγματοποιηθεί το 2001. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που κριθεί απαραίτητο θα γίνουν επιμέρους ρυθμίσεις.

Βασικά ιστορικά δημοσιονομικά στοιχεία του Προϋπολογισμού θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ και για ορισμένη χρονική περίοδο σε δραχμές. Για τις μηχανογραφικές εφαρμογές του Προϋπολογισμού, υποστήριξη Λογισμικού, εξοπλισμού, κλπ. λαμβάνεται πρόνοια για τη δυνατότητα μετατροπής, τήρησής τους στο ενιαίο νόμισμα.

3.2. ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΣΕ ΕΥΡΩ

Επιλογή της Μεθόδου Μετατροπής του Χρέους:

3.2.1. Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΘΡΟΙΣΗΣ ΟΜΟΕΙΔΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΧΟ (BOTTOM UP).

Για τη μετατροπή του Χρέους θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο (Bottom-up). Η όλη διαδικασία της μετατροπής θα έχει σαν αφετηρία το συνολικό ποσό ομοειδών τίτλων της ίδιας έκδοσης που έχει στην κατοχή του ο κάθε επενδυτής (individual holding).

Η διαδικασία αυτή δημιουργεί τα λιγότερα δυνατά προβλήματα στρογγυλοποιήσεων, δεδομένου ότι στηρίζεται στη μετατροπή των συνολικών ποσών των τίτλων ίδιας έκδοσης ανά κάτοχο (bond-holder) και αποδεικνύεται λιγότερο επισφαλής από μία άλλη η οποία θα έπαιρνε ως βάση μετατροπής τον κάθε ένα τίτλο ξεχωριστά.

Κατά τη μετατροπή, οι στρογγυλοποιήσεις θα γίνονται στο επίπεδο του ενός εκατοστού του ΕΥΡΩ (eurocent). Με την μέθοδο άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο (Bottom-up), το ύψος του Χρέους της Κεντρικής Διοίκησης, το οποίο θα μετατραπεί σε ΕΥΡΩ θα είναι το γενικό άθροισμα των ονομαστικών αξιών των επί μέρους συνόλων των τίτλων που θα κατέχουν οι επενδυτές και θα έχουν μετατραπεί ήδη σε ΕΥΡΩ.

3.2.2. ΝΕΑ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΙΤΛΩΝ (RE-NOMINALISATION)

Με την μετατροπή μίας έκδοσης σε ΕΥΡΩ, τα σύνολα τίτλων της ίδιας έκδοσης που θα έχουν οι επενδυτές θα χωριστούν σε πολλούς μικρούς τίτλους με ονομαστική αξία ένα εκατοστό του ΕΥΡΩ (eurocent).

Ταυτόχρονα θα ορισθούν και τα ελάχιστα διαπραγματεύσιμα ποσά τίτλων (minimum tradeable amounts), τα οποία θα είναι πολλαπλάσια του ΕΥΡΩ. Έτσι ο κάθε επενδυτής θα έχει στην κατοχή του ένα σύνολο δευτερογενώς διαπραγματεύσιμων τίτλων σε ΕΥΡΩ και ένα σύνολο μη διαπραγματεύσιμων τίτλων σε εκατοστά του ΕΥΡΩ. Με ευθύνη των Τραπεζών οι μη διαπραγματεύσιμοι τίτλοι θα συγκεντρώνονται, θα ομαδοποιούνται και θα αθροίζονται με σκοπό να αποτελέσουν σύνολα διαπραγματεύσιμων τίτλων.

3.2.3. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΑΘΡΟΙΣΗΣ ΟΜΟΕΙΔΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΟΧΟ (BOTTOM UP)

Η διαδικασία μετατροπής δεν θα δημιουργεί κλάσματα στο κάθε απλό χρεόγραφο. Δεν είναι απαραίτητη η καταβολή μετρητών (στρογγυλοποίηση σε εκατοστά του ΕΥΡΩ). Δεν θα υπάρχουν ονομαστικές αξίες τίτλων που θα έχουν δεκαδικά ψηφία λόγω νέας ονομαστικοποίησης (re-nominalization) των τίτλων με ονομαστική αξία ένα εκατοστό του ΕΥΡΩ.

Η απόφαση για νέα ονομαστικοποίηση των μετατραπέντων τίτλων σε ονομαστικές αξίες του ενός εκατοστού του ΕΥΡΩ δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι οι συναλλαγές των τίτλων αυτών θα γίνονται στο εκατοστό του ΕΥΡΩ. Τα ελάχιστα διαπραγματεύσιμα ποσά (minimum tradeable amounts) μεταξύ των κατόχων των τίτλων θα καθορισθούν μετά τη μετατροπή τους σε ΕΥΡΩ.

Τα ελάχιστα αυτά ποσά θα έχουν ονομαστική αξία ίση με την ελάχιστη ονομαστική αξία των νέων κρατικών τίτλων σε ΕΥΡΩ που θα εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών αμέσως μετά την είσοδο της Ελλάδας στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ. Αυτές οι ονομαστικές αξίες θα καθορισθούν τόσο για τα Έντοκα Γραμμάτια όσο και για τα Ομόλογα.

3.2.4. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

α. Με βάση την αρχή της “Συνέχειας των Συμβάσεων” (Continuity of Contracts) μετατροπή σημαίνει αλλαγή της νομισματικής μονάδας και μόνο.

β. Η μετατροπή του υφιστάμενου χρέους και η μέθοδος που θα εφαρμοστεί θα προβλεφθεί με σχετική διάταξη νόμου. Το νέο θεσμικό πλαίσιο θα δημοσιευθεί πριν από την 1^η Ιανουαρίου 2001 εάν η χώρα μας συμμετάσχει στην Τρίτη Φάση της ΟΝΕ την ημερομηνία αυτή ή οπωσδήποτε πριν από την ημερομηνία συμμετοχής, εάν είναι ενωρίτερα.

γ. Οι ιδιώτες επενδυτές δεν θα ζημιωθούν από τη μετατροπή των υφιστάμενων εκδόσεων Εντόκων Γραμματίων και Ομολόγων από το εθνικό νόμισμα στο ΕΥΡΩ καθώς και από τη μετατροπή οποιασδήποτε έκδοσης.

δ. Η απλή μετατροπή δεν απαιτεί ενέργειες των επενδυτών,

ε. Το νόμισμα στο οποίο θα εκφράζονται τα κρατικά χρεόγραφα θα αλλάξει αλλά η δυνατότητα των επενδυτών να τα διαπραγματεύονται δευτερογενώς δεν θα επηρεαστεί.

στ. Η μετατροπή δεν θα αλλάξει σε καμία περίπτωση τους αρχικούς όρους των εκδόσεων.

η. Οι εκδόσεις που θα μετατραπούν δεν αποτελούν νέες εκδόσεις και για το λόγο αυτό θα διατηρήσουν τους ίδιους κωδικούς αριθμούς ISINs με τις παλιές εκδόσεις.

θ. Είναι προφανές ότι η οποιαδήποτε αλλαγή των δανειακών όρων των εκδόσεων κρατικών τίτλων θα πρέπει να εφαρμοστεί κατά περίπτωση και όχι γενικά. Κάτι τέτοιο θα μπορεί να γίνει σε ειδικές περιπτώσεις με απαραίτητη την δυνατότητα ελεύθερης επιλογής των επενδυτών.

ι. Διάφορα Τεχνικά θέματα όπως η λογιστική παρακολούθηση των μετατραπέντων τίτλων, ή η αλλαγή ονομασίας των επιτοκίων αναφοράς (Libor, Ribor, κλπ.) για τους νέους ή τους μετατραπέντες τίτλους σε ΕΥΡΩ, κλπ. είναι θέματα που απαιτούν περαιτέρω διερεύνηση και συνεργασία με όλους τους φορείς της αγοράς.

3.3. ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

A. Στάδιο Προετοιμασίας (1/1/98-31/12/2000)

- Μελέτη της σχετικής νομοθεσίας και των πρακτικών θεμάτων που ανακύπτουν (αντικατάσταση εντύπων κλπ.),
- Μελέτη των προβλημάτων τήρησης λογαριασμών σε ΕΥΡΩ (μετατρεψιμότητα πριν και μετά το κλείδωμα της δραχμής, στρογγυλοποίηση, συναλλαγματικά κέρδη/ζημιές από την συναλλαγματική θέση της δραχμής, κλπ.),
- Μελέτη προσαρμογής των συστημάτων πληροφορικής (αλλαγή στο λογισμικό και τα αρχεία που περιέχουν πληροφορίες εκφρασμένες σε δραχμές και στη λογιστική απεικόνιση),
- Τήρηση όλων των λογαριασμών σε δραχμές.

B. Μεταβατική Περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

- Οι Δημόσιοι Λογαριασμοί θα παρακολουθούνται κατά την μεταβατική περίοδο σε δραχμές, ενώ μόνο βασικές κατηγορίες λογαριασμών του Δημοσίου θα παρακολουθούνται παράλληλα και σε ΕΥΡΩ,
- Με τον καθορισμό της αμετάκλητης ισοτιμίας, χρονολογικές σειρές βασικών δημοσιονομικών μεταβλητών θα εκφραστούν και σε ΕΥΡΩ, συμπεριλαμβανομένων και των υποχρεώσεων Παλιών Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.),
- Οι Απολογισμοί και Ισολογισμοί του 2001 θα καταρτισθούν σε δραχμές, αλλά βασικά τους στοιχεία θα απεικονισθούν ταυτόχρονα και σε ΕΥΡΩ,

- Εντός του 2001 θα γίνει η απαραίτητη ρύθμιση για την εναρμόνιση και προσαρμογή του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου,
- Ιστορικά στοιχεία βασικών Δημοσίων Λογαριασμών θα εκφραστούν σε ΕΥΡΩ.

Γ. Περίοδος από 1/1/2002-30/6/2002

- Εφαρμογή του νέου νομικού πλαισίου για τήρηση όλων των λογαριασμών του Δημοσίου σε ΕΥΡΩ,
- Τήρηση των λογαριασμών μέχρι 30/6/2002 σε δραχμές μετατρέψιμες σε ΕΥΡΩ καθώς και σε ΕΥΡΩ. Από 1/7/2002 τήρηση όλων των λογαριασμών σε ΕΥΡΩ,
- Λογιστική απεικόνιση όλων των δεδομένων (λογαριασμών, καταστάσεων, ισολογισμών), σε ΕΥΡΩ,
- Σύνταξη των δημοσιονομικών εγγράφων (Απολογισμός, Ισολογισμός) σε ΕΥΡΩ,
- Απεικόνιση συνολικών μεγεθών των δημοσιονομικών εγγράφων σε δραχμές για λόγους συγκρισιμότητας.

3.4. ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

Α. Στάδιο Προετοιμασίας (1/1/98-31/12/98)

- Παρακολούθηση της διαμόρφωσης του Χρηματοπιστωτικού Περιβάλλοντος και των νέων δεδομένων,
- Προετοιμασία θεσμικού πλαισίου μετάβασης,
- Διενέργεια Πιλοτικών Εφαρμογών,
- Εξυπηρέτηση δανείων σε δραχμές.

Β. Μεταβατική Περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Στο διάστημα της μεταβατικής Περιόδου θα επιδιωχθεί συνεννόηση και συντονισμός των συμβαλλομένων μερών (Δημόσιο ως Εγγυητής, Τράπεζες, Δανειολήπτες) με πρόθεση να υπάρξουν εκ των προτέρων συμφωνίες, όπου αυτό είναι δυνατόν.

Οι δανειακές συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί σε νομίσματα χωρών που θα συμμετέχουν στην πρώτη φάση της Νομισματικής Ενοποίησης (π.χ. DEM, FF) υπάρχει η πρόθεση, θα μετατραπούν σε ΕΥΡΩ από 1/1/2001, εφόσον το επιτρέψουν και οι νομικοί όροι που τις διέπουν. Αυτό θα ισχύει και για τις δανειακές συμβάσεις σε Ecu, αφού θα ισχύει η ισότητα 1 Ecu=1 ΕΥΡΩ.

Από 1/1/2001 έως 31/12/2001 στο διάστημα της μεταβατικής περιόδου θα γίνεται διπλή παρακολούθηση (dual display) όλων των στοιχείων που σχετίζονται με τις εγγυημένες συμβάσεις, δηλ. ανεξόφλητα υπόλοιπα, υποχρεώσεις, καταπτώσεις, πληρωμές κλπ.

Γ. Τελική Φάση (1/1/2002)

Από 1/1/2002 θα μετατραπούν σε ΕΥΡΩ όλες οι δανειακές συμβάσεις.

Δ. Ρύθμιση Θεσμικού Πλαισίου

Η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου εγγύησης των δανειακών συμβάσεων θα πραγματοποιηθεί στο διάστημα 1/1/2001-31/12/2001. Ενδέχεται να απαιτηθούν επεμβάσεις για τη μείωση των επιβαρύνσεων αφού αναμένεται να επικρατήσουν χαμηλά επιτόκια (π.χ. επιβάρυνση δανείου με προμήθεια υπέρ του εγγυητή Ελληνικού Δημοσίου έως 2% πλέον της εισφοράς του Ν. 128/75).

3.5. ΤΗΡΗΣΗ, ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΙΣΘΟΥΣ

Οι μισθοί και οι πάσης φύσεως άλλες παροχές προς τους Υπαλλήλους του Δημοσίου συναρτώνται άμεσα με την κατάρτιση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού. Επιπλέον η δυνατότητα καταβολής των μισθών σε ΕΥΡΩ κατά τη μεταβατική περίοδο συνδέεται άμεσα με την ετοιμότητα του τραπεζικού συστήματος να πραγματοποιεί λογιστικές πληρωμές σε ΕΥΡΩ.

Η σύνδεση των πληρωμών του Δημοσίου με το τραπεζικό σύστημα, και η μετατροπή μέρους, ή και του συνόλου τους σε ΕΥΡΩ κατά τη μεταβατική περίοδο εξαρτάται άμεσα από την προσέγγιση που ακολουθείται σε άλλες βασικές δημοσιονομικές λειτουργίες του Γ.Λ.Κ.

Α. Πλαίσιο Προετοιμασίας (1/1/98-31/12/2000)

- Μελέτη θεσμικού πλαισίου για προσαρμογή,
- Πιλοτικές Εφαρμογές σε μισθολογική κατηγορία,
- Προετοιμασία εντύπων, αναλώσιμου υλικού,
- Προσαρμογή μηχανογραφικού συστήματος στις ανάγκες απεικόνισης και εφαρμογής του ΕΥΡΩ.

Β. Μεταβατική Περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Με δεδομένη την περιορισμένη χρονική διάρκεια της μεταβατικής περιόδου και λαμβανομένων υπόψη των επιλογών μετάβασης που ακολουθούνται στο παρόν Σχέδιο, οι μισθοί κατά την διάρκεια της περιόδου αυτής θα εξακολουθήσουν να καταβάλλονται στο εθνικό νόμισμα.

Η μετατροπή τους, στο ΕΥΡΩ, θα ακολουθήσει με κάθε δυνατή ακρίβεια τους λογιστικούς κανόνες που θα τηρηθούν (μετατροπέας, στρογγυλοποίηση) στη βάση της εφαρμογής της σταθερής ισοτιμίας και ουδετερότητας ούτως ώστε να αποφευχθούν τυχόν οικονομικές απώλειες για τους μισθωτούς.

Γ. Τελική Φάση (1/1/2002)

Όλες οι μισθολογικές καταστάσεις και πληρωμές θα τηρούνται και θα εκτελούνται αντίστοιχα σε ΕΥΡΩ από 1/1/2002.

Δ. Θεσμικές ρυθμίσεις

Το θεσμικό πλαίσιο που θα διέπει τα της μετατροπής σε ΕΥΡΩ θα καθορισθεί κατά το μέρος που αφορά τη μεταβατική περίοδο ως το τέλος του 2000, ενώ κατά το μέρος που αφορά το οριστικό καθεστώς θα ολοκληρωθεί εντός του 2001. Η προσέγγιση που θα ακολουθηθεί για τον καθορισμό του θεσμικού πλαισίου θα είναι η οριζόντια, ενώ ειδικές ρυθμίσεις θα γίνουν όπου αυτό απαιτηθεί.

Για τη μετατροπή και τήρηση των μισθολογίων στο ενιαίο νόμισμα, μέριμνα θα ληφθεί για την υποστήριξή τους μέσω μηχανογραφημένων εφαρμογών.

3.6. ΤΗΡΗΣΗ, ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

Μισθοί και συντάξεις αποτελούν ενιαία ενότητα των δημοσιονομικών λειτουργιών του Γ.Λ.Κ. με άμεση αλληλεξάρτηση. Σύμφωνα και με τις παραδοχές που ακολουθούνται στο Σχέδιο Μετάβασης, η προσέγγιση που θα ακολουθηθεί κατά τη μεταβατική περίοδο θα είναι ενιαία. Πιο συγκεκριμένα:

Α. Στάδιο Προετοιμασίας 1/1/98-31/12/2000)

- Ενημέρωση των εμπλεκόμενων με τις συντάξεις του Δημοσίου Φορέων (Διευθύνσεις Συντάξεων, ΚΕΠΥΟ, Τράπεζες) για τις επερχόμενες,
- Ανάπτυξη πιλοτικών εφαρμογών για αποκλειστική χρήση της Υπηρεσίας,
- Προσαρμογή, τροποποίηση και επανασχεδιασμός των πάσης φύσεως εντύπων,
- Προσαρμογή, τροποποίηση, επανασχεδιασμός μηχανογραφικών εφαρμογών,

- Η απεικόνιση των χρηματικών ποσών που αναφέρονται στα πάσης φύσεως έντυπα (πράξεις συνταξιοδότησης, εκκαθαριστικά, βεβαιώσεις, καταλογισμοί κ.λ.π.), η τήρηση των μηχανογραφικών αρχείων και των στατιστικών στοιχείων καθώς και η πληρωμή των συντάξεων των βοηθημάτων και των επιδομάτων που χορηγεί το Δημόσιο στους συνταξιούχους του θα διενεργούνται μόνο σε δραχμές.

Β. Μεταβατική Περίοδος (1/12/2001- 31/12/2001)

- Προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου ώστε τα συνταξιοδοτικά χρηματικά μεγέθη να μπορούν να εκφραστούν από 1/1/2002 σε ΕΥΡΩ,
- Καθορισμός μεθόδου στρογγυλοποίησης των συντάξεων, βοηθημάτων και λοιπών δραχμικών επιδομάτων και μη.

Σε όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με τις συντάξεις τα μεγέθη θα διατηρηθούν εκπεφρασμένα σε δραχμές. Με το δεδομένο ότι η καταβολή των συντάξεων ήδη από το 1998 θα πραγματοποιείται μέσω τραπεζικών λογαριασμών, θεωρείται αυτονόητο ότι ο Τραπεζικός τομέας θα πρέπει να είναι έτοιμος να παρέχει στους συνταξιούχους κάθε πληροφορία σχετικά με την κίνηση του οικείου λογαριασμού σε δραχμές και σε ΕΥΡΩ (διπλή απεικόνιση).

Η απεικόνιση ορισμένων συνολικών στατιστικών στοιχείων, ή ειδικών κατηγοριών, όπου αυτό απαιτείται ιδιαίτερα από την άποψη της συγκρισιμότητας με δεδομένα άλλων Κ-Μ, προβλέψεις κλπ, θα γίνεται και σε ΕΥΡΩ μετά την είσοδο της χώρας μας στην ΟΝΕ.

Γ. Τελική Φάση (1/1/2002)

- Έκφραση όλων των συνταξιοδοτικών μεγεθών σε ΕΥΡΩ.
- Έκδοση πράξεων συνταξιοδότησης μηνιαίων εκκαθαριστικών, βεβαιώσεων και λοιπών συνταξιοδοτικών εγγράφων με αναφορά σε χρηματικά ποσά και τήρηση ηλεκτρονικών αρχείων και στατιστικών στοιχείων σε ΕΥΡΩ. Πιθανή διατήρηση ορισμένων από αυτών και σε δραχμές για περιορισμένη περίοδο μέχρι την πλήρη απόσυρση του εθνικού νομίσματος.
- Όλες οι συναλλαγές και οι σχετιζόμενες με τις συντάξεις δραστηριότητες κατά το μέρος που εμπεριέχουν αναφορές σε χρηματικά ποσά, εκφράζονται πλέον μόνο σε ΕΥΡΩ και ως εκ τούτου οι πληρωμές των πάσης φύσεως συντάξεων και βοηθημάτων θα διενεργούνται μόνο σε ΕΥΡΩ.

Δ. Ρύθμιση Θεσμικού Πλαισίου

Η θεσμική ρύθμιση της μετάβασης στο οριστικό καθεστώς για θέματα συντάξεων θα πραγματοποιηθεί κατά το β εξάμηνο του 2001.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

4.2. ΕΠΙΤΑΓΕΣ

**4.3. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ**

4.4. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

4.5. ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

4.6. ΔΑΝΕΙΑ

4.7. E – BANKING

4.8. ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

4.9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ

ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

4.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ECOFIN, στο πλαίσιο της συνόδου κορυφής που πραγματοποιήθηκε στην Πορτογαλία στις 19 και 20 Ιουνίου 2000, ενέκρινε την ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη από την 1^η Ιανουαρίου 2001. Το γεγονός αυτό κατέστησε αναγκαία την έγκαιρη προετοιμασία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για την εισαγωγή του ευρώ τόσο σε λογιστική όσο και σε φυσική μορφή (1.1.2002). Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών συμμετείχε δυναμικά στο συντονισμό και την υποβοήθηση του έργου των τραπεζών για την ομαλή και απρόσκοπτη μετάπτωση στο περιβάλλον ευρώ, η οποία πραγματοποιήθηκε επιτυχώς στα τέλη του Δεκεμβρίου του 2002.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, στα πλαίσια της στενής συνεργασίας που είχε με το δημόσιο τομέα, συμμετείχε σε ομάδες εργασίας που συγκροτήθηκαν σε εθνικό επίπεδο, για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ.

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες) επηρεάστηκαν περισσότερο από την μετάβαση, από το ένα νόμισμα στο άλλο, αφού γι' αυτά αποτελεί την πρώτη ύλη. Για το λόγο αυτό αποτέλεσαν και το τμήμα εκείνο της οικονομικής ζωής που θα φέρουν το μεγαλύτερο κόστος προετοιμασίας και προσαρμογής.

Πριν γίνει αναφορά στα επιμέρους πρακτικά ζητήματα που αφορούν την λειτουργία των τραπεζών, ας υπενθυμίσουμε το πλαίσιο που γέννησε η έλευση του ευρώ. Καταρχήν για χώρες, όπως η δική μας, με υψηλό πληθωρισμό η βεβαιότητα ενός πλαισίου σταθερότητας τιμών ήταν ευεργετική και θετική συνέπεια για τις επιχειρήσεις και την οικονομική ανάπτυξη.

Τα τραπεζικά επιτόκια ήταν πρωτόγνωρα για την ελληνική πραγματικότητα. Μετάβαλε την οικονομική διαχείριση και τα ίδια κεφάλαια και επέφερε χαμηλό κόστος χρηματοδότησης. Επίσης προέκυψε χαμηλό κόστος διαχείρισης μέσω μείωσης του αριθμού νομισμάτων μιας και μείωσε το κόστος των διαθεσίμων και του κόστους στη λογιστική των εταιριών.

Με την κατάργηση των πολλών νομισμάτων και του κόστους που συνεπαγόταν, οι επιχειρήσεις ξεπέρασαν ένα εμπόδιο έξω από τα πλαίσια της εγχώριας αγοράς. Το εμπόδιο αυτό ήταν το κόστος συναλλαγών που μειώθηκε μιας και τα έξοδα των διεθνών συναλλαγών δεν ήταν καθόλου αμελητέα. Τέλος με την ένταξη της χώρας μας στη ζώνη του ευρώ υπήρξε μια αναβάθμιση της χρηματοπιστωτικής και χρηματιστηριακής αγοράς.

Επέφερε ευεργετικά αποτελέσματα και διευκόλυνε την ταχύτερη μείωση του δημόσιου χρέους, την υγιέστερη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος και την αναβάθμιση του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.

Άμεση συνέπεια όλων των παραπάνω ήταν η συγκέντρωση των ελληνικών τραπεζών και η ολοκλήρωση της αγοράς των χρηματοοικονομικής υπηρεσιών. Παρόλα αυτά το κύριο αντικείμενο αλλά και στόχος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων εξακολούθησε να είναι οι εργασίες μικρής αξίας (retail banking).

Η **Τράπεζα της Ελλάδος**, από την 1.1.2001 αποτέλεσε λειτουργικό μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (Ε.Σ.Κ.Τ.). Μεταδόθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος η νομισματική αρμοδιότητα και ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας συμμετέχει πλέον στο άτυπο Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών της Ο.Ν.Ε.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών που συμμετείχε στις εργασίες της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής του Υπουργείου και ρύθμισε θέματα που αφορούσαν το Νόμο 2842/2000. Τα θέματα αυτά ήταν κυρίως οι τραπεζικές εργασίες : δάνεια, επιταγές, πιστωτικές κάρτες, εμπάσματα, συνάλλαγμα, E-Banking, τραπεζικές χρεώσεις για την μετατροπή σε ευρώ, προσαρμογή των μέσων συναλλαγών (A.T.M' S).

Για όλα αυτά η Ένωση των Τραπεζών εξέδωσε έναν οδηγό για τους επιχειρηματίες και τους καταναλωτές, με τίτλο **«ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΜΕΙΣ, 101 ερωτήσεις, 101 απαντήσεις»**. Ο οδηγός προσπάθησε να καλύψει τις βασικότερες απορίες γύρω απ' τις διαδικασίες μετάπτωσης και τις συνθήκες λειτουργίας του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος σε ευρώ.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τις τραπεζικές εργασίες, οι τράπεζες άρχισαν το έργο τους από την 1^η Ιανουαρίου 1999. Για την διευκόλυνση του πολίτη ακολούθησαν την διπλή αναγραφή σε όλες τις πράξεις τους, δηλαδή δίπλα στο ποσό που εκφραζόταν σε εθνική νομισματική μονάδα αναγραφόταν η ισοτιμία σε ευρώ.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών αποφάσισε την ειδική αργία της 2ας Ιανουαρίου 2002 με στόχο την εξασφάλιση για τις τράπεζες κατά την μετάβαση στο ευρώ. Την ημέρα αυτή οι τράπεζες παρέμειναν κλειστές για το κοινό και είχαν την δυνατότητα να διενεργήσουν τις τελευταίες δοκιμές των συστημάτων ώστε να διασφαλίσουν την πλήρη ετοιμότητα τους για τη λειτουργία σε περιβάλλον ευρώ.

Έγινε πλήρης εφοδιασμός των αυτόματων μηχανημάτων ανάληψης με τραπεζογραμμάτια σε ευρώ. Τα Α.Τ.Μ.'S δεν παρέχουν κέρματα ευρώ καθώς κάτι τέτοιο δεν ήταν τεχνικά εφικτό ούτε πρακτικό, καθώς αυτό προϋπόθετε συχνότατη ανατροφοδότηση των μηχανημάτων άρα συχνή διακοπή της λειτουργίας τους.

4.2. ΕΠΙΤΑΓΕΣ

Όλες οι τραπεζικές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από το 1999 έγιναν δωρεάν. Στα πλαίσια εισαγωγής του ευρώ ανέκυψαν διάφορα ζητήματα με τις επιταγές. Οι τράπεζες επεξεργάστηκαν αρκετά τα θέματα περί επιταγής σε δραχμές κατά το 2002. Όλες οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ εκδώσανε επιταγές (euro cheques) με αντίκρισμα σε ευρώ.

Οι δικαιούχοι λογαριασμών όψεων είχαν την δυνατότητα να χρησιμοποιούν μπλοκ επιταγών σε ευρώ τόσο στην ελληνική όσο και στην αγγλική γλώσσα. Μετά το πέρας του 2002 τα μπλοκ των επιταγών σε δραχμές καταστράφηκαν. Οι τράπεζες κατέστησαν σαφές πως πρέπει να αποφεύγεται η διόρθωση από δραχμές σε ευρώ σε επιταγή δραχμών λόγω κινδύνου αμφισβήτησης εγκυρότητας της επιταγής. Οι επιταγές αυτές με ημερομηνία έκδοσης την 1.1.2002 έπαψαν να είναι εγγυημένες σύμφωνα με απόφαση του οργανισμού EUROPAY.

Η εξόφληση των επιταγών σε δραχμές με ημερομηνία έκδοσης μέχρι και 31.12.2002, μετά την 1.1.2002 πραγματοποιούνταν μόνο σε ευρώ. Οι επιταγές σε δραχμές με ημερομηνία έκδοσης 1.1.2002 και μετά ήταν άκυρες. Εξαιρέση αποτέλεσαν εκείνες οι επιταγές που η αναγραφόμενη ημερομηνία έκδοσης ήταν 1.1.2002 ως 31.12.2003, για τις οποίες αποδεικνύεται ότι εκδόθηκαν μέχρι 31.12.2001 με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο χρονολογίας και με την καταγραφή της επιταγής σε πίνακα Τραπεζών.

4.3. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ

Τα γραμμάτια και οι συναλλαγματικές μετατράπηκαν και αυτά σε ευρώ αυτόματα. Αυτά που είχαν εκδοθεί σε δραχμές πριν από την 31.12.2002 ίσχυσαν κανονικά και μετά την 1.1.2002 ανεξάρτητα από την ημερομηνία λήξεως. Οι συναλλαγματικές και τα γραμμάτια σε δραχμές με ημερομηνία έκδοσης την 1.1.2002 ήταν άκυρα και η αποδοχή τους δεν ήταν δυνατή.

Από την αρχή του Ιανουαρίου 2002 γραμμάτια και συναλλαγματικές έπαψαν να κυκλοφορούν ως έντυπα του Δημοσίου. Εκδόθηκαν σε απλό χαρτί, στο οποίο αναγράφονταν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για τη νόμιμη έκδοση τους από τις σχετικές περί των αξιόγραφων διατάξεις. Τα τέλη χαρτοσήμου στις συναλλαγματικές, τα γραμμάτια σε διαταγή και τους τόκους που απορρέουν από αυτά καταργήθηκαν.

4.4. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Όσον αφορά το συνάλλαγμα, οι τράπεζες ως συνάλλαγμα θεωρούν όλα τα νομίσματα των χωρών του εξωτερικού που δεν αποτελούν κράτη-μέλη της Ο.Ν.Ε. Για παράδειγμα το δολάριο Η.Π.Α., το γιεν της Ιαπωνίας, η λίρα της Αγγλίας, η κορόνα της Σουηδίας και της Δανίας. Τα ξένα νομίσματα αυτά λέγονται και out νομίσματα. Η συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής και του ευρώ κλειδώθηκε στην σταθερή τιμή $1 \text{ €} = 340,75 \text{ δρχ.}$

Από την 1.1.2002 άλλαξαν αρκετά πράγματα για το συνάλλαγμα. Το δελτίο τιμών για την αγορά και την πώληση χαρτονομισμάτων και συναλλάγματος εκφράστηκε σε σχέση με τα ξένα νομίσματα μόνο έναντι του ευρώ. Οι επιταγές σε συνάλλαγμα αγοράστηκαν και αγοράζονται σε ευρώ. Τέλος η αγορά και η πώληση χαρτονομισμάτων και των επιταγών σε ξένο νόμισμα έγινε σε ευρώ με βάση το δελτίο τιμών της κάθε ημέρας.

Το μόνο πράγμα που δεν άλλαξε στις εργασίες του συναλλάγματος ήταν οι όροι αγοροπωλησίας συναλλάγματος που παρέμειναν οι ίδιοι και οι διαδικασίες για την αποστολή και για τη λήψη εντολών, για την έκδοση και την αγορά επιταγών παρέμειναν αμετάβλητες. Στις προθεσμιακές καταθέσεις σε ξένο νόμισμα το ελάχιστο ποσό ήταν 3000 ευρώ.

4.5. ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

Το πλαστικό χρήμα έγινε τρόπος ζωής και απαραίτητο σε κάθε χρήση. Και εδώ το ευρώ δεν επηρέασε σημαντικά τις πιστωτικές κάρτες μιας και μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2000 εκφραζόταν σε δραχμές χωρίς να απέκλειαν την έκδοση καρτών σε ευρώ. Από την 1^η Ιανουαρίου 2001 εκδόθηκαν πιστωτικές κάρτες σε δραχμές και σε ευρώ, όμως από την 1^η Ιανουαρίου 2002 οι κάρτες εκδόθηκαν αποκλειστικά σε ευρώ χωρίς να επηρεάζονται οι συναλλαγές.

4.6. ΔΑΝΕΙΑ

Η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων, η οποία διέπει το πέρασμα στην Ο.Ν.Ε. κάλυψε και τις δανειακές συμβάσεις με τις τράπεζες.

Ειδικότερα τα δάνεια (καταναλωτικά, επαγγελματικά) χορηγούνταν σε δραχμές, χωρίς να αποκλείονταν και τα δάνεια σε ευρώ (κατά την μεταβατική περίοδο), τα οποία όμως θεωρούνταν δάνεια σε συνάλλαγμα. Το επιτόκιο τους ήταν το τρέχον για κάθε περίπτωση.

Κατά τη διάρκεια του 2001 τα δάνεια που χορηγήθηκαν από τις ελληνικές τράπεζες σε ευρώ δεν θεωρήθηκαν «συναλλαγματικά» μιας και υπάρχει σταθερή ισοτιμία δραχμής/ευρώ. Οι τρέχοντες τόκοι των δανείων από την 1^η Ιανουαρίου του 2002, εκφράστηκαν σε ευρώ και βασίστηκαν στο συμφωνηθέν κυμαινόμενο επιτόκιο.

Η εισαγωγή του ευρώ στις κεφαλαιαγορές στηρίχθηκαν στην αρχή της συνέχειας των συμβάσεων (ένα ομολογιακό δάνειο που μετατράπηκε σε ευρώ να διατηρηθεί σε ισχύ τους αρχικούς όρους και κανόνες). Τα έξοδα και οι προμήθειες των δανείων καταβλήθηκαν σε ευρώ όπως επίσης και τα υπόλοιπα των υφισταμένων δανείων σε δραχμές μετατράπηκαν αυτόματα σε ευρώ την 31.12.2001. Όμως οι δόσεις των υφισταμένων δανείων καταβλήθηκαν σε ευρώ με διπλή αναγραφή του τελικού ποσού σε ευρώ και δραχμές στην απόδειξη είσπραξης για τον πελάτη.

Επίσης οι δραχμικές εμπράγματα ασφάλειες όπως: προσημειώσεις σε ακίνητα, ενέχυρα καταθέσεων, επιταγών, συναλλαγματικών κ.τ.λ μετατράπηκαν αυτόματα σε ευρώ. Όμως για τα δάνεια που ασφαλίστηκαν με ενέχυρο ρευστοποιήσιμα στοιχεία δεν έγιναν δεκτές οι μεταχρονολογημένες επιταγές σε δραχμές με ημερομηνία έκδοσης από την 1.1.2002 και έγιναν δεκτές συναλλαγματικές σε ευρώ και δραχμές με ημερομηνία έκδοσης ως 31.12.2001 ανεξάρτητα από τη λήξη τους.

Όσον αφορά τα μακροπρόθεσμα δάνεια σταθερού επιτοκίου (με λήξη μετά το 2002) που είναι μια σύμβαση μεταξύ πελάτη και τράπεζας ήταν δεσμευτικά και μετά την 1^η Ιανουαρίου 2002 επανατιμολογήθηκαν σε ευρώ. Το επιτόκιο που συμφωνήθηκε ήταν υποχρεωτικό για τον δανειολήπτη, έστω και αν αυτά στην τραπεζική αγορά είχαν μειωθεί σημαντικά.

Εκτιμήθηκε πως σε αυτές τις περιπτώσεις οι ελληνικές τράπεζες θα ακολουθήσουν το παράδειγμα των ευρωπαϊκών τραπεζών. Έδωσαν την ευκαιρία στους πελάτες, με ευνοϊκούς όρους, είτε να εξαγοράσουν το δάνειο τους με σταθερό επιτόκιο με ένα άλλο δάνειο, είτε να μετατρέψουν το δάνειο τους κατευθείαν σε κυμαινόμενο επιτόκιο. Το ευρώ αναμένεται να φέρει τόσο μεγάλο ανταγωνισμό στην τραπεζική αγορά ώστε τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με κάθε τρόπο θα προσπαθούσαν να κρατήσουν τους πελάτες τους.

Τέλος όλα τα δάνεια συνέχισαν να χορηγούνται με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι 31.12.2001. Το επιτόκιο, η διάρκεια, ο τρόπος εξόφλησης των δόσεων και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δεν μεταβλήθηκαν. Ο τρόπος λειτουργίας και εξυπηρέτησης των δανείων

σχετικές εισροές στο λογαριασμό. Ασχέτως σε ποιο από τα δύο νομίσματα αυτές πραγματοποιούνταν.

Αν λοιπόν οι καταθέτες είχαν ένα λογαριασμό σε ευρώ η τράπεζα μετέτρεπε αυτόματα και ανέξοδα τις όποιες εργασίες (εισπράξεις-πληρωμές) πραγματοποιούνταν σε δραχμές.

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών εξέδωσε κάποιες οδηγίες για το τι πρέπει να κάνουν σχετικά με το ευρώ, τόσο πριν την καθιέρωση του 1.1.2002, όσο και στην αρχή του νέου χρόνου.

Ως βάση πήραν την έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και προσπάθησαν να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των πολιτών ώστε να δώσουν μεγαλύτερη σημασία στις συναλλαγές τους στο ισόποσο της αξίας σε ευρώ. Όσο γρηγορότερα εξοικειωνόταν με τη νέα κλίμακα αξιών τόσο ευκολότερα θα χρησιμοποιούσαν το νέο νόμισμα στις αρχές του 2002.

Παρουσίασαν τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα του ευρώ και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας ώστε η εξοικείωση να είναι όσο το δυνατόν ταχύτερη. Άλλη μια καινοτομία των Ελληνικών Τραπεζών ήταν η προμήθεια με συσκευασίες εξοικείωσης (starter kits) με κέρματα αξίας 14€ και 67 λεπτά (14,67=5000δρχ.) που διανεμήθηκαν από τις τράπεζες στις 17 Δεκεμβρίου 2001 και μετά. Οι συσκευασίες αυτές εξοικείωσης δεν ήταν συλλεκτικές και είχαν ως στόχο να γνωρίσουν τα κέρματα του ευρώ πριν από την επίσημη κυκλοφορία τους, την 1^η Ιανουαρίου 2002. Απαγορεύτηκε να χρησιμοποιηθούν στις συναλλαγές πριν από την 1.1.2002.

Αν κάποιος διατηρούσε αποταμιεύσεις, εκτός τράπεζας, σε δραχμές (κέρματα και χαρτονομίσματα) έπρεπε να τις καταθέσουν σε τραπεζικό λογαριασμό πριν από το τέλος του 2001 και να κρατούσαν μόνο το απαραίτητο ποσό δραχμικών μετρητών για συναλλαγματικούς σκοπούς. Με αυτό τον τρόπο αποφεύχθηκε η ταλαιπωρία και ο συνωστισμός κατά το διάστημα των δύο πρώτων μηνών στα ταμεία των τραπεζών για την απόσυρση των δραχμών.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών ενημέρωσε το κοινό της με διαφημιστικές ενημερωτικές εκπομπές και spot, προς διευκόλυνση να εφοδιαστούν με χαρτονομίσματα ευρώ μέσω των αυτόματων μηχανημάτων ανάληψης στις αρχές του 2002. Επίσης όλες αυτές οι οδηγίες μεταφράστηκαν και στην νοηματική γλώσσα και την άμεση εξυπηρέτηση ανθρώπων με ειδικές ανάγκες.

Όρισαν εκπροσώπους στα ευρώ-παρατηρητήρια (επιτροπές φιλικού διακανονισμού καταναλωτικών διαφορών) που συστήθηκαν σε κάθε νομό της χώρας και λειτουργούσαν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανάπτυξης. Στόχος των εκπροσώπων ήταν η παρακολούθηση της εισαγωγής του ευρώ σε ότι αφορά τις συναλλαγές των καταναλωτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

- 5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ**
- 5.2 ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΟ Χ.Α.Α.**
- 5.3 ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ**
- 5.4 Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ**
- 5.5 ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ**
- 5.6 ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΟ**

**ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ**

5.2. ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΟ Χ.Α.Α

5.2.1. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών έχει προχωρήσει στην εισαγωγή του Ευρώ την 1^η Ιανουαρίου 2001. Από την ημερομηνία αυτή και μετά, η διαπραγμάτευση, ο διακανονισμός και η εκκαθάριση των χρηματιστηριακών συναλλαγών διενεργούνται σε Ευρώ.

Η πρώτη ημέρα λειτουργίας του Χρηματιστηρίου σε Ευρώ ήταν η Τετάρτη 3 Ιανουαρίου 2001. Βέβαια, η πρώτη εργάσιμη ημέρα του 2001 ήταν η Τρίτη 2 Ιανουαρίου, όμως το Χρηματιστήριο αποφάσισε αναστολή της διαπραγμάτευσης μετοχών και ομολόγων στις 2 Ιανουαρίου¹⁴ προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία μετάβασης

Η απεικόνιση των τιμών των μετοχών σε Ευρώ γίνεται με την χρήση δυο δεκαδικών ψηφίων.

5.2.2. Ο ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Οι συναλλαγές στο Χρηματιστήριο δεν απαιτούν την ανταλλαγή οποιασδήποτε μορφής νομισμάτων. Εκτελούνται με ηλεκτρονικό τρόπο μέσω του συστήματος ΟΑΣΗΣ και ο χρηματικός διακανονισμός γίνεται μεταξύ επενδυτή και χρηματιστηριακής εταιρείας. Στην πραγματικότητα, οι τιμές των μετοχών είναι ίδιες αλλά εκφρασμένες διαφορετικά.

Έτσι, οι συναλλαγές θα εξακολουθήσουν να γίνονται, καθ' όλη τη μεταβατική περίοδο, όπως γινόταν σε δραχμές. Το μόνο που αλλάζει για τον επενδυτή είναι το νόμισμα στο οποίο είναι εκφρασμένη η τιμή της μετοχής και τα λοιπά στοιχεία συναλλαγών (τζίρος κ.τ.λ.)

¹⁴ Σε περίπτωση μη αναστολής θα υπάρξουν ανακοινώσεις στον τύπο.

5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δημιουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (Ο.Ν.Ε.) και η εισαγωγή του ευρώ ανοίγουν νέες προοπτικές για τον χρηματιστηριακό τομέα.

Η καθιέρωση του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος θα επιφέρει σημαντικές αλλαγές στη δομή και στη λειτουργία του χρηματιστηριακού τομέα, θα συμβάλει στην αύξηση του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών και θα δράσει καταλυτικά στη βελτίωση της αγοράς των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Το **ΕΥΡΩ** στο πλαίσιο ενός υγιούς και σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος, **θα συμβάλει:**

- Στην αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν από τη λειτουργία εσωτερικής αγοράς.
- Στη σταθερότητα των τιμών και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και των προϊόντων τους.
- Στην προώθηση των επενδύσεων και στην αύξηση της απασχόλησης.
- Στην ανάπτυξη της ενιαίας χρηματοπιστωτικής αγοράς.
- Στη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην ενίσχυση της έναντι άλλων ανεπτυγμένων οικονομιών.
- Στην παγκόσμια νομισματική σταθερότητα.

Η εισαγωγή του ευρώ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο προς την κατεύθυνση ενοποίησης των ευρωπαϊκών χρηματιστηριακών αγορών, συμπεριλαμβανόμενης και της ελληνικής. Μια ενοποιημένη ευρωπαϊκή αγορά αναμένεται να ενισχύσει το θεσμικό πλαίσιο των αγορών και να διευρύνει τις επενδυτικές επιλογές του Ευρωπαίου πολίτη, περιορίζοντας τον κίνδυνο των επιμέρους αγορών.

Το Χρηματιστήριο αναμένεται να αντιμετωπίσει οξύ ανταγωνισμό, λόγω της εισαγωγής ως μέσου διαπραγμάτευσης στα χρηματιστήρια τουλάχιστον δώδεκα χωρών και της δημιουργίας μιας πανευρωπαϊκής αγοράς με μεγάλο μέγεθος και βάθος, υψηλή ρευστότητα και διαφάνεια, αποτέλεσμα της υιοθέτησης κοινών κανόνων.

Η δημιουργία αυτής της ενιαίας κεφαλαιαγοράς δεν αφήνει αδιάφορα τα χρηματιστήρια όπως της Στοκχόλμης, της Ζυρίχης, χωρών δηλαδή που δεν συμμετέχουν στο ενιαίο νόμισμα, τα οποία προγραμματίζουν διαπραγμάτευση σε ευρώ μετοχών υψηλής ρευστότητας, προκειμένου να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητά τους.

Καθίσταται επιτακτική ανάγκη συνεπώς η εναρμόνιση του Χ.Α.Α. με τις ευρωπαϊκές πρακτικές και η παροχή της δυνατότητας στους επενδυτές απεικόνισης των τιμών σε ευρώ.

5.3. ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

5.3.1. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Το νομικό πλαίσιο για την εισαγωγή του ευρώ καθορίζεται από τους κανονισμούς 1103/97 και 947/98, οι οποίοι θεσπίστηκαν από το Συμβούλιο Υπουργών ECOFIN.

Ο κανονισμός 1103/97 αφορά την εισαγωγή του ευρώ και προβλέπει την ανταλλαγή ευρώ/ECU με την αναλογία 1 προς 1, τη συνέχεια των συμβάσεων (σύμφωνα με την οποία όλες οι υφιστάμενες χρηματικές συμβάσεις που έχουν συναφθεί σε χρόνο προγενέστερο της εισαγωγής του ευρώ, συνεχίζουν με τους ίδιους όρους, ενώ μετατρέπονται σε ευρώ τα ποσά που είναι εκφρασμένα σε δραχμές), καθώς και τις τεχνικές λεπτομέρειες για τους συντελεστές μετατροπής και τη στρογγυλοποίηση.

Ο κανονισμός 974/98 προβλέπει τις τεχνικές λεπτομέρειες προσαρμογής για τη μεταβατική και την τελική περίοδο εισαγωγής του ευρώ.

5.3.2. ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου (από 1/1/2001 έως 31/12/2001) οι χρηματιστηριακές συναλλαγές με τις Χρηματιστηριακές Εταιρείες εξακολουθούσαν να γίνονται σε δραχμές, όπως γίνονταν μέχρι πριν. Παράλληλα όμως, δίνεται η δυνατότητα να γίνονται και σε Ευρώ με τη χρήση εμβασμάτων ή τραπεζικών λογαριασμών σε Ευρώ. Η ενημέρωση των επενδυτών από τις Χρηματιστηριακές εταιρείες γίνονταν σε δραχμές και σε ευρώ κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Με το πέρας αυτής της περιόδου και την κυκλοφορία των νομισμάτων Ευρώ (1/1/2002), οι χρηματικές συναλλαγές με τις Χρηματιστηριακές εταιρείες άρχισαν να γίνονται σε Ευρώ, αφού πλέον είναι και το μοναδικό νόμισμα που κυκλοφορεί στην Ελλάδα.

5.3.3. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΚΦΡΑΣΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

- Η κεφαλαιοποίησή της στην Ελλάδα ή γενικότερα στην χώρα της πρωτογενούς εισαγωγής (ή κατά το χρόνο της υποβολής της αίτησης εισαγωγής της, για πρωτογενής εισαγωγή) πρέπει να ξεπερνάει τα 1,2 εκ. ευρώ.

- Περίπου το 25% των μετοχών της εταιρείας θα πρέπει υποχρεωτικά να μην ελέγχεται από φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με αυτήν.
- Η εταιρεία θα πρέπει να προσλάβει έναν εγκεκριμένο από τις τοπικές αρχές ανάδοχο της εισαγωγής των μετοχών της, ο οποίος και θα την εκπροσωπεί στο χρηματιστήριο κατά την απαιτούμενη διαδικασία έγκρισης εισαγωγής.
- Η εταιρεία θα πρέπει να έχει λειτουργήσει για τουλάχιστον (3) τρεις χρήσεις πριν από το έτος υποβολής της αίτησής της.
- Κανένας μέτοχος δεν μπορεί να έχει στην κατοχή του περισσότερο από το 30% του κεφαλαίου της εταιρείας.
- Στο ενημερωτικό της δελτίο, η εταιρεία οφείλει μεταξύ των άλλων να παρουσιάσει ισολογισμούς για τις τρεις τελευταίες χρήσεις της, οι οποίες να έχουν πιστοποιηθεί από ορκωτούς ελεγκτές.
- Οι ισολογισμοί θα πρέπει να έχουν καταρτισθεί σύμφωνα με τις αποδεκτές λογιστικές αρχές της συγκεκριμένης χώρας, στο χρηματιστήριο της οποίας εισάγεται η εταιρεία ή καλύτερα σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα (International Accounting Standards). Μετατροπή όλων των οικονομικών καταστάσεων στο ενιαίο νόμισμα.

5.4. Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΣΤΟ Χ.Α.Α.

5.4.1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Το Χρηματιστήριο πραγματοποίησε τη μετάβαση σε ευρώ μεταξύ 30 Δεκεμβρίου 2000 και 2 Ιανουαρίου 2001. Η μετατροπή των τιμών των μετοχών από δραχμές σε Ευρώ (τιμές κλεισίματος σε δραχμές της 29/12/2000 σε τιμές εκκίνησης της προσυνεδρίασης σε Ευρώ της 3/1/2001) έγινε διαιρώντας τη δραχμική τιμή των μετοχών με την κλειδωμένη ισοτιμία μεταξύ Ευρώ και δραχμής (340,750 δραχμές/ευρώ).

Δεν έγινε καμιά αλλαγή στα καταστατικά και ειδικά στις ονομαστικές αξίες των εισηγμένων εταιριών.

Για να γίνει κατανοητή η διαδικασία μετατροπής παραθέτουμε ένα παράδειγμα που έχει δώσει το ίδιο το Χ.Α.Α.

Παράδειγμα:

Έστω, ότι η τιμή κλεισίματος μίας μετοχής της 29/12/2000 είναι 800 δραχμές και η κλειδωμένη ισοτιμία ευρώ-δραχμής είναι 340,720 δρχ/ευρώ.

Τα στάδια μετατροπής έχουν ως εξής:

1. Διαίρεση με την κλειδωμένη ισοτιμία:
 $800 \text{ δρχ.} / 340,750 \text{ δραχμές/ευρώ} = 2,347762289 \text{ €}$
2. Προσαρμογή στο πλησιέστερο έγκυρο βήμα τιμής: 2,35€

Τα έγκυρα βήματα τιμής για διαπραγμάτευση σε ευρώ είναι:

- 0,01 ευρώ για κλίμακα τιμών μετοχών από 0,01 ευρώ – 2,99 ευρώ
- 0,02 ευρώ για κλίμακα τιμών μετοχών από 3,00 ευρώ – 59,99 ευρώ
- 0,05 ευρώ για κλίμακα τιμών μετοχών από 60,00 ευρώ και πάνω.

Το χρηματιστήριο εγγυάται τη σωστή μετατροπή των τιμών των μετοχών από δραχμές της 29/12/2000 σε ευρώ της 3/1/2001.

5.4.2. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ

- 1) Της διευκόλυνσης της διείσδυσης ευρωπαϊκών επενδύσεων κεφαλαίων στην ελληνική κεφαλαιαγορά, λόγω εξάλειψης του συναλλαγματικού κινδύνου επένδυσης σε αξίες με νόμισμα αναφοράς το ευρώ.
- 2) Της ενίσχυσης του βαθμού αξιοπιστίας του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.
- 3) Της πλήρους εναρμόνισης των κανόνων λειτουργίας της ελληνικής κεφαλαιαγοράς με τους αντίστοιχους των χωρών της ζώνης ευρώ.
- 4) Της ενίσχυσης του ρόλου του Χ.Α.Α. ως επενδυτικού κέντρου των Βαλκανίων.
- 5) Της αποτροπής του κινδύνου μεταφοράς ελληνικών επενδυτικών κεφαλαίων στο εξωτερικό.
- 6) Την εισαγωγή ελληνικών επιχειρήσεων στα μεγάλα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια και την άντληση κεφαλαίων από αυτά.
- 7) Την ενίσχυση της ελληνικής επιχειρηματικής ανάπτυξης μέσω συνεργασιών με αξιόλογες ευρωπαϊκές μονάδες.
- 8) Τη διεύρυνση των επενδυτικών προϊόντων.
- 9) Τη σημαντική διαφοροποίηση του επενδυτικού ρίσκου για τους Έλληνες επενδυτές.
- 10) Την ενίσχυση των ελληνικών θεσμών της αγοράς με την εμπειρία από τη διεθνή οικονομική κοινότητα.
- 11) Εξοικείωση του Έλληνα επενδυτή με το νέο νόμισμα.

Η μετατροπή των ονομαστικών τιμών των μετοχών αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των εκδοτών των μετοχών. Σε αντίθεση με το υφιστάμενο απόθεμα ομολόγων και τίτλων σταθερού εισοδήματος, όπου η μετατροπή είναι εκ των πραγμάτων αναγκαία, οι μετοχές μπορούν να συνεχίσουν για ένα ορισμένο διάστημα να διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο με τις παλιές ονομαστικές τιμές.

5.4.3. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΜΕΤΟΧΩΝ

Η μετατροπή της ονομαστικής τιμής των μετοχών θα γίνει με περιορισμούς:

- Να μην υπάρξει καμιά απολύτως μεταβολή στα δικαιώματα που υπήρχαν πριν από τη μετατροπή
- Οι μέτοχοι της εταιρείας να μην είναι υποχρεωμένοι να αγοράσουν ή πωλήσουν μετοχές προκειμένου να διατηρήσουν τα ίδια δικαιώματα πριν και μετά τη μετατροπή.
- Το κόστος της μετατροπής να καλύπτεται από την εταιρεία και όχι από τους μετόχους της.
- Δεν πρέπει να προκύψουν κλάσματα μετοχών, όπου είναι αυτό δυνατό.

5.4.4. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΜΕΤΟΧΩΝ

Στη διάθεση των εταιρειών υπάρχουν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι, με τις οποίες θα γίνει η μετατροπή των ονομαστικών τιμών, όπως παρακάτω:

- 1) Βάση της μεθόδου non-par share, οι ονομαστικές τιμές των μετοχών εκφράζονται όχι βάσει νομισματικής μονάδας αλλά ως κλάσμα επί του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου. Αυτή η μέθοδος έχει σοβαρά πλεονεκτήματα, γιατί δεν απαιτεί ιδιαίτερο κόστος μετατροπής και επίσης δεν απαιτεί αύξηση ή μείωση μετοχικού κεφαλαίου μέσω μεταβολής των αποθεματικών.
- 2) Είναι δυνατή η αύξηση ή μείωση μετοχικού κεφαλαίου, ώστε να γίνει στρογγυλοποίηση των κλασμάτων που θα προκύψουν μετά τη μετατροπή των ονομαστικών των μετοχών, χωρίς να μεταβληθούν τα δικαιώματα των μετόχων. Βέβαια, η χρήση αυτής της μεθόδου δεν έχει ξεκάθαρες φορολογικές επιπτώσεις στην περίπτωση αύξησης μετοχικού κεφαλαίου μέσω αφορολόγητων αποθεματικών, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις μπορεί να προκαλέσει την αύξηση της τιμής της μετοχής, με την υπόθεση ότι η ελάχιστη ονομαστική αξία θα είναι το ένα (€) ευρώ. Σε αυτήν περίπτωση, η αγοραία τιμή μιας μετοχής πρέπει να αυξηθεί, τη στιγμή που οι περισσότερες επιχειρήσεις προτιμούν τη διάσπαση, το split, των μετοχών τους προκειμένου να ενισχύσουν την εμπορευσιμότητά τους.
- 3) Επίσης, συνίσταται μετατροπή των ονομαστικών τιμών σε ευρώ με διατήρηση δεκαδικών ψηφίων στις νέες ονομαστικές τιμές. Η μέθοδος αυτή δεν συνεπάγεται με καμιά δράση εκ μέρους των εταιρειών, στο

βαθμό όμως που αυτές επιδιώξουν αργά ή γρήγορα τη στρογγυλοποίηση της ονομαστικής τιμής των μετοχών τους τότε πρέπει να επιλέξουν μία από τις προαναφερθείσες μεθόδους.

5.4.5. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩ.

Η μετατροπή της ονομαστικής τιμής μιας μετοχής από δραχμές σε ευρώ αφορά τον καθορισμό της νέας τιμής και τη στρογγυλοποίηση των δεκαδικών ψηφίων προς την πλησιέστερη μονάδα ευρώ, χωρίς να υπάρξει καμία μεταβολή στα δικαιώματα ψήφου των μετόχων.

Παράδειγμα: Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου.

Η ονομαστική αξία κάθε μετοχής στρογγυλοποιείται σε 1 ευρώ και το υπερβάλλον κεφάλαιο που απαιτείται από τα αποθεματικά. Η λύση αυτή μπορεί να εφαρμοστεί μόνο από εταιρείες που έχουν ικανοποιητικό επίπεδο αποθεμάτων.

Έστω η υπόθεση:

Μετοχικό κεφάλαιο: 20.000.000 τεμάχια

Ονομαστική τιμή: 550 δραχμές

Σύνολο μετοχικού κεφαλαίου: 11.000.000 δραχμές

Λόγος μετατροπής δρχ./ευρώ: 340,750

Με την παραπάνω υπόθεση συνεπάγεται ότι η ονομαστική τιμή των 550 δρχ. = 1,614 ευρώ. Θα πρέπει να στρογγυλοποιηθεί στο 2 ευρώ, έτσι ώστε ο καθένας μέτοχος που έχει μία μετοχή των 550 δραχμών να λάβει 2 νέες ενός ευρώ ή κάθε μία (ή μία μετοχή με ονομαστική τιμή 2 ευρώ).

Αυτό συνεπάγεται ότι το νέο μετοχικό κεφάλαιο θα αποτελείται από: $20.000.00 \cdot 2 = 40.000.000$ μετοχές με ονομαστική αξία 40.000.000 ευρώ. Με δεδομένο ότι το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ήταν αρχικά $11.000.000 / 340,750 = 32.281.731$ ευρώ, τότε θα έχουμε:

Συνεπάγεται ότι θα πρέπει να γίνει αύξηση κεφαλαίου ίση προς $40.000.000 - 32.281.731 = 7.718.269$ ευρώ, δηλαδή ποσοστό αύξησης στο μετοχικό κεφάλαιο κατά 8,1%.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το ποσό της αύξησης κεφαλαίου είναι τόσο μεγαλύτερο όσο μικρότερη είναι η ονομαστική τιμή μιας μετοχής σε δραχμές, φαινόμενο που είναι αρκετά συχνό μεταξύ των εισηγμένων εταιρειών του Χ.Α.Α.

5.5. ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΑ ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

5.5.1. Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ.

Η ένταξη στο ενιαίο νόμισμα θα προσφέρει μεγάλες δυνατότητες άντλησης κεφαλαίων στις υγιείς ελληνικές επιχειρήσεις. Την ίδια στιγμή που πολλές επιχειρήσεις της χώρας περιμένουν για την εισαγωγή των μετοχών τους στην Κύρια, την Παράλληλη και την Νέα Χρηματιστηριακή Αγορά του Χ.Α.Α., ξένες κεφαλαιαγορές δηλώνουν έτοιμες και επιδιώκουν να συμπεριλάβουν περισσότερες ελληνικές εταιρείες κάθε μεγέθους στη λίστα των μετοχών που διαπραγματεύονται σε αυτές.

Αν και για τις περισσότερες μικρομεσαίες, αλλά και πολλές μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις, η εισαγωγή των μετοχών σε μεγάλα Ευρωπαϊκά Χρηματιστήρια όπως Αγγλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Ολλανδίας, φαντάζεται κάτι απλησίαστο, τώρα με την συμμετοχή της χώρας στην ΟΝΕ και το ενιαίο νόμισμα απλουστεύονται και ελαχιστοποιούνται οι διαδικασίες εισαγωγής, δεδομένου ότι τα παραπάνω χρηματιστήρια διαθέτουν τους απαραίτητους μηχανισμούς εγγύησης μιας ομαλής και χωρίς προβλήματα εισαγωγής. Οι εταιρείες που μπορούν να υποβάλουν αίτηση εισαγωγής των μετοχών σε Διεθνή Χρηματιστήρια δεν χρειάζεται να είναι απαραίτητα εισηγμένες στην Ελληνική Κεφαλαιαγορά, καθώς στα περισσότερα επιτρέπεται η πρωτογενής εισαγωγή των μετοχών του (primary listing).

5.5.2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕ ΕΚΔΟΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΑΤΟΧΗΣ ΜΕΤΟΧΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΝΙΑΙΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ.

Οι ενδιαφερόμενες μικρές και μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις μπορούν να επιδιώξουν την πρωτογενή ή δευτερογενή εισαγωγή (secondary listing) των μετοχών τους σε διεθνή χρηματιστήρια, κάνοντας χρήση του δικαιώματος έκδοσης Πιστοποιητικών Κατοχής Μετοχών. Η μέθοδος άντλησης κεφαλαίων με αυτό τον τρόπο απλουστεύεται σημαντικά με την εφαρμογή του ευρώ και επιτυγχάνεται άμεσα η σύγκριση των οικονομικών στοιχείων των εισηγμένων εταιρειών.

Επίσης, η ενιαία κεφαλαιαγορά προσφέρει τη δυνατότητα έκδοσης και εισαγωγής εταιρικών ομολόγων και μετατρέψιμων δανείων τίτλων σε ενιαίο νόμισμα. Οι επιχειρήσεις είναι ευπρόσδεκτες και στις εναλλακτικές

αγορές, όπου υπάρχουν, οι οποίες προσελκύουν επιχειρήσεις με βασικό άξονα δραστηριοποίησης την υψηλή τεχνολογία και αποτελεί προθάλαμο εισαγωγής στις μεγαλύτερες αγορές.

5.5.3. ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

Τελευταία παρατηρείται ενδιαφέρον των ελληνικών επιχειρήσεων για την εισαγωγή των μετοχών τους σε μεγάλα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια (όπως Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία), κυρίως λόγω της καθυστέρησης και των παραλείψεων της Ελληνικής Κεφαλαιαγοράς. Η εισαγωγή σε διεθνή χρηματιστήρια απαιτεί και κάποιο κόστος, το οποίο διαφέρει ανάλογα με την πολιτική του συγκεκριμένου χρηματιστηρίου και των λοιπών οργάνων του και επίσης από το μέγεθος της προς εισαγωγής εταιρείας.

Μέσο κόστος εισαγωγής εταιρειών σε ευρωπαϊκά χρηματιστήρια (σε ευρώ)

1. Υποβολή Φακέλου Εισαγωγής, καταβολή εφάπαξ: 7.000 ευρώ
2. Φόρος Εισαγωγής:
 - Για κεφαλαιοποίηση 17,6 εκ. ευρώ (6 δις. δρχ.): 4.500 ευρώ.
 - Για κεφαλαιοποίηση 86,6 εκ. ευρώ (30 δις. Δρχ.): 14.700 ευρώ.
3. Ετήσιο φόρο ανάλογα με την ονομαστική αξία του συνόλου των εισηγμένων μετοχών τους:
 - Για ονομαστικό κεφάλαιο 88 εκ. ευρώ (30 δις. Δρχ.): 4.500 ευρώ.

Υπολογισμός των αμοιβών του χρηματοοικονομικού συμβούλου και του αναδόχου έκδοσης.

1. Αμοιβή χρηματοοικονομικού συμβούλου ή των συμβούλων: 30.000 €
Η παραπάνω αμοιβή διαφοροποιείται ανάλογα με την πολυπλοκότητα της προς εισαγωγή εταιρείας και το κύρος του συμβούλου.
2. Αμοιβή αναδόχου έκδοσης ή αναδόχων έκδοσης: μεταξύ 3 και 4%
Η παραπάνω αμοιβή υπολογίζεται στο σύνολο των αντλούμενων κεφαλαίων από την Κεφαλαιαγορά.

Παράδειγμα:

Για έκδοση 4.000.000 μετοχών τιμή εισαγωγής 5 ευρώ, δηλαδή σύνολο αντλούμενων κεφαλαίων 20.000.000 ευρώ (4.000.000*5), η αμοιβή των αναδόχων θα είναι: 700.000 € (ποσοστό 3,5%)

Στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών κατοχής μετοχών, συνήθως δεν επιβάλλεται ετήσιος φόρος. Η υποβολή φακέλου έκδοσης

των πιστοποιητικών απαιτεί την καταβολή 4.500 ευρώ, όσο και ο φόρος εισαγωγής για κεφαλαιοποίηση 44 εκ. ευρώ (15 δις. Δρχ.). Σε κάθε περίπτωση, στα έξοδα πρέπει να περιληφθεί και η αμοιβή του συμβούλου έκδοσης ή του αναδόχου.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την εισαγωγή των ελληνικών επιχειρήσεων στα μεγάλα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια (σε ευρώ).

Αν μια ελληνική επιχείρηση ενδιαφέρεται για την απευθείας εισαγωγή των μετοχών της στα μεγάλα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, θα πρέπει να πληρεί συγκεκριμένες προϋποθέσεις και όρους, που είναι απαραίτητα για την αποδοχή της από τις συγκεκριμένες Κεφαλαιαγορές.

5.6. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

5.6.1. ΝΟΜΙΣΜΑ ΕΝΤΟΛΩΝ

Οι εντολές δίνονται σε Ευρώ δεδομένου ότι στο ηλεκτρονικό σύστημα διαπραγμάτευσης μετοχών του Χρηματιστηρίου οι εντολές εισάγονται μόνο σε ευρώ, από τις Χρηματιστηριακές εταιρείες.

5.6.2. ΕΝΤΟΛΕΣ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ

Όταν δοθεί εντολή σε δραχμές, βέβαια κατά τη μεταβατική περίοδο, η Χρηματιστηριακή εταιρεία θα κάνει τη μετατροπή σε ευρώ και αφού πάρει τη σύμφωνη γνώμη του επενδυτή, θα εισάγει την εντολή του σε ευρώ στο σύστημα διαπραγμάτευσης του Χρηματιστηρίου. Συστήνεται στους επενδυτές να δίνουν εντολές σε ευρώ με σκοπό την εξοικείωση τους με το νέο νόμισμα αλλά και την ταχύτερη εξυπηρέτηση τους από τη Χρηματιστηριακή εταιρεία.

5.6.3. ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΟΧΩΝ

Ο αριθμός των μετοχών που έχει ο κάθε επενδυτής δεν άλλαξε, λόγω της μετάβασης σε ευρώ. Η απεικόνιση της τιμής της μετοχής σε ευρώ δεν έχει καμία απολύτως σχέση με τον αριθμό των μετοχών που υπάρχουν στο χαρτοφυλάκιο του κάθε επενδυτή. Επίσης, η αξία του χαρτοφυλακίου κάθε επενδυτή δε μεταβλήθηκε από τη μετάβαση σε ευρώ.

5.6.4. ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ

Η μετάβαση του Χρηματιστήριου από 1^η Ιανουαρίου 1999 σε ευρώ δεν επηρέασε την τιμή του Γενικού Δείκτη ή κάποιου άλλου από τους δείκτες που υπολογίζονται στην ελληνική χρηματιστηριακή αγορά (όπως FTSE/ASE-20, FTSE/SE-40). Εξασφαλίζεται έτσι η συνέχεια στην ιστορικότητα των στοιχείων αυτών των δεικτών.

5.6.5. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Οι ανακοινώσεις εταιρικών ενεργειών που αφορούν το επενδυτικό κοινό, καθώς και των ισολογισμών, γίνονται σε ευρώ και δραχμές κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Μετά την 1^η Ιανουαρίου του 2002, το σύνολο των ανακοινώσεων εταιρικών ενεργειών θα γίνεται μόνο σε ευρώ.

5.6.6. ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ

Η μετάβαση του Χ.Α.Α. από τον Ιανουάριο του 2001 οδήγησε και το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών σε περιβάλλον λειτουργίας ευρώ. Έτσι, το Κ.Α.Α. λειτουργεί παράλληλα με το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών σε Ευρώ από 3 Ιανουαρίου 2001. Όσον αφορά τους επενδυτές, ο λογαριασμός και η μερίδα στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) του κάθε επενδυτή δεν επηρεάστηκαν από τη μετάβαση σε ευρώ.

5.6.7. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Το Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών, όπως είχε ανακοινώσει κι αυτό στην εισαγωγή του ευρώ από την 1^η Ιανουαρίου 2001.

Από την ημερομηνία αυτή και μετά, η διαπραγμάτευση, ο διακανονισμός και η εκκαθάριση των χρηματιστηριακών συναλλαγών στο Χρηματιστήριο Παραγώγων διενεργούνται σε ευρώ.

Η απεικόνιση των τιμών των παραγώγων προϊόντων σε ευρώ γίνεται με την χρήση δύο δεκαδικών ψηφίων, ενώ για την μετατροπή των τιμών των παραγώγων προϊόντων σε ευρώ χρησιμοποιήθηκε η κλειδωμένη ισοτιμία μεταξύ ευρώ και δραχμής, η οποία έχει καθοριστεί στις 340,750 δραχμές/ευρώ σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1478/2000 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Ειδικό βάρος δόθηκε από το Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών στην εξασφάλιση της συνέχειας των συμβάσεων και στην πιστή τήρηση των όρων κάθε συμβολαίου.

5.6.7.1. Διαπραγμάτευση στο χρηματιστήριο παραγώγων

Η πρώτη ημέρα λειτουργίας του Χρηματιστηρίου Παραγώγων Αθηνών σε ευρώ ήταν η Τετάρτη 3 Ιανουαρίου 2001. Το Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών είχε αποφασίσει την αναστολή της διαπραγμάτευσης των προϊόντων του στις 2 Ιανουαρίου 2001 προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία της μετάβασης.

5.6.7.2. Τιμές δεικτών σε παράγωγα προϊόντα

Όπως είχε ανακοινώσει το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, η μετάβαση σε ευρώ δεν επηρέασε την τιμή του Γενικού Δείκτη τιμών ή κάποιου άλλου από τους δείκτες που υπολογίζονται στην Ελληνική Χρηματιστηριακή αγορά. Συνεπώς, οι τιμές των δεικτών FTSE/ASE-20 και FTST/ASE Mid 40 δεν επηρεάστηκαν από τη μετάβαση των τιμών των μετοχών σε ευρώ. Αυτό φυσικά σημαίνει ότι και οι τιμές εξάσκησης των ανοιχτών θέσεων σε παράγωγα προϊόντα δεικτών δεν επηρεάστηκαν από τη μετάβαση σε ευρώ.

5.6.7.3. Οι ανοιχτές θέσεις σε παράγωγα προϊόντα

1) Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (ΣΜΕ) στο δείκτη FTSE/ASE-20 (Δικαίωμα Προαίρεσης)

Όλες οι ανοιχτές θέσεις επενδυτών στα υπάρχοντα προϊόντα που έχουν δραχμικό πολλαπλασιαστή αντικαταστάθηκαν με αντίστοιχες θέσεις σε προϊόντα με πολλαπλασιαστή ευρώ. Σε κάθε συμβόλαιο με δραχμικό πολλαπλασιαστή 2.000 δραχμών αντιστοιχούν δύο συμβόλαια με πολλαπλασιαστή σε ευρώ, δηλαδή ένα με πολλαπλασιαστή 5 ευρώ και ένα με πολλαπλασιαστή 0,87 ευρώ.

Για παράδειγμα, κάποιος επενδυτής που έχει, πριν τη μετάβαση, μία ανοιχτή θέση σε ένα συμβόλαιο με λήξη το Φεβρουάριο του 2001 και με πολλαπλασιαστή 2.000 δραχμές, μετά τη μετάβαση σε ευρώ, έχει μια ανοιχτή θέση στη σειρά με πολλαπλασιαστή 5 ευρώ και λήξη το Φεβρουάριο του 2001 και μια ανοιχτή θέση στη σειρά με πολλαπλασιαστή 0,87 ευρώ και λήξη το Φεβρουάριο του 2001. Δηλαδή, η αξία της θέσης του δεν επηρεάζεται από τη μετάβαση σε ευρώ. Ο επενδυτής μπορεί, οποιαδήποτε στιγμή και χωρίς κόστος προμηθειών, να κλείσει τη θέση στη σειρά με πολλαπλασιαστή 0,87 ευρώ.

2) Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (ΣΜΕ) στο δείκτη FTSE/ASE Mid 40

Όλες οι ανοιχτές θέσεις στα υπάρχοντα προϊόντα που έχουν δραχμικό πολλαπλασιαστή αντικαταστάθηκαν με αντίστοιχες θέσεις σε προϊόντα με πολλαπλασιαστή ευρώ. Σε κάθε συμβόλαιο με δραχμικό πολλαπλασιαστή 4.000 δραχμών αντιστοιχούν δύο συμβόλαια με πολλαπλασιαστή σε ευρώ, δηλαδή ένα με πολλαπλασιαστή 10 ευρώ και ένα με πολλαπλασιαστή 1,74 ευρώ.

Για παράδειγμα, κάποιος επενδυτής που έχει, πριν τη μετάβαση, μία ανοιχτή θέση σε ένα συμβόλαιο με λήξη το Φεβρουάριο του 2001 και με πολλαπλασιαστή 4.000 δραχμές, μετά τη μετάβαση έχει μια ανοιχτή θέση στη σειρά με πολλαπλασιαστή 10 ευρώ και λήξη το Φεβρουάριο του 2001 και μια ανοιχτή θέση στη σειρά με πολλαπλασιαστή 1,74 ευρώ και λήξη το Φεβρουάριο του 2001. Δηλαδή, η αξία της θέσης του δεν επηρεάζεται από τη μετάβαση σε ευρώ. Ο επενδυτής μπορεί, οποιαδήποτε στιγμή και χωρίς κόστος προμηθειών, να κλείσει τη θέση του στη σειρά με πολλαπλασιαστή 1,74 ευρώ.

3) Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (ΣΜΕ) σε 10ετες ομόλογο ελληνικού δημοσίου

Όλες οι ανοιχτές θέσεις στα υπάρχοντα προϊόντα που έχουν δραχμική ονομαστική τιμή αντικαταστάθηκαν με αντίστοιχες θέσεις σε προϊόντα με ονομαστική τιμή σε ευρώ. Σε κάθε συμβόλαιο με δραχμική ονομαστική τιμή 25.000.000 δραχμών αντιστοιχούν οκτώ συμβόλαια με ονομαστική τιμή σε ευρώ, δηλαδή επτά με ονομαστική τιμή 10.000 ευρώ και ένα με ονομαστική τιμή 3.400 ευρώ.

Για παράδειγμα, κάποιος επενδυτής που έχει, πριν τη μετάβαση, μία ανοιχτή θέση σε ένα συμβόλαιο με λήξη το Φεβρουάριο του 2001 και με ονομαστική τιμή 25.000.000 δραχμές, μετά τη μετάβαση έχει επτά ανοιχτές θέσεις στη σειρά με ονομαστική αξία 10.000 ευρώ και λήξη το Φεβρουάριο του 2001 και μία ανοιχτή θέση στη σειρά με ονομαστική αξία 3.400 ευρώ και λήξη το Φεβρουάριο του 2001. Δηλαδή, η αξία της θέσεις του δεν επηρεάζεται από τη μετάβαση σε ευρώ. Ο επενδυτής μπορεί, οποιαδήποτε στιγμή και χωρίς κόστος προμηθειών, να κλείσει τη θέση του στα επτά συμβόλαια με ονομαστική τιμή 10.000 ευρώ και στο ένα με ονομαστική τιμή 3.400 ευρώ.

4) Παράγωγα προϊόντα δανεισμού τίτλων (Stock Repos)

Κατά το χρονικό διάστημα της μετάβασης, δηλαδή από τις 30 Δεκεμβρίου 2000 έως και την 2^η Ιανουαρίου 2001, οι μετοχές παραμένουν στην μερίδα της Εταιρίας Εκκαθάρισης Συναλλαγών Επί Παραγώγων (ΕΤ.Ε.ΣΕ.Π.). Την 29^η Δεκεμβρίου 2000 οι επενδυτές δεν μπορούν να ζητήσουν άσκηση και με το πέρας της συνεδρίασης τα συμβόλαια

εκκαθαρίστηκαν σε δραχμές, όπως γινόταν μέχρι το τέλος κάθε μήνα. Από τις 3 Ιανουαρίου 2001 και μετά, οι μηνιαίες εκκαθαρίσεις γίνονται σε ευρώ. Συνεπώς, δεν υπάρχει καμιά αλλαγή στα υπάρχοντα προϊόντα, παρά μόνο στο νόμισμα στο οποίο γίνεται η εκκαθάριση.

5.6.8. ΝΕΟΙ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΕΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2001

Για τις νέες σειρές προϊόντων στο FTSE/ASE-20, Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης και Δικαιώματα Προαίρεσης, που εισάγονται μετά την 1^η Ιανουαρίου 2001, ο πολλαπλασιαστής του δείκτη είναι 5 ευρώ. Για τις νέες σειρές προϊόντων στο FTSE/ASE Mid 40 (Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης) που εισάγονται μετά την 1^η Ιανουαρίου 2001, ο πολλαπλασιαστής του δείκτη είναι 10 ευρώ.

Τι έγινε με τα συμβόλαια σε ευρώ με δεκαδικούς δείκτες που προέκυψαν κατά τη μετάβαση; Τα συμβόλαια με δεκαδικούς πολλαπλασιαστές δεικτών, που προέκυψαν κατά τη μετάβαση σε ευρώ, διαπραγματεύονται και εκκαθαρίζονται στο Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών ως ξεχωριστά, νέα προϊόντα με διαφορετικό κωδικό διαπραγμάτευσης. Τα νέα αυτά προϊόντα βοηθητικού χαρακτήρα, έχουν ως μοναδικό σκοπό να διευκολύνουν τις ανάγκες της μετάβασης σε ευρώ. Η διάρκεια ζωής τους είναι προσωρινή και με τη λήξη τους δεν θα εισάγονται νέες σειρές.

Επομένως, το αργότερο μέχρι το Δεκέμβριο του 2001 δεν θα υπάρχει προς διαπραγμάτευση καμία σειρά από τα νέα, προσωρινά, προϊόντα. Οι επενδυτές θα μπορούν, οποιαδήποτε στιγμή και χωρίς κόστος προμηθειών, να κλείσουν τις θέσεις τους σε αυτές τις βοηθητικές σειρές παραγώγων προϊόντων. Τυχόν άνοιγμα νέων θέσεων σε οποιαδήποτε σειρά των νέων βοηθητικών προϊόντων, επιβαρύνεται με τις συνηθισμένες προμήθειες.

5.6.9. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΘΩΡΙΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ.

Από την 1^η Ιανουαρίου και μετά, τα απαιτούμενα περιθώρια ασφάλισης για τα νέα προϊόντα υπολογίζονται από την Εταιρία Εκκαθάρισης Συναλλαγών Επί Παραγώγων (ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π.) σε ευρώ. Ταυτόχρονα, από την 1^η Ιανουαρίου του 2001 τα υπόλοιπα των λογαριασμών περιθωρίων που ήδη υπάρχουν αποτιμούνται σε ευρώ.

5.6.10. Η ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΣΕ 10ΕΤΕΣ ΟΜΟΛΟΓΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ.

Τα σύμβολα μελλοντικής εκπλήρωσης σε 10ετές ομόλογο που εισάγονται από τις 3 Ιανουαρίου 2001 και μετά, έχουν ονομαστική τιμή 100.000 ευρώ. Για τις υπάρχουσες ανοιχτές θέσεις εισάγονται βοηθητικά σύμβολα ονομαστικής αξίας 10.000 ευρώ και 3.400 ευρώ. Αυτά τα βοηθητικά σύμβολα έχουν προσωρινό χαρακτήρα και δεν ανανεώνονται μετά τη λήξη τους. Μέχρι τον Ιούνιο του 2001 είχαν φτάσει στη λήξη τους όλα τα νέα βοηθητικά προϊόντα και στην αγορά παραγώγων διαπραγματεύονται μόνο σύμβολα αξίας 100.000 ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

- 6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ**
- 6.2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ**
- 6.3. ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**
- 6.4. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**
- 6.5. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ**

**ΕΥΡΩ ΚΑΙ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

6.1.1. ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η υιοθέτηση του ευρώ την 1.1.2001 ως εθνικού νομίσματος σε λογιστική μορφή θα επιφέρει ριζικές αλλαγές σε όλους τους οικονομικούς φορείς, ιδιαίτερα στις επιχειρήσεις και τις συναλλαγές τους με τους προμηθευτές, τους καταναλωτές και, φυσικά, με το προσωπικό τους.

Οι επιχειρήσεις, χάρις στο ενιαίο νόμισμα, θα αποκομίσουν σημαντικά οφέλη, μερικά από τα οποία, σε πρώτο στάδιο, δεν θα γίνουν αμέσως εμφανή, γιατί θα υπάρξουν αξιοσημείωτα πρακτικά εμπόδια.

6.1.1.1. Τα οφέλη των επιχειρήσεων.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις εκτιμάται ότι θα αποκομίσουν πέντε ουσιαστικά οφέλη από την εισαγωγή του ευρώ (ενώ κάθε επιχείρηση θα ενδιαφέρεται περισσότερο ή λιγότερο για ένα ιδιαίτερο θέμα, ανάλογα με την πορεία ή τον κλάδο δραστηριότητάς της):

Το τέλος των υποτιμήσεων: σύμφωνα με μελέτες, το όφελος που προκύπτει για τις ελληνικές επιχειρήσεις από υποτίμηση ή διολίσθηση της δραχμής είναι προσωρινού χαρακτήρα. Μακροπρόθεσμα, οι διολισθήσεις οδηγούν σε αλυσιδωτή αύξηση τιμών και μισθών, με αρνητικές συνέπειες για την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων.

Μείωση των χρηματοοικονομικών δαπανών: αν μια επιχείρηση έχει εξαγωγικό προσανατολισμό, θα εξοικονομήσει σημαντικά ποσά από το κόστος μετατροπών συναλλάγματος ή τις δαπάνες για κάλυψη από συναλλαγματικούς κινδύνους. Το σημαντικότερο, όμως, είναι ότι θα επιτύχει βελτίωση των οικονομικών της αποτελεσμάτων, λόγω μεγαλύτερης σταθερότητας των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις είχαν, κατά καιρούς, υποστεί σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις από τις απότομες διακυμάνσεις των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων στις νομισματικές κρίσεις των τελευταίων ετών και βρέθηκαν σε μειονεκτική θέση σε σύγκριση με τις ξένες ανταγωνίστριές τους.

Για τις επιχειρήσεις, το ευρώ σημαίνει ένα ενιαίο βραχυπρόθεσμο επιτόκιο, το οποίο καθορίζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για το σύνολο των χωρών που συμμετέχουν στην ευρωζώνη (δεν υπάρχει πλέον παρά μόνο μία χρηματαγορά), το οποία είναι εξ ορισμού πιο

σταθερά από τα σημερινά επιτόκια και θα εξαλείψει άλλον έναν παράγοντα στρέβλωσης του ανταγωνισμού.

Αναζήτηση νέων αγορών: η χρήση του ευρώ θα ενισχύσει την ενιαία αγορά και θα επιτρέψει στις ελληνικές επιχειρήσεις να αναζητήσουν νέες αγορές, χωρίς συναλλαγματικό κίνδυνο. Συνεπώς, οι επιχειρήσεις θα αντιμετωπίσουν μεν εντονότερο ανταγωνισμό, αλλά θα μπορέσουν ταυτόχρονα να αναζητήσουν νέους πελάτες, θα μπορέσουν, επίσης, να συγκρίνουν τις τιμές των προμηθευτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ενδεχομένως να βελτιώσουν τις συνθήκες αγοράς αλλάζοντας προμηθευτές.

Για τις επιχειρήσεις, το ευρώ θα είναι παράγοντας ενίσχυσης του ανταγωνισμού στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής αγοράς, αλλά και απαρχή νέων ευκαιριών, τόσο ως προς την πελατεία όσο και ως προς τους προμηθευτές.

Ενίσχυση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις εμπορικές συναλλαγές και στις διεθνείς νομισματικές σχέσεις: όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση γίνεται ισχυρότερη όταν έχει ενιαία εκπροσώπηση στην ΓΑΠ, έτσι και το ευρώ εκτιμάται ότι θα είναι πιο ισχυρό από τις εθνικές νομισματικές μονάδες των χωρών της ζώνης του και θα επιτρέψει παγκοσμίως μια εξισορρόπηση οικονομικού συσχετισμού δυνάμεων. Αυτό είναι σημαντικό, αν ληφθεί υπόψη ότι το δολάριο των ΗΠΑ καλύπτει σήμερα το 83% των συναλλαγών στις αγορές συναλλάγματος και το 48% των εμπορικών συναλλαγών, ενώ τα δύο τρίτα των περιουσιακών στοιχείων μιας εταιρείας σε συνάλλαγμα είναι εκφρασμένα σε δολάρια. Η ζώνη του ευρώ θα έχει το ίδιο κύρος με τις ΗΠΑ στο διεθνές εμπόριο. Επιπροσθέτως, η Ε.Ε. θα είναι πολύ λιγότερο εκτεθειμένη στις διακυμάνσεις των νομισμάτων τρίτων χωρών, δεδομένου του μεγάλου όγκου του ενδοκοινοτικού εμπορίου¹⁵.

Ένα κίνητρο για εξορθολογικοποίηση των δημοσιονομικών μεγεθών της χώρας: αυτό είναι σημαντικό, δεδομένου ότι η αυστηρή τήρηση των κριτηρίων του Μάαστριχτ και των προβλέψεων του Συμφώνου για τη σταθερότητα και Ανάπτυξη θα οδηγήσει, στην περίπτωση της Ελλάδας, σε σταδιακή μείωση του δημοσίου χρέους, το οποίο υπερβαίνει το 100% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ).

6.1.1.2. Οι περιοριστικοί παράγοντες για τις επιχειρήσεις

Ενδέχεται μια επιχείρηση να αντιμετωπίσει δύο σοβαρές δυσκολίες:

Η πρώτη ουσιαστική δυσκολία οφείλεται στη μεταβατική περίοδο που, στην περίπτωση της Ελλάδας θα διαρκέσει ένα έτος, το 2001. Κατά

¹⁵ Επομένως, το ευρώ θα εξασφαλίσει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να εκφράζεται σε ένα και μόνο νόμισμα το 99% των συναλλαγών τους.

τη διάρκειά της, θα υπάρξει νομική ισοδυναμία ανάμεσα στο ευρώ και στη δραχμή. Η μεταβατική περίοδος, η οποία για τις υπόλοιπες έντεκα χώρες της ζώνης του ευρώ είναι τριετής, 1999 - 2001, ζητήθηκε από τις κεντρικές τράπεζες για να καταστεί εφικτή η ασφαλής παραγωγή των κερμάτων και των τραπεζογραμματίων σε ευρώ.

Η δεύτερη δυσκολία είναι τεχνικής φύσεως και σχετίζεται με το μέγεθος των απαιτούμενων εργασιών για τη μετατροπή των συστημάτων πληροφορικής που διαθέτει μια επιχείρηση. Η παλαιότητα του εξοπλισμού ή του λογισμικού μπορεί να αποτελέσει σοβαρό πρόβλημα που θα απαιτήσει σύντομα επίλυση.

6.1.1.3. Οι όροι για την επιτυχία του ευρώ.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις κατατάσσονται μεταξύ αυτών που κατεξοχήν θα επωφεληθούν από τη μετάβαση στο ευρώ, υπό τις εξής, όμως, προϋποθέσεις:

Πραγματική οικονομική σταθερότητα: στο θέμα αυτό συμβάλλει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που υπογράφηκε στη Σύνοδο Κορυφής του Άμστερνταμ και θεσπίζει το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, καθώς και τη δυνατότητα επιβολής αυστηρότατων κυρώσεων σε περίπτωση υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος.

Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με την εφαρμογή κατάλληλης δημοσιονομικής, εισοδηματικής και διαρθρωτικής πολιτικής: η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεν μπορεί να επιτυγχάνεται μέσω της συναλλαγματικής πολιτικής, αλλά με την εφαρμογή κατάλληλης δημοσιονομικής, εισοδηματικής και διαρθρωτικής πολιτικής.

6.1.2. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η εισαγωγή του ευρώ θα έχει πολλές συνέπειες στην πορεία των επιχειρήσεων. Για να αντιμετωπιστούν σωστά, θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των τεχνικών προβλημάτων και των στρατηγικών θεμάτων.

6.1.2.1. Τα τεχνικά προβλήματα

Το ευρώ θα επηρεάσει άμεσα:

Τις νομικές υποχρεώσεις μιας επιχείρησης και κυρίως τις συμβάσεις που έχει συνάψει: οι συγκεκριμένες δυσκολίες, όμως, θα είναι

περιορισμένες λόγω της "αρχής της συνέχειας των συμβάσεων", η οποία με κοινοτικό κανονισμό έχει διασφαλιστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το λογιστήριο μιας επιχείρησης: από την 1.1.2001 και έως την 31.12.2001, τα βασικά προβλήματα που, ενδεχομένως, πρέπει να αντιμετωπιστούν θα σχετίζονται με την επιλογή των ισοτιμιών για το κλείσιμο σε δραχμές της χρήσης του 2000, την αντιμετώπιση των εισροών και εκροών σε ευρώ από το 2001, τον τρόπο μετατροπής των υπολοίπων ανοίγματος της πρώτης χρήσης σε ευρώ, την αντιμετώπιση των στρογγυλοποιήσεων μετατροπής και των συναλλαγματικών διαφορών, καθώς και τη λογιστική καταχώρηση των πράξεων κάλυψης, που δεν θα έχουν εκκαθαριστεί την 1.1.2001.¹⁶

Τις σχέσεις μιας επιχείρησης με τους πελάτες ή τους προμηθευτές της, ανάλογα με τη νομισματική μονάδα που χρησιμοποιείται στην αλυσίδα αγοράς ή τιμολόγησης: για να αποφευχθούν ενδεχόμενες δυσκολίες, κυρίως μεταξύ των μεγάλων προμηθευτών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μπορεί να θεσπιστούν κανόνες καλής πρακτικής, με σκοπό να απλοποιηθούν οι σχέσεις μιας επιχείρησης με τους συνεργάτες της.

Τις σχέσεις του επιχειρηματία με το προσωπικό: τροποποίηση των μισθολογικών καταστάσεων και των βασικών παροχών, ανάγκη εκπαίδευσης των εργαζομένων κ.λπ.

Τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων μιας επιχείρησης και τις πράξεις σε συνάλλαγμα: ενδεχομένως, συγκέντρωση της διαχείρισης των ταμειακών της διαθεσίμων, μείωση των πράξεων κάλυψης από συναλλαγματικούς κινδύνους, ενιαίο βραχυπρόθεσμο επιτόκιο κ.λπ.

Τις σχέσεις με τις τράπεζες: δυνατότητα ανοίγματος λογαριασμών σε ευρώ, μετατροπή σε δραχμές των εισροών και εκροών σε ευρώ (και αντιστρόφως), δυνατότητα χρησιμοποίησης επιταγών σε ευρώ κ.λπ.

Την καθημερινή ζωή: κυρίως με όλα τα προβλήματα από τις στρογγυλοποιήσεις των ποσών που έχουν μετατραπεί από ευρώ σε δραχμές και αντιστρόφως (στρογγυλοποιήσεις στα τιμολόγια και τις ταμειακές αποδείξεις, τις μισθολογικές καταστάσεις, τα μερίσματα που καταβάλλονται στους μετόχους, τη μετατροπή του εταιρικού κεφαλαίου κ.λπ.).

6.1.2.2. Τα στρατηγικά θέματα που προκύπτουν.

Κάθε επιχείρηση πρέπει να καταβάλει σημαντική προσπάθεια για την επίλυση των τεχνικών προβλημάτων. Ωστόσο, η ύπαρξη πολυάριθμων

¹⁶ Για πολλά από αυτά τα θέματα, έχουν γίνει προτάσεις ή ρυθμίσεις, ώστε να διευκολυνθεί το έργο της κάθε επιχείρησης (Ν. 2842, ΦΕΚ20727/9/2000).

κοινών συστάσεων ή κοινών κανόνων "παιχνιδιού" για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (δημόσια διοίκηση, επιχειρήσεις, τράπεζες, λογιστές) και η συνεργασία των συνήθων συνεργατών τους (τράπεζες, εταιρείες συμβούλων, εταιρείες πληροφορικής, λογιστές) θα διευκολύνουν σημαντικά τις επιχειρήσεις στο έργο τους, εφόσον υπάρξει σωστός και έγκαιρος συντονισμός.

Πρέπει, επομένως, να δοθεί προσοχή όχι μόνο στα τεχνικά προβλήματα για την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος, αλλά και στο τριπλό βασικό θέμα στρατηγικής, που αντιπροσωπεύει το ευρώ για τις επιχειρήσεις:

Το θέμα της εμπορικής στρατηγικής: η εισαγωγή ενός νέου νομίσματος, που θα έχει πολλαπλάσια αξία σε σύγκριση με τη δραχμή, θα διαταράξει όλα τα συστήματα αναφοράς τιμών. Αν, λοιπόν, μια επιχείρηση παράγει ή εμπορεύεται καταναλωτικά αγαθά, θα πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι όλες οι συνήθειες των καταναλωτών θα μεταβληθούν. Θα πρέπει, επίσης, να αναθεωρήσει την εμπορική της πολιτική, να προσαρμόσει τις ψυχολογικές τιμές, να αλλάξει, ενδεχομένως, τις συσκευασίες.

Επιπλέον, η ύπαρξη ενός ενιαίου νομίσματος, στα περισσότερα κράτη μέλη της Ε.Ε. ασφαλώς θα διευκολύνει τις συγκρίσεις τιμών (και συνεπώς των χρεώσεων) και, ίσως, μακροπρόθεσμα να προωθήσει μια κάποια προσέγγιση των τιμών, αλλά και της εμπορικής πρακτικής γενικότερα. Η ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου δεν μπορεί παρά να ενθαρρύνει μια τέτοια τάση.

Συνεπώς, ο προβληματισμός για το πόσο επηρεάζει η εισαγωγή του ευρώ το στρατηγικό σχεδιασμό της εμπορικής πολιτικής των επιχειρήσεων συνιστά απόλυτη προτεραιότητα.

Το στρατηγικό θέμα της πληροφορικής: σε πολλές επιχειρήσεις, η προσαρμογή των συστημάτων πληροφορικής στο ευρώ θα επιφέρει σημαντικό φόρτο εργασίας. Τα εξής δύσκολα σημεία θα περιπλέξουν ακόμη περισσότερο αυτήν την εργασία:

- η ύπαρξη παλαιάς τεχνολογίας λογισμικού ή εξοπλισμού, που η αναβάθμισή τους είναι δύσκολη, στην περίπτωση που οι αρχικοί προγραμματιστές έχουν αποσυρθεί,
- οι μελλοντικές τεχνικές εξελίξεις, κυρίως στον τομέα του μάρκετινγκ ή του ηλεκτρονικού εμπορίου,
- η αδυναμία να προβλεφθεί η ταχύτητα με την οποία θα διαδοθεί η χρήση του ευρώ από τις επιχειρήσεις και τους ιδιώτες, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, και, συνεπώς, ο ρυθμός των απαιτούμενων εργασιών από το 2000 έως το 2002.

Σε πολλές επιχειρήσεις, η εισαγωγή του ευρώ θα δώσει το έναυσμα για ουσιαστικούς προβληματισμούς στρατηγικής, σχετικά με τις μεσοπρόθεσμες ανάγκες τους στον τομέα της πληροφορικής.

Το θέμα της κοινωνικής στρατηγικής: η διαίρεση των μισθών διά του 340,750 (κοινοτικός κανονισμός 1478/2000) ενδέχεται να προκαλέσει αναστάτωση σε πολλούς μισθούς. Μια από τις βασικές επιδιώξεις για τους ιθύνοντες μιας επιχείρησης, κατά τη μετάβαση στο ευρώ, θα είναι να προλάβουν αυτή τη δυσκολία με τους παρακάτω τρόπους.

- 1) Παρέχοντας στα μέλη του προσωπικού του όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για τα οφέλη από την εισαγωγή του ευρώ, ώστε να μην θεωρηθεί αρνητικό γεγονός.
- 2) Εξασφαλίζοντας τους, κατά τη μεταβατική περίοδο, πληροφορίες σχετικά με το μισθό τους σε ευρώ.
- 3) Εκπαιδύοντας εγκαίρως το προσωπικό τους στη χρήση του ενιαίου νομίσματος.
- 4) Καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια για την ευαισθητοποίηση των στελεχών τους σε αυτό το μακρόπνοο σχέδιο.

6.1.3. Η προετοιμασία για την μετάβαση στο ευρώ.

Η έκταση και ο ρυθμός των αλλαγών που θα επιφέρει το ευρώ, θα ποικίλουν από τη μια επιχείρηση στην άλλη, ανάλογα με το μέγεθος και, κυρίως, με τον κλάδο, στον οποίο δραστηριοποιείται η κάθε μία. Για να προετοιμαστούν, λοιπόν, οι επιχειρήσεις οφείλουν από τώρα να ακολουθήσουν **τέσσερις χρυσούς κανόνες:**

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ αφορά την ανάλυση της κατάστασης που διαμορφώνεται από την εισαγωγή του ευρώ. Βάσει μερικών απλών ερωτήσεων (ο κατωτέρω κατάλογος είναι απλός ενδεικτικός), πρέπει να γίνει επισκόπηση όλων των τμημάτων μιας επιχείρησης, ώστε να προσδιοριστεί τι πώς επηρεάζονται από την εισαγωγή του ευρώ.

Το νομικό τμήμα

- Ποιες συμβάσεις θα επηρεαστούν από την αλλαγή της νομισματικής μονάδας
- Η εξάλειψη ενός επιτοκιακού δείκτη αναφοράς θα επηρεάσει ορισμένες χρηματοοικονομικές συμβάσεις
- Υπάρχουν συμβάσεις, που ενώ έχουν συναρμολογηθεί με ειδικές νομικές ρυθμίσεις, η συνέχειά τους, ενδεχομένως, να μην είναι διασφαλισμένη, παρά τις διατάξεις του κοινοτικού κανονισμού, που θεσπίζει τη συνέχεια των συμβάσεων
- Πως θα μετατραπεί σε ευρώ το εταιρικό κεφάλαιο μιας επιχείρησης

Το εμπορικό τμήμα

- Οι βασικοί πελάτες και οι προμηθευτές μιας επιχείρησης έχουν προγραμματίσει τη μετάβαση στο ευρώ πριν από το 2002

- Πρέπει να μετατραπούν σύντομα σε ευρώ οι διαδικασίες αγοράς ή τιμολόγησης
- Ποιες υπηρεσίες καλύπτουν οι τράπεζες για την μετατροπή των χρηματοοικονομικών ροών σε δραχμές και σε ευρώ
- Πότε πρέπει να μετατραπούν και να δημοσιευτούν οι τιμές σε ευρώ
- Η εισαγωγή του ευρώ θα διαφοροποιήσει τη στρατηγική μιας επιχείρησης σχετικά με τις εξαγωγές
- Η διαμόρφωση μιας αγοράς με περισσότερη διαφάνεια θα έχει συνέπειες στην επιλογή των προμηθευτών μιας επιχείρησης
- Ποιες θα είναι οι συνέπειες για την ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων;
- Τι θα πράξουν οι βασικοί ανταγωνιστές μιας επιχείρησης;
- Είναι σκόπιμο μια επιχείρηση να επισπεύσει τη μετατροπή σε ευρώ, χρησιμοποιώντας τη μετάβαση ως ανταγωνιστικό στοιχείο, ή είναι προτιμότερο να περιμένει έως ότου διαπιστώσει με ποιο ρυθμό θα εξαπλώνεται η χρήση του ευρώ;

Το τμήμα μάρκετινγκ

- Η μετατροπή σε ευρώ θα μεταβάλει την πολιτική των τιμών;
- Η καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος θα μεταβάλει την πολιτική των τιμών για τους ανταγωνιστές μιας επιχείρησης;
- Πώς θα ξαναδημιουργηθούν τα συστήματα αναφοράς τιμών για τους καταναλωτές των προϊόντων;
- Θα πρέπει να μεταβληθούν και οι "ψυχολογικές" τιμές;
- Θα πρέπει να αλλάξει η συσκευασία των προϊόντων;
- Πώς θα γίνεται η επικοινωνία με τους πελάτες;

Το λογιστήριο

- Ποια είναι τα αντίστοιχα πιθανά επίπεδα εισροών και εκροών σε ευρώ και σε δραχμές;
- Το λογιστικό σύστημα μιας επιχείρησης μπορεί να περιλαμβάνει εισροές και εκροές σε πολλά νομίσματα;
- Πότε και πώς θα μετατραπούν τα λογιστικά βιβλία και στοιχεία σε ευρώ; Οι επιχειρήσεις πρέπει να απασχολήσουν εξωτερικό σύμβουλο για τη μετατροπή αυτή;

Το τμήμα της πληροφορικής

- Ποια προγράμματα θα επηρεαστούν από την αλλαγή της νομισματικής μονάδας;
- Τα υπάρχοντα προγράμματα επιτρέπουν δεκαδικά ψηφία;

- Μπορεί να τροποποιηθεί το λογισμικό και τα πακέτα προγραμμάτων, έτσι ώστε να συμπεριλάβουν το ευρώ, ή θα πρέπει να προγραμματιστούν ριζικότερες αλλαγές;
- Η εταιρεία πληροφορικής, με την οποία η επιχείρηση συνεργάζεται, μπορεί να προσφέρει σύντομα εξυπηρέτηση; Και για ποιες υπηρεσίες;

Τα οικονομικά

- Η εισαγωγή του ευρώ θα έχει επιπτώσεις στη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων μιας επιχείρησης;
- Πώς θα εξελιχθούν οι σχέσεις μιας επιχείρησης με τις τράπεζες;
- Σε ποια νομισματική μονάδα θα πρέπει να εκφράζονται τα μερίσματα που καταβάλλονται στους μετόχους της;

Η κοινωνική διάσταση του θέματος

- Οι υπάλληλοι μιας επιχείρησης επιθυμούν να γνωρίσουν εγκαίρως ποια θα είναι τα εισοδήματά τους σε ευρώ;
- Θα απαιτηθεί ιδιαίτερη εκπαίδευση των εργαζομένων;
- Πώς θα κινητοποιηθούν οι υπάλληλοι για την οργάνωση της μετάβασης στο ευρώ;

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ αφορά την οργάνωση για τη μετάβαση στο ευρώ. Ειδική οργάνωση είναι επίσης απαραίτητη:

Αν η επιχείρηση είναι μικρή: η οργάνωσή της, στην περίπτωση αυτή, εξαρτάται από τον επικεφαλής (ή έναν από τους πολύ στενούς του συνεργάτες). Για το σκοπό αυτό, ο επικεφαλής θα στηριχτεί στο λογιστή, την τράπεζα, με την οποία συνεργάζεται, τις διάφορες επαγγελματικές οργανώσεις και τους δημόσιους οργανισμούς.

Αν η επιχείρηση είναι μεγαλύτερου μεγέθους: πρέπει να συσταθεί ομάδα εργασίας, με πρόεδρο έναν από τους επικεφαλής της εταιρείας. Λόγω της έκτασης και της ποικιλίας των προβλημάτων, η προσέγγιση θα πρέπει να είναι πολύπλευρη και τα ίδια τα ανώτερα στελέχη οφείλουν να συμμετάσχουν ενεργά.

Η ομάδα -ή το αρμόδιο στέλεχος, στην περίπτωση μιας μικρής επιχείρησης- θα έχει πέντε ουσιαστικούς στόχους:

- 1) να ορίσει έναν αρμόδιο για κάθε σημαντικό τομέα της επιχείρησης και, ενδεχομένως, για κάθε μικρότερο τμήμα (αυτό αφορά μάλλον τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις),
- 2) να προσδιορίσει αν απαιτούνται εξωτερικοί σύμβουλοι, εταιρείες πληροφορικής κ.λπ.,

- 3) να καταγράψει διεξοδικά τις βασικές αλλαγές, που επιβάλλει η εισαγωγή του ευρώ και να προτείνει στη γενική διεύθυνση ουσιαστικές αλλαγές,
- 4) να εκτιμήσει, κατά προσέγγιση, τον προϋπολογισμό των εργασιών αυτών,
- 5) τέλος, να καταρτίσει ένα λεπτομερή σχεδιασμό των εργασιών, περιλαμβάνοντας και θέματα εκπαίδευσης και επικοινωνίας.

Ο ΤΡΙΤΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ αφορά την επιλογή του χρόνου μετάβασης στο ευρώ. Βεβαίως, μία από τις σημαντικότερες αποφάσεις για τον επικεφαλής είναι το πότε θα μεταβεί μια επιχείρηση στο ευρώ.

Υπάρχουν τρεις επιλογές:

- 1) ενιαία μετάβαση στο ευρώ στην αρχή της μεταβατικής περιόδου, που, όπως έχει ήδη αναφερθεί, για την περίπτωση της Ελλάδας ξεκινά την 1.1.2001, ή σε οποιαδήποτε στιγμή αυτής της περιόδου,
- 2) ενιαία μετάβαση στο ευρώ στο τέλος της μεταβατικής περιόδου (31.12.2001),
- 3) προοδευτική μετάβαση, πρώτα για ορισμένες πράξεις ή συναλλαγές και κατόπιν για τις υπόλοιπες.

Η επιλογή θα προκύψει ύστερα από επακριβή ανάλυση για την κατάσταση της κάθε επιχείρησης.

Τα επιχειρήματα που συνηγορούν υπέρ μιας ταχείας μετάβασης μπορεί να είναι π.χ. ότι:

- σημαντικό μερίδιο του κύκλου εργασιών πραγματοποιείται με άλλες ευρωπαϊκές χώρες,
- οι βασικοί πελάτες μιας επιχείρησης θα υιοθετήσουν σύντομα το ευρώ,
- η επιχείρηση ανήκει σε διεθνή όμιλο,
- η επιχείρηση είναι εισηγμένη σε ευρωπαϊκό χρηματιστήριο,
- οι απαιτούμενες αλλαγές στο σύστημα πληροφορικής είναι απλές,
- υπάρχει σχετική, τουλάχιστον, ενημέρωση για το ευρώ.

Τα επιχειρήματα που συνηγορούν υπέρ μιας όψιμης ή βαθμιαίας μετάβασης μπορεί να είναι π.χ. ότι:

- σημαντικό μέρος του κύκλου εργασιών πραγματοποιείται με ιδιώτες,
- οι απαιτούμενες αλλαγές στο σύστημα πληροφορικής είναι σημαντικές και, συνεπώς, πρέπει να κλιμακωθούν χρονικά,
- ο κύκλος εργασιών από εξαγωγές είναι περιορισμένος.

Η προοδευτική μετάβαση, μιας επιχείρησης στο ευρώ προϋποθέτει ότι θα έχει προβλεφθεί με ποια σειρά είναι επιθυμητό να μετατραπούν οι διάφορες λειτουργίες της, διακρίνοντας:

- τι είναι απαραίτητο να μετατραπεί σε ευρώ από το 2001, π.χ. οι ταμειακές εισροές και εκροές του ομίλου,
- τι δεν είναι απαραίτητο να μετατραπεί ως το 2002, π.χ. η καταβολή μισθών σε ευρώ,
- τι ενδέχεται να καταστεί πολύ σύντομα αναγκαίο, π.χ. οι τιμολογήσεις και οι εισπράξεις σε ευρώ,
- τι μπορεί να πραγματοποιηθεί μεταξύ 1.1.2001 και 1.1.2002, π.χ. η μετατροπή των λογιστικών στοιχείων σε ευρώ.

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ αφορά την παρακολούθηση της υλοποίησης του έργου ευρώ. Η ταχύτητα διείσδυσης του ευρώ θα εξαρτηθεί, σε πολύ μεγάλο βαθμό, από τη στάση των διαφόρων οικονομικών παραγόντων. Ωστόσο, οι πληροφορίες συγκλίνουν στο ότι το ευρώ θα χρησιμοποιηθεί ευρέως από μεγάλα καταστήματα, τράπεζες, μεγάλους παραγγελιοδότες ήδη από το 2001.

Επομένως, μια επιχείρηση πρέπει:

- να θεσπίσει ένα, λιγότερο ή περισσότερο, τυπικό σύστημα παρακολούθησης για το αν και κατά πόσο χρησιμοποιούν το ευρώ στις συναλλαγές τους οι ανταγωνιστές, οι πελάτες, οι προμηθευτές της, ώστε να εκτιμηθεί στη συνέχεια η έκταση της χρήσης του,
- να ορίσει εκ των προτέρων προτεραιότητες, που αφορούν επίλυση προβλημάτων σχετικά με τον αρχικό σχεδιασμό για τη μετάβαση στο ευρώ,
- να προβλέψει εναλλακτική λύση αν, για οποιονδήποτε λόγο, η προσαρμογή των συστημάτων πληροφορικής παρουσιάζει καθυστέρηση σε σχέση με το αρχικό χρονοδιάγραμμα.

6.2. Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

Το κεφάλαιο αυτό υποδεικνύει έξι βήματα-κλειδιά που θα πρέπει να ακολουθήσουν οι επιχειρήσεις για να διαχειριστούν αποτελεσματικά τη μετάβασή τους στο ευρώ.

6.2.1. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΥΡΩ

Η μετάβαση στο ευρώ αποτελεί για τις επιχειρήσεις πολυδιάστατο έργο. Θα επηρεάσει τις αγορές, τα προϊόντα, τα δίκτυα διανομής, το ανθρώπινο δυναμικό, τα λογιστικά, τα χρηματοοικονομικά και τα συστήματα πληροφορικής. Θα φέρει τις διοικήσεις τους αντιμέτωπες με εξειδικευμένα ερωτήματα σχετικά με πολλές πλευρές της δραστηριότητας της επιχείρησης, τα οποία θα πρέπει να απαντηθούν μέσα σε περιορισμένα χρονικά όρια.

Ο επικεφαλής της επιχείρησης θα πρέπει κατ' αρχάς να οργανώσει μία σύσκεψη διευθυντικών στελεχών, με σκοπό:

- να εξεταστούν τα γεγονότα-κλειδιά και το χρονοδιάγραμμα για την εισαγωγή του ευρώ -θα μπορούσε να κινηθεί και εξωτερικός σύμβουλος που θα παράσχει επιπλέον πληροφορίες για το ευρώ
- να συζητηθούν τα οκτώ στρατηγικά και τεχνικά θέματα που καταγράφονται πιο κάτω
- να προσδιοριστούν από τους διευθυντές, οι συγκεκριμένες επιπτώσεις του ευρώ στους τομείς ευθύνης τους
- να καθοριστεί το πεδίο εφαρμογής του προγράμματος εισαγωγής του ευρώ για την επιχείρηση

6.2.2. ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΥΡΩ

Το έργο της μετάβασης θα απαιτήσει αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ των διαφόρων λειτουργιών της επιχείρησης. Για να εισαχθεί αποτελεσματικότερα το ευρώ και να καταστεί δυνατή η αξιοποίηση των ευκαιριών που δημιουργούνται, η διοίκηση θα πρέπει να διορίσει έναν υπεύθυνο με ηγετικές ικανότητες, για το πρόγραμμα μετάβασης στο ευρώ. Ο υπεύθυνος αυτός θα πρέπει να είναι ανώτερο στέλεχος, με συνολική και στρατηγική άποψη της επιχείρησης και να αναφέρεται απευθείας στον επικεφαλής. Στις μικρότερες επιχειρήσεις, την ευθύνη θα πρέπει να αναλάβει ο ίδιος ο επικεφαλής.

Στρατηγικές επιπτώσεις

Αν η μετάβαση στο ευρώ πρόκειται να επηρεάσει σημαντικά τη θέση της επιχείρησης στην αγορά, τα προϊόντα της και τη γενική στρατηγική της θέσης, ο υπεύθυνος του προγράμματος της μετάβασης θα πρέπει να είναι ανώτερο διευθυντικό στέλεχος πωλήσεων και μάρκετινγκ. Αν οι επιπτώσεις είναι περισσότερο τεχνικής φύσεως, θα πρέπει να είναι διευθυντής των οικονομικών υπηρεσιών ή του λογιστηρίου.

Η αποστολή του υπεύθυνου αυτού, θα είναι να συντονίζει τις προσπάθειες της επιχείρησης να παρακολουθεί την πρόοδο σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ, και να εξασφαλίζει την επικοινωνία των

απαιτούμενων πληροφοριών στα στελέχη και τους υπαλλήλους της. Πρέπει επίσης να διασφαλίσει ότι οι απαιτούμενες ενέργειες θα έχουν ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2001. Δεδομένου ότι οι προετοιμασίες για τη μετάβαση θα πρέπει τελικώς να ολοκληρωθούν, ο υπεύθυνος θα πρέπει να καθορίσει αν οι δυνατότητες που προκύπτουν και η συμπεριφορά των πελατών, των προμηθευτών και των ανταγωνιστών, δικαιολογεί επιτάχυνση της προετοιμασίας.

6.2.3. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΚΥΠΤΟΥΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Με τη μετάβαση στο ευρώ, θα ανακύψουν διάφορα θέματα, τα οποία αν και περιορισμένου εύρους, θέτουν την επιχείρηση αντιμέτωπη με σημαντικές οργανωτικές προκλήσεις. Κατ' αρχάς, η διοίκησή της θα πρέπει να προσδιορίσει τους τομείς που επηρεάζονται από την εισαγωγή του ευρώ και να εντοπίσει τις ευκαιρίες εκσυγχρονισμού που θα προκύψουν. Θα ήταν χρήσιμο να γίνουν συναντήσεις με τους βασικούς συνεργάτες της, για την εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων από την εισαγωγή του ευρώ.

Μετά την πρώτη σύσκεψη στελεχών, κάθε επικεφαλής τμήματος θα πρέπει:

- να οργανώσει εισαγωγική συζήτηση στο τμήμα του σχετικά με τη μετάβαση στο ευρώ
- να προσδιορίσει τα βασικά ζητήματα και την πιθανή επίδρασή τους στο τμήμα του, βάσει του παρόντος οδηγού προετοιμασίας
- να εντοπίσει εξωτερικές πηγές πληροφόρησης:
 - λογιστικά γραφεία
 - τράπεζες
 - συμβούλους
 - εμπορικές οργανώσεις
 - προμηθευτές λογισμικού
- να αναφέρει τα αποτελέσματα των ενεργειών του στο διευθυντή του προγράμματος εισαγωγής του ευρώ.

6.2.4. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Η στρατηγική της μετάβασης θα διαφέρει, αναλόγως του μεγέθους και του τομέα δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Το σχέδιο της μετάβασης θα πρέπει να επικεντρωθεί σε τρεις στόχους:

- 1) μεγιστοποίηση των ευκαιριών που προκύπτουν από το ευρώ και ελαχιστοποίηση των ενδεχόμενων κινδύνων
- 2) οργάνωση της μετάβασης κατά τον οικονομικότερο τρόπο

3) αξιοποίηση της μετάβασης στο ευρώ, ως ευκαιρία βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της επιχείρησης

Ο υπεύθυνος του προγράμματος εισαγωγής του ευρώ, θα πρέπει:

- να συντάξει περίληψη των εκθέσεων των επικεφαλής των διαφόρων τμημάτων
- να προτείνει σχέδιο μετάβασης, βάσει αυτών των εκθέσεων
- να υποδείξει τις προσδοκίες και τις ανάγκες του σχεδίου μετάβασης
 - προϋπολογισμός
 - ημερομηνίες και προθεσμίες
 - εσωτερικοί και εξωτερικοί πόροι
- να εξασφαλίσει την πλήρη υποστήριξη και γενική έγκριση του σχεδίου μετάβασης από τον επικεφαλής της επιχείρησης
- να αποφύγει την απώλεια χρόνου με συζητήσεις των θέσεων των «ευρωσκεπτικιστών», αφού η στρατηγική απόφαση πρέπει να ληφθεί με δεδομένο ότι η Οικονομική και Νομισματική Ένωση πραγματοποιήθηκε.

Εξομοίωση σε περιβάλλον ΕΥΡΩ

Στόχος: Εξομοίωση όλων των λειτουργιών της επιχείρησης κάτω από πραγματικές συνθήκες λειτουργίας με το ΕΥΡΩ σαν νόμισμα. Αυτό θα αποκαλύψει προβλήματα και ατέλειες μετά την μετατροπή του νομίσματος αρκετά νωρίς, έτσι ώστε η επιχείρηση να κάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες.

Υπηρεσίες:

- Εγκατάσταση νέων εφαρμογών
- Παραμετροποίηση
- Μεταφορά βασικών στοιχείων (Master, τιμές, τιμοκατάλογοι)
- Ενημερωτικό υλικό

Pregun μετάπτωσης 2001

Στόχος: Προετοιμασία και έλεγχος δεδομένων για την μετάβαση

Υπηρεσίες:

- Δημιουργία περιβάλλοντος ελέγχου
- Εγκατάσταση σχετικών εργαλείων μετάπτωσης και ελέγχου
- Εκπαίδευση και σχετικό υλικό τεκμηρίωσης
- Συμμετοχή στον έλεγχο και σχολιασμό αποτελεσμάτων
- Δημιουργία ειδικών προδιαγραφών για ειδικούς χειρισμούς στην μετάπτωση

Στόχος: Δημιουργία περιβάλλοντος λειτουργίας 2002

Υπηρεσίες:

- Δημιουργία production περιβάλλοντος
- Εγκατάσταση σχετικών εργαλείων
- Εκπαίδευση

6.2.5. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Η αποτελεσματική διαχείριση του σχεδίου μετάβασης, θα απαιτήσει έγκαιρη και τακτική παρακολούθηση, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι επιχειρήσεις είναι έτοιμες και στην καλύτερη θέση για να εκμεταλλευτούν τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που θα προκύψουν από τη μετάβαση. προκειμένου να παρακολουθεί αποτελεσματικά την εξέλιξη της ΟΝΕ και την πορεία της μετάβασης της επιχείρησης, ο υπεύθυνος του προγράμματος εισαγωγής του ευρώ, θα πρέπει να συγκροτήσει μία επιτροπή υποστήριξης και να επιλέξει στελέχη-κλειδιά σύμφωνα με το συγκεκριμένο σχέδιο μετάβασης. Όταν η ομάδα θα έχει συγκροτηθεί, ο υπεύθυνος θα αναλάβει το συντονισμό των προσπαθειών της, ώστε να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή του σχεδίου μετάβασης.

Ο υπεύθυνος θα πρέπει:

- να τηρεί την επιτροπή υποστήριξης ενήμερη για τις πλέον πρόσφατες αποφάσεις και εξελίξεις σχετικά με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση
- να οργανώνει τακτικές εσωτερικές συσκέψεις με την επιτροπή για την ανασκόπηση της προόδου της επιχείρησης και των εκκρεμών ζητημάτων
- να δρομολογεί και να παρακολουθεί όλες τις ενέργειες της επιτροπής, μέσω τακτικών αναφορών και εκθέσεων των διευθυντών
- αν απαιτείται, να επιλέγει εξωτερικούς προμηθευτές υπηρεσιών, για να βοηθήσουν την επιχείρηση κατά τη μετάβαση.

Κριτήρια ελέγχου των εξωτερικών προμηθευτών υπηρεσιών

Τράπεζες

- Θα μπορεί η εταιρεία μας να πραγματοποιεί / εισπράττει πληρωμές σε ευρώ;
- Ποιο θα είναι το κόστος, αν υπάρχει, αυτής της υπηρεσίας;
- Τι υπηρεσίες υποστήριξης της μετάβασης θα παράσχετε;

Νομικοί - οικονομικοί σύμβουλοι

- Πότε αναθεωρούμε το καταστατικό;
- Ποιές οι οικονομικές επιπτώσεις της μετατροπής λογαριασμών σε ευρώ;
- Πότε μπορούμε να υποβάλλουμε φορολογικές δηλώσεις σε ευρώ;

Προμηθευτές συστημάτων πληροφορικής

- Τα ήδη εγκατεστημένα προγράμματα είναι συμβατά με το ευρώ;
- Αν όχι, θα αναλάβετε να παράσχετε και να εγκαταστήσετε εκδοχές τους συμβατές με το ευρώ;
- Ποιό θα είναι το κόστος, αν υπάρχει;

Ορκωτοί λογιστές

- Πώς θα επηρεάσει το ευρώ τους λογαριασμούς μας;
- Ποιά είναι η καλύτερη ημερομηνία για τη μετατροπή των λογαριασμών μας;
- Ποιές είναι οι απαιτήσεις σχετικά με την πιστοποίηση λογαριασμών κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου;
- Πώς και πότε θα αλλάξουμε τη μισθοδοσία σε ευρώ;

Ινστιτούτα κατάρτισης

- Έχετε προγράμματα εκπαίδευσης υπαλλήλων για τη μετάβαση στο ευρώ;
- Αν όχι, μπορείτε να δημιουργήσετε τέτοια προγράμματα;
- Ποιές κατηγορίες υπαλλήλων θα απαιτήσουν εκπαίδευση;

6.2.6. ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Για να εξασφαλισθεί η επιτυχία του σχεδίου μετάβασης, η πρόοδος της επιχείρησης δεν πρέπει απλώς να παρακολουθείται, αλλά να γνωστοποιείται αποτελεσματικά σε όλους τους παράγοντές της. Η αποτελεσματική εφαρμογή θα απαιτήσει ειλικρινή προσπάθεια από όλα τα διευθυντικά στελέχη της. Σε κάθε βήμα της ανάπτυξης και εφαρμογής του σχεδίου μετάβασης, η διοίκηση θα πρέπει:

- να συμμετέχει ενεργά, σε υψηλό επίπεδο
- να οργανώνει και να εξασφαλίζει αποτελεσματική επικοινωνία με όλους τους παράγοντες της εταιρείας (πελάτες, προμηθευτές, τράπεζες, υπαλλήλους) προς αξιολόγηση της προόδου
- να επιβεβαιώνει τακτικά τη δέσμευσή της για μακροπρόθεσμη επιτυχία.

6.2.7. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ – ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Οι επιχειρήσεις μπορούν να επιλέξουν να θεωρήσουν το ευρώ, είτε ως νέο πεδίο ανταγωνισμού, κάτι που θα ενθαρρύνει τη διαφοροποίηση μεταξύ τους, είτε ως δυνατότητα για μείωση του κόστους μετάβασης, προοπτική που συνδέεται με το συντονισμό τους με τους επιχειρηματικούς συνεργάτες τους.

Όποια στρατηγική και αν επιλέξουν, δεν θα πρέπει να ξεχνούν ότι δεν είναι οι μόνες επιχειρήσεις στην Ευρώπη που προετοιμάζονται για τη μετάβαση. Πολύτιμος χρόνος και χρήμα μπορούν να εξοικονομηθούν μέσω της συνεργασίας και της αποτελεσματικής επικοινωνίας με άλλους εμπλεκόμενους:

- πελάτες - προμηθευτές
- εμπορικές οργανώσεις
- μετόχους
- ανταγωνιστές
- δημόσιες αρχές
- λογιστές
- τράπεζες

Η μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα αποτελεί σημαντικό έργο του οποίου η διαχείριση θα είναι καλύτερη αν υπάρχει έγκαιρος και οργανωμένος σχεδιασμός. Μία αποτελεσματική στρατηγική μετάβασης θα πρέπει να αποσκοπεί, τόσο στον εντοπισμό των ευκαιριών που προκύπτουν από την εισαγωγή του ευρώ, όσο και στη μείωση του κόστους μετάβασης.

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να θεωρούν τη μετάβαση στο ευρώ ως ολοκληρωμένο έργο, το οποίο θα τους επιτρέψει να βελτιώσουν συνολικά την αποτελεσματικότητά τους στον νέο αιώνα.

6.3. ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στα επόμενα έξι κεφάλαια καταγράφονται ενδεχόμενες επιπτώσεις της εισαγωγής του ευρώ σε όλες τις εταιρικές λειτουργίες: μάρκετινγκ, προμήθειες, χρηματοδότηση, ανθρώπινο δυναμικό, λογιστικά και φορολογικά, συστήματα πληροφορικής. Οι λεπτομερείς κατάλογοι ενδεδειγμένων ενεργειών προπαρασκευής (checklists), επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να προσδιορίσουν τα θέματα που άπτονται κάθε λειτουργίας και να ορίσουν τα κατάλληλα πρόσωπα για το χειρισμό τους.

Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει ένα τμήμα με θέμα τη διαχείριση του προγράμματος εισαγωγής του ευρώ και εκτιμά τους απαιτούμενους πόρους και τις ημερομηνίες έναρξης των ενεργειών. Ο υπεύθυνος του προγράμματος, θα πρέπει να ενσωματώσει τις αναφορές κάθε τμήματος της επιχείρησης σε ένα σφαιρικό σχέδιο ενεργειών. Οι κατάλογοι δεν περιλαμβάνουν όλα τα στοιχεία, και οι επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να παραβλέψουν άλλα θέματα τα οποία έχουν ενδεχομένως ιδιαίτερη βαρύτητα στις δικές τους περιπτώσεις.

6.3.1. ΑΓΟΡΕΣ

6.3.1.1. Ευκολότερη πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές

Με την εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου, τη μείωση του κόστους των διασυνοριακών συναλλαγών και την επικράτηση διαφάνειας στις τιμές σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ευρώ θα βελτιώσει την πρόσβαση στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά. Το ευρώ θα επιτρέψει σε επιχειρήσεις διαφορετικών χωρών να «μιλούν» την ίδια οικονομική γλώσσα και επομένως θα διευκολύνει το εμπόριο μεταξύ των κρατών-μελών που συμμετέχουν στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Αυτό, θα ισχύει επί εξαγωγών, εισαγωγών, άμεσων επενδύσεων, συμμαχιών... Η

Ευρωπαϊκή Ένωση θα αποτελεί τελικώς μία εγχώρια αγορά μεγαλύτερη από εκείνη των Ηνωμένων Πολιτειών.

6.3.1.2. Φθηνότερες εξαγωγές

Το ευρώ θα οδηγήσει σε σημαντικές μειώσεις του κόστους που σχετίζεται με συναλλαγές σε συνάλλαγμα: το «hedging» (πράξεις εξασφάλισης έναντι συναλλαγματικών κινδύνων) θα καταστεί περιττό, οι τιμοκατάλογοι θα εκφράζονται σε ευρώ, κλπ. Οι επιχειρήσεις θα είναι σε θέση να διαμορφώσουν χαμηλότερες τιμές στις αγορές στις οποίες πραγματοποιούν εξαγωγές.

6.3.1.3. Αυξημένος ανταγωνισμός στις εγχώριες αγορές

Η ευκολότερη πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές θα επηρεάσει τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις εγχώριες αγορές, αφού θα διευκολύνει την πρόσβαση σ' αυτές, ξένων ανταγωνιστών. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει επομένως να εκτιμήσουν αν η εισαγωγή του ευρώ θα εντείνει τον ανταγωνισμό στις αγορές τους, και αν ναι, να εκτιμήσουν το πώς θα επηρεαστούν οι ίδιες - είτε λόγω των αυξημένων εισαγωγών είτε λόγω άμεσων επενδύσεων από τρίτες χώρες.

6.3.1.4. Προσαρμογή στη νέα δομή της αγοράς

Όταν εξαλειφθεί το συναλλαγματικό εμπόδιο, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να επανεξετάσουν την οριοθέτηση των αγορών τους. Εναλλακτικά κριτήρια θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν οριοθέτηση βάσει γλωσσικών ή πολιτισμικών συγγενειών.

6.3.2. ΠΡΟΪΟΝΤΑ

6.3.2.1. Νέα προϊόντα

Το ευρώ θα δημιουργήσει μία αγορά 370 εκατομμυρίων καταναλωτών και την ευκαιρία για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να εισέλθουν σε νέες αγορές. Αυτό ίσως απαιτήσει την τροποποίηση προϊόντων και υπηρεσιών, έτσι ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες των ευρωπαϊών καταναλωτών.

Η ίδια η μετάβαση στο ευρώ παρέχει ευκαιρίες για ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, όπως λογιστικό λογισμικό, εργαλεία/δυνατότητες παροχής υπηρεσιών συμβούλου, ταμειακές μηχανές,

αριθμομηχανές, συσκευές μετατροπής συναλλάγματος, ανταλλαγής νομισμάτων

6.3.2.2. Προσαρμογή προϊόντων και συσκευασία

Πριν διεισδύσουν σε νέες αγορές, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάσουν αν τα προϊόντα τους θα πρέπει να προσαρμοστούν (πρότυπα ποιότητας, συσκευασία) ώστε να ικανοποιούν ανάγκες διαφορετικών κατηγοριών πελατών. Το ευρώ θα οδηγήσει σε εντονότερο ανταγωνισμό και μεγαλύτερη διαφάνεια στις τιμές στην ευρωπαϊκή αγορά και επίσης θα δημιουργήσει πίεση στις τιμές, ειδικώς στα τυποποιημένα προϊόντα. Οι επιχειρήσεις ίσως θα πρέπει να προσαρμόσουν ορισμένα προϊόντα, έτσι ώστε να καθιερώσουν νέα, εμπορικώς αποδεκτά επίπεδα τιμών, ή να αντιμετωπίσουν ενδεχόμενη όξυνση του ανταγωνισμού.

6.3.2.3. Εξυπηρέτηση πελατών

Ο εντονότερος ανταγωνισμός στο εσωτερικό της ευρωπαϊκής αγοράς, θα αναγκάσει τις επιχειρήσεις να αναζητήσουν νέες μεθόδους διαφοροποίησης, βασισμένες σε παράγοντες άλλους από το προϊόν ή την τιμή. Οι επιχειρήσεις θα μπορούσαν να επικεντρώσουν το ενδιαφέρον τους στην ικανοποίηση του πελάτη, με βελτιώσεις στο επίπεδο της εξυπηρέτησης.

6.3.3. ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ

6.3.3.1. Διαφάνεια στις τιμές

Οι διαφορές των τιμών εντός της Ευρώπης λόγω πολιτισμικών διαφοροποιήσεων, διαφορών στη φορολογία, και το εργατικό κόστος- δεν είναι πάντοτε προφανείς, διότι εκφράζονται σε διαφορετικά νομίσματα. Το ευρώ θα διευκολύνει την εναρμόνιση των τιμών, καθιστώντας ευκολότερη τη σύγκριση τιμών ομοειδών προϊόντων σε διαφορετικές χώρες. Αυτό πιθανώς να είναι αντιπαραγωγικό για τις επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται συγκεκριμένες θέσεις στην αγορά (niche), εξέλιξη που θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με μεγαλύτερη διαφοροποίηση των προϊόντων.

6.3.3.2. Μετατροπή τιμών σε ευρώ

Η μετατροπή των τιμών από τα εθνικά νομίσματα σε ευρώ, είναι μία απλή αριθμητική πράξη, και θα πρέπει να ακολουθεί μία ορισμένη σειρά

κανόνων. Κατά το νόμο, η μετατροπή τιμών σε ευρώ θα απαιτήσει τη χρήση ισοτιμίας με έξι σημαντικά ψηφία. Για να γίνει μετατροπή από ένα εθνικό νόμισμα σε άλλο, τα ποσά θα πρέπει πρώτα να μετατραπούν σε ευρώ και στη συνέχεια στο δεύτερο εθνικό νόμισμα. Το ποσό σε ευρώ μπορεί να στρογγυλοποιηθεί σε τρία δεκαδικά ψηφία και μετά θα πρέπει να στρογγυλοποιηθεί προς τα επάνω ή προς τα κάτω, σε δύο δεκαδικά ψηφία, αναλόγως με το ποια είναι η πλησιέστερη υποδιαίρεση.

Υπάρχουν πολλά ζητήματα τα οποία μπορούν να ανακύψουν από τη μετατροπή:

- Η στρογγυλοποίηση μπορεί να οδηγήσει σε υπολογίσιμες διαφορές στις τιμές ειδών με μικρή αξία.
- Θα επηρεαστεί η ευελιξία των τιμών: οι επιχειρήσεις που ελπίζουν να ορίσουν τις τιμές τους σε εμπορικά αποδεκτά επίπεδα, γνωστά ως "ψυχολογικές τιμές" (π.χ. 99 ευρώ), πιθανώς να ενθαρρυνθούν να τροποποιήσουν το προϊόν ή την τιμολογιακή τους πολιτική σε μία προσπάθεια να αντισταθμίσουν τη διαφορά της τιμής σε ευρώ.
- Η δημιουργία νέων ανταγωνιστικών δυνάμεων στις διάφορες αγορές, θα οδηγήσει σε νέα επίπεδα τιμών.
- Ορισμένες χώρες, όπως η Ιταλία, η Ισπανία και η Ελλάδα δεν περιλαμβάνουν δεκαδικούς στις νομισματικές αξίες τους και πιθανώς να αντιμετωπίσουν δυσκολίες με τα δεκαδικά ψηφία κατά τη μετατροπή σε ευρώ.

6.3.3.3. Προσαρμογή τιμοκαταλόγων

Έως το έτος 2002 το αργότερο, όλο το έντυπο υλικό που αναφέρεται σε τιμές θα πρέπει να τροποποιηθεί: κατάλογοι, καταστάσεις τιμών, αναφορές τρεχουσών τιμών, διαφημιστικό υλικό, βάσεις δεδομένων, κλπ. Τα στοιχεία αναφοράς των τιμών στο εσωτερικό της επιχείρησης θα πρέπει να αποθηκευθούν και να τροποποιηθούν.

6.3.3.4. Διπλή αναγραφή τιμών

Η διπλή αναγραφή τιμών σε ευρώ και σε εθνικό νόμισμα θα μπορούσε να διευκολύνει την αποδοχή του ευρώ. Αποτελεί δε ένα θέμα που έχει οδηγήσει σε αντιπαράθεση μεταξύ ενώσεων καταναλωτών, που υποστηρίζουν υποχρεωτικές διπλές αναγραφές στο επίπεδο του λιανικού εμπορίου, και των εμπόρων, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι μία τέτοια νομοθεσία θα ήταν δαπανηρή και αναποτελεσματική.

Λόγοι για μετάβαση νωρίς/αργά

Οι επιχειρήσεις μπορεί να πραγματοποιήσουν τη μετάβαση νωρίς...

- για τις σχέσεις τους με μεγάλες επιχειρήσεις που θα την πραγματοποιήσουν νωρίς
- για να απλοποιήσουν τις εμπορικές και επενδυτικές τους δραστηριότητες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- για να εξοικονομήσουν το κόστος διαχείρισης πολλών νομισμάτων
- επειδή οι χρηματοοικονομικές αγορές θα στραφούν στο ευρώ από το 1999
- για να προλάβουν ενδεχόμενες ελλείψεις πόρων, π.χ. ειδικούς τεχνολογίας της πληροφορίας
- για να αποφύγουν τα προβλήματα της τελευταίας στιγμής αφού η μετάβαση πρέπει να έχει ολοκληρωθεί ούτως ή άλλως έως το 2002
- για να μεταδώσουν την εντύπωση μιας δυναμικής και αποτελεσματικής επιχείρησης
- για να απλοποιήσουν την εσωτερική λογιστική και τις αναφορές, κάτι που ισχύει για επιχειρήσεις με θυγατρικές στο εξωτερικό
- για να προηγηθούν του ανταγωνισμού ή να τον ακολουθήσουν
- για την αντιμετώπιση έργων τα οποία ωριμάζουν μετά το 2002

Προς το παρόν, είναι βέβαιο ότι η διπλή αναγραφή είναι υποχρεωτική μόνο στην Ελλάδα (κατ' αρχήν από 1.1.2001), στην Αυστρία (το τελευταίο τρίμηνο του 2001) και στην Πορτογαλία (επίσης από 1.10.2001), αλλά με απαλλαγή των επιχειρήσεων με λιγότερους από 10 υπαλλήλους. πάντως, αρκετές επιχειρήσεις την εφαρμόζουν εθελοντικά για να επιδείξουν καλή εμπορική συμπεριφορά. Πολλά ξενοδοχεία και τράπεζες, ήδη προ του 1999, μνημόνευαν τις τιμές των δωματίων και των υπηρεσιών τους, αντιστοίχως, τόσο σε εθνικό νόμισμα όσο και σε ECU.

Για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις ή τις επιχειρήσεις που συναλλάσσονται κυρίως με άλλες επιχειρήσεις, η διπλή αναγραφή τιμών δεν θεωρείται ιδιαίτερο πρόβλημα. Οι περισσότερες επιχειρήσεις στη ζώνη

του Ευρώ δηλώνουν (παρόλο που δεν το κάνουν όλες) πρόθυμες να αναγράφουν τις τιμές τους και στα δύο νομίσματα, προς εξυπηρέτηση των πελατών τους. Η διπλή αναγραφή είναι σχετικά εύκολο να εφαρμοστεί σε σύνολα, αλλά οι διπλές ενδείξεις για κάθε είδος χωριστά είναι πιο δύσκολες. Στις περιπτώσεις διπλής αναγραφής τιμών, τα είδη των οποίων οι τιμές λιανικής ορίζονται σήμερα από τον κατασκευαστή (βιβλία, δίσκοι, προϊόντα διατροφής, ρουχισμού, κλπ.) θα απαιτήσουν ιδιαίτερη προσοχή. Οι δε κατάλογοι για ταχυδρομικές παραγγελίες πρέπει να τροποποιηθούν χωρίς καθυστέρηση, δεδομένων των χρονικών περιόδων της παραγωγής τους.

6.3.3.5. Αξιοποίηση του ευρώ για την προώθηση της εταιρικής εικόνας

Κατά την περίοδο της μετάβασης, θα επηρεαστεί και η εταιρική εικόνα της επιχείρησης. Ορισμένες επιχειρήσεις θα θεωρήσουν το ευρώ ως εξαναγκασμό, ενώ άλλες θα επιδείξουν ευελιξία επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον τους στις ανάγκες των πελατών τους (π.χ. διπλή αναγραφή τιμών). Πολλές μάλιστα, θα εκμεταλλευθούν το πρόγραμμα ευρώ, μεταδίδοντας την εικόνα αποτελεσματικής και εταιρείας - ηγέτη στην αγορά.

6.4. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

6.4.1. Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

Από την 1.7.1999, έχει καθιερωθεί το ευρώ στην αγορά συναλλάγματος και τη χρηματαγορά, καθώς και στους νέους τίτλους που εκδίδονται από τα κράτη μέλη. Αυτό ισχύει για όλα τα κράτη μέλη χωρίς παρέκκλιση.

Αντίθετα, όσον αφορά τα υφιστάμενα κρατικά ομόλογα, τα εταιρικά ομόλογα και τις μετοχές, η απόφαση ανήκει στη δικαιοδοσία κάθε κράτους μέλους.

Στην Ελλάδα, ο Ν. 2842/2000 προβλέπει τη μετονομασία αποθέματος των τίτλων του Δημοσίου σε ευρώ, αμέσως μετά την ένταξη της Ελλάδας στο Τρίτο Στάδιο, δηλαδή την 1.1.2001.

Εξ άλλου, όλη η αγορά κινητών αξιών στην ευρωζώνη, συμπεριλαμβανομένων των μετοχών, εισήλθε στο ευρώ από την αρχή του Τρίτου

Σταδίου. Η απόφαση αυτή υιοθετήθηκε ουσιαστικά για λόγους στρατηγικής, επειδή ο ανταγωνισμός μεταξύ των ευρωπαϊκών χρηματαγορών προβλέπεται ότι θα αυξηθεί, λόγω της μετάβασης στο ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία των Χρηματιστηρίων Αξιών συνιστούσε επίσης τη μετάβαση στο ευρώ για τα χρηματιστήρια όλων των κρατών μελών που συμμετέχουν στο ευρώ από τις 4.1.1999. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το Ν. 2842/2000, το ΧΑΑ, από την 1.1.2001, θα πραγματοποιεί διαπραγμάτευση και εκκαθάριση όλων των εισηγμένων χρεογράφων (μετοχών, ομολόγων, παραγώγων) σε ευρώ.

Σημειώνεται ότι, μετά τη μετάβαση των χρηματιστηριακών αγορών στο ευρώ, οι μετοχές εκφράζονται σε ευρώ και η τιμή ανοίγματος έχει υπολογιστεί με βάση την τιμή κλεισίματος της τελευταίας ημέρας του Δεκεμβρίου (δηλ. της 31/12), στην οποία εφαρμόστηκε η ισοτιμία ευρώ/εθνικής νομισματικής μονάδας που ορίστηκε την 1.1.1999.

Μετά τη μετατροπή της τιμής, έγινε στρογγυλοποίηση στην πλησιέστερη υποδιαίρεση (δηλαδή στο πλησιέστερο λεπτό του ευρώ).

- Για τις αξίες σε νόμισμα εκτός της ζώνης του ευρώ, δεν αλλάζουν τα δεδομένα της απεικόνισης.
- Στην περίπτωση των ομολόγων και λοιπών τίτλων σε άυλη μορφή, η καθιέρωση του ευρώ επιβάλλει τη μετατροπή των λογαριασμών σε ευρώ με δύο δεκαδικά ψηφία.
- Όσον αφορά τους φυσικούς τίτλους, η καθιέρωση του ευρώ δεν επηρεάζει την απεικόνιση των τιμών τους.

Υπολογίζεται, ωστόσο, μια ονομαστική αγοραία αξία από τους διαμεσολαβητές για όλες τις πράξεις που συνδέονται με τους τίτλους αυτούς (πχ. πληρωμή τοκομεριδίου).

6.4.2. ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΜΕΓΑΛΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Από την 1.1.1999, μόνο η ισοτιμία του ευρώ δημοσιεύεται στις ευρωπαϊκές αγορές συναλλάγματος. Δεν υπάρχει πλέον ισοτιμία φράγκου/δολαρίου ή μάρκου/γιεν, αλλά ισοτιμία ευρώ/δολαρίου ή ευρώ/γιεν. Η τιμή fixing της δραχμής θα καταργηθεί την 1.1.2001 και δεν πρόκειται να αντικατασταθεί από κάποια αντίστοιχη. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2842/2000, «Η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσιεύει δελτία τιμών αναφοράς του ευρώ προς τα ξένα νομίσματα με βάση τα αντίστοιχα δελτία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να εκδίδει ημερήσιο δελτίο τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων για τις ανάγκες των καταστημάτων της».

Υπενθυμίζεται ότι το δολάριο συμμετέχει σήμερα στο 83% των συναλλαγών στις αγορές συναλλάγματος και στο 48% των εμπορικών

συναλλαγών. Εξάλλου, τα δύο τρίτα των περιουσιακών στοιχείων σε συνάλλαγμα είναι εκφρασμένα στο νόμισμα αυτό.

Μετά την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος, το 90% τουλάχιστον των συναλλαγών των κρατών μελών της Ε.Ε. Θα γίνεται σε ευρώ. Ως εκ τούτου, η επίδραση των διακυμάνσεων του δολαρίου και του γιεν στις ευρωπαϊκές οικονομίες θα μειωθεί σημαντικά.

Συνεπώς, η εισαγωγή του ευρώ συμβάλλει στην ενίσχυση του εμπορικού και οικονομικού κύρους της Ευρώπης.

Συνολικά, λοιπόν, η εισαγωγή του ευρώ θα διευκολύνει μακροπρόθεσμα τη δημιουργία ενός πιο ισορροπημένου διεθνούς νομισματικού συστήματος.

6.4.3. ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Οι προετοιμασίες για την ομαλή μετάβαση στο ευρώ απέδωσαν: η διακύμανση των ευρωπαϊκών νομισμάτων μειώθηκε ουσιαστικά από το 1995. Πολλούς μήνες πριν από την εισαγωγή του ευρώ, οι ισοτιμίες των νομισμάτων του ΕΝΣ ήταν πολύ κοντά στην κεντρική ισοτιμία τους.

Το ecu έναντι των ευρωπαϊκών νομισμάτων παρουσίασε μεγαλύτερες διακυμάνσεις τις τελευταίες ημέρες του Δεκεμβρίου του 1998, λόγω της πτωτικής τάσης της στερλίνας, η οποία συμμετείχε στο ecu κατά 13,4%.

Σε ό,τι αφορά τη δραχμή, οι εκθέσεις της ΕΚΤ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαπιστώνουν ότι η διακύμανση της δραχμής, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της ημερομηνίας αξιολόγησης, μειώθηκε σημαντικά. Η δραχμή, από τον Ιούνιο του 2000, κινείται ομαλά προς την κεντρική της ισοτιμία, στην οποία θα "κλειδωθεί" στις 31.12.2000.

6.4.4. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ

Για το αν υπάρχουν διαφορές στα επιτόκια μεταξύ των κρατών μελών πρέπει να γίνει διάκριση ανάμεσα στα επιτόκια παρέμβασης της χρηματαγοράς (που ορίζονται από την ΕΚΤ), τα διατραπεζικά επιτόκια (τυπικές περιόδοι) και τα άλλα.

Στα επιτόκια παρέμβασης της χρηματαγοράς δεν υπάρχει πλέον διαφορά, εφόσον, στην πράξη, οι αποφάσεις λαμβάνονται μόνον από ένα φορέα, την ΕΚΤ, που υποκαθιστά τις διάφορες εθνικές κεντρικές τράπεζες, οι οποίες καλούνται απλώς να εφαρμόσουν τις αποφάσεις της.

Τα εθνικά διατραπεζικά επιτόκια έχουν αντικατασταθεί από ευρωπαϊκά επιτόκια, που καθορίζονται από τις κυριότερες εμπορικές

τράπεζες της Ευρώπης και δημοσιεύονται σε καθημερινή βάση. Συνεπώς, τα επιτόκια Euribor και Eonia πήραν τη θέση των εθνικών επιτοκίων αναφοράς την 1/1/1999. Στην Ελλάδα, την 1/1/2001 το Euribor θα αντικαταστήσει το Athibor (άρθρο 3, Ν.2842/2000).

Στα άλλα επιτόκια, υπάρχουν διαφορές ανάλογα με την οικονομική κατάσταση κάθε κράτους μέλους. Οι διαφορές αυτές, πάντως, υπολογίζεται ότι δεν θα είναι σημαντικές, αν εξασφαλιστεί η οικονομική σύγκλιση.

6.5. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ ΤΗΣ

6.5.1. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η εισαγωγή του ευρώ θα έχει σημαντικές συνέπειες στην εμπορική πολιτική μιας επιχείρησης, όποιος και αν είναι ο τομέας δραστηριότητάς της.

Το ευρώ αποτελεί μια νέα εμπορική ευκαιρία

Η καθιέρωσή του και η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου επιτρέπουν να αναπτυχθεί μια πολιτική εξαγωγών με μειωμένους κινδύνους. Το ευρώ, λοιπόν, είναι μια ευκαιρία για να αναθεωρηθεί ριζικά η εμπορική στρατηγική μιας επιχείρησης.

Το ευρώ σημαίνει μεγαλύτερη διαφάνεια τιμών στην Ευρώπη

Αναμένεται, λοιπόν, η προσέγγιση των τιμών και των εμπορικών πρακτικών που, πιθανώς, να οδηγήσει σε ριζική μεταβολή της τιμολογιακής πολιτικής. Ταυτόχρονα, οι νέες συνθήκες μπορεί να δώσουν τέτοια ώθηση, ώστε να τροποποιηθεί και η πολιτική αγορών, λαμβάνοντας υπόψη τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι νέοι προμηθευτές στην Ευρώπη.

Το ευρώ συνεπάγεται τη μετατροπή όλων των σημερινών τιμών

Αν μια επιχείρηση παράγει ενδιάμεσα προϊόντα ή είδη που προορίζονται για άλλες επιχειρήσεις, η διαδικασία αυτή θα είναι πιο απλή σε σχέση με τις επιχειρήσεις που συναλλάσσονται με ιδιώτες.

Πράγματι:

- Οι τιμές αναφοράς, που χρησιμοποιούν σήμερα οι καταναλωτές, θα εκλείψουν και θα χρειαστεί να αποκτηθούν ή να δημιουργηθούν νέες συνήθειες, με επίγνωση ότι οι νέες τιμές σε ευρώ θα είναι οπτικά κατά πολύ χαμηλότερες από τις παλιές τιμές σε δραχμές. Συνεπώς, πολλές

επιχειρήσεις θα χρειαστεί να αναθεωρήσουν όλο το φάσμα των τιμών τους.

- Θα χρειαστεί επίσης να αλλάξουν οι "ψυχολογικές" τιμές. Πράγματι, η τιμή για ένα ζευγάρι παπούτσια που είναι σήμερα περίπου 24.900 δραχμές θα αντιστοιχεί σε 73,07 ευρώ, ποσό που δεν παρουσιάζει το ίδιο ενδιαφέρον από πλευράς μάρκετινγκ.
- Επίσης, θα χρειαστεί να αλλάξουν και οι συσκευασίες, είτε λόγω της νέας πολιτικής προϊόντων (1 συσκευασία με 6 μύτες που κόστιζε αρχικά 1.349 δραχμές θα κοστίζει τώρα 3,96 ευρώ, τιμή που δεν θα είναι ίσως "απόλυτα κατανοητή" για τους καταναλωτές) είτε για να μειωθούν στο ελάχιστο τα προβλήματα στρογγυλοποίησης (π.χ. αν η επιχείρηση παράγει ανταλλακτικά με τιμή μονάδας κάτω των 3,4 δραχμών, δηλαδή ένα λεπτό του ευρώ).

Σημειώνεται ότι, για να μειωθούν στο ελάχιστο οι συνέπειες της στρογγυλοποίησης στις τιμές μιας επιχείρησης, κυρίως στην περίπτωση προϊόντων με χαμηλή τιμή μονάδας που πωλούνται σε μεγάλες ποσότητες, υπάρχουν διάφορες λύσεις, όπως:

- η αναγραφή της τιμής, όχι πλέον ανά μονάδα, αλλά πχ. ανά 700 τεμάχια,
- η αλλαγή της συσκευασίας,
- η χρήση περισσότερων δεκαδικών ψηφίων για την αναγραφή της τιμής μονάδας.

Σχετικά με το τελευταίο σημείο, πρέπει να αναφερθεί ότι η καθιέρωση του ευρώ δεν θα επηρεάσει την ισχύουσα πρακτική απεικόνισης τιμών, των οποίων τα ποσά έχουν πάνω από 2 δεκαδικά ψηφία. Πράγματι, η στρογγυλοποίηση στα 2 δεκαδικά ψηφία που προβλέπει ο κοινοτικός κανονισμός για τα αναγραφόμενα ποσά δεν είναι παρά ένα κατώτατο όριο¹⁷.

Συνιστάται λοιπόν, στους οικονομικούς εταίρους, οι οποίοι θέλουν να καθορίσουν τα τιμολόγια τους ή να γνωρίζουν τις τιμές με μεγαλύτερη ακρίβεια από το λεπτό του ευρώ, να προσέξουν τις τεχνικές και τις χρηματοοικονομικές συνέπειες της σχετικής απόφασης στις σχέσεις με τους πελάτες και τους προμηθευτές.

Στον τομέα του εμπορίου, θα χρειαστεί, παράλληλα, να διαμορφωθεί μια προοδευτική στρατηγική ενημέρωσης των πελατών, με σκοπό να εξοικειωθούν βαθμιαία στις μελλοντικές τιμές σε ευρώ. Η εμφάνιση του ευρώ, εξάλλου, αναμένεται ότι θα διευκολύνει τη χρήση του ηλεκτρονικού χρήματος για τις πληρωμές, γεγονός που ίσως απαιτήσει την προσαρμογή ορισμένων επιχειρήσεων.

¹⁷ Εννοείται ότι δεν ισχύει για τα πληρωτέα ποσά που πρέπει υποχρεωτικά να στρογγυλοποιούνται στο λεπτό του ευρώ.

Πέρα από τα τεχνικά προβλήματα, το ευρώ είναι, κυρίως, μια εμπορική πρόκληση. Είναι, λοιπόν, επιτακτική ανάγκη να προσδιοριστεί, το ταχύτερο δυνατό, η εμπορική στρατηγική μιας επιχείρησης σε ευρώ, ανάλογα με τη δραστηριότητα και το είδος της πελατείας της.

6.5.2. ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

Απόψεις πελατών-προμηθευτών μιας επιχείρησης για το αν μπορούν να επιβάλλουν τη μετάβαση στο ευρώ από την αρχή της μεταβατικής περιόδου.

Από νομική άποψη

Κανείς δεν μπορεί να υποχρεώσει μια επιχείρηση να μετατρέψει το λογιστικό της σύστημα σε ευρώ, εφόσον πρόκειται καθαρά για απόφαση που αφορά την εσωτερική της διαχείριση. Εξάλλου, η αρχή που θέσπισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Δεκέμβριος 1999) στη Μαδρίτη είναι ότι η χρήση του ευρώ, στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, δεν μπορεί ούτε να επιβληθεί ούτε να απαγορευτεί. Κατ' εφαρμογή της, οι πελάτες και οι προμηθευτές μιας επιχείρησης δεν μπορούν να επιβάλουν την πρόωρη μετάβαση στο ευρώ για τις διαδικασίες τιμολόγησης ή αγορών. Οι κοινοτικοί κανονισμοί προβλέπουν ότι οι νομικές πράξεις-και κατά συνέπεια και οι συμβάσεις-θα εκτελούνται στη νομισματική μονάδα, στην οποία έχουν συναφθεί, από 1.1.1999 έως 1.1.2002, εκτός αν τα συμβαλλόμενα μέρη καταλήξουν σε διαφορετική συμφωνία¹⁸. Οι πελάτες θα έχουν, ωστόσο, τη δυνατότητα να εξοφλήσουν τα χρέη τους είτε στη νομισματική μονάδα της σύμβασης¹⁹ είτε σε ευρώ.

Από πρακτική άποψη

Οι σχέσεις με τους πελάτες και τους προμηθευτές παραμένουν συμβατικές. Καμία νομοθετική ή κανονιστική διάταξη δεν μπορεί να εμποδίσει μια επιχείρηση να προσπαθήσει να επιβάλει, στους πελάτες της ή τους προμηθευτές της γενικούς όρους πωλήσεων, δελτία παραγγελίας ή τιμολόγια σε ευρώ.

Αντίθετα, υπάρχει δυνατότητα να προβλεφθούν κανόνες δεοντολογίας για το συγκεκριμένο θέμα. Κρίνεται ότι δεν είναι προς το συμφέρον καμιάς επιχείρησης, μεγάλης ή μικρής, να προκαλέσει σύγχυση και αναταραχή στους πελάτες και τους προμηθευτές της στο πλαίσιο της μετάβασης στο ευρώ.

¹⁸ Το ίδιο ισχύει και για τις κρατικές συμβάσεις.

¹⁹ Στην περίπτωση βεβαίως, που το νόμισμα της σύμβασης είναι νομισματική μονάδα της ζώνης του ευρώ.

Προτείνεται, λοιπόν, ένας κανόνας καλής πρακτικής και αυτοπειθαρχίας, με στόχο το κόστος, ενώ οι δυσκολίες της μετάβασης στο ευρώ, στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, να βαρύνουν την επιχείρηση που αναλαμβάνει τη σχετική πρωτοβουλία.

Η εφαρμογή αυτής της αρχής θα έχει ως αποτέλεσμα ότι:

- οι προμηθευτές δεν θα μπορέσουν να μετατρέψουν το σύστημα τιμολόγησης σε ευρώ, παρά μόνον αν είναι σε θέση να εκδίδουν και τιμολόγια σε δραχμές για όσους πελάτες τους το επιθυμούν,
- οι πελάτες δεν θα μπορέσουν να μετατρέψουν το σύστημα αγορών τους σε ευρώ, παρά μόνον αν είναι σε θέση να δίνουν παραγγελίες σε δραχμές σε όσους από τους προμηθευτές το επιθυμούν.

Από τεχνική άποψη

Οι λειτουργικές εφαρμογές του λογιστικού λογισμικού είναι καθοριστικές. Αν μια επιχείρηση έχει ήδη πολυνομισματικό λογιστικό σύστημα, ικανό να δέχεται και να εκδίδει τιμολόγια σε δραχμές, αλλά και σε άλλο νόμισμα, θα μπορέσει, χωρίς πρόβλημα, να τηρήσει την προαναφερθείσα αρχή. Το ευρώ θα θεωρηθεί απλώς ένα συμπληρωματικό νόμισμα και η χρήση του δεν θα συνεπάγεται πρόσθετο κόστος.

Αν μια επιχείρηση δεν έχει πολυνομισματικό λογιστικό σύστημα, η κατάσταση θα εξαρτηθεί, σε μεγάλο βαθμό, από τη δραστηριότητά της.

- Αν διατηρηθεί ένα σύστημα, το οποίο θα χειρίζεται ένα μόνο νόμισμα, επειδή η επιχείρηση δεν προτίθεται, μετά το 2002, να εκδίδει ή να δέχεται τιμολόγια σε διάφορα νομίσματα, η εφαρμογή των παραπάνω αρχών θα επιτρέψει να αποφευχθεί η τροποποίηση του λογιστικού συστήματος, ώστε να μπορεί να επεξεργάζεται δύο νομίσματα στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου και μόνο. Το σύστημα θα διατηρηθεί σε δραχμές μέχρι τις 31.12.2001 και κατόπιν θα εφαρμοστεί ένα σύστημα που θα λειτουργεί με βάση το ευρώ. Αν η επιχείρηση θέλει να ανταποκριθεί θετικά στο αίτημα ορισμένων πελατών ή προμηθευτών, οι οποίοι προτιμούν να κάνουν τις συναλλαγές τους σε ευρώ και τα αιτήματα αυτά δεν είναι πολλά, θα πρέπει, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, η επεξεργασία των συναλλαγών να γίνεται χειρόγραφα.
- Αν υπάρχει, όμως, η άποψη ότι, μετά την έναρξη της μεταβατικής περιόδου, σημαντικός αριθμός πελατών ή προμηθευτών της θα θέλουν να συναλλάσσονται σε ευρώ, δικαιολογείται πιθανώς η αγορά κατάλληλου, πολυνομισματικού λογισμικού.

Απόψεις πελατών-προμηθευτών από χώρες εκτός Ε.Ε. για το αν είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν το ευρώ από 1/1/2001:

Από νομική ή τεχνική άποψη, οι πελάτες και προμηθευτές εκτός Ε.Ε., με τους οποίους οι συναλλαγές γίνονται σε δραχμές, θα μπορούν, μέχρι την 1.1.2002 το αργότερο, να χρησιμοποιούν τη νομισματική αυτή μονάδα εξοφλώντας π.χ. τιμολόγια σε δραχμές.

Από πρακτική άποψη, ωστόσο, για τους πελάτες ή τους προμηθευτές εκτός Ε.Ε., η χρήση της δραχμής έχει γίνει πιο δύσκολη και ασφαλώς και πιο δαπανηρή, καθώς:

- η τιμή της δραχμής δεν θα δημοσιεύεται πλέον,
- χρειάζεται, ως εκ τούτου, να γίνει διπλή μετατροπή, από τη δραχμή στο ευρώ πρώτα και κατόπιν από το ευρώ στην εθνική νομισματική μονάδα, πράξη η οποία πιθανώς να χρεώνεται πιο ακριβά από την τοπική τράπεζα, έστω και αν η ισοτιμία ευρώ/δραχμής έχει αμετάκλητα προσδιοριστεί.

Επίσης, είναι πολύ πιθανό ότι οι πελάτες ή οι προμηθευτές θα προτιμήσουν πολύ γρήγορα να συναλλάσσονται μόνο σε μία νομισματική μονάδα με τους ευρωπαϊούς εταίρους τους στο εσωτερικό της ζώνης του ευρώ.

Αν, λοιπόν, μια επιχείρηση διαθέτει σημαντικό αριθμό πελατών και προμηθευτών εκτός της ζώνης του ευρώ, είναι αναμενόμενο ότι οι συναλλαγές γαζί τους θα γίνονται στο ευρώ πολύ πιο γρήγορα από ό,τι οι συναλλαγές με τους πελάτες εντός της ευρωζώνης. Συνεπώς, πρέπει να καταρτιστεί σύντομα κατάλογος τιμών σε ευρώ.

6.5.3. ΑΛΛΑΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Δεν θα αποφευχθεί τελείως η διεκπεραίωση ποσών σε δραχμές και ποσών σε ευρώ στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

Πέρα από τα λογιστικά θέματα, θα προκύψουν ενδεχομένως δύο είδη προβλημάτων:

- Σχετικά με τη νομισματική μονάδα διακανονισμού, που αντιμετωπίζεται χάρις στις δυνατότητες που προσφέρει το τραπεζικό σύστημα: οι τράπεζες μετατρέπουν τα ποσά σε δραχμές ή σε ευρώ, που πιστώνονται σε ένα λογαριασμό ανάλογα με τη νομισματική μονάδα στην οποία αυτός τηρείται.
- Σχετικά με την αντιστοίχιση, που θα προκύψει από το γεγονός ότι το τιμολόγιο και η εξόφληση μιας παραγγελίας μπορεί να είναι σε δύο διαφορετικές νομισματικές μονάδες, με αποτέλεσμα στρογγυλοποιήσεις

μετατροπής που δεν επιτρέπουν την αυτόματη αντιστοίχιση μεταξύ τιμολογίου και διακανονισμού.

Αυτό σημαίνει ότι, για κάθε συμβόλαιο ή, ελλείψει συμβολαίου, για κάθε πράξη, πρέπει να προσδιοριστεί συμβατικά με τον πελάτη ή τον προμηθευτή η νομισματική μονάδα που θα χρησιμοποιηθεί. Δηλαδή:

- Σε ένα ή περισσότερα τιμολόγια σε δραχμές θα πρέπει να αντιστοιχεί, κατά περίπτωση, μια παραγγελία σε δραχμές, στο πλαίσιο ενός συμβολαίου σε δραχμές ή με βάση τιμοκατάλογο εκφρασμένο σε δραχμές, και μια εντολή πληρωμής σε δραχμές.
- Σε ένα ή περισσότερα τιμολόγια σε ευρώ θα πρέπει να αντιστοιχεί, κατά περίπτωση, μια παραγγελία σε ευρώ, στο πλαίσιο ενός συμβολαίου σε ευρώ ή με βάση τιμοκατάλογο εκφρασμένο σε ευρώ, και μια εντολή πληρωμής σε ευρώ.

Είναι απαραίτητο για τον υπολογισμό των τιμών σε ευρώ να έχουν τηρηθεί απόλυτα οι κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης που προβλέπονται από τον κοινοτικό κανονισμό. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να προτιμηθεί μια πληρωμή στη μία ή την άλλη νομισματική μονάδα μέσω των συντελεστών μετατροπής ή των κανόνων στρογγυλοποίησης.

6.5.4. ΟΙ ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ ΤΟΥΣ

Οι ΔΕΚΟ, όπως η επιχείρηση ηλεκτρισμού (ΔΕΗ), φωταερίου (ΔΕΦΛ), Ο οργανισμός τηλεπικοινωνιών (ΟΤΕ), το ταχυδρομείο (ΕΛΤΛ), η εταιρεία ύδρευσης (ΕΥΔΑΠ) θα ακολουθήσουν πολιτική που περιλαμβάνεται στο Εθνικό Σχέδιο Μετάβασης.

Όσον αφορά τις σχέσεις μιας επιχείρησης με τις ΔΕΚΟ, προκύπτουν τρία βασικά ερωτήματα σχετικά με τη νομισματική μονάδα που θα χρησιμοποιηθεί για την τιμολόγηση, τη χρέωση και την εξόφληση.

Η τιμολόγηση

Για το θέμα αυτό δεν υπάρχει γενική τοποθέτηση, έστω και αν οι περισσότερες ΔΕΚΟ προσανατολίζονται, μάλλον, προς τη διατήρηση των τιμολογίων τους σε δραχμές με αναγραφή και σε ευρώ μέχρι το τέλος περίπου της μεταβατικής περιόδου.

Η χρέωση

Μέχρι στιγμής δεν έχει ληφθεί κάποια γενική απόφαση από τις ΔΕΚΟ, όσον αφορά τις σχέσεις με τις επιχειρήσεις-πελάτες τους. Η ισχύουσα αρχή είναι ότι θα διατηρηθεί η χρέωση σε δραχμές στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου.

Ορισμένες μπορεί να προτείνουν, ωστόσο, χρέωση σε ευρώ ήδη από το 2001. Η επιλογή αυτή ενδέχεται να προσφέρεται σε ορισμένες μόνο κατηγορίες επιχειρήσεων, ανάλογα με το ύψος της κατανάλωσής τους. Αν οι επιχειρήσεις επιλέξουν οι λογαριασμοί τους να εκδίδονται σε ευρώ, δεν θα υπάρχει δυνατότητα επαναφοράς στο παλιό καθεστώς.

Από την 7.7.2007, όλες οι ΔΕΚΟ θα εφαρμόζουν τη διπλή αναγραφή τιμών σε περιορισμένη έκταση, αναγράφοντας τα στοιχεία που αναφέρονται στο κάτω μέρος του λογαριασμού και στις δύο νομισματικές μονάδες, δραχμές και ευρώ.

Οι τρόποι εξόφλησης

Από νομική άποψη, μπορεί, χωρίς κανένα περιορισμό, να επιλεγεί η νομισματική μονάδα στην οποία θα εξοφλούνται οι λογαριασμοί στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Εκτιμάται, επίσης, ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, η δυνατότητα να πληρούνται οι λογαριασμοί σε δραχμές θα είναι η επικρατούσα πρακτική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

- 7.1. ΠΟΛΙΤΕΣ ΩΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ**
- 7.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ
ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ ΓΙΑ
ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ**
- 7.3. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ**
- 7.4. ΣΥΓΚΡΙΝΟΝΤΑΣ ΚΑΙ
ΚΡΙΝΟΝΤΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ**
- 7.5. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ**

**ΕΥΡΩ ΚΑΙ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ**

7.1. ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΩΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

7.1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εισαγωγή του νέου νομίσματος έχει αποφέρει σημαντικά και ουσιαστικά αποτελέσματα προς όφελος των καταναλωτών τα οποία αντισταθμίζουν -μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα- τις δυσχέρειες που παρουσιάζονται από τις αλλαγές που προκύπτουν στις καταναλωτικές πρακτικές και συνήθειες.

Οι πολίτες ως καταναλωτές είναι οι τελικοί αποδέκτες των αλλαγών και τεχνικών προσαρμογών που πραγματοποιούνται για τη μετάβαση στο ΕΥΡΩ σε όλους τους φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Οι επιπτώσεις από την εισαγωγή του νέου νομίσματος επηρεάζουν, τουλάχιστον για ένα χρονικό διάστημα, κάθε πτυχή των οικονομικών δραστηριοτήτων, των καταναλωτικών συνηθειών και του οικονομικού προγραμματισμού των καταναλωτών.

Η προετοιμασία των καταναλωτών στηριζόταν κυρίως στο να δοθούν η δυνατότητα και τα μέσα στον έλληνα καταναλωτή προκειμένου:

- να εξοικειωθεί με το ΕΥΡΩ, ως μια νέα μονάδα μέτρησης τιμών και εισοδημάτων και ως μέσον πληρωμών στη νέα κλίμακα αξιών.
- να μετατρέπει με ευχέρεια τη δραχμή σε ΕΥΡΩ και αντιστρόφως.
- να αναπτύξει αγοραστική συνείδηση και ικανότητα συγκρισιμότητας του επιπέδου τιμών με βάση το ΕΥΡΩ και τις υποδιαιρέσεις του.
- να συμμετέχει ενεργά στις εξελίξεις που αφορούν στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και να επωφεληθεί από τις νέες ευκαιρίες και προοπτικές που διαγράφονται.

Παράλληλα με τις διαδικασίες έγκαιρης προετοιμασίας των καταναλωτών για την κυκλοφορία του νέου νομίσματος απαιτούνταν η δημιουργία από πλευράς όλων των εμπλεκομένων δημοσίων και ιδιωτικών φορέων, κλίματος εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας στις συναλλαγές σε ΕΥΡΩ, που θα συνέβαλε σημαντικά στην ομαλή και αδιάλειπτη λειτουργία της αγοράς και πώλησης προϊόντων, υπηρεσιών και αξιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Για το σκοπό αυτό και σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς ελήφθησαν συγκεκριμένα μέτρα, σε νομοθετική ή εθελοντική βάση, τα οποία αποβλέπουν αφ' ενός στην ομαλή μετάβαση

της χώρας στο ΕΥΡΩ αφ' ετέρου στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που θα επέφερε η εισαγωγή του ΕΥΡΩ.

Τα μέτρα αυτά ενδεικτικά αφορούν :

1. στην ενίσχυση της προστασίας και διασφάλισης των συμφερόντων των καταναλωτών κατά τη διάρκεια της μεταβατικής και τελικής περιόδου, μέσω της ανάπτυξης μηχανισμών για την εξασφάλιση της νομιμότητας και διαφάνειας των συναλλαγών σε ΕΥΡΩ.
2. στην εφαρμογή δράσεων ευρείας ενημέρωσης, πληροφόρησης και εκπαίδευσης για τις επιπτώσεις της εισαγωγής του ΕΥΡΩ σε όλες τις πτυχές οικονομικής δραστηριότητας στις οποίες υπεισέρχεται η χρήση χρήματος σε οποιαδήποτε μορφή (χαρτονομίσματα, κέρματα, λογιστικό, πλαστικό και ηλεκτρονικό).
3. στην παρουσίαση των ευκαιριών και των ωφελειών που προκύπτουν για τους καταναλωτές με την καθιέρωση του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος.
4. στη δημιουργία των προϋποθέσεων για ανοικτό και διαρκή διάλογο μεταξύ των επαγγελματικών ενώσεων, καταναλωτικών οργανώσεων και δημοσίων αρχών ώστε να εξασφαλιστεί η ανταλλαγή απόψεων και η προώθηση των συμφερόντων των καταναλωτών στη λήψη αποφάσεων και στη χάραξη πολιτικών σε τομείς που τους αφορούν καθώς επίσης και η θέσπιση προτύπων καλής πρακτικής κοινά αποδεκτών.
5. στη συστηματική αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που συνεπάγεται η εισαγωγή του ΕΥΡΩ όπως :
 - η δυνατότητα συγκρισιμότητας των τιμών των προϊόντων και υπηρεσιών στις διάφορες χώρες της Ευρώπης, λόγω της κυκλοφορίας ενός ενιαίου νομίσματος σε όλα τα Κράτη μέλη, γεγονός που διευκολύνει τις αγορές και συμβάλει στη μείωση των τιμών λόγω αυξημένου ανταγωνισμού.
 - η εξάλειψη του κόστους μετατροπής συναλλάγματος δεδομένου ότι δεν θα απαιτείται από το έτος 2001 και μετά η μετατροπή των εθνικών νομισμάτων για την αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών στις άλλες χώρες
 - η δημιουργία συνθηκών αυξημένου ανταγωνισμού στον χρηματοπιστωτικό τομέα (δάνεια, ασφάλειες, επενδύσεις, προσωπικά συνταξιοδοτικά προγράμματα κα.) θα ωφελήσουν σημαντικά τον καταναλωτή.

- η ενίσχυση της σταθερότητας των τιμών και της πτώσης των επιτοκίων λόγω της σταθερότητας του νέου νομίσματος.
6. στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των δυσχερειών που θα προκύψουν από:
- την προσωρινή 'απώλεια' της αίσθησης των τιμών λόγω της μη δυνατότητας αυτόματης αντίληψης σχετικά με το επίπεδο των τιμών δεδομένου ότι στην αρχή της κυκλοφορίας του το ΕΥΡΩ θα αντιμετωπιστεί ως ξένο νόμισμα,
 - την ανάγκη προσαρμογής των προσωπικών εσόδων και εξόδων λόγω της δημιουργίας ενός νέου 'πλαισίου αναφοράς' σχετικά με τον προσωπικό και οικιακό προϋπολογισμό, τα εισοδήματα, τη φορολογία τους, τις προσωπικές καταθέσεις, τις ασφάλειες κλπ,
 - την ανάγκη προετοιμασίας των ατόμων με ειδικές ανάγκες να χρησιμοποιούν ευχερώς το νέο νόμισμα και τις υποδιαιρέσεις τους ιδιαίτερα τη χρονική περίοδο κατά την οποία τα δύο νομίσματα (εθνικό νόμισμα και ΕΥΡΩ) θα κυκλοφορούν παράλληλα,
 - τη χρήση του ΕΥΡΩ και των δεκαδικών του υποδιαιρέσεων ιδιαίτερα για τους καταναλωτές οι οποίοι χρησιμοποιούν εθνικό νόμισμα χωρίς δεκαδική υποδιαίρεση.

7.1.2. Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΙΣΜΑ – ΟΦΕΛΗ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ

7.1.2.1. Η μεγαλύτερη δυσκολία της αλλαγής του εθνικού νομίσματος.

Οι επιπτώσεις από την εισαγωγή του νέου νομίσματος θα επηρεάσουν, τουλάχιστον κατά το πρώτο στάδιο εφαρμογής του και μέχρι την εξοικείωση του κόσμου, κάθε πτυχή των οικονομικών δραστηριοτήτων και των καταναλωτικών συνηθειών όλου του συναλλασσόμενου κοινού.

Η μεγαλύτερη δυσκολία της νομισματικής ένωσης συνδέεται άμεσα με το γεγονός ότι για οποιονδήποτε λαό, το εθνικό του νόμισμα εκτός από μέσο συναλλαγών ή οικονομικό εργαλείο, εκφράζει και τις πολιτισμικές αξίες μιας κοινωνίας, καθώς επίσης αποτελεί και ισχυρό κοινωνικό δεσμό, όχι μόνον μεταξύ των ατόμων που το χρησιμοποιούν αλλά και μεταξύ πολιτών και κράτους, μέσω της φορολογίας και της αναδιανομής. Ορισμένες μάλιστα χώρες είναι πολύ συνδεδεμένες με το εθνικό τους νόμισμα και αντιμετωπίζουν ψυχολογικές ή κοινωνιολογικές δυσκολίες για να το αλλάξουν.

7.1.2.2. Τα σημεία στα οποία πρέπει να επικεντρωθεί η προετοιμασία του συναλλασσόμενου κοινού και οι δυσκολίες προσαρμογής του στο Ευρώ.

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για το Ευρώ, οι ομάδες ειδικών (οικονομολόγοι, νομικοί, ψυχολόγοι) οι οποίοι μελέτησαν τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της μετάβασης, εντόπισαν τις δυσκολίες σε τρία κυρίως σημεία:

α. Την οικοδόμηση εμπιστοσύνης για το νέο νόμισμα

Η αποδοχή του νέου νομίσματος από το κοινό και η δημιουργία από πλευράς όλων των εμπλεκόμενων δημοσίων και ιδιωτικών φορέων κλίματος εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας στις συναλλαγές, αποτελεί πρώτης προτεραιότητας θέμα για την καθιέρωση του Ευρώ και θα συμβάλει σημαντικά στην ευρεία, ομαλή και χωρίς προβλήματα λειτουργία των αγορών και την χρησιμοποίησή του στις αγοραπωλησίες προϊόντων, υπηρεσιών και αξιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

β. Την εκπαίδευση της μνήμης των καταναλωτών στο νέο σύστημα τιμών των καθημερινών αγαθών, εισπράξεων και πληρωμών.

Ο κίνδυνος αναστάτωσης από τις διαφορετικές αξίες είναι εξίσου σημαντικός. Η εμφάνιση του Ευρώ θα συνεπάγεται τη διαίρεση τιμών και επομένως θα δημιουργήσει νέες αξίες, η κακή εκτίμηση των οποίων, λόγω μη εξοικείωσης του κοινού, μπορεί να δημιουργήσει την εντύπωση ότι μειώθηκαν οι τιμές των προϊόντων και να αντιδράσει με υπερκατανάλωση ή αντίθετα ότι μειώθηκαν οι μισθοί δηλαδή το εισόδημά του.

Επίσης πρόβλημα δημιουργούν οι υπολογισμοί με τις τιμές μετατροπής (έξι χαρακτηριστικά ψηφία), οι κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης για την μετάβαση από ένα ποσό στο εθνικό νόμισμα στο ισοδύναμό του σε Ευρώ και αντιστρόφως.

γ. Την εξοικείωση του κοινού με μια νέα κλίμακα αξιών

Το συναλλασσόμενο κοινό θα πρέπει επίσης να συνηθίσει σε διαφορετικό αριθμό χαρτονομισμάτων και κερμάτων στην τσέπη του, τα οποία θα εκφράζουν μια διαφορετική κλίμακα αξιών από αυτήν που είχε συνηθίσει από τα παιδικά του ακόμη χρόνια (π.χ. σε ορισμένες χώρες δεν υπάρχουν λεπτά, οι Ιταλοί θα είναι υποχρεωμένοι να συνηθίσουν σε κέρματα με μεγάλη ονομαστική αξία κλπ).

7.1.2.3. Η οργάνωση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο του έργου ενημέρωσης του κοινού κάθε χώρας που συμμετέχει στην ζώνη του Ευρώ.

Η στρατηγική της ενημέρωσης του κοινού περιλαμβάνει τρεις βασικούς άξονες:

1. στην δημιουργία Εθνικών Προγραμμάτων Επικοινωνιακής Πολιτικής & Τοπικών Κέντρων Παρακολούθησης της μετάβασης στο Ευρώ στα οποία ανατίθεται η ενημέρωση για το Ευρώ σε τοπικό επίπεδο και καλούνται να ενισχύσουν τη διαμεσολάβηση σε μικροδιαφορές σχετικά με την κατανάλωση. Επίσης, αναπτύσσουν συνεργασίες μεταξύ των αρμοδίων φορέων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα ώστε να επιτευχθεί καλύτερος συντονισμός των δράσεων επικοινωνίας.
2. στην εφαρμογή εθνικών σχεδίων επικοινωνίας και δράσεων ευρείας ενημέρωσης, πληροφόρησης και εκπαίδευσης για τις επιπτώσεις της εισαγωγής του Ευρώ σε όλες τις πηγές της οικονομικής δραστηριότητας. Ανάλογα με τον στόχο, τα μέσα που χρησιμοποιούνται ποικίλλουν από την εξειδικευμένη κατάρτιση μέχρι τις τηλεοπτικές παρουσιάσεις, τη μαζική διανομή φυλλαδίων, τη λειτουργία ανοικτών τηλεφωνικών γραμμών κλπ.
3. στην επισήμανση των πλεονεκτημάτων, των ευκαιριών και των ωφελειών που προκύπτουν από την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος στον ευρωπαϊκό χώρο και την αξιοποίηση αυτών.

7.1.2.4. Οι ωφέλειες του απλού πολίτη και καταναλωτή από την συμμετοχή της χώρας του στην ΟΝΕ και από την εισαγωγή του Ευρώ

Τα πλεονεκτήματα και οφέλη για το ευρύ κοινό από την εισαγωγή του Ευρώ ως κοινού νομίσματος σε Ευρωπαϊκό επίπεδο είναι σημαντικά, τα σπουδαιότερα των οποίων είναι:

- η μείωση του κόστους δανεισμού λόγω πτώσης των επιτοκίων και η αύξηση της αγοραστικής δύναμης μέσω του χαμηλότερου πληθωρισμού και της πολιτικής σταθερότητας των τιμών
- η δυνατότητα άμεσης συγκρισιμότητας των τιμών των προϊόντων και υπηρεσιών στις διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς όχι μόνον οι τιμές αλλά και οι μισθοί (δηλαδή η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών) θα εκφράζονται στο Ενιαίο νόμισμα, στο Ευρώ. Το γεγονός αυτό είναι βέβαιο ότι θα συμβάλει στην όξυνση του ανταγωνισμού και επομένως στην μείωση των τιμών αλλά και θα

οδηγήσει στην άμβλυνση των σοβαρών αποκλίσεων στις τιμές ομοειδών προϊόντων που παρατηρούνται μεταξύ των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, σημαντικές διαφορές στις τιμές προϊόντων, κυρίως πολυεθνικών εταιρειών, των χωρών-μελών δεν θα δικαιολογούνται, παρά μόνον στον βαθμό που αυτές αντικατοπτρίζουν την διαφορετική αγοραστική δύναμη των πολιτών μεταξύ των χωρών.

Οι επιπτώσεις αυτές στις τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων ακόμη και αυτών του δημόσιου και τραπεζικού τομέα, σε συνδυασμό με τον αυξημένο ανταγωνισμό, στον ενιαίο πλέον ευρωπαϊκό χώρο, θα έχει θετικά αποτελέσματα στο συναλλασσόμενο κοινό και στους καταναλωτές.

- η εξάλειψη του κόστους μετατροπής συναλλάγματος σε όλο το εύρος των συναλλαγών μεταξύ των χωρών-μελών της ζώνης του Ευρώ αφού από την μεταβατική περίοδο δεν υπάρχουν τιμές αγοράς και τιμές πώλησης νομισμάτων (ecart μετατροπής) αλλά θα χρησιμοποιούνται οι σταθερές και αμετάκλητες ισοτιμίες τους σε σχέση με το Ευρώ.
- το χαμηλότερο κόστος ταξιδιών και μεταφοράς κεφαλαίων σε άλλες χώρες, εξέλιξη η οποία ανοίγει το δρόμο για την ουσιαστική ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς.

7.1.2.5. Τα επιμέρους προβλήματα κατά την πρώτη περίοδο χρησιμοποίησης του Ευρώ

Τα προβλήματα που προέκυψαν κατά την εισαγωγή του ευρώ είναι:

Η προσωρινή «απώλεια» της αίσθησης των τιμών, των μισθών, της αξίας των τραπεζικών λογαριασμών λόγω της μη δυνατότητας αυτόματης αντίληψης σχετικά με την νέα κλίμακα αξιών

Η ανάγκη προετοιμασίας των ατόμων κυρίως με ειδικές ανάγκες (τυφλοί κλπ) αλλά και των ηλικιωμένων και των αναλφάβητων (που δύσκολα προσαρμόζονται σε νέα δεδομένα, ειδικά όταν αυτά απαιτούν και υπολογισμούς), ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν ευχερώς το νέο νόμισμα και ιδιαίτερα τις δεκαδικές υποδιαιρέσεις του.

Κατά το στάδιο προετοιμασίας του ευρέως συναλλασσόμενου κοινού με το νέο νόμισμα, καθοριστικό ρόλο θα διαδραματίσει, η έγκαιρη και αποτελεσματική ενημέρωσή του, παρέχοντας όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς (Δημόσιες Τράπεζες, επαγγελματικές οργανώσεις, σωματεία κλπ), συστηματική και ολοκληρωμένη πληροφόρηση για την κάλυψη όλου του φάσματος των αναγκών του κοινού.

7.1.2.6. Ενέργειες για την ομαλή χρησιμοποίηση του Ευρώ

Το Ευρώ είναι ένα νέο νόμισμα το οποίο αντικαθιστά τα εθνικά νομίσματα των χωρών που συμμετέχουν στην ΟΝΕ.

Επομένως, θα χρησιμοποιείται από την ημερομηνία εισαγωγής του ως νόμιμο χρήμα σε κυκλοφορία (1/1/2002), όπως ακριβώς χρησιμοποιούνται τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα των Δραχμών, Γερμανικών Μάρκων, Γαλλικών Φράγκων κ.λ.π. Η δυσκολία είναι να συνηθίσουν όλοι οι πολίτες στις νέες αξίες και στις διαφορετικές υποδιαιρέσεις των νομισμάτων σε Ευρώ. Συνεπώς, ο πολίτης θα πρέπει :

1. να εξοικειωθεί με το Ευρώ, ως μια νέα μονάδα μέτρησης τιμών και εισοδημάτων και ως μέσον πληρωμών στη νέα κλίμακα αξιών.
2. να αναπτύξει την απαιτούμενη αγοραστική συνείδηση και ικανότητα σύγκρισης του επιπέδου τιμών με βάση το νέο νόμισμα,
3. να μετατρέπει με ευχέρεια τις δραχμές και τα άλλα εθνικά νομίσματα σε Ευρώ και αντιστρόφως,
4. να επωφεληθεί από τις νέες ευκαιρίες και προοπτικές που διαγράφονται στην ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά και τέλος
5. να εξοικειωθεί και να επωφεληθεί από την σταδιακή παροχή υπηρεσιών και τραπεζικών προϊόντων σε Ευρώ.

7.1.3. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Από την 1η Ιανουαρίου 2002, το νέο νόμισμα αποτελεί πλέον πραγματικότητα. Η έγκαιρη εξοικείωση με τις αξίες των χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ θα βοηθήσει πραγματικά να αισθανθείτε άνετα με το νέο νόμισμα.

Μια καλή αρχή προς την κατεύθυνση αυτή θα ήταν η προσοχή στις τιμές σε ευρώ που αναγράφονται πλέον σε ευρεία κλίμακα. Θα ήταν χρήσιμο να υπολογίζονταν σε ευρώ τα ακόλουθα ποσά:

- το εβδομαδιαίο ή μηνιαίο εισόδημά σας
- τα κυριότερα έξοδά σας
- τις πληρωμές σας τοις μετρητοίς
- το ισοδύναμο ποσό των εβδομαδιαίων αγορών
- τις λοιπές δαπάνες σας.

Για τον υπολογισμό των ποσών αυτών να χρησιμοποιείτε τις τιμές μετατροπής, και στη συνέχεια να τα κολλήσετε σε κάποιο σημείο που να είναι εύκολα ορατά και να κρατήσετε και ένα αντίγραφο των υπολογισμών στο πορτοφόλι σας για να το συμβουλευέστε όταν κάνετε αγορές. Θα έχετε ακόμα μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις αναγραφόμενες τιμές όταν υπάρχει παραπλεύρως ο λογότυπος ευρώ.

7.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Τη Δευτέρα 4 Ιανουαρίου 1999, ολόκληρος ο νομισματικός τομέας, δηλαδή οι αγορές συναλλάγματος, οι κεφαλαιαγορές και τα χρηματιστήρια θα χρησιμοποιούν το ευρώ. Από την ημερομηνία αυτή ορισμένες επιχειρήσεις, τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αρχίσαν να μετατρέπουν τους λογαριασμούς και τις δραστηριότητές τους σε ευρώ και να προτείνουν, νομίμως, τα αγαθά και τις υπηρεσίες τους σε ευρώ. Οι καταναλωτές θα έχουν επίσης αυτή τη δυνατότητα. Όλοι αυτοί οι μηχανισμοί των αγορών πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα μια δυναμική διαδικασία, η οποία όμως θα επηρεαστεί από δύο είδη δυνάμεων: αφενός, δυναμικά στοιχεία που ωθούν σε αυξημένη χρήση του ευρώ και, αφετέρου, στατικές δυνάμεις που επιβραδύνουν αυτή την πρόοδο.

7.2.1. ΤΑ ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Η νομική δυναμική

Η νομισματική νομοθεσία που τέθηκε σε εφαρμογή στο σύνολό της, επιβάλλει δύο ουσιαστικούς κανόνες:

A. από την 1η Ιανουαρίου 1999 το ευρώ καθίσταται το νόμιμο νόμισμα των κρατών μελών που συμμετέχουν στη ζώνη ευρώ.

B. η αρχή «ούτε υποχρέωση ούτε απαγόρευση χρήσης» τίθεται σε ισχύ. Επιπλέον, όλα τα ποσά που λαμβάνει ένας πιστωτής σε ευρώ πρέπει να πιστώνονται στο λογαριασμό του στη νομισματική μονάδα στην οποία τηρείται ο λογαριασμός. Αυτό διευκολύνει εκείνους οι οποίοι θα αποφασίσουν τη μετατροπή σε ευρώ.

2. Οι μηχανικοί παράγοντες

Υπάρχουν ήδη δυναμικοί παράγοντες, πριν από την εισαγωγή του ευρώ. Αυτοί είναι η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και η ελεύθερη παροχή τραπεζικών υπηρεσιών, η ύπαρξη του ECU που χρησιμοποιείται ήδη από πολυάριθμες επιχειρήσεις, οι νέοι τρόποι λογιστικών πληρωμών όπως οι κάρτες πληρωμής θα διευκολύνουν την εισαγωγή του ευρώ. Από το 1999, οι κεφαλαιαγορές και τα χρηματιστήρια θα αρχίσουν να χρησιμοποιούν το ευρώ. Όπως και οι ιδιώτες κάτοχοι χαρτοφυλακίων, οι διάφοροι παράγοντες αυτών των αγορών θα πρέπει να αντιμετωπίσουν επίσης το ενιαίο νόμισμα.

Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να προτείνουν στους πελάτες και προμηθευτές τους ή ακόμα και στους μισθωτούς τους τη χρήση αυτού του νομίσματος. Πράγματι, για πολυάριθμες επιχειρήσεις η μετάβαση στο ευρώ αποτελεί στρατηγικό στόχο πρωταρχικής σημασίας για την επιβίωση

τους σε ένα παγκοσμιοποιημένο και ανταγωνιστικό περιβάλλον. Αυτές οι δυναμικές επιχειρήσεις θα προσπαθήσουν να διευρύνουν το πεδίο χρήσης του ευρώ σε όλους τους άλλους τομείς της οικονομίας, περιλαμβανομένων των τελικών χρηστών και των καταναλωτών.

3. Η δυναμική των ατομικών συμπεριφορών

Θα επιθυμήσουν ή θα παρακινηθούν να χρησιμοποιήσουν το ευρώ: 34 εκατομμύρια ευρωπαίοι ζουν κοντά στα σύνορα των κρατών μελών με τη ζώνη ευρώ σε συνοριακή ζώνη 30 χιλιομέτρων· 96 εκατομμύρια ευρωπαίοι ταξιδεύουν στο εσωτερικό της Ένωσης κάθε χρόνο· το 10% των νοικοκυριών στα κράτη μέλη κατέχει ομολογίες ή τίτλους χρηματιστηρίου. Τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα δεν αποτελούν πλέον, στην πλειονότητα των κρατών, το πλέον χρησιμοποιούμενο μέσο πληρωμής ιδιαίτερος για τα ποσά άνω των 100 ευρώ ή στις τουριστικές δαπάνες. Επιπλέον, η εξέλιξη των τεχνολογιών πληροφόρησης θα συμβάλει στο να μειωθεί ακόμη περισσότερο ο ρόλος του πιστωτικού χρήματος υπέρ των χαρτοφυλακίων και του ηλεκτρονικού χρήματος, χρεωστικών καρτών ή πιστωτικών καρτών.

7.2.2. ΤΑ ΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Παράλληλα με τα προαναφερόμενα δυναμικά στοιχεία υπάρχουν ανταγωνιστικές δυνάμεις, αδιαφορία, αντίσταση στην αλλαγή ή ακόμα και άρνηση του ενιαίου νομίσματος που θα καθυστερήσουν ή θα εμποδίσουν τη χρήση του ευρώ από ένα μέρος του πληθυσμού.

1. Η ετερογένεια των πληθυσμών

Η ηλικία και το φύλο, παράλο που δεν είναι οι μοναδικοί παράγοντες, μπορεί να επηρεάσουν σημαντικά τη δυναμική των συμπεριφορών. Η πλειονότητα των νέων ηλικίας από 15 έως 24 ετών είναι υπέρ του ευρώ, η μεγάλη πλειονότητα των ατόμων ηλικίας άνω των 55 ετών αντιτίθεται μάλλον στο ευρώ, το ίδιο και οι γυναίκες οι οποίες είναι στην πλειονότητά τους αρνητικές ή αναποφάσιστες σε ό,τι αφορά το ενιαίο νόμισμα.

Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κοινωνικών και επαγγελματικών κατηγοριών: τα ελεύθερα επαγγέλματα φαίνεται να έχουν την ευνοϊκότερη άποψη για το ευρώ, ενώ οι εργαζόμενοι σε χειρωνακτικά επαγγέλματα και οι μη απασχολούμενοι έχουν στην πλειονότητά τους αρνητική γνώμη ή είναι αναποφάσιστοι. Η συμπεριφορά μπορεί εξάλλου να επηρεαστεί από άλλους παράγοντες όπως το εάν ζει κάποιος σε μεθοριακή περιοχή και εάν χρησιμοποιεί καθημερινά άλλη νομισματική μονάδα, καθώς και από τη ψυχολογική διάσταση της σχέσης με το νόμισμα που υπερέχει όλων των άλλων κριτηρίων ταξινόμησης.

2. Οι διαφορετικές συμπεριφορές, στάσεις και προσδοκίες

Εκτός από τα σχετικά πολύπλοκα προβλήματα υπολογισμών που συνεπάγεται η μετάβαση στο ευρώ (συναλλαγές, στρογγυλοποιήσεις κτλ), πρέπει να προστεθεί για ορισμένες χώρες η εμφάνιση των centimes και η τροποποίηση της ονομαστικής αξίας.

Επειδή η μετάβαση στο ευρώ θα οδηγήσει στην διαίρεση τιμών και αξιών με αριθμούς συχνά υψηλούς, αυτό θα έχει ως συνέπεια να πρέπει ο καθένας να δημιουργήσει ατομικά τις κλίμακες αξιών του και να εξασκηθεί στην απομνημόνευση των τιμών. Οι κλίμακες αξιών είναι όμως απαραίτητες για να προγραμματίσει ο καθένας την ισορροπία μεταξύ των εσόδων και των εξόδων του. Η κακή εκτίμηση αυτών των κλιμάκων μπορεί να οδηγήσει σε συγκρατημένη συμπεριφορά (εντύπωση ότι έχει κανείς μειωμένο εισόδημα) ή σε υπερκατανάλωση (εντύπωση ότι μειώθηκαν οι τιμές) εκ μέρους των νοικοκυριών.

Υπάρχουν επίσης τεχνικές δυσκολίες. Η προσαρμογή των συστημάτων πληροφορικής ή η κατάρτιση του προσωπικού θα απαιτήσει χρόνο προσαρμογής και θα έχει ως συνέπεια ορισμένα έξοδα για τους επαγγελματίες. Η γνώση αυτών των δυσκολιών δημιουργεί αίσθημα δυσπιστίας έναντι των επιχειρήσεων διότι υπάρχει φόβος ότι θα αυξήσουν αυτές τις τιμές τους. Εξάλλου, η νομιμότητα ενός νομίσματος συνδέεται με εκείνη των εκδοτών του, δηλαδή του κράτους και της κεντρικής τράπεζας.

Η μετάβαση στο ευρώ αποτελεί για πολλά άτομα ταυτόχρονα ρήξη και απομάκρυνση από τη νομισματική εξουσία σε ένα πρώτο στάδιο, χωρίς αντιστάθμισμα. Ορισμένοι μπορούν για το λόγο αυτό να σκεφτούν ότι θα αυξηθούν οι κίνδυνοι όσον αφορά τη μελλοντική κατάστασή τους. Η πολυπλοκότητα των οικονομικών, πολιτικών και στρατηγικών φαινομένων μπορεί να δημιουργήσει ανησυχία. Για πολλούς η μεγαλύτερη ρευστότητα της αγοράς εργασίας αντιμετωπίζεται ως αύξηση των κινδύνων αβεβαιότητας.

Τέλος, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι δυσκολίες που αφορούν την εμφανή απομάκρυνση του σχεδίου ευρώ από τα θέματα που ενδιαφέρουν τον πληθυσμό. Όταν τίθεται το ερώτημα στους ευρωπαίους ποιο είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπίσει η Ευρώπη, τα δύο τρίτα των ερωτούμενων απαντούν «η ανεργία» και λιγότερο από το 10% ο πληθωρισμός. Το άνοιγμα των συνόρων, οι εντάσεις που υπάρχουν στα συστήματα κοινωνικής προστασίας είναι στοιχεία που μπορεί να οδηγήσουν στην αύξηση της αβεβαιότητας ή στην εντύπωση ότι υπάρχει απειλή για το μέλλον που συνδέεται με την εισαγωγή του ευρώ.

Αυτοί είναι οι λόγοι για τους οποίους είναι σημαντικό από το 1999 να μπορεί να προετοιμαστεί ψυχολογικά, πρακτικά και πολιτικά το σύνολο των καταναλωτών για την εισαγωγή του ευρώ. Για το λόγο αυτό επίσης η εξοικείωση με τη χρήση του ευρώ σε όλα τα μέσα πληρωμής, υπό άριστες συνθήκες κόστους, είναι επίσης αναγκαία.

μου κάρτας, επέλεξα νόμισμα πληρωμής το ευρώ αντί της δραχμής. Μόνο που στο λογαριασμό μου δεν πιστώθηκαν 45 ευρώ, δηλαδή περίπου 15.000 δραχμές, αλλά... 45 δραχμές, με αποτέλεσμα στον επόμενο λογαριασμό να κληθώ να καταβάλλω και τόκους υπερημερίας για την καθυστέρηση της ελάχιστης καταβολής!"

Ήταν όμως, το πρόβλημα μόνο πρακτικό και αναφερόταν στη δυσκολία των μετατροπών των τιμών και τα πιθανά κρούσματα κερδοσκοπίας ή όντως και ψυχολογικό; Αναφερθήκαμε παραπάνω στις "αντιδράσεις" στην Ιταλία και τη Γαλλία, αλλά και στην Ελλάδα, σχετικά με τη διαφορά των αξιών μετά την έλευση του ευρώ. Ακόμα πιο σπουδαίος ήταν, ωστόσο, ένας άλλος παράγοντας, αυτός της σύγκρισης των τιμών και των εισοδημάτων -κυρίως- των πολιτών των χωρών-μελών της ευρωζώνης, ο οποίος πλέον θα γίνεται με ενιαίο και πρακτικό μέτρο σύγκρισης και όχι σε απλούς οικονομικούς δείκτες.

7.4. ΣΥΓΚΡΙΝΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΝΟΝΤΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ.

Η Ελλάδα εκ των πραγμάτων κατέχει την τελευταία θέση στον πίνακα που αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην ευρωζώνη, πράγμα που σημαίνει ότι οι εισοδηματικές ανισότητες με τις υπόλοιπες χώρες είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας το 2000 ανέρχεται στο 68,6% του μέσου κοινοτικού, ενώ της Ισπανίας στο 81%, της Γαλλίας στο 98,7%, της Ιταλίας στο 101,6%, της Σουηδίας στο 101,9%, της Γερμανίας στο 104,4%, της Αγγλίας στο 104,5%, της Ολλανδίας στο 116,7% και του Λουξεμβούργου (στην κορυφή του πίνακα) στο 194,1%!

Το μέσο ετήσιο εισόδημα των Ελλήνων είναι 14.200 σε μονάδες αγοραστικής δύναμης έναντι 21.110 που είναι ο μέσος όρος της Ε.Ε. και 38.840 του Λουξεμβούργου και η Ελλάδα καταλαμβάνει την τελευταία

7.3. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Η εισαγωγή του ευρώ από την Πρωτοχρονιά του 2002 είναι βέβαιο ότι, πέρα τα θετικά που επέχει, έχει επιφέρει, εκτός από την οριστική και ιστορική "καληνύχτα" της 168χρονης δραχμούλας, αναστάτωση στην οικονομική και την καθημερινή ζωή και έχει αλλάξει τις καταναλωτικές συνήθειες των πολιτών, άλλων λιγότερο και άλλων περισσότερο. Ας δούμε ποιές είναι όμως οι καταναλωτικές συνήθειες του Έλληνα και ποιες των άλλων Ευρωπαίων και πώς το ευρώ επηρέασε αυτές.

Έναν ν-ευρω-λόγο γρήγορα! Το σημαντικότερο πρόβλημα που προέκυψε στη χώρα μας είναι αυτό της μετατροπής των τιμών από δραχμές σε ευρώ με τον μαγικό αριθμό 340,75. Δυστυχώς ή ευτυχώς, κάτι τέτοιο βασάνισε όλη την Ευρώπη, εκτός ίσως από την Πορτογαλία, όπου η ισοτιμία ευρώ-εσκούδο ορίζεται στα 200 εσκούδο ανά ευρώ (για την ακρίβεια 200,5). Ούτως ή άλλως, η κατάργηση του εθνικού μας νομίσματος και η μετατροπή των τιμών και των αξιών, πέρα από τη νέα εποχή που έφερε γενικότερα, εγκαινίασε και νέες συνήθειες στην καθημερινή ζωή.

Αυτό που ανακλύπτει από την ένταξη της Ελλάδος στην ενιαία νομισματική ζώνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το... "ψυχολογικό". Καλό είναι να σκέφτεστε ότι ένα αυτοκίνητο των 4 εκ. τώρα στοιχίζει ένα δεκαχίλιario και κάτι παραπάνω (11738,81 ευρώ), αλλά όταν ακούτε ότι ο βασικός μισθός των 180.000 ξαφνικά μετατρέπεται σε 528,25, ένα πεντακοσάρικο και κάτι ψιλά, κάτι παθαίνετε.

Παρόλα αυτά, πάντα υπάρχουν και τα χειρότερα: στην Ιταλία, όπου η ισοτιμία με τη λιρέτα είναι ακόμα πιο μεγάλη (περίπου 2000 λιρέτες ανά ευρώ), η κυβέρνηση Μπερλουσκόνι έχει φτάσει στα πρόθυρα νευρικής κρίσης ήδη από τον περασμένο Αύγουστο, που το θέμα πήρε μεγάλη δημοσιότητα, ενώ από τον κανόνα αυτό δεν ξέφυγε ούτε η Γαλλία. Το σοκ της διαφοράς των τιμών έχει προκαλέσει μεγάλη αναστάτωση και μέσα σε αυτήν την κυριολεκτικά και εν είδει λογοπαιγνίου ν-εύρω-ση των ημερών, συνήλθε εκτάκτως το Συμβούλιο ECOFIN προκειμένου να αποφασίσει εάν από 1.1.2002 θα χρησιμοποιούμε για να διαχωρίζουμε στην αναγραφή των τιμών τα ευρώ από τα ευρωλεπτά (ή σεντς ή σεντίμ) υποδιαστολή ή τελεία, κατά το αγγλοσαξονικό σύστημα. Τελικά αποφασίστηκε υποδιαστολή πλην της Ιρλανδίας, η οποία θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί την τελεία.

Τρεις στους τέσσερις Έλληνες καταδεικνύει το μέγεθος του προβλήματος που αντιμετωπίσαμε από την πρώτη μέρα του 2002 και την πρώτη μέρα του ευρώ στη ζωή μας. Ακόμα και οι τράπεζες, που διατείνονταν έτοιμες εν όψει ευρώ, προβήκαν στην πρόσληψη εποχικού προσωπικού για να καλύψουν τις ανάγκες ομαλής μετάβασης.

Χαρακτηριστικό είναι παράδειγμα από την εμπειρία κάποιου καταναλωτή: "επιχειρώντας να πληρώσω το λογαριασμό της πιστωτικής

θέση (με στοιχεία του 2000). Το εισόδημα αυτό είναι μοιρασμένο δυσανάλογα (το 20% των Ελλήνων είναι πλουσιότερο από το 20% των φτωχών κατά 6 φορές, έναντι 5 του μέσου όρου στην Ε.Ε.), με αποτέλεσμα η Ελλάδα να κατέχει τα πρωτεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε ό,τι αφορά τα άτομα που ζουν "κάτω από το όριο της φτώχειας" επί τρία και πλέον έτη. Παρόλα αυτά, οι Έλληνες εργαζόμενοι είναι οι δεύτεροι περισσότερο εργατικοί στην Κοινότητα, με 44,5 ώρες εργασίας ανά εβδομάδα έναντι 42 του μέσου όρου, ο βασικός μισθός όμως είναι μόλις 458 ευρώ έναντι 935 στην Ε.Ε. (μέσος όρος) και το μέσο εργατικό ωρομίσθιο 11,8 ευρώ έναντι 20,7 του κοινοτικού μέσου όρου (στοιχεία Eurostat).

Εξάλλου, η ποσοστιαία διαφορά του κόστους ζωής εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης αγγίζει το 70% κατά μέσο όρο.

Για παράδειγμα:

- Ένα CD αντίστοιχα στοιχίζει στο Παρίσι 9200 δραχμές, στη Στοκχόλμη 6950, στη Ρώμη 8100, στη Μαδρίτη 6300 δραχμές, στο Βερολίνο 6000 και στο Λονδίνο 8800 δραχμές έναντι 6500 δραχμών στην Αθήνα (όχι στην επαρχία!).
- Ένα πακέτο τσιγάρα κοστίζει στο Παρίσι 970 δραχμές, στη Ρώμη 925, στη Μαδρίτη 735, στο Λονδίνο 1600, στην Αθήνα 800 δραχμές.

Σε μονάδες αγοραστικής δύναμης και πάλι, το κόστος ζωής στην Αθήνα είναι 84, έναντι 100 του μέσου όρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το συμπέρασμα από τα παραπάνω είναι ότι οι Έλληνες είναι οι φτωχότεροι στην Ε.Ε., καθώς αμείβονται χειρότερα από τους εταίρους τους, αν και εργάζονται περισσότερο, ωστόσο, η Αθήνα είναι η πιο "φθηνή" πόλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς το κόστος ζωής είναι εξίσου χαμηλό με τους μισθούς. Για την ιστορία, στην κορυφή βρίσκεται το Λονδίνο και έπεται το Παρίσι. Έτσι, παρά τις ανισότητες, η Ελλάδα πρέπει να "τρέξει" για να καλύψει το χάσμα, διατηρώντας υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, ενισχύοντας την επιχειρηματικότητα και άρα την ανταγωνιστικότητα (η Ελλάδα έχασε δύο θέσεις στη σχετική κατάταξη εφέτος και βρίσκεται στην 36η).

7.5. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Για την οριοθέτηση του τρόπου προσέγγισης των θεμάτων στρατηγικής και πολιτικής καθώς και των λειτουργικών και πρακτικών πτυχών που άπτονται των διαδικασιών μετάβασης, διαμορφώθηκε ένα πλαίσιο γενικών αρχών. Το πλαίσιο αυτό διέπει τις συναλλαγές σε ΕΥΡΩ, προάγει την εξοικείωση και τη γνώση των καταναλωτών στο νέο νόμισμα και περιορίζει την αβεβαιότητα στην αξία και στη χρήση του χρήματος.

Το πλαίσιο αυτό διέπεται από τις εξής αρχές:

- της ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων προς τον καταναλωτή από τη μετάβαση στο ΕΥΡΩ.
- της σταδιακής παροχής υπηρεσιών σε ΕΥΡΩ κατά τη μεταβατική περίοδο ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή των καταναλωτών στο νέο νόμισμα.
- της απρόσκοπτης συνέχειας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έτσι όπως αυτά περιγράφονται σε συμβάσεις και άλλες νομικές πράξεις.
- της ανάληψης όλων των απαιτούμενων δράσεων για την πληρέστερη ενημέρωση, πληροφόρηση και εκπαίδευση των καταναλωτών και του κοινού γενικότερα (καταθέτες, συνταξιούχοι, αποδέκτες κοινωνικών παροχών, άτομα με ειδικές ανάγκες, νέοι κ.ά.)
- της διασφάλισης της διαφάνειας και της νομιμότητας των οικονομικών συναλλαγών με την έγκαιρη νομοθετική ρύθμιση θεμάτων τα οποία σχετίζονται με την εισαγωγή του ΕΥΡΩ.
- της δημιουργίας του κατάλληλου μηχανισμού παρακολούθησης και ελέγχου των διαδικασιών μετάβασης και των επιπτώσεων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Το σενάριο μετάβασης συνεπάγεται την αναγκαιότητα άμεσης καταγραφής, εξέτασης και προώθησης μιας σειράς ειδικών θεμάτων για την ομαλή προσαρμογή των Ελλήνων καταναλωτών στο ΕΥΡΩ. Τα θέματα αυτά ενδεικτικά είναι :

α) Η στρογγυλοποίηση των τιμών

Η στρογγυλοποίηση αφορά τα ποσά που προκύπτουν μετά τη μετατροπή τους με βάση τους σταθερούς συντελεστές μετατροπής. Οι μετατροπές των τιμών από το εθνικό νόμισμα στο ΕΥΡΩ γίνονται βάση κανόνων.

Το θέμα της στρογγυλοποίησης των ποσών που προκύπτουν από τη μετατροπή της δραχμής σε ΕΥΡΩ και αντιστρόφως οδηγεί στην αναγκαιότητα αντιμετώπισης ορισμένων πρακτικών ζητημάτων όπως :

- της ενδεχόμενης αλλαγής των μέχρι σήμερα πωλούμενων ποσοτήτων ανά προϊόν ή μεγέθους συσκευασίας ως αντιστάθμισμα της νέας τιμής που θα προκύψει
- της εφαρμογής των κανόνων στρογγυλοποίησης ανά μονάδα πωλούμενου προϊόντος ή στο σύνολο των προς πώληση μονάδων.

β) Η διπλή αναγραφή τιμών

Το θέμα της διπλής αναγραφής των τιμών θεωρείται από πλευράς των καταναλωτών ιδιαίτερα χρήσιμο για την ταχύτερη εξοικείωση τους με τις νέες αξίες ενός ευρύτατου φάσματος αγαθών και υπηρεσιών όπως προϊόντα, εισιτήρια κινηματογράφων, εισιτήρια μέσων μαζικής μεταφοράς, λογαριασμοί υπηρεσιών κοινής ωφέλειας κλπ.

Για την αποτελεσματική ρύθμιση του θέματος αυτού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει εκδώσει σύσταση η οποία απευθύνεται προς τα κράτη μέλη,

και όλους τους οικονομικούς φορείς που ενδέχεται να χρησιμοποιήσουν τη διπλή αναγραφή των τιμών ή άλλων χρηματικών αξιών. Σημειώνεται ότι η Αυστριακή Κυβέρνηση έχει ήδη προβεί σε νομοθετική ρύθμιση του θέματος αυτού.

γ) Τραπεζικά έξοδα για τη μετατροπή σε ΕΥΡΩ

Το θέμα που τίθεται αφορά την είσπραξη προμήθειας για πράξεις μετατροπής σε ΕΥΡΩ και αντίστροφα ανεξαρτήτως της χρονικής περιόδου (προετοιμασίας, μεταβατικής και τελικής) από πλευράς των τραπεζών και των άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Προς την κατεύθυνση αυτή, ενθαρρύνεται η εφαρμογή 'προτύπων καλής πρακτικής'- υποδηλώνοντας τις εκ του νόμου υποχρεωτικές και τις συνιστώμενες πρακτικές- όπου οι τράπεζες μετατρέπουν, χωρίς έξοδα, λογαριασμούς από την εθνική νομισματική μονάδα σε ΕΥΡΩ και αντιστρόφως κατά τη μεταβατική περίοδο και από τη μονάδα ΕΥΡΩ στην εθνική νομισματική μονάδα, καθώς και για τους πελάτες των "συνήθων ποσών" εθνικών τραπεζογραμματίων σε τραπεζογραμμάτια ΕΥΡΩ κατά την τελική περίοδο.

Για την αποτελεσματική ρύθμιση του θέματος αυτού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει σύσταση η οποία απευθύνεται προς τα Κράτη Μέλη, στις τράπεζες και στις ενώσεις τους.

δ) Αρχή της συνέχειας των νομικών πράξεων

Για τις συμβάσεις και τις άλλες νομικές πράξεις ισχύει η αρχή της 'συνέχειας των συμβάσεων', που προβλέπει ότι η εισαγωγή του ΕΥΡΩ δεν θα έχει ως συνέπεια την τροποποίηση κάποιου όρου της σύμβασης ή την απαλλαγή ενός των συμβαλλομένων από την εκπλήρωση όρου της σύμβασης ούτε δίνει το δικαίωμα για μονομερή τροποποίηση ή καταγγελία της σύμβασης. Ακόμη, η εισαγωγή του ΕΥΡΩ στις περιπτώσεις νομικών πράξεων με σταθερό επιτόκιο δεν θα μεταβάλει το ονομαστικό επιτόκιο που είναι πληρωτέο από τον οφειλέτη.

Η εφαρμογή της αρχής της συνέχειας των συμβάσεων θα πρέπει να ισχύει προκειμένου να συμβάλει στην παροχή ασφάλειας δικαίου και διαφάνειας στους οικονομικούς παράγοντες και ιδιαίτερα στους καταναλωτές.

ε) Προώθηση του Διαλόγου και της Συνεργασίας για τη διευκόλυνση της Μετάβασης στο ΕΥΡΩ.

Η πρόοδος των εργασιών που πραγματοποιούνται στις τεχνικές, λειτουργικές και πρακτικές πλευρές της προετοιμασίας των φορέων, η κοινή αντιμετώπιση απρόβλεπτων θεμάτων, η αποφυγή επικαλύψεων και απώλειας χρόνου στις δράσεις των φορέων, ο αποτελεσματικός συντονισμός των δράσεων για μεγιστοποίηση των ωφελειών από την

εισαγωγή του ΕΥΡΩ είναι μερικά από τα αντικείμενα του διαλόγου που θα αναπτυχθεί μεταξύ των επαγγελματικών ενώσεων, των ΜΜΕ, των ενώσεων τραπεζών, των επιμελητηρίων, των ενώσεων καταναλωτών και των δημοσίων αρχών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Επιδίωξη όλων των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων είναι η ανάπτυξη πλαισίου για συνεχή και ενεργό διάλογο ώστε να υπάρξει συμφωνία για τη νομοθετική ή εθελόντική ρύθμιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος. Ακόμη, να επιλεγούν τα κατάλληλα μέσα και οι μηχανισμοί εκείνοι οι οποίοι θα υποστηρίξουν ουσιαστικά και δυναμικά τις προσπάθειες των φορέων και θα διευκολύνουν τους καταναλωτές στην κατανόηση και χρήση του νέου νομίσματος.

στ) Εκπαίδευση καταναλωτών

Ένα θέμα κεφαλαιώδους σημασίας το οποίο θα συμβάλει σημαντικά στην αποτελεσματικότερη διευθέτηση όλων των παραπάνω ειδικών θεμάτων είναι η εκπαίδευση του καταναλωτή ως το πλέον κατάλληλο μέσον για την 'αυτοπροστασία' του. Η εκπαίδευση για να είναι πλήρης και αποδοτική θα ενταχθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα όλων των βαθμίδων και θα συμπεριληφθεί στα μαθήματα που σχετίζονται με το νόμισμα όπως η οικονομία ή ως πρακτικό παράδειγμα στα μαθηματικά.

Το εκπαιδευτικό σύστημα θα αποτελέσει τη βάση της εκστρατείας ενημέρωσης των νέων με την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένου στις ανάγκες των νέων κάθε ηλικίας δεδομένου ότι οι νέοι θα είναι ο ενεργός πληθυσμός των επομένων ετών στην Ευρώπη.

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η παροχή συστηματικής και ολοκληρωμένης πληροφόρησης για την κάλυψη όλου του φάσματος των αναγκών των καταναλωτών.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- ΑΚΕ:** Χώρες Αφρικής, Καραϊβικής και του Ειρηνικού που μετέχουν στη Σύμβαση Λομέ
- Α.Τ.Μ:** Αυτόματα Μηχανήματα Ανάλυσης Μετρητών
- COREPER:** Επιτροπή Μόνιμων Αντιπροσώπων
- ΔΕΚΟ:** Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί
- ΔΟΥ:** Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες
- Ε.Ε:** Ευρωπαϊκή Ένωση
- ΕΖΕΣ:** Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών
- ΕΚ:** Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
- ΕΚΑ:** Ευρωπαϊκή κοινότητα Άμυνας
- ΕΚΑΧ:** Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα
- ECOFIN:** Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας
- ECU:** Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα
- ΕΚΤ:** Ευρωπαϊκό κοινοτικό Ταμείο
- ΕΚΤ:** Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
- ΕΝΙ:** Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα
- ΕΝΣ:** Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα
- ΕΟΚ:** Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
- ΕΟΧ:** Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
- ΕΣΣΕ:** Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για το Ευρώ
- ΕΣΚΤ:** Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
- ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π:** Εταιρεία Εκκαθάρισης Συναλλαγών Επί Παραγώγων
- EURATOM:** Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
- ΕΥΡΩ:** Ευρωπαϊκό Κοινό Νόμισμα
- ΖΖ:** Zuc Zuycx
- ΙΣΟ:** Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης
- ΚΑΠ:** Κοινή Αγροτική Πολιτική
- ΚΕΠΠΑ:** Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας
- Κ.Π:** Κρατικό Προϋπολογισμό
- ΜΣΙ:** Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών
- ΟΝΕ:** Οικονομική και Νομισματική Ένωση
- ΟΚΕ:** Οικονομική Κοινωνική Επιτροπή
- ΣΑΤ:** Σύστημα Άυλων Τιμών
- ΣΜΕ:** Συμβόλαιο Μελλοντικής Εκπλήρωσης
- ΥΠ.ΕΘ.Ο:** Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
- Χ.Α.Α:** Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών
- Χ.Π.Α:** Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ:

1. ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΜΕΙΣ

101 Ερωτήσεις-101 Απαντήσεις,
Οδηγός για τους επιχειρηματίες και τους καταναλωτές
Ένωση Ελλήνων Τραπεζών, Εκδόσεις Αντ.Ν.Σακκουλά / Νοέμβριος 2000

2. ΤΟ ΕΥΡΩ

Philippe Sassier, Εκδόσεις Π. Τραυλός – Ε. Κωσταράκη / 1998

3. Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών
Κοινοτήτων / Λουξεμβούργο 1999

4. ΕΥΡΩ: ΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Ένωση Ελλήνων Τραπεζών, Φάκελος Ευρώ, Έκδοση Ιανουάριος 2002

5. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δίκαιο – Οικονομία – Πολιτική
Νίκος Σ. Μούσης, Εκδόσεις Παπαζήση / 2000

6. Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩ

Ιωάννης Δ. Φαρσαρώτας, Οικονομολόγος-Νομικός
Νικόλαος Δ. Καλαμαράς, Λογιστής-Φοροτεχνικός

7. Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

Πέτρος Γ. Δούκας, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης / 1999

8. ΜΙΚΡΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Ντανιέλ Κον-Μπεντίνι και Ολιβιέ Νταμέλ
Εκδόσεις ΠΟΛΙΣ για την Ελληνική γλώσσα / 1998

9. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩ

Θάνος Π. Γκέκας, Group Euro, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ:

1. ΛΟΓΙΣΤΗΣ

Μηνιαία Λογιστική Φορολογική Εργατική & Οικονομική Επιθεώρηση
Εκδότης Ελευθ. Ν. Τότσης / Αθήνα
Νοέμβριος 2000, Δεκέμβριος 2000, Ιανουάριος 2001, Φεβρουάριος 2001,
Αύγουστος 2001, Δεκέμβριος 2001, Ιανουάριος 2002, Φεβρουάριος 2002

2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ (Επιστημονική Έκδοση)

Μηνιαία Φορολογική & Δημοσιονομική Επιθεώρηση
Ηλεκτρονική Τράπεζα Πληροφοριών – Ομοσπονδία Εφοριακών
Εκδότης Κασσαράς – Πρόεδρος Π.Ο.Ε.-Δ.Ο.Υ.
Φεβρουάριος 2002 (τεύχος 636), Οκτώβριος 2002 (τεύχος 643)

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ:

1. «ΕΘΝΟΣ»
Εκδότης Γεώργιος Μπόμπολας, Πήγασος Εκδοτική & Εκτυπωτική Α.Ε.
22 Ιανουαρίου 2002, 16 Ιουλίου 2002, 18 Δεκεμβρίου 2002
2. «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ»
Εκδότης Χρήστος Πασαλάρης, Ίδρυμα Τύπου Α.Ε.
29 Οκτωβρίου 2001, αριθ. φύλ. 5623
3. «ΗΜΕΡΗΣΙΑ»
23 Φεβρουαρίου 2002, 9-10 Μαρτίου 2002
4. «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»
16 Ιουνίου 2002, 1 Σεπτεμβρίου 2002
5. «ΤΟ ΒΗΜΑ»
23 Δεκεμβρίου 2001, 6 Ιανουαρίου 2002, 10 Φεβρουαρίου 2002

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ INTERNET:

1. www.ana.gr
2. www.Bank of Greece.gr
3. www.Euro.gr
4. www.Flash.gr
5. www.Forologistiki.gr
6. www.geocities.com
7. www.in.gr

